

Raziskovanje v vzgoji in izobraževanju

Mednarodni vidiki vzgoje in izobraževanja

ZBORNİK POVZETKOV

4. znanstvena konferenca

Ljubljana, 18. in 19. september 2019

Pedagoški inštitut,
Slovensko društvo raziskovalcev na področju edukacije (SLODRE) in
Center Republike Slovenije za mobilnost in evropske programe
izobraževanja in usposabljanja (CMEPIUS)

Raziskovanje v vzgoji in izobraževanju: Mednarodni vidiki vzgoje in izobraževanja

Zbornik povzetkov 4. znanstvene konference

Uredila:

dr. Igor Ž. Žagar,
mag. Ana Mlekuž

Oblikovanje in prelom:

mag. Ana Mlekuž

Izdajatelj/založnik:

Pedagoški inštitut

Zanj:

dr. Igor Žagar Žnidaršič

Tisk:

Grafika 3000

Naklada:

200 izvodov

© 2019 Pedagoški inštitut, Ljubljana

ISBN 978-961-270-310-3

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

37.014(082)

RAZISKOVANJE v vzgoji in izobraževanju : mednarodni
vidiki vzgoje in izobraževanja : zbornik povzetkov : 4.
znanstvena konferenca, Ljubljana, 18. in 19. september 2019
/ [uredila Igor Ž. Žagar, Ana Mlekuž]. - Ljubljana : Pedagoški
inštitut, 2019

ISBN 978-961-270-310-3

1. Žagar, Igor Ž., 1960-

COBISS.SI-ID 301493760

KAZALO VSEBINE

CONTENT

PROGRAM KONFERENCE CONFERENCE PROGRAMME	6
Program konference po sekcijah <i>Conference programme by thematic sections</i>	7
Program konference po predavalnicah <i>Conference programme by conference rooms</i>	17
PLENARNI PREDAVANJI PLENARY SESSIONS	24
PANELNA RAZPRAVA PANEL DISCUSSION	26
PREDSTAVITVE REFERATOV PAPER PRESENTATIONS	
Sreda/Wednesday, 18. 09. 2019	35
Evalvacija in zagotavljanje kakovosti <i>Evaluation and quality assurance</i>	36
Inovativni pristopi k učenju in poučevanju <i>Innovative approaches to teaching and learning</i>	47
Izobraževalne politike <i>Education policy</i>	59
Profesionalni razvoj pedagoških delavcev <i>Professional development of teachers</i>	77
Socialni odnosi v vzgoji in izobraževanju <i>Social interactions in school</i>	102
Učenje in poučevanje <i>Learning and teaching</i>	111
Četrtek/Thursday, 19. 09. 2019	117
Inovativni pristopi k učenju in poučevanju <i>Innovative approaches to teaching and learning</i>	118
Izobraževalne politike <i>Education policy</i>	149
Profesionalni razvoj pedagoških delavcev <i>Professional development of teachers</i>	156
Učenje in poučevanje <i>Learning and teaching</i>	168

Programski odbor/Programme Committee:

dr. Igor Ž. Žagar, Pedagoški inštitut, predsednik programskega odbora

- **dr. Gašper Cankar**, Državni izpitni center
- **dr. Mara Cotič**, Pedagoška fakulteta Univerze na Primorskem
- **dr. Alenka Flander**, CMEPIUS
- **dr. Alenka Gril**, Pedagoški inštitut
- **dr. Milena Ivanuš Grmek**, Pedagoška fakulteta Univerze v Mariboru
- **dr. Jerneja Jager**, Pedagoški inštitut
- **dr. Mojca Juriševič**, Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani
- **dr. Ana Kozina**, Pedagoški inštitut; SLODRE
- **dr. Marina Lukšič-Hacin**, Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije ZRC SAZU
- **dr. Damijan Štefanc**, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani
- **dr. Valerija Vendramin**, Pedagoški inštitut

Organizacijski odbor/Organisational Committee:

- **dr. Alenka Gril**, Pedagoški inštitut
- **dr. Ana Kozina**, Pedagoški inštitut; SLODRE
- **mag. Ana Mlekuž**, Pedagoški inštitut
- **dr. Jerneja Jager**, Pedagoški inštitut
- **dr. Igor Ž. Žagar**, Pedagoški inštitut

Spoštovani in spoštovane,

Pedagoški inštitut, SLODRE (Slovensko društvo raziskovalcev na področju edukacije) in CMEPIUS (Center Republike Slovenije za mobilnost in evropske programe izobraževanja in edukacije) letos organiziramo že 4. znanstveno konferenco Raziskovanje v vzgoji in izobraževanju, tokrat na temo mednarodnih vidikov vzgoje in izobraževanja.

Na konferenci, ki bo prvič dvodnevna, bo predstavljenih 96 prispevkov, in sicer 60 znanstvenih in 37 strokovnih. Letos prvič beležimo tudi večje število "tujih" udeležencev, in sicer jih bo kar 33, kar kaže na vedno večje zanimanje za konferenco.

Vsem, še posebej kolegom in kolegicam iz tujine, želimo prijetno konferenčno izkušnjo in veliko novega!

Programski odbor konference

Dear participants,

this year the Educational Research Institute (ERI), The Slovenian Educational Research Association (SLODRE) and Centre of the Republic of Slovenia for Mobility and European Educational and Training Programmes (CMEPIUS) are organizing 4th Scientific Conference "Research in Education and Training", this time on the topic of international aspects of education and training.

For the first time, the conference takes place for two days. At the conference, 96 papers will be presented, among which 60 are scientific papers and 37 professional. Moreover, this year, for the first time, we are observing an increasing number of "foreign" participants, at 33 this shows a growing interest in the conference also abroad.

We wish everyone, especially colleagues from abroad, a very pleasant conference experience!

Conference Program Committee

PROGRAM KONFERENCE CONFERENCE PROGRAMME

Sreda/Wednesday, 18. 9. 2019

8:30-9:00 Atrij	registracija registration
9:00-9:30 Atrij	pozdravna nagovora/opening addresses red. prof. dr. Igor Ž. Žagar , direktor Pedagoškega inštituta in vodja programskega odbora konference dr. Jernej Štromajer , državni sekretar, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport
9:30-10:30 Atrij	plenarno predavanje/ plenary session Paul Stubbs, PhD , (Ekonomski inštitut, Zagreb): Inequality, Poverty and Education in the Post-Yugoslav Space: from Immobility to Inclusion (predavanje bo potekalo v angleščini/ the lecture will be held in English)
10:30-11:00 Prešernova dvorana	odmor za kavo coffee break
11:00-13:00	predstavitve prispevkov/ paper presentations
13:00-14:00 Prešernova dvorana	kosilo lunch
14:00-16:30	predstavitve prispevkov/ paper presentations
16:30-17:00 Prešernova dvorana	zaključek 1. dne konference s kavo in prigrizki closing of the 1st day with coffee and snacks

Četrtek/Thursday, 19. 9. 2019

9:00-10:00 Atrij	plenarno predavanje/ plenary session prof. dr. Pavel Zgaga (Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta): Raziskovanje edukacije in edukacijske politike, ali o razmerju 'kraljev' in 'filozofov' (predavanje bo potekalo v slovenščini/ the lecture will be held in Slovene)
10:00-10:30 Atrij	podelitev nagrad national awards ceremony
10:30-11:00 Prešernova dvorana	odmor za kavo coffee break
11:00-13:00	predstavitve prispevkov/ paper presentations
13:00-14:00 Prešernova dvorana	kosilo lunch
14:00-16:00	predstavitve prispevkov/ paper presentations
16:00-17:00 Atrij	okrogla miza ob zaključku konference s kavo in prigrizki round table and closing of the conference with coffee and snacks sodelujoči na okrogli mizi/ participants at the round table: izr. prof. dr. Slavko Gaber , Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta (TBC) prof. dr. Milena Ivanuš Grmek , Univerza v Mariboru, Pedagoška fakulteta (TBC) red. prof. dr. Edvard Protner , Univerza v Mariboru, Filozofska fakulteta izr. prof. dr. Sonja Rutar , Univerza na Primorskem izr. prof. dr. Damijan Štefanc , Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta Okroglo mizo bo vodila doc. dr. Janja Žmavc , Pedagoški inštitut.

PROGRAM KONFERENCE PO SEKCIJAH **CONFERENCE PROGRAMME BY THEMATIC SESSIONS**

Sekcija: Evalvacija in zagotavljanje kakovosti
Thematic session: Evaluation and Quality Assurance

Predavalnica/ Conference room: Študentska soba

Datum/Date	Ura/Time	Avtor(ji)/Author(s)	Naslov prispevka/Title of presentation
18.9.2019	11:00-11:20	Mariola Gremmen	The impact of Erasmus+ projects: changes for organizations, professionals, and students
18.9.2019	11:20-11:40	Siru Korkala	Quality and competitiveness: International activities of people working in vocational education and training and the effects of these activities on their vocational institution
18.9.2019	11:40-12:00	Charis Hughes	Erasmus+ Vocational Mobility: Short term placements for longer term impact?
18.9.2019	12:00-12:20	Andreja Lenc	Trajnost projektnih rezultatov je ključ do učinka EU projektov
18.9.2019	12:20-12:40	Halliki Harro-Loit, Juta Jaani, Jaanika Piksööt, Kai Treier	ERASMUS+ projects as a possibility to reflect upon the developmental needs of the school. The case of Estonia.
18.9.2019	12:40-13:00	Mina Pišljar	Vpliv mednarodnega sodelovanja na vzgojno-izobraževalni proces v Vrtcu Galjevica

Sekcija: Inovativni pristopi k učenju in poučevanju
Thematic session: Innovative Approaches in Teaching and Learning

Predavalnica/ Conference room: Mala dvorana

Datum/Date	Ura/Time	Avtor(ji)/Author(s)	Naslov prispevka/Title od presentation
19.9.2019	11:00-11:30	Petra Bezeljak, Gregor Torkar, Martin Scheuch	Razumevanje koncepta trajnostnega razvoja in vzgoje in izobraževanje za trajnostni razvoj med bodočimi učitelji biologije
19.9.2019	11:30-12:00	Ksenija Breg	Spremljanje razvoja koordinacije predšolskih otrok
19.9.2019	12:00-12:30	Nives Ličen, Aleksandra Šindić, Jurka Lepičnik Vodopivec	Sodobni pristopi za uresničevanje trajnostnega razvoja v vrtcu in lokalni skupnosti
19.9.2019	12:30-13:00	Mojca Kodelič	Evalvacija reševanja avtentične naloge v neformalnem odprtem učnem prostoru
19.9.2019	14:00-14:30	Ljiljana Gomerčič	Predšolska vzgoja v državah članicah (Slovenija, Hrvaška) in nečlanicah (Bosna in Hercegovina, Srbija) EU
19.9.2019	14:30-15:00	Jerneja Jager, Mateja Režek	Oblikovanje integriranega sistema storitev: predstavitev primerov dveh lokalnih okolij
19.9.2019	15:00-15:30	Tijana Bogovac, Milijana Gajic, Marijana Brankovic, Milos Zorica, Aleksandar Cvejic	Play, Learn and Grow Together
19.9.2019	15:30-16:00	Katarina Grom	Vpliv integrativne metode začetnega opismenjevanja na bralne dosežke

Predavalnica/ Conference room: Prešernova dvorana

Datum/Date	Ura/Time	Avtor(ji)/Author(s)	Naslov prispevka/Title od presentation
19.9.2019	14:00-14:30	Olivera Eric	Building of the Faculty of Fine Arts in Belgrade as a conceptual example of innovative approaches in teaching and learning
19.9.2019	14:30-15:00	Irina Lešnik	Konsenz o znanstveni terminologiji s področja gledališke pedagogike
19.9.2019	15:00-15:30	Bence Asztalos	Learning-plays ("Lehrstücke") as a part of pedagogy
19.9.2019	15:30-16:00	Milena Mileva Blažić	Pravljice v visokošolskem izobraževanju - Goethe, Hegel in Žizek

Datum/Date	Ura/Time	Avtor(ji)/Author(s)	Naslov prispevka/Title od presentation
18.9.2019	14:00-14:20	Tine Pajk	Inteligentno prilagodljivi mobilni sistem za učenje tehnike in tehnologije v osnovni šoli
18.9.2019	14:20-14:40	Maja Nikolova	Robot Education
18.9.2019	14:40-15:00	Sladana Jovic, Bojana Mitriceski Andjelkovic	From holograms to positive outcomes
18.9.2019	15:00-15:20	Franci Oblak	Telefon - učni pripomoček na športnem dnevu DA ali NE
18.9.2019	15:20-15:40	Olivera Stanković, Bojana Mitriceski Anđelković	Coded journey
18.9.2019	15:40-16:00	Katja Koprivnikar	Raziskovanje novih načinov posredovanja znanja
18.9.2019	16:00-16:20	Lucija Kupec	Pot do cilja
19.9.2019	14:00-14:20	Jana Hafner, Mojca Zupan	Vpliv mednarodne mobilnosti na strokovne in medkulturne kompetence ter osebni razvoj dijakov
19.9.2019	14:20-14:40	Andreja Črešnar	Pogled čez mejo
19.9.2019	14:40-15:00	Zdenko Filipović, Milan Djordjević, Marija Djokić, Brankica Petković	The keepers of tradition, culture, health and happiness
19.9.2019	15:00-15:20	Katarina Pirnat	Razvijanje kompetenc globalno angažiranega posameznika pri pouku družboslovja v srednjem poklicnem izobraževanju
19.9.2019	15:20-15:40	Aleksandra Stevanović, Snježana Đurđević	Mini – companies as an essential part of a lifelong learning programme for high school students

Sekcija: Izobraževalne politke
Thematic session: Education policy

Predavalnica/ Conference room: Dvorana zemljepisnega muzeja

Datum/Date	Ura/Time	Avtor(ji)/Author(s)	Naslov prispevka/Title od presentation
18.9.2019	11:00-11:30	Tanja Oblak-Črnič, Danica Fink-Hafner, Barbara Brečko, Elena Nacevska	Evropska študijska mobilnost in karierni načrti mladih
18.9.2019	11:30-12:00	Meta Novak, Damjan Lajh, Urška Štremfel	Pristopi in izzivi vzgoje mladih evropskih državljanov: pogledi učiteljev
18.9.2019	12:00-12:30	Maruša Hauptman Komotar,	Mobilnost študentov iz primerjalne perspektive: Slovenija in Nizozemska
18.9.2019	12:30-13:00	Marija Papic	The role of the Codes of Conduct in the process of the Internationalization of Higher Education and their applicability in Serbia
18.9.2019	14:00-14:30	Bojana Manić, Dragan Kreculj	The necessity for multiculturalism in education
18.9.2019	14:30-15:00	Irena Lesar, Ivana Majcen	Prepričanja študentov, vzgojiteljev in učiteljev do vzgoje in izobraževanja otrok priseljencev
18.9.2019	15:00-15:30	Nataša Meh Peer	Identiteta mladostnikov v multietničnih razredih
18.9.2019	15:30-16:00	Miroslav Keveždi	Development of Bosnian language education model in Sandzak (Serbia) - segregative policy or intercultural approach?
18.9.2019	16:00-16:30	Barbara Baloh, Silva Bratož	Čezmejni razredi – oblika medkulturne vzgoje in izobraževanja

Predavalnica/ Conference room: Prešernova dvorana

Datum/Date	Ura/Time	Avtor(ji)/Author(s)	Naslov prispevka/Title od presentation
19.9.2019	11:00-11:30	Alenka Flander	Academic Profession in Knowledge Based Society - Case Study Slovenia
19.9.2019	11:30-12:00	Sanja Škorić, Stefan Ditrí	Innovation in teaching through additional pedagogical trainings of professors
19.9.2019	12:00-12:30	Polona Tratnik	Kriza humanistike v visokem šolstvu na pričetku 21. stoletja
19.9.2019	12:30-13:00	Nebojša Pavlović	The role of social participants in the evaluation of the teachers at universities in Serbia

Sekcija: Profesionalni razvoj pedagoških delavcev
Thematic session: Professional development of teachers

Predavalnica/Conference room: Atrij

Datum/Date	Ura/Time	Avtor(ji)/Author(s)	Naslov prispevka/Title od presentation
18.9.2019	11:00-11:30	Nika Bedek, Maruša Loboda, Urška Žerak, Janez Vogrinc, Mojca Juriševič	Kako o nadarjenih in njihovem izobraževanju razmišljajo prihodnji učitelji?
18.9.2019	11:30-12:00	Pál Iván Szontagh	Quality- and ethical expectations towards Christian educators and their codification problems
18.9.2019	12:00-12:30	Marijana Matic	The professional competences of foreign language teachers after finishing graduate studies and at the first years of their career
18.9.2019	12:30-13:00	Maja Šebjanič Oražem	Oblikovanje poklicne identitete učiteljev slovenščine
18.9.2019	14:00-14:30	Ana Stanovnik Percič	Vpliv mednarodnega sodelovanja na profesionalni razvoj izobraževalcev odraslih
18.9.2019	14:30-15:00	Urška Slapšak, Neža Repanšek	Pozitivni učinki mednarodnega sodelovanja poklicnih in strokovnih srednjih šol v devetih evropskih državah
18.9.2019	15:00-15:30	Michał Pachocki	How Mobile Teachers Change their Schools? The Impact of School Staff Mobility Training on Polish Education Institutions
18.9.2019	15:30-16:00	Zsófia Hangyal	Internationalisation of the curriculum: A single case study from Hungary
18.9.2019	16:00-16:30	Pauline Logue, Kevin Maye, Jori Leskela	The promotion of creativity and innovation in teacher education in the context of an Erasmus collaboration

Predavalnica/ Conference room: Prešernova dvorana

Datum/Date	Ura/Time	Avtor(ji)/Author(s)	Naslov prispevka/Title of presentation
18.9.2019	14:00-14:30	Maša Vidmar, Manja Veldin, Maja Škrubej Novak	Spletno usposabljanje za vzgojiteljice za vključevanje otrok z avtizmom: implementacija in učinki usposabljanja
18.9.2019	14:30-15:00	Marinela Ščepanović, Ljiljana Lazarević	Professional development of teachers for working with gifted students
18.9.2019	15:00-15:30	Lela Vuković	Horizontal learning: Teachers as learners in Continuing professional development
18.9.2019	15:30-16:00	Franc Gosak	Sodelovanje učiteljev in ravnateljev pri empiričnih raziskavah

Predavalnica/ Conference room: Študentska soba

Datum/Date	Ura/Time	Avtor(ji)/Author(s)	Naslov prispevka/Title of presentation
19.9.2019	11:00-11:20	Marina Odalović, Jelena Parojčić, Lidija Radulović, Milan Stančić, Vladeta Milin, Miloš Bajčetić	Teaching Certificate in Health Professions Education: Content, Expectations and Outcomes
19.9.2019	11:20-11:40	Maša Mlinarič	Spodbujanje profesionalnega razvoja učitelja skozi raziskovanje lastne prakse
19.9.2019	11:40-12:00	Mateja Todorovski, Suzana Plemenitaš	Mednarodni razvoj se začne pri nas
19.9.2019	12:00-12:20	Ajda Kamenik	Postavitev učitelja izven cone udobja
19.9.2019	12:20-12:40	Silvija Komočar	Timsko vodenje in sistematično razvijanje strokovnih timov v vrtcu v luči profesionalnega razvoja
19.9.2019	12:40-13:00	Mateja Režek, Mateja Mlinar	Zagotavljanje mehkega prehoda med različnimi učnimi okolji: izkušnja mednarodnega projekta START (Sustaining Warm Transitions across the Early Years)

Sekcija: Socialni odnosi v vzgoji in izobraževanju
Thematic session: Social interactions in school

Predavalnica/Conference room: Prešernova dvorana

Datum/Date	Ura/Time	Avtor(ji)/Author(s)	Naslov prispevka/Title od presentation
18.9.2019	11:00-11:30	Andrej Kirbiš, Katja Kotnik, Monika Lamot, Tina Cupar	Vzgojni stili, »usklajena kultura« in razvojni izidi slovenske mladine: vloga socioekonomskega statusa in spola
18.9.2019	11:30-12:00	Maja Kuronja, Majda Schmidt Krajnc	Zaznava samoučinkovitosti učiteljev učencev z učnimi ter čustvenimi in vedenjskimi težavami
18.9.2019	12:00-12:30	Tina Pivec, Ana Kozina	Dejavniki doživljanja nasilja v mladostništvu: primerjava Slovenije, Hrvaške in Švedske
18.9.2019	12:30-13:00	Špela Javornik, Jure Novak, Eva Klemenčič, Plamen Mirazchiyski	Medvrstniško nasilje v 8. razredu OŠ v Sloveniji: Povezava med medvrstniškim nasiljem in socio-ekonomskim statusom

Sekcija: Učenje in poučevanje
Thematic session: Learning and Teaching

Predavalnica/Conference room: Atrij

Datum/Date	Ura/Time	Avtor(ji)/Author(s)	Naslov prispevka/Title od presentation
19.9.2019	11:00-11:30	Ajša Bahovič Latifović, Meleka Asotič	Diverse teaching methods: How to approach to different levels of anxiety
19.9.2019	11:30-12:00	Janja Žmavc	Retorika in govorni nastop v osnovni šoli: govorimo o isti stvari?
19.9.2019	12:00-12:30	Pavlina Ošlak	Sodelovanje strokovnih delavcev pri učenju slovenskega jezika učencev priseljencev na osnovni šoli
19.9.2019	12:30-13:00	Monika Mithans, Milena Ivanuš Grmek	Besedna interakcija med poukom: kako nanjo vpliva znanje učencev
19.9.2019	14:00-14:30	Rimantas Želvys, Dovilė Stumbrienė, Laura Lipkevičienė, Audronė Jakaitienė	The study of relationship between two student assessment models: comparing results of maturity examinations and 10th grade national assessment examinations in Lithuania
19.9.2019	14:30-15:00	Natalija Budinski	Mathematical modeling in primary schools-advanced topics at elementary level
19.9.2019	15:00-15:30	Eva Hartell, Eva Hartell, Greg Strimel, Emily Yoshikawa-Ruesch	Unpacking teachers' assessment practices in STEM education across countries
19.9.2019	15:30-16:00	Mojca Štraus, Klaudija Šterman Ivančič	Pri matematiki mi gre slabo ne glede na to, ali se učim za preizkuse

Datum/Date	Ura/Time	Avtor(ji)/Author(s)	Naslov prispevka/Title of presentation
19.9.2019	11:00-11:20	Ana Gorše	Bralni test v 3. razredu - hitro in učinkovito odkrivanje učencev z bralnimi težavami
19.9.2019	11:20-11:40	Simona Karl	Motivacija pri pouku književnosti v srednji šoli
19.9.2019	11:40-12:00	Lorena Mihelač	Konceptualizacija istih pojmov pri različnih šolskih predmetih
19.9.2019	12:00-12:20	Tadeja Strmole	Uporabljeni viri pri raziskovalnem delu učencev in načini predstavitev ugotovitev
19.9.2019	12:20-12:40	Tina Purg Skrbinšek	Neverbalno komuniciranje med učiteljem in učenci
19.9.2019	12:40-13:00	Vesna Kostić, Jelena Mucić, Jovana Vasić	The opinion of teachers and pupils on teaching and learning in elementary school Jovan Dučić
19.9.2019	14:00-14:20	Jana Jerenec	Inovativni pristop k učenju in poučevanju v razredu
19.9.2019	14:20-14:40	Natalija Mihelčič Gradišar	Poučevanje v 21. stoletju – izziv ali ovira?
19.9.2019	14:40-15:00	Doroteja Šporn	Raba spletnega foruma za razpravljanje o občutljivejših temah učencev tretje triade osnovne šole
19.9.2019	15:00-15:20	Alenka Potočnik Zadrgal	Vpliv medpredmetnega sodelovanja na zadovoljstvo in uspeh dijakov
19.9.2019	15:20-15:40	Darja Lesnik	Dan dejavnosti, možnost za medpredmetno povezovanje in inovativno obliko pouka v drugačnem učnem okolju

Datum/Date	Ura/Time	Avtor(ji)/Author(s)	Naslov prispevka/Title od presentation
18.9.2019	11:00-11:30	Valerija Vendramin	Nekaj epistemoloških zapiskov o raziskovanju spola v edukaciji
18.9.2019	11:30-12:30	Sanja Nikolić	Implementation of e-journal in elementary schools in Serbia
18.9.2019	12:30-13:00	Simona Tancig	Raziskave digitalizacije branja in pisanja ter medijske večopravnosti: Kakšne so spremembe na kognitivnem, čustveno-socialnem in nevrološkem področju ter v učnih dosežkih?
18.9.2019	14:00-14:30	Sabina Autor	Smisel vednosti in znanja: od subjekta do orodja
18.9.2019	14:30-15:00	Igor Bijuklić	Od kdaj govorimo o motivaciji v izobraževanju in kaj to pomeni?
18.9.2019	15:00-15:30	Alenka Gril	Koncepti učne motivacije skozi šolsko prakso
18.9.2019	15:30-16:00	Barbara Japelj Pavešić	Vpetost motivacije v učenje za znanje
18.9.2019	16:00-16:30	Klaudija Šterman Ivančič	Učinki učnega okolja na različne vidike motivacije mladostnikov za učenje naravoslovja in matematike: Raziskava PISA 2012 in 2015

PROGRAM KONFERENCE PO PREDAVALNICAH
CONFERENCE PROGRAMME BY CONFERENCE ROOMS

sreda/Wednesday, 18. 9. 2019

Predavalnica/Conference room: Atrij

Ura/Time	Avtor(ji)/Author(s)	Naslov prispevka/Title od presentation
11:00-11:30	Nika Bedek, Maruša Loboda, Urška Žerak, Janez Vogrinc, Mojca Jurišević	Kako o nadarjenih in njihovem izobraževanju razmišljajo prihodnji učitelji?
11:30-12:00	Pál Iván Szontagh	Quality- and ethical expectations towards Christian educators and their codification problems
12:00-12:30	Marijana Matic	The professional competences of foreign language teachers after finishing graduate studies and at the first years of their career
12:30-13:00	Maja Šebjanič Oražem	Oblikovanje poklicne identitete učiteljev slovenščine
14:00-14:30	Ana Stanovnik Perčič	Vpliv mednarodnega sodelovanja na profesionalni razvoj izobraževalcev odraslih
14:30-15:00	Urška Slapšak, Neža Repanšek	Pozitivni učinki mednarodnega sodelovanja poklicnih in strokovnih srednjih šol v devetih evropskih državah
15:00-15:30	Michał Pachocki	How Mobile Teachers Change their Schools? The Impact of School Staff Mobility Training on Polish Education Institutions
15:30-16:00	Zsófia Hangyal	Internationalisation of the curriculum: A single case study from Hungary
16:00-16:30	Pauline Logue, Kevin Maye, Jori Leskela	The promotion of creativity and innovation in teacher education in the context of an Erasmus collaboration

Predavalnica/Conference room: Dvorana zemljepisnega muzeja

Ura/Time	Avtor(ji)/Author(s)	Naslov prispevka/Title od presentation
11:00-11:30	Tanja Oblak-Črnič, Danica Fink-Hafner, Barbara Brečko, Elena Nacevska	Evropska študijska mobilnost in karierni načrti mladih
11:30-12:00	Meta Novak, Damjan Lajh, Urška Štremfel	Pristopi in izzivi vzgoje mladih evropskih državljanov: pogledi učiteljev
12:00-12:30	Maruša Hauptman Komotar	Mobilnost študentov iz primerjalne perspektive: Slovenija in Nizozemska
12:30-13:00	Marija Papic	The role of the Codes of Conduct in the process of the Internationalization of Higher Education and their applicability in Serbia
14:00-14:30	Bojana Manić, Dragan Kreculj	The necessity for multiculturalism in education
14:30-15:00	Irena Lesar, Ivana Majcen	Prepričanja študentov, vzgojiteljev in učiteljev do vzgoje in izobraževanja otrok priseljencev
15:00-15:30	Nataša Meh Peer	Identiteta mladostnikov v multietničnih razredih
15:30-16:00	Miroslav Keveždi	Development of Bosnian language education model in Sandzak (Serbia) - segregative policy or intercultural approach?
16:00-16:30	Barbara Baloh, Silva Bratož	Čezmejni razredi – oblika medkulturne vzgoje in izobraževanja

Predavalnica/Conference room: Mala dvorana

Ura/Time	Avtor(ji)/Author(s)	Naslov prispevka/Title od presentation
11:00-11:30	Valerija Vendramin	Nekaj epistemoloških zapiskov o raziskovanju spola v edukaciji
11:30-12:30	Sanja Nikolić	Implementation of e-journal in elementary schools in Serbia
12:30-13:00	Simona Tancig	Raziskave digitalizacije branja in pisanja ter medijske večopravnosti: Kakšne so spremembe na kognitivnem, čustveno-socialnem in nevrološkem področju ter v učnih dosežkih?
14:00-14:30	Sabina Autor	Smisel vednosti in znanja: od subjekta do orodja
14:30-15:00	Igor Bijuklić	Od kdaj govorimo o motivaciji v izobraževanju in kaj to pomeni?
15:00-15:30	Alenka Gril	Koncepti učne motivacije skozi šolsko prakso
15:30-16:00	Barbara Japelj Pavešić	Vpetost motivacije v učenje za znanje
16:00-16:30	Klaudija Šterman Ivančič	Učinki učnega okolja na različne vidike motivacije mladostnikov za učenje naravoslovja in matematike: Raziskava PISA 2012 in 2015

Predavalnica/Conference room: Prešernova dvorana

Ura/Time	Avtor(ji)/Author(s)	Naslov prispevka/Title od presentation
11:00-11:30	Andrej Kirbiš, Katja Kotnik, Monika Lamot, Tina Cupar	Vzgojni stili, »usklajena kultivacija« in razvojni izidi slovenske mladine: vloga socioekonomskega statusa in spola
11:30-12:00	Maja Kuronja, Majda Schmidt Krajnc	Zaznava samoučinkovitosti učiteljev učencev z učnimi ter čustvenimi in vedenjskimi težavami
12:00-12:30	Tina Pivec, Ana Kozina	Dejavniki doživljanja nasilja v mladostništvu: primerjava Slovenije, Hrvaške in Švedske
12:30-13:00	Špela Javornik, Jure Novak, Eva Klemenčič, Plamen Mirazchiyski	Medvrstniško nasilje v 8. razredu OŠ v Sloveniji: Povezava med medvrstniškim nasiljem in socio-ekonomskim statusom
14:00-14:30	Maša Vidmar, Manja Veldin, Maja Škrubej Novak	Spletno usposabljanje za vzgojiteljice za vključevanje otrok z avtizmom: implementacija in učinki usposabljanja
14:30-15:00	Marinela Šćepanović, Ljiljana Lazarević, teacher Primary school \"Mihajlo Petrović Alas\" Belgrade, Srbija	Professional development of teachers for working with gifted students
15:00-15:30	Lela Vukovi	Horizontal learning: Teachers as learners in Continuing professional development
15:30-16:00	Franc Gosak	Sodelovanje učiteljev in ravnateljev pri empiričnih raziskavah

Predavalnica/Conference room: Študentska soba

Ura/Time	Avtor(ji)/Author(s)	Naslov prispevka/Title od presentation
11:00-11:20	Mariola Gremmen	The impact of Erasmus+ projects: changes for organizations, professionals, and students
11:20-11:40	Siru Korkala	Quality and competitiveness: International activities of people working in vocational education and training and the effects of these activities on their vocational institution
11:40-12:00	Charis Hughes	Erasmus+ Vocational Mobility: Short term placements for longer term impact?
12:00-12:20	Andreja Lenc	Trajnost projektnih rezultatov je ključ do učinka EU projektov
12:20-12:40	Halliki Harro-Loit, Juta Jaani, Jaanika Piksööt, Kai Treier	ERASMUS+ projects as a possibility to reflect upon the developmental needs of the school. The case of Estonia.
12:40-13:00	Mina Pišljär	Vpliv mednarodnega sodelovanja na vzgojno-izobraževalni proces v Vrtcu Galjevica
14:00-14:20	Tine Pajk	Inteligentno prilagodljivi mobilni sistem za učenje tehnike in tehnologije v osnovni šoli
14:20-14:40	Maja Nikolova	Robot Education
14:40-15:00	Sladana Jovic, Bojana Mitriceski Andjelkovic	From holograms to positive outcomes
15:00-15:20	Franci Oblak	Telefon - učni pripomoček na športnem dnevu DA ali NE
15:20-15:40	Olivera Stanković, Bojana Mitriceski Andelkovic	Coded journey
15:40-16:00	Katja Koprivnikar	Raziskovanje novih načinov posredovanja znanja
16:00-16:20	Lucija Kupec	Pot do cilja

četrtek/Thursday, 19. 9. 2019

Predavalnica/Conference room: Atrij

Ura/Time	Avtor(ji)/Author(s)	Naslov prispevka/Title od presentation
11:00-11:30	Ajša Bahovič Latifović, Meleka Asotič	Diverse teaching methods: How to approach to different levels of anxiety
11:30-12:00	Janja Žmavc	Retorika in govorni nastop v osnovni šoli: govorimo o isti stvari?
12:00-12:30	Pavlina Ošlak	Sodelovanje strokovnih delavcev pri učenju slovenskega jezika učencev priseljencev na osnovni šoli
12:30-13:00	Monika Mithans, Milena Ivanuš Grmek	Besedna interakcija med poukom: kako nanjo vpliva znanje učencev
14:00-14:30	Rimantas Želvys, Dovilė Stumbrienė, Laura Lipkevičienė, Audronė Jakaitienė	The study of relationship between two student assessment models: comparing results of maturity examinations and 10th grade national assessment examinations in Lithuania
14:30-15:00	Natalija Budinski	Mathematical modeling in primary schools-advanced topics at elementary level
15:00-15:30	Eva Hartell, Eva Hartell, Greg Strimel, Emily Yoshikawa-Ruesch	Unpacking teachers' assessment practices in STEM education across countries
15:30-16:00	Mojca Štraus, Klaudija Šterman Ivančič	Pri matematiki mi gre slabo ne glede na to, ali se učim za preizkuse

Predavalnica/Conference room: Dvorana zemljepisnega muzeja

Ura/Time	Avtor(ji)/Author(s)	Naslov prispevka/Title od presentation
11:00-11:20	Ana Gorše	Bralni test v 3. razredu - hitro in učinkovito odkrivanje učencev z bralnimi težavami
11:20-11:40	Simona Karl	Motivacija pri pouku književnosti v srednji šoli
11:40-12:00	Lorena Mihelač	Konceptualizacija istih pojmov pri različnih šolskih predmetih
12:00-12:20	Tadeja Strmole	Uporabljeni viri pri raziskovalnem delu učencev in načini predstavitev ugotovitev
12:20-12:40	Tina Purg Skrbinšek	Neverbalno komuniciranje med učiteljem in učenci
12:40-13:00	Vesna Kostić, Jelena Mucić, Jovana Vasić	The opinion of teachers and pupils on teaching and learning in elementary school Jovan Dučić
14:00-14:20	Jana Jerenec	Inovativni pristop k učenju in poučevanju v razredu
14:20-14:40	Natalija Mihelčič Gradišar	Poučevanje v 21. stoletju – izziv ali ovira?
14:40-15:00	Doroteja Šporn	Raba spletnega foruma za razpravljanje o občutljivejših temah učencev tretje triade osnovne šole
15:00-15:20	Alenka Potočnik Zadrgal	Vpliv medpredmetnega sodelovanja na zadovoljstvo in uspeh dijakov
15:20-15:40	Darja Lesnik	Dan dejavnosti, možnost za medpredmetno povezovanje in inovativno obliko pouka v drugačnem učnem okolju

Predavalnica/Conference room: Mala dvorana

Ura/Time	Avtor(ji)/Author(s)	Naslov prispevka/Title od presentation
11:00-11:30	Petra Bezeljak, Gregor Torkar, Martin Scheuch	Razumevanje koncepta trajnostnega razvoja in vzgoje in izobraževanje za trajnostni razvoj med bodočimi učitelji biologije
11:30-12:00	Ksenija Breg	Spremljanje razvoja koordinacije predšolskih otrok
12:00-12:30	Nives Ličen, Aleksandra Šindič, Jurka Lepičnik Vodopivec	Sodobni pristopi za uresničevanje trajnostnega razvoja v vrtcu in lokalni skupnosti
12:30-13:00	Mojca Kodelič	Evalvacija reševanja avtentične naloge v neformalnem odprtem učnem prostoru
14:00-14:30	Ljiljana Gomerčič	Predšolska vzgoja v državah članicah (Slovenija, Hrvaška) in nečlanicah (Bosna in Hercegovina, Srbija) EU
14:30-15:00	Jerneja Jager, Mateja Režek	Oblikovanje integriranega sistema storitev: predstavitev primerov dveh lokalnih okolij
15:00-15:30	Tijana Bogovac, Milijana Gajic, Marijana Brankovic, Milos Zorica, Aleksandar Cvejic	Play, Learn and Grow Together
15:30-16:00	Katarina Grom	Vpliv integrativne metode začetnega opismenjevanja na bralne dosežke

Predavalnica/Conference room: Prešernova dvorana

Ura/Time	Avtor(ji)/Author(s)	Naslov prispevka/Title od presentation
11:00-11:30	Alenka Flander	Academic Profession in Knowledge Based Society - Case Study Slovenia
11:30-12:00	Sanja Škorič, Stefan Ditri	Innovation in teaching through additional pedagogical trainings of professors
12:00-12:30	Polona Tratnik	Kriza humanistike v visokem šolstvu na pričetku 21. stoletja
12:30-13:00	Nebojša Pavlović	The role of social participants in the evaluation of the teachers at universities in Serbia
14:00-14:30	Olivera Eric	Building of the Faculty of Fine Arts in Belgrade as a conceptual example of innovative approaches in teaching and learning
14:30-15:00	Irina Lešnik	Konsenz o znanstveni terminologiji s področja gledališke pedagogike
15:00-15:30	Bence Asztalos	Learning-plays ("Lehrstücke") as a part of pedagogy
15:30-16:00	Milena Mileva Blažič	Pravljice v visokošolskem izobraževanju - Goethe, Hegel in Žižek

Predavalnica/Conference room: Študentska soba

Ura/Time	Avtor(ji)/Author(s)	Naslov prispevka/Title od presentation
11:00-11:20	Marina Odalović, Jelena Parojčić, Lidija Radulović, Milan Stančić, Vladeta Milin, Miloš Bajčetić	Teaching Certificate in Health Professions Education: Content, Expectations and Outcomes
11:20-11:40	Maša Mlinarič	Spodbujanje profesionalnega razvoja učitelja skozi raziskovanje lastne prakse
11:40-12:00	Mateja Todorovski, Suzana Plemenitaš	Mednarodni razvoj se začne pri nas
12:00-12:20	Ajda Kamenik	Postavitev učitelja izven cone udobja
12:20-12:40	Silvija Komočar	Timsko vodenje in sistematično razvijanje strokovnih timov v vrtcu v luči profesionalnega razvoja
12:40-13:00	Mateja Režek, Mateja Mlinar	Zagotavljanje mehkega prehoda med različnimi učnimi okolji: izkušnja mednarodnega projekta START (Sustaining Warm Transitions across the Early Years)
14:00-14:20	Jana Hafner, Mojca Zupan	Vpliv mednarodne mobilnosti na strokovne in medkulturne kompetence ter osebni razvoj dijakov
14:20-14:40	Andreja Črešnar	Pogled čez mejo
14:40-15:00	Zdenko Filipović, Milan Djordjević, Marija Djokić, Brankica Petković	The keepers of tradition, culture, health and happiness
15:00-15:20	Katarina Pirnat	Razvijanje kompetenc globalno angažiranega posameznika pri pouku družboslovja v srednjem poklicnem izobraževanju
15:20-15:40	Aleksandra Stevanović, Snježana Đurđević	Mini – companies as an essential part of a lifelong learning programme for high school students

PLENARNI PREDAVANJJI PLENARY SESSIONS

Paul Stubbs, PhD, Ekonomski inštitut, Zagreb

Inequality, Poverty and Education in the Post-Yugoslav Space: from immobility to inclusion?

Predavalnica/Conference room: Atrij

Datum/Date: 18. 9. 2019

Ura/Time: 9:30-10:30

Compared to debates on the role of education in preparing students for so-called 'skills' needed in the labour market or, indeed, on education as a transmitter of so-called 'national-cultural values', the importance of education in promoting social justice is rarely discussed in the post-Yugoslav space. Adopting a historical perspective, this presentation provides an overview of the complex relationship between education and social stratification both in socialist Yugoslavia and in the post-socialist transition. Using empirical evidence from recent research carried out by the author and others into 'Child poverty and household coping strategies in Croatia', as well as work within an advocacy initiative 'The Future of the welfare state in the Western Balkans', I will explore the importance of equity in educational access and outcomes across the region, with a particular emphasis on structural inequalities and the intersection of exclusions based on class, gender, 'ethnicized' identification, citizenship, disability, sexuality and geographical location. The implications of the effective ending of education as a vehicle for social mobility in parts of the region will be addressed. Finally, the presentation will outline the problems and possibilities in struggling for a Freirian-inspired anti-oppressive pedagogy across the region.

Neenakost, revščina in izobraževanje v post-jugoslovanskem prostoru: od nemobilnosti k inkluziji?

V postjugoslovanskem prostoru se o pomenu izobraževanja pri spodbujanju socialne pravičnosti redkeje razpravlja kot o vlogi izobraževanja pri pripravi učencev za tako imenovane "veščine", ki so potrebne na trgu dela, ali kot o vlogi izobraževanja v službi prenašalca tako imenovanih "nacionalnih-kulturnih vrednot". V svojem predavanju bo Paul Stubbs, PhD, predstavil zgodovinsko perspektivo in pregled kompleksnega odnosa med izobraževanjem in socialno stratifikacijo v socialistični Jugoslaviji in v postsocialistični tranziciji. Z uporabo empiričnih dokazov iz nedavnih raziskav, ki so jih izvedli avtor in sodelavci znotraj raziskave "Otroška revščina in strategije obvladovanja revščine gospodinjstev na Hrvaškem" ter v okviru dela znotraj zagovorniške pobude "Prihodnost socialne države na Zahodnem Balkanu", bo predavatelj predstavil pomembnost pravičnosti pri dostopu do izobraževanja v regiji, s posebnim poudarkom na strukturnih neenakostih in stičišču izključitev, ki temeljijo na razredu, spolu, etnični identifikaciji, državljanstvu, invalidnosti, spolnosti in geografski legi. Obravnavane bodo posledice uspešnega zaključka izobraževanja kot sredstva za socialno mobilnost v nekaterih delih regije. Na koncu bo avtor predstavil še problematiko in možnosti boja znotraj regije za pedagogiko, ki jo navdihuje Friere.

** Predavanje bo potekalo v angleškem jeziku./The lecture will be held in English language.*

Eno izmed ključnih načel sodobnih šolskih reform je, da naj bi bile »osnovane na raziskovalnih ugotovitvah«; eden izmed bistvenih motivov raziskovanja pa je, da so rezultati našega dela »relevantni«. Pričakovati bi bilo torej mogoče, da je razmerje med raziskovanjem edukacije in edukacijskimi politikami srečna zveza. Zahteva, da v sodobnih demokratičnih družbah obstaja tesna in produktivna povezanost med procesom oblikovanja javnih politik in procesom za njih relevantnega raziskovanja, se na prvi pogled torej zdi pričakovana in neproblematična. Tudi načelo, po katerem ta povezanost vključuje določene omejitve na obeh straneh, ni videti problematično: oblikovanje politik ne sme temeljiti na nereflimiranih in strokovno spornih odločitvah, osnovanih na partikularnih ideoloških prepričanjih, priporočil in zlasti argumentov raziskav pa ne sme podreti že prvi protiargument in na možne kritike morajo znati ponuditi odgovore in alternative. Niti bi smele biti javne politike oddaljene od »resničnega sveta«, niti bi smele biti raziskave zaklenjene v »slonokoščene stolpe«.

Vendar pa že iz izkušenj vemo, da je razmerje med politikami in raziskovanjem lahko zelo ambivalentno, nekoliko podobno tistemu, kar se sicer rado dogaja tudi v zasebnem življenju: to razmerje je zapleteno in pogosto precej ambivalentno, če že ne celo konfliktno. Sodobne zahteve po »učinkovitem upravljanju sistema« vzpostavljajo diskurz, ki se v mnogih točkah bistveno razlikuje od diskurza, ki ga postavlja tradicionalna intelektualna potreba po »nepristranskem iskanju resnice«. Dihotomičnost teh dveh diskurzov nikakor ni odkritje našega časa. Na Platonovo znamenito predpostavko o »filozofih-kraljih« kot rešitvi konflikta med vednostjo in močjo, je dve tisočletji kasneje odgovoril Kant z besedami, da utopije, v kateri naj »kralji filozofirajo, filozofi pa naj postanejo kralji«, tudi v razsvetljeni dobi ne gre pričakovati, pravzaprav niti želeti. Na tem konceptualnem ozadju bomo poskušali razmisliti, kako se ta dihotomija odraža v našem času in v dilemah, s katerimi se sooča sedanja, a zelo verjetno tudi naslednja generacija tako tistih, ki raziskujejo delovanje javnih sistemov, kot tudi tistih, ki oblikujejo javne politike.

Education and education policy research or on relation between 'kings' and 'philosophers'

One of the key principles of modern school reforms is that it should be "based on research findings" and one of the main motives of the research is that the results of our work are "relevant". It could be expected that the relationship between education research and educational policy is a happy union. The demand that there should be a close and productive link between the policy-making process and process of policy research looks expected and nonproblematic at first glance. Moreover, even the principle, that this link should include certain restrictions on both sides, does not appear to be problematic: the policy-making process should not be based on unreflected and professionally controversial decisions, based on particular ideological beliefs. What is more, recommendations, and in particular the research arguments, should not be undermined by the first counter-argument, and they should be able to offer answers and alternatives to possible criticisms. Nor should public policies be remote from the "real world", and research should not be locked in "ivory towers".

However, it is known from the experience that the relationship between policies and research can be very ambivalent, rather similar to what is happening in personal life: the relationship is complicated and at times ambivalent, if not even inclined to conflict. Contemporary requirements for "effective system management" create a discourse, which in many ways differs substantially from the discourse posed by the traditional intellectual necessity of "impartial search for truth". The dichotomy of these two discourses is by no means the discovery of our time. To Plato's famous assumption of "philosopher king" as a solution to the conflict between knowledge and power, Kant responded two thousand years later with the words that utopia, where "a king is a philosopher and philosophers are kings," should not be expected or even wished for in an enlightened era. On this conceptual background, the author tries to consider how this dichotomy is reflected today and how this and the next generation of public systems researchers and policymakers are facing these dilemmas.

** Predavanje bo potekalo v slovenskem jeziku./The lecture will be held in Slovenian language.*

PANELNA RAZPRAVA/PANEL DISCUSSION

Spodbudno učno okolje za motivirano učenje in kakovostno znanje

Na panelni razpravi bomo skozi pet prispevkov predstavili različne možne odgovore na vprašanje: kakšno učno okolje in poučevanje usmerja učence k oblikovanju pozitivnega odnosa do znanja oz. notranje učne motivacije, ki zagotavlja tudi doseganje kakovostnega znanja. Odnos med znanjem in učno motivacijo namreč ni premo-sorazmeren, saj na sam proces učenja vplivajo številni situacijski dejavniki, pa tudi druge individualne in družbene okoliščine, ki posredujejo tako pri učenju kot rezultatih, tj. znanju. Na kompleksnost dejavnikov, ki prispevajo k učnim izidom nakazujejo tudi dosedanje mednarodne raziskave znanja v Sloveniji, pa tudi nacionalne raziskave. Kljub relativno dobrim dosežkom/znanju učencev/dijakov jih snov ne zanima, znanje zanje ni pomembno, ne pripisujejo mu uporabne vrednosti, čeravno menijo, da so na posameznem predmetnem področju kompetentni učenci. V primerjavi s svojimi vrstniki v drugih državah slovenski učenci zaznavajo nizko podporo učiteljev za učenje, manj ugodno socialno klimo v šoli in manj možnosti za dejavno vključevanje pri pouku. Poleg tega rezultati zaporednih mednarodnih študij v zadnjih dveh desetletjih kažejo, da se relativno velik delež (10 - 15 %) učencev oz. dijakov, ki ne dosegajo osnovne ravni znanja matematike in naravoslovja, ohranja ali celo povečuje skozi čas; po drugi strani pa se delež njihovih vrstnikov, ki dosegajo najvišje ravni znanja postopoma zvišuje. Ob tem pa so ravno učenci/dijaki z največ znanja, najmanj zainteresirani za učenje. Na podlagi tega sklepamo, da je potrebno preučiti povezanost med indikatorji učnega konteksta, procesa učenja in poučevanja z učno motivacijo in dosežki različnih skupin učencev na različnih predmetnih področjih. Obenem pa ne smemo spregledati družbeno-političnih in ekonomskih sprememb, ki se odražajo v šolskem prostoru in spreminjajo tako učne cilje in proces učenja in poučevanja kot tudi vrednost znanja in izobraževanja samega.

S prispevki bomo naslovili širšo družbeno perspektivo sprememb v pojmovanju in vrednotenju znanja, ki nam pomaga razjasniti sedanje okoliščine in proces izobraževanja. Obenem pa tudi družbene in paradigmatске spremembe edukacijskih ved in šolske prakse, ki so preusmerile fokus učenja od znanja k učni motivaciji oz. od izobrazbe k pridobivanju kompetenc in vseživljenjskemu učenju (učenje učenja). Predstavili bomo ključne kontroverze dominantnih psiholoških teorij učne motivacije in njihove sinergije ter orisali predpostavke za preučevanje kontekstualnih dejavnikov učne motivacije in znanja, upoštevaje individualne značilnosti učencev. V nadaljevanju bomo prikazali rezultate sekundarnih analiz podatkov, zbranih v zadnjih dveh ciklih mednarodnih raziskav znanja matematike in naravoslovja v Sloveniji. Izhajajoč iz raziskav TIMSS 2011 in 2015 bomo predstavili odnos med znanjem in učno motivacijo na treh ravneh oz. kontekstih (učenec, učitelj, šola), in sicer pri različnih skupinah učencev 4. in 8. razreda osnovne šole ter dijakih, maturantih. Na podlagi raziskav PISA 2012 in 2015 pa bomo predstavili učinke različnih dejavnikov šolskega konteksta na različne vidike/konstrukte učne motivacije. V sklepnih razpravi bomo poiskali primerna izhodišča za oblikovanje smernic za učinkovitejši pouk v šoli, kakor tudi za nadaljnje raziskovanje.

Panelna razprava/Panel discussion

Prispevki, predstavljeni v panelni razpravi predstavljajo nekatere rezultate istoimenskega Ciljnega raziskovalnega projekta, ki ga v letih 2018 – 2020 sofinancirata ARRS in MIZŠ.

Sodelujoči na panelni razpravi s prispevki:

- mag. Sabina Autor: Smisel vednosti in znanja: od subjekta do orodja
- dr. Igor Bijuklić: Od kdaj govorimo o motivaciji v izobraževanju in kaj to pomeni?
- dr. Alenka Gril: Koncepti učne motivacije skozi šolsko prakso
- Barbara Japelj Pavešić: Vpetost motivacije v učenje za znanje: raziskava TIMSS 2011 in 2015
- Klaudija Šterman Ivančič: Učinki učnega okolja na različne vidike motivacije mladostnikov za učenje naravoslovja in matematike: raziskava PISA 2012 in 2015

Smisel vednosti in znanja: od subjekta do orodja

Sabina Autor, *Pedagoški inštitut*

Datum/Date: 18.9.2019

Predavalnica/Room: Mala dvorana 14:00-14:30

Sekcija/Thematic section: Učenje in poučevanje (Learning and teaching)

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

Izrazito utilitarističen odnos do znanja je posledica daljšega zgodovinskega procesa. Bistvene poteze so zarisale in zaznamovale družbene spremembe v 20. stoletju. Predvsem s prehodom od fordističnega k postfordističnemu načinu organizacije ne le proizvodnje, ampak celotne družbe. Vednost je tako soočena s komodifikacijo, saj znanje, znanost in šola (izobraževalne institucije) vedno bolj delujejo po načelih ekonomije, postajajo blago in so prepuščeni trgu. Vednost sama in njena vrednost sta tako bolj ali manj odvisna od neposredne in takojšnje uporabnosti ter dobičkonosnosti nekega znanja. Ob nenehnem iskanju smisla v neposredni uporabnosti znanja in slabljenju simbolne avtoritete vednosti se slabša tudi sam družben položaj vednosti. Tako ima družba na eni strani polna usta krilatice o družbi znanja, na drugi so ignoranca, laž in poresničnost postali del vsakdana. V prispevku se bomo naslonili na tezo Marcela Gaucheta o pozunanjenem znanju. Gauchet zapiše, da je perspektivo, ki je razumela znanje kot pogoj vzpostavljanja človeka kot subjekta zamenjalo razumevanje, ki vidi znanje kot nelastno posamezniku. Idejo, da moramo subjekti šele postati skozi izobraževanje je zamenjal konsenz, ki postavlja posameznika pred znanje. V izobraževanju je tako implicitno prisotna predpostavka, da posameznik obstaja neodvisno od znanja. Posledica transformacije je tako

Panelna razprava/Panel discussion

nenehno podeljevanje oziroma iskanje smisla v posamezni uporabnosti, hkrati pa vednost kot taka deluje kot nekaj odvečnega in brezsmiselnega. Zato učenci pogosto, pravi Gauchet, ne vidijo razloga, da bi se zanimali za kak predmet posebej in ne dojamejo, čemu bi se učili. Znanje, ki jim ga ponuja šola, se jim zdi poljubno. Od tod po Gauchetu zavračanje znanja in šolske institucije nasploh, pomanjkanju motivacije itd. Soočeni smo s protislovjem, da je v naši družbi prisotna zelo močna simbolna investicija v šolo in šolski uspeh, vendar hkrati to investicijo spremlja splošna diskvalifikacija vseh dejavnosti, ki so pogoj znanja.

Metodologija/Methodology:

Prispevek bo zasnovan na obravnavi primarnih virov filozofskih in drugih, za temo relevantnih avtorjev (Platon, Immanuel Kant, Michel Foucault, Jean-François Lyotard, Marcel Gauchet, Andreas Gelhard, idr.). Ob tem bo sekundarna literatura na eni strani dopolnila filozofsko obravnavo primarnih virov in na drugi strani omogočila kontekstualizacijo idej razsvetljenstva in značilnosti sodobne družbe. Osrednja metoda bo poglobljena analiza primarne literature, ki jo bomo dopolnili s sekundarnimi viri in kritičnim premislekom obravnavanih filozofskih tez in interpretacij.

Rezultati/Results:

V zgoraj opredeljenem kontekstu bomo poskušali začrtati izhodišča in predpostavke, kako sploh misliti in razumeti vrednost in sam smisel znanja v današnjem času. Oziroma, kako se soočiti s položajem vednosti in znanja danes.

Ključne besede/Key words: razsvetljenstvo, znanje, položaj vednosti, izobraževanje

Od kdaj govorimo o motivaciji v izobraževanju in kaj to pomeni?

Igor Bijuklič, *Pedagoški inštitut*

Datum/Date: 18.9.2019

Predavalnica/Room: Mala dvorana 14:30-15:00

Sekcija/Thematic section: Učenje in poučevanje (Learning and teaching)

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

Pod to vprašanje bi lahko postavili marsikateri koncept ali izraz kot so denimo družba znanja, kompetence, vseživljenjsko učenje, ki so šele pred kratkim pridobili veljavo v edukacijskih vedah in praksah poučevanja. Namreč, vzporedno z usihanjem humanistične tradicije so te vse bolj dovzetne in odprte za vplive povsem novih paradig in raznorodnih disciplinskih področji. Zasnovo prispevka lahko orišemo

v dveh korakih. V prvem bomo skušali pokazati, na katerem disciplinskem področju se prvič pojavijo koncepti o motivaciji in kaj skušajo z njimi pojasniti in razreševati. Namreč, prve sistematizirane razprave in koncepti o motivaciji in motiviranju se pojavijo v aplikativni psihologiji dela v 60-ih letih prejšnjega stoletja (Maslow, McGregor), kjer razrešujejo predvsem vprašanje učinkovitosti delovne sile v procesih odtujenega dela. To dejstvo bomo vzeli kot dovolj relevantno izhodišče, še posebej, če upoštevamo izjemno močan vpliv psihologije in kasneje managerske paradigme v sodobnih edukacijski vedah. V drugem koraku bomo skušali premisliti širše družbene pogoje, v katerih potrebe po motiviranju v izobraževanju in drugje zasedajo vse večjo vlogo. Izhodišča tega dela prispevka bodo naslednja. Prvič, potreba po motiviranju ni le zadeva tistih, ki še ne morejo razumeti pomena in smisla izobraževanja, temveč je postala splošna (motiviranja so sedaj potrebni tudi učitelji in že odrasli-študenti). Drugič, motiviranje ni le spodbujanje k neki dejavnosti, temveč se nanaša na same temelje (motiv) za neko dejavnost. Tretjič, vse bolj prisotna potreba po motiviranju v določeni meri že govori o izginjanju motiva oziroma počela za dejavnost in s tem priča o krizi samih temeljev izobraževanja. V sklepnem delu bomo skušali odpreti in interpretirati tista mesta, ki se kažejo kot odločilni povzročitelji te krize, začevši z vprašanjem vse bolj vprašljive prihodnosti.

Metodologija/Methodology:

Prispevek bo zasnovan na podlagi historične in pojmovne analize. Uporabili bomo metodo opisovanja ali deskripcije pri razlagi teoretskih konceptov in metodo interpretacije izbranih primarnih in sekundarnih virov, ki jih bomo umeščali v preučevano temo.

Rezultati/Results:

Glede na zastavljeno izhodiščno vprašanje bomo skušali osvetliti historični kontekst in paradigmsko ozadje, v katerem koncepti in ideje o motivaciji vstopijo v govorico edukacijskih ved in postanejo del šolske prakse. S tem bi razprli drugačna izhodišča za premišljevanje vse pogostejših naprežanj okoli novih metod motivacije, ki jih kaže razumeti tudi iz vidika že potekajoče krize šolstva in izobraževanja, ki se široko razteza od že izvedenega prevrednotenja znanja do konca prihodnosti kot odprte možnosti.

Ključne besede/Key words: motivacija, izobraževanje, aplikativna psihologija, managerska paradigma, tradicija, kriza

Koncepti učne motivacije skozi šolsko prakso

Alenka Gril, *Pedagoški inštitut*

Datum/Date: 18.9.2019

Predavalnica/Room: Mala dvorana 15:00-15:30

Sekcija/Thematic section: Učenje in poučevanje (Learning and teaching)

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

Učno motivacijo psihološke teorije pojasnjujejo v pozitivnem odnosu do učenja in znanja, in sicer z različnimi motivacijskimi konstrukti, npr. intrinzično motivacijo, učnimi cilji, prepričanju o lastnih kompetencah, vrednostjo nalog in pričakovanji uspeha. Vendar se v empiričnih študijah teoretsko predpostavljena pozitivna povezanost med motivacijo in znanjem ne potrjuje vedno. Npr. rezultati meritev mednarodnih študij znanja matematike in naravoslovja v Sloveniji po letu 2000 (TIMSS) so opozorili na diskrepanco med vrhunskimi rezultati učenja in mednarodno primerjalno nižjo učno motivacijo. Zaznana lastna samoučinkovitost sicer s časom narašča, tako kot znanje, in je z njim pozitivno povezana, medtem ko se interes učencev zmanjšuje in je v novem tisočletju postal negativno povezan z dosežki, podobno tudi aktivni pouk (Rožman in Gril, 2013). Zadnja meritev TIMSS 2015 je pokazala tudi manj kakovostno učno okolje in nižjo podporo pri učenju v slovenskih šolah (Japelj Pavešič idr., 2012). Za natančnejšo razjasnitev teh rezultatov učenja v slovenski šoli, so potrebne dodatne analize povezanosti dosežkov/znanja z učnim okoljem (v specifičnem družbeno-historičnem kontekstu) in procesov poučevanja in učenja, katerega del je učna motivacija. Različne teorije in modeli namreč razlagajo delovanje učne motivacije na učne dosežke oz. znanje v povezavi z možnimi učinki različnih drugih individualnih (inteligentnost, osebnostne lastnosti, čustvena stanja), socialnih (kulturne vrednote, podpora staršev) in kontekstualnih dejavnikov učenja (razredna klima, vrstniške norme, način poučevanja in ocenjevanja) na motivacijo in znanje. Iz te perspektive se izkazuje potreba po poglobljeni primerjalni teoretski analizi obstoječih teorij učne motivacije in iskanju oz. oblikovanju modela, ki bi lahko integrirano pojasnil interaktivne učinke učnega okolja in procesa učenja na učno motivacijo in znanje učencev (upoštevaje njihove individualne specifične).

Metodologija/Methodology:

V prispevku bomo predstavili izsledke kvalitativne primerjalne analize psiholoških teorij učne motivacije: npr. teorija samodeterminacije (Deci in Ryan, 1985), teorija učnih ciljev (npr. Ames, 1992, Pintrich, 2003), teorija samoučinkovitosti (npr. Bandura, 1997), teorija lastne vrednosti (Covington, 1992), model pričakovanj in vrednosti (Eccles idr., 1983, 1998). Teoretske modele učne motivacije bomo

Panelna razprava/Panel discussion

ovrednotili tudi s primerjalno analizo ugotovitev empiričnih študij učne motivacije, ki so vključevale tudi različne kontekstualne dejavnike, in sicer s tujimi (npr. Wentzel, 2007, Usher in Pajares, 2009; Urdan in Turner, 2007) in slovenskimi (npr. Rožman in Gril, 2013).

Rezultati/Results:

Na osnovi primerjalne analize teoretskih modelov učne motivacije in rezultatov empiričnih študij na tem področju bomo v prispevku predstavili skladnosti in kontradikcije med njimi. Nato pa bomo podali izhodiščni okvir za preučevanje kontekstualnih dejavnikov učne motivacije in znanja, ob upoštevanju individualne variabilnosti učencev.

Ključne besede/Key words: teorije učne motivacije, interes, samoučinkovitost, učna opora, aktivni pouk

Vpetost motivacije v učenje za znanje

Barbara Japelj Pavešić, *Pedagoški inštitut*

Datum/Date: 18.9.2019

Predavalnica/Room: Mala dvorana **15:30-16:00**

Sekcija/Thematic section: Učenje in poučevanje (Learning and teaching)

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

Slovenija v okviru mednarodne raziskave TIMSS beleži alarmantne podatke o nizki motivaciji za učenje, znanju in šolskem delu med učenci in učenkami na razredni in predmetni ravni osnovne šole ter celo med maturanti, tik pred vstopom v študij. Motivacija je v Sloveniji med najnižjimi v veliki skupini držav sveta, ki redno izvajajo mednarodne raziskave. Obenem je znanje pri nas relativno dobro, kar pomeni, da ne odseva za večino razvitih držav značilnih običajnih pozitivnih povezav med šolskimi dosežki in motivacijo za šolsko delo. Nizka motivacija je lahko ovira za učinkovit pouk, zato bi jo bilo treba dvigniti. Motivacija je kompleksen pojem, ki se kaže skozi različne merljive dejavnike. V prispevku bomo pokazali nekaj rezultatov raziskave o povezanosti dejavnikov motivacije s tremi vsebinskimi sklopi dejavnikov: povezanosti učenčeve motivacije za učenje z domačim okoljem, kulturnim in akademskim kapitalom doma; vlogi, pomenu in izzivih, ki jih motivacija učencev prinaša v poučevanje v razredu; odnos do motivacijskih dejavnikov na ravni šole. Osnovne regresijske in korelacijske analize med dejavniki in dosežki so pokazale, da se dejavniki motivacije različno povezujejo z znanjem v različnih skupinah učencev, kot so dekleta in fantje ter učno manj in bolj uspešni učenci. Izpostavili bomo

najmočnejše povezane motivacijske dejavnike z znanjem in poučevanjem ter tiste, ki kažejo na potrebno in hkrati izvedljivo intervencijo v sistemu, da bi se motivacija zvečala in bolje podprla učinkovito učenje in odnos do znanja.

Metodologija/Methodology:

Podatki iz mednarodne raziskave TIMSS, ki dejavnike motivacije meri na treh ravneh sistema (učenec in dom; pouk v razredu; šolsko okolje), na treh starostnih ravneh (4. in 8. razred OŠ; maturanti) ter v zaporednih izvedbah merjenja trendov (tu se bomo omejili na meritvi v letih 2011 in 2015) so analizirani z regresijskimi modeli meritev motivacije na dosežke iz matematike in naravoslovja. V analize so vključene meritve posameznih vidikov motivacije med učenci (učenje za svoje znanje in veselje; učenje za pridobivanje prednosti pri nadaljnjem šolanju in zaposlitvi; motivacija pri neposrednem delu v razredu), med učitelji (ocena vpliva na nemotivirane učence, na potek pouka, ocena pripravljenosti na motiviranje učencev za delo, lastna motivacija in veselje z delom) ter na ravni šole (učinkovitost in pripravljenost za doseganje akademske klime na šoli med zaposlenimi; podpora ravnatelja pedagoškemu delu na šoli). Serija regresijskih modelov je bila opravljena tudi ločeno po karakteristikah učencev (glede na spol in glede na tri ravni dosežkov v matematiki in naravoslovju glede na uspešnost). Prikazali bomo rezultate deskriptivne in regresijske analize ter v razpravi prikazali prioriteten model povezanosti motivacije z učenjem posameznega učenca v sistemu.

Rezultati/Results:

Rezultate in ugotovitve smo pridobili na več korakih analize, najprej z deskriptivnimi in korelacijskimi analizami posameznih spremenljivk, nato v multivariatem modeliranju. Korelacijske analize so nam pokazale, da je motivacija med manj uspešnimi učenci višja, tako za primarno delo v šoli, sodelovanje z učiteljem pri pouku in v pripadnosti do šole. Med učenci, ki dosegajo višje znanje, je motivacija nižja in se razlikuje po spolu. Ti učenci so do šole in učitelja bolj kritični, ugotavljajo, da se učitelji bolj ukvarjajo z manj uspešnimi učenci. Regresijske analize na naslednji ravni so odkrile velike razlike med predmetnimi področji in starostmi, motivacija se povezuje z različnimi dejavnostmi in vidiki doma in šole, izrazito pade od 4. do 8. razreda in vztraja na nizki ravni celo med dijaki, ki se odločajo za študij, ki vključuje predmetno področje, do katerega čutijo odpor. V odnosu do matematike smo zaznali fenomen velike skupine učencev, ki skrajno odklanjajo učenje matematike in niso, kakor pri drugih naravoslovnih predmetih, uravnoteženi z zaznavno skupino navdušencev za predmet. Za glavno značilnost te skupine učencev velja njihovo prepoznavanje pouka kot nezanimivega. V diskusiji bomo izpostavili razkorak v percepciji zanimivega pouka med učenci in učitelji, ki se vse bolj kaže kot

Panelna razprava/Panel discussion

ključni dejavnik za doseganje tistih elementov večje motivacije v šoli, ki so pozitivno povezani z doseganjem znanja.

Ključne besede/Key words: motivacija, učenje, šolsko okolje, znanje, trendi

Učinki učnega okolja na različne vidike motivacije mladostnikov za učenje naravoslovja in matematike: Raziskava PISA 2012 in 2015

Klaudija Šterman Ivančič, *Pedagoški inštitut*

Datum/Date: 18.9.2019

Predavalnica/Room: Mala dvorana 16:00-16:30

Sekcija/Thematic section: Učenje in poučevanje (Learning and teaching)

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

Rezultati mednarodnih raziskav nam poleg samih dosežkov s področja branja in naravoslovja nudijo tudi vpogled v različne ozadenske dejavnike samih dosežkov, kot je na primer učna motivacija, učno okolje, dobrobit učencev in mladostnikov ipd. Rezultati mednarodnih raziskav TIMSS in PISA iz preteklih let kažejo, da prihaja na področju omenjenih dejavnikov do nasprotujočih-se rezultatov na področju učne motivacije in dosežkov na testu TIMSS in PISA, in sicer slovenski učenci, v nasprotju z vrstniki iz drugih držav OECD, ob tem, da dosegajo nadpovprečne rezultate, poročajo o podpovprečni motivaciji za učenje (npr. OECD 2013 in 2016). S tem prispevkom želimo nasloviti omenjeno nasprotje v rezultatih, pri čemer se osredotočamo na rezultate raziskav PISA 2012 (n = 5911) in 2015 (n = 6151), kjer so zajeti slovenski 15-letniki. V študiji, ki smo jo izvedli na to temo, nas je zanimalo predvsem naslednje: kateri so tisti dejavniki učnega okolja, ki imajo v slovenskem šolskem prostoru na učno motivacijo največji učinek? Ker raziskava PISA ločeno ugotavlja različne vidike učne motivacije (veselje do učenja naravoslovja oz. matematike, instrumentalno motivacijo za učenje naravoslovja oz. matematike in zaznano samoučinkovitost na omenjenih področjih), so nas posebej zanimali učinki posameznih dejavnikov okolja na različne vidike učne motivacije.

Metodologija/Methodology:

Pri proučevanju učinkov učnega okolja na učno motivacijo smo se osredotočili na vidike učnega okolja, kot je disciplina v razredu, kakovost odnosa z učiteljem, učiteljeva razpoložljivost in pomoč pri poučevanju, pripadnost šoli in vključevanje učencev v sam proces poučevanja. Ker je bilo poudarjeno področje merjenja v raziskavi PISA 2012 matematika, leta 2015 pa naravoslovje, so nas omenjene povezave zanimale ločeno za ti dve področji, pa tudi sami dejavniki učnega okolja,

navedeni zgoraj, se v prvem primeru nanašajo na pouk matematike, v drugem pa na pouk naravoslovja. Enako velja tudi za učno motivacijo, pri čemer smo upoštevali, da raziskava PISA ločeno ugotavlja različne vidike učne motivacije. Nadalje smo izhajali iz predpostavke, da se lahko različni vidiki učne motivacije različno povezujejo z dejavniki učnega okolja. Omenjene povezave smo preverili s hierarhičnimi linearnimi modeli, pri čemer so nas zanimali učinki posameznega vidika učnega okolja (disciplina v razredu, kakovost odnosa z učiteljem, učiteljeva razpoložljivost in pomoč pri poučevanju, pripadnost šoli in vključevanje učencev v sam proces poučevanja) na posamezno navedeno obliko učne motivacije (veselje do učenja naravoslovja oz. matematike, instrumentalno motivacijo za učenje naravoslovja oz. matematike in zaznana samoučinkovitost na omenjenih področjih). Omenjene učinke smo preverili ločeno na podatkih raziskave PISA 2012 in 2015.

Rezultati/Results:

Največji doprinos prispevka vidimo v pojasnjevanju različnih vidikov učne motivacije v slovenskem prostoru z vidika različnih dejavnikov učnega okolja, predvsem pa v identifikaciji tistih dejavnikov učnega okolja, ki imajo na posamezno obliko učne motivacije največji učinek.

Ključne besede/Key words: raziskava PISA, interes za učenje, instrumentalna motivacija, zaznana samoučinkovitost, učno okolje

SREDA, 18. september 2019

WEDNESDAY, 18th September 2019

18. 9. 2019

Evalvacija in zagotavljanje kakovosti/Evaluation and quality assurance

Evalvacija in zagotavljanje kakovosti

Evaluation and quality assurance

The impact of Erasmus+ projects: changes for organizations, professionals, and students

Mariola Gremmen, *Erasmus+ / CINOP*

Datum/Date: 18.9.2019

Predavalnica/Room: Študentska soba 11:00-11:20

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

Erasmus+ projects are meant to, among others, support a good quality of education, and to stimulate talent and a positive development. It is important that projects are successful and have the greatest possible effects. To this end, Erasmus+ National Agencies focus strongly on 'impact'. Research is needed to evaluate short- and long-term outcomes that contribute to broader strategies and goals. This research contained two studies to assess significant changes on individual and organizational levels that can contribute to impact. The studies include both Key Actions and all education sectors. The first study focused on short- and long-term changes of KA1 mobility on students' and professional's knowledge, skills, and behaviors. Moreover, insights were gained in specific factors that led to these changes and to success factors and impediments in the projects. How can projects lead to the desired impact? The study had two main goals: (1) to assess changes due to Erasmus+ projects on students, professionals, and organizations; (2) the positive as well as negative associations related to these changes. To this end, questions relate to all parts in the project design: input – activities – output – outcomes – impact. The second study focused on organizational changes due to KA1 mobility and KA2 strategic partnerships. For both KA1 and KA2 projects, two projects were studied in each education sector that were completed. The two main questions of the study were: "What is the short- and long-term impact of participating in KA1 staff mobility in school education, VET, Higher Education, and Adult Education?" and "What is the short- and long-term impact of participating in KA2 strategic partnerships on professionals, organizations, and partners?". Respondents were asked, among others, about their initial goals, experiences, changes in daily practices, unintended outcomes, and success factors and impediments.

Metodologija/Methodology:

Both studies have a qualitative approach, in which participants answered to open-ended questions and shared their experiences. The first study used a Mass

18. 9. 2019

Evalvacija in zagotavljanje kakovosti/Evaluation and quality assurance

Qualitative approach and 348 students participated from VET and Higher Education as well as 92 professionals distributed over all education sectors. This method makes use of online storytelling in which respondents tell their own stories and associations. After answering open-ended questions, respondents judge and classify their own answers, which are called storymarkers. In this way, answers become quantitative and is the method both explorative with validation of the classification as well. Thus, this approach includes both implicit and explicit motivations and associations. For the second study, professionals and organizations have been interviewed about their experiences. Moreover, several best practice projects have been selected for more in-depth interviews and are extensively described to inspire others. For KA1 projects, two representatives were interviewed per project. For KA2 projects, three persons were interviewed per project, the main Dutch applicant as well as two representatives of foreign organizations.

Rezultati/Results:

Students mainly experienced changes on social and cultural topics en less on their academic development. The 5 most mentioned effects were: - Cultural enrichment - More self-reliance - Personal development - Improved language skills - New contacts Success factors that were mostly mentioned were new contacts, improved language skills, and more cultural awareness. 98% would recommend an Erasmus+ experience abroad to peers. Several impediments were finding an accommodation, homesickness, and the Erasmus+ bubble. Outcomes for professionals were mostly on broadening, sharing, and exchanging knowledge. They broadened their scope and learned more about different cultures (e.g., education system and methods) and improved their English-language skills. 97% would recommend an Erasmus+ experience abroad to peers. Success factors were contact with colleagues and enhancing networks and cooperation. Impediments were practical issues, such as communication. Organizations generally experienced good cooperation and contacts with other organizations. Within KA1 projects, specifically re-acquaintance with colleagues was mentioned as well as teambuilding. KA2 projects led to new products, involvement, and good dissemination of results. Five general effects on organizations were mentioned: - Strengthened international cooperation - Strengthened profile of the organization - Self-reflection on (educational) practices - Snow ball effect of Erasmus+ projects - Cultural sensitivity

Ključne besede/Key words: impact, qualitative research, organizations, professionals, students

18. 9. 2019

Evalvacija in zagotavljanje kakovosti/Evaluation and quality assurance

Quality and competitiveness: International activities of people working in vocational education and training and the effects of these activities on their vocational institution

Siru Korkala, *Finnish National Agency for Education*

Datum/Date: 18.9.2019

Predavalnica/Room: Študentska soba 11:20-11:40

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

International activities and international mobility periods of people working in vocational education and training (VET) create important networks for vocational institutions and develop the staff's own competence. The importance of the international activities of staff in terms of the development of the educational level was already emphasised in the development plans for education and research between 2011 and 2016. The vocational education and training reform has brought new requirements for the competence of staff as on-the-job learning is becoming increasingly common. The internationality of staff also promotes the international mobility of students when internationally active teachers encourage students to complete their on-the-job learning period abroad. Furthermore, at best, international activities improve the vocational institution as an organisation when new influences and operating practices are adopted. The Facts publication looks at the internationalisation of staff from three points of view. First, an overview of the activities is provided in the light of the statistics gathered on mobility by the Finnish National Agency for Education: the number of international mobility periods completed, the developments in mobility and its regional distribution. The Finnish National Agency for Education participates in a project surveying the effects of participation in the mobility projects of the European Union's Erasmus+ programme (2014-2020). Information is gathered using a questionnaire sent to persons who have completed an international mobility period. A third perspective to internationalisation opens through interviews conducted with staff from vocational institutions. Among other things, the interviewees were asked about how international activities were at the time visible in the everyday life of vocational institutions and what the staff's attitude towards the activities was. They were also asked to think about the concrete effects of international activities on students, teaching and the cooperation of vocational institutions with working life.

Metodologija/Methodology:

The vocational institutions selected to the study were internationally active institutions in which the mobility of staff and students had remained at a good level. The sizes of the institutions varied: more than 2,000 students started studying in the largest ones every year and fewer than 100 in the smallest ones. The management, coordinators of international affairs, teachers participating in international activities and other staff of the institutions were interviewed. A total of 44 people participated in the interviews: 10 principals, 1 development manager, 6 coordinators of international affairs, 5 heads of international affairs, 17 teachers, 4 heads of education and training and 1 employee from administration. Three of the interviews were group or pair interviews and the rest were individual interviews. The interviews sought answers to the following main questions: How is internationalisation visible in the everyday life of VET institutions? How are international activities currently paid attention to in the strategies of VET institutions? Have new ideas resulted from international activities, for example, for the development of teaching? Has the teaching changed along with internationalisation? What kind of influence have new ideas had on students, staff or partners? What are the direct outcomes/benefits from international activities for the educational institution?

Rezultati/Results:

According to the interviewees, the number of teachers participating in international activities had in their vocational institutions increased compared with the previous year. People are now more interested in international projects of vocational institutions and their results. More and more teachers were themselves prepared to teach in a foreign language, which the institution also encouraged them to do by organising language training for the staff. The interviewees found that international mobility of students as well as international mobility of staff had in their institutions become goal-oriented: systematic efforts were made to develop the institution and to open up new opportunities for students to enrich the content of their qualification. Also the teachers who did not complete international mobility periods themselves encouraged their students to go abroad for their on-the-job learning period. The vocational institutions interviewed had invested in the organisation of international activities. The managements of the vocational institutions interviewed and the teachers engaged in the international activities saw internationalisation as part of the institution's everyday life but also talked about internationalisation as part of the institution's project activities. Participation in projects seemed to be the most

18. 9. 2019

Evalvacija in zagotavljanje kakovosti/Evaluation and quality assurance

common way to engage in internationalisation, at least in the vocational institutions that participated in this study.

Ključne besede/Key words: international projects, vet institutions, development of teaching, mobility statistics, competence development

Erasmus+ Vocational Mobility: Short term placements for longer term impact?

Charis Hughes, *Léargas (Irish National Agency for Erasmus+)*

Datum/Date: 18.9.2019

Predavalnica/Room: Študentska soba **11:40-12:00**

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

Léargas is one of the two National Agencies that manage Erasmus+ in Ireland and has responsibility for the Vocational Education and Training sector. I carried out a study on 'Erasmus+ International Work Placements for Vocational Learners from Ireland' in late 2017 and early 2018. The research assessed Vocational Education and Training mobility (VET Key Action 102) projects that were funded in Ireland by Erasmus+ Calls for Proposals in 2014, 2015 and 2016, and that involved vocational learners rather than vocational staff. This represented just over 80% of KA102 projects as a whole. The key research questions were: What are the outcomes of Erasmus+ work placements for vocational learners from Ireland? What are the associated outcomes for the organisations that send learners? Is Erasmus+ achieving its stated aims for vocational learners from Ireland?

Metodologija/Methodology:

The first stage was qualitative and quantitative analysis of the mandatory participant reports and final reports submitted as part of any Erasmus+ project. Participant reports contain a mix of yes/no, multiple choice, and open-ended questions. Final Reports are comprehensive evaluations of the entire project completed by the sending VET organisation, no more than two months after completion of the project. The research sample was 1,275 participant reports submitted by vocational learners involved in the 36 projects studied, and 29 final reports: 14 from 2014, 12 from 2015, and three from 2016. Final reports from the remaining seven projects were not due for submission at the time this research was conducted, and so not available for analysis. Final reports contain open-ended qualitative questions divided into key areas such as project implementation, activities and learning outcomes. The second stage was individual interviews with Erasmus+ project coordinators in sending

18. 9. 2019

Evalvacija in zagotavljanje kakovosti/Evaluation and quality assurance

organisations. The interview subjects were selected to ensure a balance between new and experienced coordinators, and between rural and urban organisations.

Rezultati/Results:

Among 1,275 participants who travelled between 2014 and 2016, 95% strongly or rather agreed that they were more able to cooperate with people of different backgrounds and cultures; that they had learned better how to see the value of different cultures; and that they were more open minded and curious. Over 93% were more tolerant of other persons' values and behaviour, while 97% were more able to adapt and act in new situations – an essential skill for operating in an international environment. And remarkably, 92% of these participants spent less than four weeks abroad. Travelling beyond the physical boundaries of Ireland allowed vocational students to also go beyond the boundaries of the Irish vocational system. It gave them access to a new experience – and led them to realise that other opportunities might be available to them. For many the work placement was not only their first significant experience living abroad, but their first time away from home – making the international experience profoundly transformative. Learners began to realise their own capacity to thrive in new environments, in turn building self-confidence and self-esteem, and helping expand their career horizons. Changes were also visible in the Irish vocational system, ranging from reshaping course curricula to better meet the needs of international employers, to sending vocational staff for job shadowing and training to learn from and exchange practice with colleagues in Europe.

Ključne besede/Key words: Erasmus+, vocational education, impact, european, learners

Trajnost projektnih rezultatov je ključ do učinka EU projektov

Andreja Lenc, *CMEPIUS*

Datum/Date: 18.9.2019

Predavalnica/Room: Študentska soba 12:00-12:20

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

Učinek oz. sprememba delovanja posameznika ali organizacije je ključen indikator uspeha projektov. Diseminacija in trajnost projektnih rezultatov sta elementa, ki pomembno vplivata na to. Projekti morajo biti v fazi načrtovanja dobro premišljeni, umeščeni v razpis in potrebe okolja, da bodo prinesli rešitve, ki jih izobraževalno

18. 9. 2019

Evalvacija in zagotavljanje kakovosti/Evaluation and quality assurance

okolje potrebuje in jih bo tudi koristilo. Glavna parametra načrtovanja sta kakovostna analiza potreb in vključenost vseh deležnikov, ki so potrebni za uspeh rezultata; od ministrstva in strokovnih institucij, do končnega uporabnika, kateremu je rezultat posredno ali neposredno namenjen (Pajnič, 2017; Evropska komisija, 2019). Z raziskavo smo ugotavljali, kako trajni so projektni rezultati programa EU po 3-6 letih od zaključka projektov. Ob zaključku projektov so nosilci projektov poročali kakšne načrte imajo s projektnimi rezultati po zaključku izvajanja projektov ter kakšne učinke beležijo oz. še pričakujejo, zato nas je zanimalo, ali bo dejansko prišlo do njihove uresničitve.

Metodologija/Methodology:

Najprej smo določili dva glavna parametra trajnosti in sicer uporabo in nadgradnjo rezultatov. Dodali smo še parameter, kako široko med organizacijami se rezultat uporablja pri rednem delu po zaključku projekta - v okviru partnerstva projekta; na nacionalni ravni oz. širše v državah partnericah projekta, v organizacijah izven držav partneric in na evropski ravni. Na podlagi vprašanj končnih poročil projektov, vprašanj v okviru spletnih platform za poročanje o rezultatih projektov (EST, ADAM) in definicije trajnosti smo pripravili kratek vprašalnik in ga poslali pogodbenikom programa EU, akcija Partnerstva na področjih šolskega izobraževanja, poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter izobraževanja odraslih. Vprašalnik smo poslali koordinatorjem projektov, ki so bili odobreni v okviru razpisov EU v letih 2011 do 2013 in se zaključili v letih 2014 do 2016. Podatke smo obdelali s programom SPSS.

Rezultati/Results:

Na trajnost projektnih rezultatov posamezen preverjan parameter nima večjega vpliva (tip rezultata, dosegljivost rezultata na spletu, število rezultatov, število izvedenih EU projektov, predhodno sodelovanje v EU projektih), vendar pa nam dolgoletne izkušnje mednarodnega sodelovanja omogočajo uvid, da se zavedamo ključnih elementov načrtovanja projekta in to vedno znova upoštevamo pri pripravi projekta. Sam po sebi pa ta parameter ni povezan s trajnostjo rezultatov. K trajnosti projektnih rezultatov prispeva le tip projekta, ki kaže na zahtevnost projekta in s tem na kompleksnost same prijave. To pomeni, da je potrebno že v fazi priprave vloge temeljito razmisliti in določiti več parametrov, kar nam omogoča trajne projektne rezultate, ob predpostavki upoštevanja teorije trajnega in kakovostnega rezultata. Analizirani projekti (Partnerstva) so v večjem delu na prvem nivoju trajnosti, kar pomeni uporabo in nadgradnjo rezultatov med partnerji projekta. Glede na manj kompleksen tip prijave in projekta je rezultat pričakovan. Podatki kažejo, da so projekti na področju poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter izobraževanja

18. 9. 2019

Evalvacija in zagotavljanje kakovosti/Evaluation and quality assurance

odraslih nekoliko bolj trajni kot na področju šolskega izobraževanja (Lenc in Žagar Pečjak, 2019).

Ključne besede/Key words: trajnost projektnih rezultatov, uporaba in nadgradnja, program EU, partnerstva

ERASMUS+ projects as a possibility to reflect upon the developmental needs of the school. The case of Estonia.

Halliki Harro-Loit, *University of Tartu*, Juta Jaani, *University of Tartu*, Jaanika Piksööt, *Archimedes Foundation (Erasmus+ NA in Estonia)*

Datum/Date: 18.9.2019

Predavalnica/Room: Študentska soba 12:20-12:40

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

ERASMUS+ program has been provided opportunity to send Estonian teachers and staff to learning mobility abroad and all together in 2014-2018, about 1090 staff mobilities took place (before Erasmus+, 828 learning mobility's of education staff had taken place). The aim of this study is to analyse the outcome of ERASMUS+ mobility project for Estonian schools and teachers. How many of all Estonian schools have been applied and how many got this opportunity? What can we learn about the best practices? What are the main obstacles in efficient use of ERASMUS+ for the school development (in addition to the benefit individual teachers get out of the program).

Metodologija/Methodology:

We combine survey method, document analysis and qualitative interviews. The survey data come from international and comparative research leaded by Damkuvienė, M. and Estonian sample consists of 92 teachers who were asked to assess the outcome of their mobility. We used document analysis in order to select best practices but also find out more detailed information about how the schools plan and negotiate their aim and expected outcome of the study trip. We used qualitative interviews in order to find out how school leaders and teachers reflect upon what they learned from the study trip and how they perceive the newly acquired competences implementation process at their workplace.

Rezultati/Results:

We found out that in Estonia there is more than 225 schools that have long tradition of learning abroad, these schools are active in applying study grants and they are

18. 9. 2019

Evalvacija in zagotavljanje kakovosti/Evaluation and quality assurance

also quite successful in being financed. We could say that these schools evaluate openness and use already existing networks; hence the teachers can more learn from daily practices (visiting schools as job shadows, teaching by themselves). Although the Estonian teachers are generally satisfied with study trips, document analysis revealed that the project outcome is more beneficial for individual teachers and only few schools can elaborate the learning necessities if the school organization so well that later the school organization can develop or change certain practices.

Ključne besede/Key words: school improvement journey, best practice case studies, communication in the planning process, participant selection dilemmas

Vpliv mednarodnega sodelovanja na vzgojno-izobraževalni proces v Vrtcu Galjevica

Mina Pišljar, *Vrtec Galjevica Ljubljana*

Datum/Date: 18.9.2019

Predavalnica/Room: Študentska soba **12:40-13:00**

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

V letu 2012 smo v Vrtcu Galjevica pričeli z udeležbo v mednarodnih projektih. Takrat je pobuda za tovrstno udejstvovanje prišla z vrha ob menjavi vodstva, ki je zaznalo potrebe po modernizaciji načina dela. Strokovni delavci (SD) - vzgojitelji niso imeli dovolj specifičnega znanja, predvsem s področij tujega jezika (ang.) ter poznavanja in uporabe informacijsko-komunikacijske tehnologije (IKT). Med posameznimi zaposelnimi pa se je kazal interes in stremljenje k večji internacionalizaciji in s tem k dvigu kakovosti vzgojno-izobraževalnega procesa. Ena od ovir za doseganje ciljev je bilo nedvomno tudi pomanjkljivo timsko delo ter nezadostno medpredmetno povezovanje, kar se je izkazovalo predvsem pri načrtovanju, tako v letnih delovnih načrtih oddelkov, kot tudi pri sami neposredni izvedbi in uresničevanju vzgojno-izobraževalnega procesa. Poleg tega so se, deloma kot posledica odprtih meja zaposlovanja v Evropski Uniji, deloma zaradi drugih tujih podjetij s sedežem v Ljubljani ali preprosto iskanja boljše zaposlitve staršev, v zavod z vedno večjim prilivom pričeli vpisovati otroci tujih državljanov, iz drugih kultur, katerih materni jezik ni slovenski. Pojavljale so se nekatere težave pri komunikaciji s starši teh otrok, občasno pa tudi nerazumevanje različnih navad in kultur, iz katerih prihajajo. Na področju IKT se je kazal manko v samem poznavanju področja pa tudi v zainteresiranosti za uporabo teh novih tehnologij. Ne smemo pozabiti omeniti takratne podhranjenosti s samo IKT opremo v vrtcu, ki je zagotovo vsaj delno

18. 9. 2019

Evalvacija in zagotavljanje kakovosti/Evaluation and quality assurance

prispevala k omenjeni situaciji. Res je, da je IKT v izobraževalni sistem prinesla številne spremembe, ki jih morajo udeleženci znati izkoristiti, da bi bil njihov učinek optimalen. V letih od 2012-2019 je Vrtec Galjevica sodeloval v skupaj devetih mednarodnih projektih: 1 Comenius, 6 Erasmus+ KA2 strateških partnerstvih in 2 KA1. Namen prispevka je bil torej raziskati vplive mednarodnega sodelovanja na delo in profesionalni ter osebni razvoj SD vrtca, ki ima svoj odraz v vzgojno-izobraževalnem procesu.

Metodologija/Methodology:

Pri oblikovanju prispevka je šlo za kvalitativno raziskovanje – raziskovala sem posamezen primer oziroma enoto – znotraj specifičnega zavoda, osredotočila sem se na konkretne primere, ki sem jih raziskala poglobljeno. Izhodišče so bila dejstva in podatki, ki so vodili do oblikovanja teorije. Bistvena je bila analiza povezanosti - odkrivanje vzrokov in pojasnjevanje prek opazovanja z udeležbo, saj sem zbirala podatke v specifičnem obdobju/času prek opazovanja, poslušanja in spraševanja opazovancev - vzgojiteljev, medtem ko so ti sledili svojim vsakodnevnim aktivnostim, katerih del sem bila kot članica kolektiva tudi sama. Uporabljena je bila tudi metoda analize dokumentov, kjer sem analizirala predvsem letne delovne načrte in končna poročila po posameznih oddelkih vključenih vzgojiteljev. Kot metodo sem uporabila še predstavljanje in zapis primerov dobrih praks s spremljanjem in diskusijo med opazovanci.

Rezultati/Results:

Vplivi aktivnosti so evidentni ter s svojo vsebino in namenom močno vplivajo na vzgojno-izobraževalni proces: strokovni sodelavci so pri uporabi angleškega jezika bolj suvereni; samoiniciativno želijo sodelovati v dejavnostih mednarodnih projektov; iniciativa od spodaj navzgor: oblikovanje in pisanje projektov kot želja zaposlenih in ne navodilo vodstva; izboljšala se je komunikacija med strokovnimi sodelavci, kot tudi s starši otrok (predvsem tujcev); boljše poznavanje širšega medkulturnega okolja; dnevno se uporablja informacijsko-komunikacijska tehnologija, tudi v vzgojno-izobraževalnem procesu (mednarodne Skype konference in javljanja, kjer sodelujejo otroci različnih držav, prispevki in predstavitve dela prek različnih medijev); več kot 30% vzgojiteljev ima aktiven eTwinning profil, sodelujejo v projektih oziroma celo koordinirajo lastne, udeležba na webinarjih in drugih izobraževanjih; projektne aktivnosti so vključene v redno delo v oddelkih (povečana kakovost vzgojno-izobraževalnega dela); povečana kreativnost pri načrtovanju (pestrejši letni delovni načrti oddelkov in zavoda); mreženje in vzpostavljanje stikov med strokovnimi delavci se je povečalo: na E+ mobilnostih, prek e-platform, na izobraževanjih in seminarjih, partnerji se dopolnjujejo glede na svoja močna

18. 9. 2019

Evalvacija in zagotavljanje kakovosti/Evaluation and quality assurance

področja; izboljšanje timskega dela na sestankih projektnih timov pa tudi sicer medoddelčno; izmenjava dobrih in inovativnih praks med partnerji v projektu in uporaba novih znanj neposredno pri delu; medpredmetno povezovanje med področji je olajšano: dostopnost in kreativnost (IKT, ang. jezik); vidni so (trajni) rezultati; diseminacija se izvaja na lokalni, nacionalni in mednarodni ravni.

Ključne besede/Key words: mednarodno sodelovanje, komunikacija, predšolska vzgoja, strokovno izpopolnjevanje, kreativnost

18. 9. 2019

Inovativni pristopi k učenju in poučevanju/ Innovative approaches to teaching and learning

Inovativni pristopi k učenju in poučevanju **Innovative approaches to teaching and learning**

Intelligentno prilagodljivi mobilni sistem za učenje tehnike in tehnologije v osnovni šoli

Tine Pajk, *Osnovna šola Muta*

Datum/Date: 18.9.2019

Predavalnica/Room: Študentska soba 14:00-14:20

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

Glavni namen raziskave je bil izdelati inteligentno prilagodljivi mobilni sistem za učenje tehnike in tehnologije v osnovni šoli. Intelligentno prilagodljivi mobilni sistem je namenjen učencem sedmega razreda in pokriva učno snov s področja elektrotehnike. Ob zagonu inteligentno prilagodljivega sistema le ta preveri predznanje učenca in na tak način ugotovi kognitivne sposobnosti učenca. Intelligentno prilagodljivi mobilni sistem prepozna tudi nekatere posebne potrebe učencev. Ko inteligentno prilagodljivi mobilni sistem ugotovi značilnosti učenca, ga vodi skozi učenje. Intelligentno prilagodljivi mobilni sistem se prilagaja učenčevemu znanju. Učencem, ki imajo pri razumevanju snovi s področja elektrotehnike težave, jim inteligentno prilagodljivi mobilni sistem ponudi le naloge in snov, ki pokriva minimalne standarde. Učenci, ki so bolj vedoželjni in ki z razumevanjem nimajo težav, jim inteligentno prilagodljivi mobilni sistem ponudi zahtevnejšo razlago snovi in zahtevnejše naloge. Trdimo, da se sistem resnično prilagodi vsakemu učencu (individualizacija in diferenciacija). Intelligentno prilagodljivi sistem smo tudi analizirali in raziskali učinke uporabe na poučevanje.

Metodologija/Methodology:

K analizi in raziskavi učinkov uporabe na poučevanje s pomočjo inteligentno prilagodljivega mobilnega sistema za učenje tehnike in tehnologije v sedmem razredu smo povabili tri osnovne šole. Pogoji za sodelovanje je bil, da ima šola dva sedma razreda. Naključno smo določili, da bo v 7. a razredu pouk potekal tradicionalno in praktično. V 7. b razredu pa bomo pri pouku uporabljali inteligentno prilagodljivi mobilni sistem. Vzorec je zajemal 92 učencev. Najprej smo ugotavljali predznanje učencev s pretestom. Po končani učni uri smo učenčevo znanje preverjali s testom. Po tednu dni pa smo ugotavljali, koliko so si učenci zapomnili. Pridobljene podatke smo analizirali in statistično obdelali.

18. 9. 2019

Inovativni pristopi k učenju in poučevanju/*Innovative approaches to teaching and learning*

Rezultati/Results:

Inteligentno prilagodljiv mobilni sistem smo preizkusili pri pouku, in sicer pri predmetu tehnika in tehnologije v sedmem razredu. Raziskava je pokazala, da je uporaba sistema motivacijsko vplivala na učence. Zaradi tega so učenci s pomočjo inteligentno prilagodljivega mobilnega sistema dosegli boljše učne rezultate kot pri tradicionalnem učenju. Poleg tega pa so učenci, ki so uporabljali inteligentno prilagodljiv mobilni sistem pri nalogah, ki zahtevajo višjo taksonomsko raven znanja, dosegli boljše rezultate kot pri tradicionalnem učenju. Pri praktičnem delu, ko učenci učijo različnih vezav stikal (zaporedna vezava stikal, vzporedna vezava ...), pa je bil bolj učinkovit tradicionalni pristop učenja. Ugotovili smo, da je uporaba sistema primerna za učenje teoretičnih snovi. Praktične vsebine pa naj se izvajajo po tradicionalnem načinu.

Ključne besede/Key words: osnovna šola, tehnika in tehnologija, mobilno učenje, inteligentni mobilni sistem, prilagodljiv mobilni sistem

Robot Education

Maja Nikolova

Datum/Date: 18.9.2019

Predavalnica/Room: Študentska soba 14:20-14:40

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

The development of modern technology and its application in everyday life point to the need to prepare young generations for a new era in which robotics will play an important role. Therefore, as part of the teaching process, robotics is increasingly present in our primary and secondary schools. Namely, the use of robot in teaching allows us to acquire new knowledge through the game, breaks the fear of the unknown in new technologies, develops imagination and creativity and to acquire new knowledge and skills in programming, mechanics and electronics. In addition, the construction and programming of robots represents a motive for further advancement in work as well as in school and out-of-school activities. There are many types of robots that can be used in the process of learning programming. For students in lower-grade of primary school the simplest of robots sets are recommended – the robots which can follow the table line, come out of the labyrinth, follow the light source. In higher grades, more complex sets can be used, sets in which programming takes place in different programming languages. A special part

Inovativni pristopi k učenju in poučevanju/Innovative approaches to teaching and learning

of this new discipline is the use of robots in the work with autistic children who, due to repetition, predictability and clear emotions, easily accept socializing with a robot. With this work we want to point out the necessary need for the use of robots in the education process. Also, we want to point out that the professional development and professional competence of teachers and professors in the field of robotics would have far-reaching influence on the development of the curriculum.

Metodologija/Methodology:

In order to point out the significance of robotical education, several methods have been used. In the first place, this is a method of data collection and evaluation. Taking into account the different sources, both primary and secondary, we will try to show how the concept of robot education is presented. The focus of work will not only focus on the relationship between students and robots but also on the need to educate teachers for applying robots in the education process. For such conclusions we will use the program frameworks of individual schools both in the world and in Serbia. The method of analyzing the available expert papers and the presentation of good practice will focus on conclusions on some aspects of robotic education. For more concrete conclusions we will use the method of analysis and synthesis, as well as generalization, available facts, and from the technique will be used a qualitative analysis by which we want to point out the need of robots in teaching as well as teacher training for their implementation.

Rezultati/Results:

We can conclude that in order for robots to be part of the teaching process it is necessary to create an educational program that recognizes the individual needs and learning processes of each child. Such a program enables the acquiring of skills and knowledge that are close to the child's interest, making the education process quicker. Also, this would give each child the same chance of education, since students wouldn't learn things what they aren't interested in and what they aren't good at. Although there is a good practice in the world regarding educational robots, there is still a lack of confidence in the robot teachers. Robotics in education is not yet absolutely accepted, and how much it will be from benefit, depends on how much teachers and students will be use it. Because the way of using robots in the process of acquiring knowledge is more important than any robot. It is certain that the teacher will continue to be dominate in the classroom, that formal education will not disappear, but the integration of traditional and online learning will generate a

18. 9. 2019

Inovativni pristopi k učenju in poučevanju/Innovative approaches to teaching and learning

serious share in education at all levels. This will happen eventually, but it will take some micro motivation to see it in practice.

Ključne besede/Key words: robot, programming languages, imagination, creativity, competence of teachers

From holograms to positive outcomes

Sladana Jovic, *Secondary school Svetozar Markovic (Serbia)*, Bojana

Mitricieski Andjelkovic, *Primary school Branislav Nusic (Serbia)*

Datum/Date: 18.9.2019

Predavalnica/Room: Študentska soba **14:40-15:00**

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

Expanded reality is a technology that finds application in STEAM. One aspect of the expanded reality is 3D technology. Learning about 3D technology is crucial for teachers to transfer knowledge that students acquire as well as the ability to find innovation. When talking about holograms, the first thing you probably have in mind are movies. From movies to teaching in the classroom is a wide path of learning that students motivate to imagine, discover and develop new ideas.

Metodologija/Methodology:

The hologram is an advanced form of photography that allows you to capture an image in three dimensions. A holographic technique can also be used for optical storage, downloading and processing of information. This technique allows the light that is scattered from the object to be recorded and later reconstructed. The activity can be realized with students of secondary and elementary schools as well as students with special needs. Holograms can be used to study proportions, geometric figures, geometric transformations - rotations, symmetry, refraction, and reflection of light, in molecules in chemistry, isomerism in organic chemistry, biomolecules of DNA and RNA in geography ... By using a smart phone and simple materials you can make 3D holo-projector (trapezoidal shape) and select a 3D image that moves around the phone's screen, simply playing specialized holographic videos in four directions (videos are available on YouTube or can be create by students with Screech program).

18. 9. 2019

Inovativni pristopi k učenju in poučevanju/*Innovative approaches to teaching and learning*

Rezultati/Results:

Holographic technology has infinite applications that the human mind can imagine and become an integral part of human societies and civilizations in the future. In the future, holographic displays will replace all present displays in all sizes, from small screen phones to large projectors. With this presentation we show that holograms can be used in teaching different subjects from the STEM area in order to improve the practical and informal knowledge and skills of students. Activity with holograms is very motivational activity. Students who were involved in hologram activities quickly mastered the topic of the lesson and welcomed the use of IT in teaching and students with weaker abilities were very active in the learning process and peer learning was presented.

Ključne besede/Key words: STEAM, technology, imagination, creation, future

Telefon - učni pripomoček na športnem dnevu DA ali NE

Franci Oblak, *Šolski center Velenje, Elektro in računalniška šola*

Datum/Date: 18.9.2019

Predavalnica/Room: Študentska soba 15:00-15:20

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

Na Elektro in računalniški šoli v Velenju izvajamo športne dneve z različnimi vsebinami. Vsaj že 15 let v jesenskem času pripravimo pohodništvo z orientacijo. Vsako leto imajo dijaki novo traso in v 4 letih šolanja zelo dobro spoznajo okoliške poti in hribe. Takšen športni dan je gibalno učinkovit in brez stroškov za dijake ter tudi šolo. V preteklosti je priprava takšnega dne zahtevala kar precej časa. Treba je bilo pripraviti: orientacijske mape, kontrolne liste, startni zbirnik, ciljni zbirnik in vprašanja za kontrolne točke. Za vse skupaj smo porabili tudi nekaj finančnih sredstev. Sodelavci so z veseljem priskočili na pomoč na kontrolnih točkah in dodali svoje vsebine v obliki med predmetnega povezovanja. Telefoni so stalni sopotnik vsakega mladostnika, tako v osebem življenju, kot tudi v šoli in naših športnih dneh. Na slednjih so poslušali glasbo, se pogovarjali in v primeru težav poklicali učitelja. S strani sodelavcev je včasih bilo slišati opazke o primernosti telefonov na športnih aktivnostih. Sam menim, da se moramo sprijazniti s telefoni v šolah in jih izkoristiti za učinkovitejši pouk. Pri tem bomo nadgradili svoje znanje in dijake motivirali za delo. V podobni smeri smo tudi razmišljali pri organizaciji letošnjega športnega dne. Ni nam bilo potrebno tiskati orientacijskih kart, zbirnikov kontrolnih

Inovativni pristopi k učenju in poučevanju/*Innovative approaches to teaching and learning*

točk, vprašanj za kontrolne točke, seštevati rezultatov in razvrščati ekip. Vse to smo naredili s pomočjo telefonov, ki so jih dijaki z veseljem uporabili za inovativen ter učinkovit športni dan. Menim, da je treba izkoristiti navdušenje mladostnikov do telefonov in jih pripraviti, da jim bodo služili kot učni pripomočki, gradivo in orodje za nadgradnjo dela v šoli. Zadnja leta in predvsem letos se nam je to odlično pokazalo v praksi in v tej smeri bomo tudi nadaljevali v prihodnosti.

Metodologija/Methodology:

Dijaki so v skupini potrebovali vsaj en telefon. S pomočjo aplikacije Google Store so si naložili bralnik QR kode ter se prijavili v spletno mrežo. S pritiskom na link se jim je prikazala karta in vsa potrebna navodila o poti, profilu trase, kontrolnih točkah, vmesnih točkah, namigih ter kontaktne številke učiteljev za morebitne nejasnosti. Ob prihodu na kontrolno točko so skenirali QR kodo, ki je zabeležila njihov čas ter jim ponudila vprašanje, na katero so morali odgovoriti. V primeru pravilnega ali nepravilnega odgovora so dobili točke ali pribitek časa. Tako je potekalo skozi sedem kontrolnih točk. Ob prihodu na cilj so še zadnjič skenirali QR kodo. Njihov čas se je zabeležil v bazo podatkov in jih razvrstil na ustrezno mesto.

Rezultati/Results:

Ob vseh navedenih dejstvih, kaj mladostnikom pomeni telefon, je neizogibno, da ga bom vse več uporabljali tudi v pedagoškem delu. V primeru našega športnega dne se je pokazalo, da smo si olajšali delo in stroške. Sodelavci so bili razbremenjeni določenih nalog in so se lahko še dodatno posvetili dijakom na kontrolnih točkah. V kolikor je bilo na začetku nekaj dvomov glede uporabe telefona, je praksa pokazala, da so bili dvomi neupravičeni. Šlo je za odlično medpredmetno sodelovanje z uporabo sodobnih tehnologij. V prihodnje želimo dejavnost še izboljšati, da na kontrolnih točkah ne bo potrebna prisotnost učiteljev. Dijaki bodo pot in vse naloge opravili s pomočjo telefona z ustrezno kontrolo gibanja. Prihranili smo čas, dijaki so imeli takoj vpogled v rezultate. Na poti so iskali dodatne vire pomoči pri iskanju kontrolnih točk ter odgovorov na vprašanja. Odziv dijakov je bil zelo pozitiven. Telefone so uporabljali kot glavne učne pripomočke za opravljanje nalog. Prisotnost na športnem dnevu je bila zelo visoka, tudi zaradi inovativnega pristopa in predhodne priprave na športni dan. Živimo v času, ko je uporaba digitalnih tehnologij pri mladostnikih sestavni del vsakdana vsakega posameznika. Prej ko bomo začeli razmišljati o konceptu

18. 9. 2019

Inovativni pristopi k učenju in poučevanju/Innovative approaches to teaching and learning

pedagoške uporabe telefona, lažje in bolj učinkovito bomo stopali v učni proces pri svojem delu. Verjetno prihaja čas e-učbenikov, e-delovnih zvezkov, e-testov in še kaj.

Ključne besede/Key words: telefon, športni dan, digitalna tehnologija, motivacija dijakov, praksa.

Coded journey

Olivera Stanković, Bojana Mitriceski Andelkovic, OŠ „Branislav Nušić“
(Serbia)

Datum/Date: 18.9.2019

Predavalnica/Room: Študentska soba 15:20-15:40

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

Mobile communication today is a daily part of students' lives, and this process is continuing; therefore, sooner or later, it will become a daily practice in teaching such as video, computer and internet usage. Modern phones reach the capacities of a personal computer, they can fit into the pockets and give access to various information and data sources anywhere on Earth. This advantage is very important and can be used in teaching. It is known that the use of mobile phones during classes encounters a ban and prejudice. Because of ignorance or easier control of pupils, the easiest way has been chosen - no use of this technique. However, this does not eliminate, but only postpones the problem, the educational use of mobile phones. Many teachers are skeptical about the new technology, especially those who do not own smart phones. With the use of mobile telephony, we are able to collect and process feedback even during classes. QR codes are a great and fun way to develop digital competences with our students. The use of QR code in teaching develops research skills, technical skills and critical thinking skills. The main goal was to make inter-subject competencies and to renew knowledge from various fields with fast technology, and to acquire new knowledge. Using standard methods of teaching information cannot be achieved quickly, but using QR codes it is completely possible. Secondly, a student can sail into different areas and extract the necessary information. Both students and teachers find this method very interesting and it has been searched for the most efficient way of achieving goals during classes. We needed a pupil who would come quickly to the conclusion and realize that the Internet with the help of QR code is a great encyclopedia.

Inovativni pristopi k učenju in poučevanju/Innovative approaches to teaching and learning

Metodologija/Methodology:

Since we have begun to use QR codes in classes, the lectures have become much more fun and interactive. We have noticed how students become more engaged and more determined to gain new knowledge. By applying QR code, students become more creative and better learners, their visual memory is better, working in a group empowers them and they become more secure in their knowledge, as well as in their desire for research. For the application of the QR code we chose a literary work (travelogue) that was processed during the mother tongue classes. We coded the text and shared the texts with our students. And then we sent them on a journey. Each part of the journey was encrypted. QR codes contained interesting information about the places visited by the narrator from the literary section. Students decoded their codes and presented them to other students by marking the points to which the code refers to the geographic map. QR codes contained music tracks related to the area they visited, photographs, historical figures and events, famous artists and writers born in those places as well as public figures from the world of music and film. In this way, we have combined STEAM and national literature in the spirit of digital technology.

Rezultati/Results:

The use QR code on classes has caused great interest among students. Smart phones are as smart as we know how to use them. This kind of work focuses on digital technology and personalized learning methods, as well as on interactive learning. In this way, multidisciplinary and multiculturalism are developed among students. The student connects literary work in time and space. He learns how to create and read QR codes. He processes information from history, music, geography, art and connects them with literary work. Students gained knowledge of national literature, music, fine arts, history and geography. Many people were active members of world diplomacy, so we have linked the national with European heritage. The text, taken as a starting point, was written by Peđa Milosavljević who is a world-famous painter. He received the Grand Prix during the International exhibition in Paris in 1937. So, art is related to scientific disciplines. The conclusion is that students have many opportunities to research and acquire knowledge this way. Using QR codes will continue through other subjects as colleagues also had the opportunity to see how this works. If you have not used QR codes in your classroom yet, we recommend them! Students like to use technology and make it easier for teachers.

Ključne besede/Key words: QRcode, multidisciplinary, STEAM, tehnology, multiculturalism

18. 9. 2019

Inovativni pristopi k učenju in poučevanju/*Innovative approaches to teaching and learning*

Raziskovanje novih načinov posredovanja znanja

Katja Koprivnikar, *Zavod za gluhe in naglušne Ljubljana*

Datum/Date: 18.9.2019

Predavalnica/Room: Študentska soba 15:40-16:00

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

Kot učiteljica otrok s posebnimi potrebami (avtizem, govorno-jezikovna motnja, čustveno-vedenjske težave, primanjkljaji na posameznih področjih učenja in kombinacija navedenih motenj), se vsakodnevno srečujem s strokovnimi izzivi. Moji učenci potrebujejo različne učne metode, strategije in prilagoditve, da usvojijo znanje, zato sta individualizacija in diferenciacija pouka nujni. Večina učencev ima kombinacijo motenj, kar pomeni, da vsak učenec potrebuje drugačen pristop in način posredovanja znanja, prav tako je tudi njihov način sprejemanja informacij različen. Pri učencih, predvsem tistih s čustveno vedenjskimi težavami, je pogosto pomanjkanje motivacije za učno delo. Učenci pogosto odklanjajo učne naloge, še posebej če učitelj uporablja »klasične« metode dela. Ena izmed metod, kako učence pritegniti k učnemu delu, je prav gotovo uporaba sodobne informacijsko komunikacijske tehnologije. Na spletu je možno najti ogromno učencem privlačnih aplikacij, vendar pa glede na potrebe učencev v skupini, le to ni dovolj. Učno gradivo mora biti glede na motnje, ki jih učenci imajo, tudi ustrezno prilagojeno. V članku želim predstaviti primer dobre prakse, ki je nastal na podlagi raziskovanja lastne prakse in opazovanja učencev.

Metodologija/Methodology:

Da bi učencem zagotovila optimalno učno okolje, kar pomeni, da je potrebno upoštevati potrebe vsakega posameznika v skupini, je nujna samoevalvacija dela in konstantno raziskovanje pedagoške prakse. Preden sem nove spletne aplikacije vpeljala v pouk, sem posamezne učence opazovala in preizkušala, kako delujejo v parih, individualno ali v skupini. Ker sem učence poučevala več let zapored, sem dobro poznala njihove potrebe, sposobnosti, interese ter močna in šibka področja. Vsi učenci so imeli dostop do interneta od doma ali pa iz drugih organizacij, s katerimi je učenec sodeloval. Eden od učencev, je do spletnega učnega gradiva dostopal iz mladinskega centra, kamor se je vključeval trikrat tedensko, ostali od doma. Izbrane spletne aplikacije sem predhodno že uporabljala v mednarodnih eTwinning projektih ali pa sem jih prej preizkusila v druge namene.

18. 9. 2019

Inovativni pristopi k učenju in poučevanju/*Innovative approaches to teaching and learning*

Rezultati/Results:

V 5. razredu sem temo voda obravnavala s pomočjo različnih spletnih orodij. Najprej sem uporabila aplikacijo Popplet, za ugotavljanje predznanja učencev in iz tega izhajala. Učenci so s pomočjo omenjene aplikacije naredili miselno shemo z naslovom Kaj že vem o vodi, ki so jo po obravnavi dopolnili. Tako so dobili vpogled v svoj napredek in usvojeno znanje. Vmesne faze učnega procesa sem izpeljala ob uporabi Padlet-a, kjer je na enem mestu zbrana vsa učna snov (slikovno gradivo, kratki posnetki, vprašanja za utrjevanje, povzetek snovi in naloge). Do gradiva učenci lahko dostopajo preko linka tudi od doma. Znanje so učenci kasneje utrjevali preko aplikacije Quizlet, ki ponuja kartice za učenje, igre in kviz. Pred ocenjevanjem, sem znanje preverjala preko Kahoot kviza, ki učencem omogoča takojšnjo povratno informacijo o pravilnosti odgovora. Prednosti uporabe IKT orodij: Občutek kontrole nad delom in s tem povezan občutek samozavesti, kar je za učence izrednega pomena, individualen pristop, motiviranost, pozitivna učna klima, trajnost učnega gradiva in sistematičen pregled, smiselna uporaba IKT, izboljševanje kvalitete digitalne pismenosti, sprotno preverjanje znanja, uporabnost omenjenih aplikacij pri drugih temah, aktivnost učencev skozi vse faze pouka. Pri delu z IKT orodji moramo biti pozorni, da se ne izgublja vloga učitelja v pedagoškem procesu in osebni stik z učenci. Za tovrstno delo je potrebna tudi dobra opremljenost šole z IKT.

Ključne besede/Key words: posebne potrebe, opazovanje, IKT, samoevalvacija, raziskovanje

Pot do cilja

Lucija Kupec, *CIRIUS Kamnik*

Datum/Date: 18.9.2019

Predavalnica/Room: Študentska soba 16:00-16:20

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

Poklicna vzgoja kot del poklicne orientacije se začne že s spoznavanjem poklicev staršev otrok in se nadaljuje preko različnih dejavnosti vse do konca osnovne šole. To ni preprosta odločitev, za učence s posebnimi potrebami še toliko bolj pomembna, saj se na tej poti srečujejo s številnimi težavami, ovirami. Pri tem lahko zelo veliko vlogo odigramo učitelji. V praksi se je izkazalo, da učenci slabo poznajo svoja močna področja in poklice na splošno. Tako smo želeli preveriti ustreznost modela prednostnih kompetenc, ki predstavlja sodobnejši pristop v poklicni orientaciji in

Inovativni pristopi k učenju in poučevanju/Innovative approaches to teaching and learning

ugotoviti ali je ustrezen za uporabo pri delu z več motnjami. V omenjenemu modelu poudarimo močna področja posameznika, primanjkljaji nam služijo za ugotavljanje ustreznih pripomočkov in prilagoditev, ki jih posameznik potrebuje. Gre torej za odmik od medicinskega in kompetenčnemu pristopu, kjer posameznik razvija svoja močna področja. V sodobnem svetu so v ospredje vse pogostejše postavljajo močna področja, kaj posameznik zmore, v čem je dober. Z željo, da učence čim bolj pripravimo na življenje, na razne prehode, smo se lotili raziskave močnih področij posameznika in opredelitve osebnega profila prednostnih kompetenc, ki predstavljajo osrednji del modela prednostnih kompetenc. Pri tem je za osebe s posebnimi potrebami še posebej pomembno, da zaradi upoštevanja svojih močnih področij, posamezniki enakovredno vstopajo na konkurenčni trg dela. Na drugi strani imamo šibka področja, ki v omenjenem modelu nimajo osrednjega pomena. Premostimo jih tako, da najdemo drugo področje, kjer se posameznik lahko udeleži, se poklicno razvija. Poklicno orientacijo morajo izvajati strokovno usposobljene osebe, ki bodo le z načrtnim, individualnim, usmerjenim, sistematičnim in prilagojenim delom dosegle željene rezultate in učencem omogočile lažjo pot.

Metodologija/Methodology:

Na podlagi teoretičnih izhodišč modela smo v praksi preizkusili delovanje le-tega pri učencih z več motnjami, starimi od 11 do 13 let iz zavoda CIRIUS Kamnik. Izvedli smo manjšo kvalitativno raziskavo, kjer je bilo vključenih pet učencev. Učencem smo razložili cilje in namen raziskave ter jim natančno opisali tehnike zbiranja podatkov. Ponudili smo jim dovolj časa za razmislek in razlago posameznih besed v preprostem jeziku. Podatke smo zbirali s kvalitativnimi tehnikami zbiranja podatkov s pol strukturiranim intervjujem. Uporabili smo prosto dostopne vprašalnike Zavoda za zaposlovanje in Centra za vseživljenjsko učenje Pomurje, ki smo jih prilagodili glede na naše potrebe raziskovanja. Z raziskovalnimi vprašanji smo želeli ugotoviti ali učenci z več motnjami prepoznavajo in opredelijo svoja močna področja v smislu interesov, sposobnosti in znanj, ali ti učenci prepoznavajo svoja močna področja ter ali je model prednostnih kompetenc uporaben pri učencih z več motnjami.

Rezultati/Results:

V raziskavi smo ugotovili, da so učenci nesamostojni v poklicnih odločitvah in da sami ne zmorejo samostojnega oblikovanja kariernega načrta, potrebujejo veliko usmeritev. Model prednostnih kompetenc je uporaben v praksi za otroke z več motnjami zaradi ugotavljanja posameznikovih močnih točk in razvoja le-teh, vendar le ob ustrezni strokovni usmeritvi in podpori. Pri tem modelu je pomembno, da

18. 9. 2019

Inovativni pristopi k učenju in poučevanju/*Innovative approaches to teaching and learning*

primanjkljaji niso v ospredju. Tako bi osebe z več motnjami lahko postale konkurenčne in bi lažje vstopale na trg delovne sile. V nadaljevanju smo ugotovili, da učenci poznajo svoje interese, primanjkljaje in cilje vezane izključno na šolsko področje. Ne zmorejo pa prehoda v domače okolje. Od petih učencev so trije realno ocenili svoje sposobnosti, dva sta jih precenila. Pri tem potrebujejo vodenje, spodbudo ter usmeritev, pri reševanju testov niso samostojni, potrebujejo veliko strokovne podpore in razlage neznanih besed v izbranih testih prosto dostopnih na spletni strani.

Ključne besede/Key words: poklicna orientacija, model prednostnih kompetenc, šibka področja, močna področja

Izobraževalne politike
Education policy

Evropska študijska mobilnost in karierni načrti mladih

Tanja Oblak-Črnič, Danica Fink-Hafner, Barbara Brečko, Elena Nacevska, *Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede*

Datum/Date: 18.9.2019

Predavalnica/Room: Dvorana Zemljepisnega muzeja 11:00-11:30

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

Namen prispevka je osvetliti ključne rezultate kvantitativne raziskave, ki je bila izvedena jeseni 2018 med tujimi in domačimi študenti Fakultete za družbene vede in daje vpogled v karierne perspektive mladih glede na njihovo siceršno študijsko (ne)mobilnost. Prispevek se podrobneje fokusira na vprašanje, kako o svoji prihodnosti razmišljajo mladi in kako so različne vizije o njihovi prihodnosti odvisne ali pogojene z izkušnjami s študijsko mobilnostjo in njihovo karierno potjo. Prispevek bo tako odgovoril na več dilem: skozi vprašanje, kaj sploh mlade žene v tujino oz. kaj jih od študijske mobilnosti znotraj Evrope odvrča, bo moč prikazati, kakšno vlogo pri evropski integraciji ima študijski program Erasmus in kaj vnaša v luči zaposlitvenih karier mladih. Z raziskovanjem odnosa med pričakovanimi kompetencami, potrebnimi za mobilnost in socialnim ozadjem mladih, bo mogoče identificirati morebitne ovire, ki nekatere skupine mladih destimulirajo na njihovi karierni poti. Na ta način bomo skušali prikazati, kako so možnosti o prihodnosti mladih znotraj relativno homogenega vzorca diferencirane in odvisne od mnogih strukturnih dejavnikov, kar posledično pomeni, da so karierni načrti sicer odraz individualnih želja in izbir, a so hkrati precej odvisni tudi od specifičnih ozadij, ki so ekonomsko in socialno determinirane.

Metodologija/Methodology:

Prispevek se neposredno nanaša na rezultate, zbrane s pomočjo spletnega anketiranja znotraj namenskega vzorca študentov na Fakulteti za družbene vede. Spletno anketiranje, ki je potekalo od 7. 11. 2018 do 19. 12. 2018, je vključevalo študente prve in druge stopnje ter študente na izmenjavi, zato je bil vprašalnik sestavljen v slovenskem in angleškem jeziku. Anketni vprašalnik je sicer vključeval več različnih sklopov: odnos mladih do EU in prihodnjih vizij Evrope, informiranost in participacije mladih v EU, karierna mobilnost in vrednote mladih ter sklop o demografiji. Anketo je vsaj delno izpolnilo 208 slovenskih študentov in 61 tujih, kar

18. 9. 2019

Izobraževalne politike/Education policy

pomeni, da je odgovarjalo 11 % vseh vpisanih slovenskih študentov in 45 % vseh študentov na izmenjavi. Rezultati prispevka se tako nanašajo na celoten vzorec, prikazujejo pa ključne razlike med študenti, ki že imajo izkušnjo s študijsko mobilnostjo in onimi, ki te izkušnje nimajo.

Rezultati/Results:

Rezultati statističnih analiz med drugim kažejo na dve podskupini znotraj vzorca študentov – t.i. »domačijski tip« sestavljajo tisti, ki se za študijsko mobilnost niso in se tudi v bodoče zanj ne nameravajo odločiti, ter »kozmpolitski tip«, ki je študijsko in tudi karierno mobilnejši. Razlike med skupinama so še posebej razvidne v specifičnem odnosu, ki ga kažejo do vloge učenja jezikov, spoznavanja drugih kultur, kar govori v prid tezi, da je multikulturalnost pogojena tudi z določenimi učnimi kompetencami in predznanji. Na drugi strani pa študijska mobilnost širi tudi siceršnje možnosti za karierno poti mladih, kar govori v prid tezi, da se skozi program Erasmus bistveno povečuje tudi fizična mobilnost mladih, posledično pa se predstava o prihodnosti mladih lažje širi onstran nacionalnih meja. Omenjeni pozitivni učinek študijskih izmenjav pa ima tudi pomembno strukturno omejitvev – zdi se, da so mladi »domačijskega tipa« manj prožni in manj mobilni predvsem zaradi specifičnih socialnih in ekonomskih ovir, kar govori o pomembnih razkorakih za karierno mobilnost mladih.

Ključne besede/Key words: karierna mobilnost, študijski program Erasmus, študentje, kvantitativna raziskava, Evropa

Pristopi in izzivi vzgoje mladih evropskih državljanov: pogledi učiteljev

Meta Novak, *Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede*, Damjan Lajh, *Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede*, Urška Štremfel, *Pedagoški inštitut*

Datum/Date: 18.9.2019

Predavalnica/Room: Dvorana Zemljepisnega muzeja 11:30-12:00

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

V letu 2019, ko potekajo osme volitve v Evropski parlament ter obeležujemo 15. obletnico članstva Slovenije v Evropski uniji, se Evropska unija (EU) v znanstvenih in strokovnih razpravah (npr. Kratochvíl in Sychra, 2019; Papadopoulos in Piattoni, 2019) bolj kot kdajkoli prej sooča s kritikami glede demokratičnega primanjkljaja ter

oddaljenosti od evropskih državljanov. Te razprave so pogosto podprte s statističnimi podatki, ki med drugim kažejo, da 50 % evropskih in 40% slovenskih državljanov po lastni oceni ne razume, kako EU deluje (Eurobarometer, 2014), 48 % evropskih in 56 % slovenskih državljanov ne zaupa EU, 49 % evropskih in 50 % slovenskih državljanov pa meni, da njihov glas v EU ne šteje (Eurobarometer, 2018). Z vidika demokratičnosti EU so zaskrbljujoči tudi podatki o volilni udeležbi saj od leta 1979, ko so bile organizirane prve neposredne volitve v Evropski parlament, le-ta vztrajno pada. V Sloveniji se je leta 2014 volitev v Evropski parlament udeležilo 24,55% volilnih upravičencev (v EU 42,54%). Še nižja je volilna udeležba med mladimi. V skupini med 18 in 24 let starosti se je leta 2014 v Sloveniji volitev v Evropski parlament udeležilo 13,7% volilnih upravičencev (v EU 28%). Številne študije (npr. Hayo, 1999; Thorpe, 2008; Kerr idr. 2010) so pokazale povezanost visoke ravni državljanske vednosti o EU s pozitivnim odnosom do EU ter družbeno in (nameravano) politično participacijo. Ker šola predstavlja pomembno, čeprav ne edino, okolje pridobivanja državljanske vednosti o EU, navedena dejstva sprožajo številna raziskovalna vprašanja o učenju in poučevanju evropskih vsebin v šolah. Cilj prispevka je poglobljeno predstaviti poglede učiteljev in učiteljic na različne vidike učenja in poučevanja evropskih vsebin v slovenskih šolah (npr. cilji, dostopnost in kakovost gradiv in profesionalnih usposabljanj, poglobljenost obravnave v kurikulumih in obšolskih dejavnostih) ter izzive s katerimi se pri tem soočajo.

Metodologija/Methodology:

Cilj prispevka bomo zasledovali z naslednjimi metodami in tehnikami: a) Analiza teoretskih podlag; b) Analiza zakonodajnih, strateških in drugih uradnih dokumentov, ki uokvirjajo poučevanje in učenje evropskih vsebin v slovenskih šolah; c) Analiza obstoječih statističnih podatkov, ki osvetljujejo stanje demokratičnega deficita v EU ter političnega (ne)udejstvovanja mladih (npr. Eurostat) ter poučevanje in učenje evropskih vsebin v slovenskih šolah v mednarodni primerjalni perspektivi (Eurydice, 2017; ICCS 2009; ICCS 2016); d) Samostojno izvedena raziskava, v kateri je na spletni vprašalnik v celoti odgovorilo 193, delno pa 349 učiteljev in učiteljic osnovnih in srednjih šol. Vprašalnik je vseboval 72 zaprtih in odprtih vprašanj in 428 spremenljivk v šestih različnih vsebinskih sklopih (demografija, javnomnenjska vprašanja, poučevanje evropskih vsebin, stališča do večkulturnosti in večjezičnosti, evropsko državljanstvo).

Rezultati/Results:

Rezultati evropskega modula raziskave ICCS 2016 med drugim kažejo, da slovenski učenci glede na vrstnike v drugih sodelujočih izobraževalnih sistemih, manj zaupajo

18. 9. 2019

Izobraževalne politike/Education policy

Evropski komisiji in Evropskemu parlamentu, izražajo manjšo nameravano udeležbo na volitvah v Evropski parlament in so manj naklonjeni pozitivnim scenarijem o prihodnosti Evrope kot to velja za evropsko povprečje (Losito et. al., 2018). V prispevku se sprašujemo, ali navedene rezultate lahko pojasnimo s pogledi učiteljev in učiteljic na poučevanje in učenje v evropskih vsebin v slovenskih šolah, ki kažejo, da se 40,65 % učiteljev in učiteljic sodelujočih v raziskavi ICCS 2016 v okviru začetnega in nadaljnega izobraževanja ni usposabljal o EU, da se 32,63 % teh učiteljev in učiteljic ne čuti dobro pripravljene za poučevanje vsebin EU, pripravljanje učencev za prihodnje politično udejstvovanje pa ne umeščajo med najpomembnejše cilje državljanske vzgoje (Schulz et al., 2018).

Ključne besede/Key words: evropske vsebine, osnovna šola, srednja šola, učitelji, Slovenija

Mobilnost študentov iz primerjalne perspektive: Slovenija in Nizozemska

Maruša Hauptman Komotar, *Alma Mater Europaea - Institutum Studiorum Humanitatis, Fakulteta za podiplomski humanistični študij, Ljubljana*

Datum/Date: 18.9.2019

Predavalnica/Room: Dvorana Zemljepisnega muzeja **12:00-12:30**

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

Raziskava sloni na izsledkih doktorske disertacije *Internacionalizacija in zagotavljanje kakovosti v visokem šolstvu v Sloveniji in na Nizozemskem* (Hauptman Komotar, 2018), ki sta le redko v ospredju pozornosti primerjalnih raziskovalcev visokega šolstva. Podrobneje se (primerjalno) ukvarja z vprašanjem mobilnosti študentov v slovenskem in nizozemskem visokem šolstvu, ki velja za osrednjo dejavnost internacionalizacije znotraj in zunaj evropskega visokošolskega prostora. Uvodoma predstavlja širšo nadnacionalno sliko razvoja tega trenda v kontekstu bolonjskega procesa, za tem pa se ločeno osredinja na slovenski in nizozemski primer. Najprej preučuje pomen, ki ga mobilnosti študentov v posameznih državah namenjajo nacionalne in institucionalne politike in strategije (internationalizacije) visokega šolstva, za tem pa se usmerja na analizo gibanj na področju vhodne in izhodne, dolgoročne in kratkoročne mobilnosti študentov, s čimer odgovarja na vprašanje, ali so zastavljeni cilji glede študentske mobilnosti v nadnacionalnih, nacionalnih in institucionalnih strateških dokumentih dejansko uresničeni tudi v

praksi. V nadaljevanju postavlja predhodne ugotovitve v primerjalno perspektivo, v okviru katere reflektira o obstoječih podobnostih in razlikah na tem področju med izbranimi primeroma, pa tudi o razlogih, zakaj se le-te zgodijo. S tem obenem zagotavlja tudi ustrezno iztočnico za razpravo o razvoju tega trenda znotraj evropskega visokošolskega prostora dvajset let po podpisu Bolonjske deklaracije (1999).

Metodologija/Methodology:

Kot glavni, dopolnjujoči se metodi zbiranja podatkov raziskava uporablja analizo dokumentarnih virov in intervjuje. Pisne vire, kot so akademska literatura, novejše mednarodne in nacionalne študije (Klemenčič in Flander, 2013; Zgaga idr., 2013; de Wit idr., 2015; European Commission, EACEA in Eurydice, 2018), različni institucionalni, nacionalni in nadnacionalni strateški dokumenti (kot so institucionalne strategije (internacionalizacije), visokošolska zakonodaja, nacionalni programi in strategije, deklaracije in ministrski komunikaciji bolonjskega procesa, komunikacije Evropske komisije itn.) kvantitativno podpirajo podatki iz nacionalnih in mednarodnih statističnih podatkovnih baz (npr. SURS, 2018; OECD, 2018), kvalitativno pa izsledki polstrukturiranih intervjujev, ki so bili izvedeni v okviru doktorske raziskave. Udeleženci intervjujev, kot so predstavniki ministrstva za izobraževanje, organizacij za internacionalizacijo in programe izmenjav, vodstvo visokošolskih zavodov in zaposleni iz univerzitetnih in fakultetnih služb za mednarodno sodelovanje ter neodvisni eksperti, so bili izbrani namensko, njihovo število pa je bilo namerno nižje (18, od tega 8 iz Slovenije, 7 iz Nizozemske in 3 iz širšega evropskega visokošolskega prostora). Intervjuji z nizozemskimi udeleženci so potekali v okviru študijskega obiska na Centru za študije visokošolskih politik (CHEPS) Univerze Twente, kar pomeni, da je večina intervjujev potekala osebno, v manjši meri pa tudi prek spleta s pomočjo programa Skype.

Rezultati/Results:

Medtem ko želi Slovenija postati primer dobre prakse na področju regijske mobilnosti z uvedbo enakih pogojev plačevanja šolnin za študente iz Zahodnega Balkana kot veljajo za slovenske študente in tiste iz držav EU (ReNPVŠ, 2011), Nizozemska dojemata mednarodne študente, ki plačujejo šolnine, kot bistvene za njihovo ekonomijo znanja (Erasmus Magazine, 2016), internacionalizacijo pa kot ključno za doseg cilja postati eno izmed petih najmočnejših gospodarstev na globalni ravni (Ministry of Education, Culture and Science, 2015). To nakazuje na globalno naravnost politik in strategij internacionalizacije in mobilnosti, v Sloveniji pa sta oba trenda bolj pod vplivom evropskih političnih procesov (bolonjski proces, Evropska komisija). Ker približno 70% tujih študentov izvira iz držav nekdanje

18. 9. 2019

Izobraževalne politike/Education policy

Jugoslavije, so gospodarski motivi prisotni v precej manjšem obsegu, prav tako tudi delež vseh študentov iz tujine. Delež domačih študentov na študiju v tujini je v obeh primerih znatno nižji, kar pomeni precej neuravnoteženo razmerje med deležem prihajajočih in odhajajočih dolgoročno mobilnih študentov, ki je na področju kratkoročne mobilnosti (v programu Erasmus) precej bolj uravnotežen. Specifični geopolitični, gospodarski, zgodovinski in družbeno-kulturni vplivi tako v obeh državah pogojujejo uresničljivost zadanih strateških ciljev ter med in znotraj visokošolskih sistemov, institucij in širše ustvarjajo priložnosti in izzive za študentsko mobilnost.

Ključne besede/Key words: mobilnost študentov, internacionalizacija, Slovenija, Nizozemska, evropski visokošolski prostor

The role of the Codes of Conduct in the process of the Internationalization of Higher Education and their applicability in Serbia

Marija Papić, *University of Belgrade*

Datum/Date: 18.9.2019

Predavalnica/Room: Dvorana Zemljepisnega muzeja 12:30-13:00

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

This research aims at understanding Codes of Conduct, also known as Codes of Practice or Codes of Ethical Practice, which are used as a type of national regulation in the process of internationalization of higher education. Codes of Conduct gather various actors, primarily international students and higher education institutions of the given country, around the set of common values and principles that should be the basis of their cooperation, in order to establish norms and standards that institutions should fulfill when accepting international students and taking care of them. There are two crucial international documents which established a framework for dealing with this issue: Affirming Academic Values in Internationalization of Higher Education: A Call for Action by IAU, and The International Mobility Charter by EAIE, whereas the second one gave more concrete guidelines to the institutions on how to form their policies, including also the quality assurance as an important element. Having in mind the nature of the internationalization process and the possibility to work on improving it by having the most successful countries as role models, the central part of this research is dedicated to the content analysis of eleven

codes from ten countries such as: Australia, Austria, Great Britain, Denmark, Germany, Ireland, South Africa, Canada, The Netherlands and New Zealand. The second part of the research aims at revealing the experiences of international students in Serbia regarding the topics covered in codes. Due to the constant changes in international relations, driven by the globalization on the first place, but also by other factors, it becomes significant to ensure that the outcomes of internationalization are positive and bring benefits to all involved parties making it the most important task of the codes. The final aim of this research is to see if a code of conduct could be introduced in the Serbian Higher Education and what would be its purpose and shape.

Metodologija/Methodology:

The empirical research was performed using the qualitative methods of content analysis and focus group. The content analysis of eleven codes revealed their structure, purpose and topics they cover. The aims of the content analysis were: to determine both common and unique characteristics in codes' structures, to check how different countries perceive the purpose and aim of their codes, and to extract thematic categories and subcategories to see what topics they cover and if countries have been following the recommendations from international documents. There were in total seven international students in Serbia participating in the focus group. They discussed the existing regulations and procedures for accepting international students and taking care of them, as well as giving their suggestions on what could be changed. The aims of the focus group were: to check with students if certain standards established in the international documents were respected despite the fact that there is no such code in Serbia, to determine if there are procedures and mechanisms for solving problems and handling complaints that international students might have, and to investigate what are the positive and negative sides of current procedures regarding accepting and taking care of international students and what is their opinion about introducing the similar code in Serbia.

Rezultati/Results:

When it comes to the content analysis outcomes, it was found that in general there are more differences than similarities between codes and it was underlined that the codes are always adjusted to the conditions in the specific country. Secondly, the code is not only providing guidelines to the institutions on how to treat students, but it also reflects how serious and determined a country is in welcoming them, which is a part of the policy of attracting even more students. It was identified that the existing codes relied very much on the international documents. When it comes to the focus group outcomes, it was showed that international students in Serbia have

18. 9. 2019

Izobraževalne politike/Education policy

more negative than positive experiences regarding the topics that were discussed even though they emphasized that there are topics they believe are quite well regulated. Secondly, the students said they were not familiarized with how to handle the complaints and said that the problem was also the fact that other people were not respecting the existing procedures. Last, but not the least, students said they believe that establishing a code would be beneficial and they pointed out what topics this code should cover. Overall, the research showed that such code would be beneficial for the development of the internationalization and it could contribute to establishing minimum standards in accepting international students in Serbia and providing care to them, but such code has to be contextualized.

Ključne besede/Key words: internationalization, higher education, code of conduct, ethical values and principles, quality assurance

The necessity for multiculturalism in education

Bojana Manić, Dragan Kreculj, *Primary school „Sveti Sava“*

Datum/Date: 18.9.2019

Predavalnica/Room: Dvorana Zemljepisnega muzeja **14:00-14:30**

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

In order to change our cultural self-awareness, action on reducing stereotypes and prejudices, we need the other people as a starting point. If intercultural activities were implemented in all educational areas, at all levels and in all subjects and courses, then we would not need a special curriculum for intercultural education. Developing intercultural competence through all levels of education, we create conditions and ensure good communication which is necessary for establishing quality relationships for co-existence in the community of every individual. Multicultural education is based on the belief of passive coexistence of different cultures in one place and through learning about them is only aimed acceptance or tolerance of the same. Teacher's responsibility to the world's changing and questionable social value is more than great. We are responsible for the training of young people so that they could teach others tomorrow. Teachers need to have a crucial understanding of the underlying pedagogical and historical frameworks of multicultural education to be able to institute culturally responsive strategies and lessons in their classroom. Teacher can use safe online platforms to connect with teachers from other countries and teach their students about multiculturalism easier and better. eTwinning platform is a great start for all teachers.

Metodologija/Methodology:

Education requires constant monitoring, analysis and changes. It provides for students not only pedagogic instructions, but also behaviours, attitudes, values. People have become different from each other due to various factors (biological, geographical, ideological, linguistic, religious, socio-cultural etc.). This differentiation continually increases especially due to social mobility in and among countries. The main objective of intercultural education is to learn to live together in a society with cultural diversity. Democratic and safe school atmosphere is essential for intercultural education. The primary role in providing such an atmosphere belongs to school teachers. They need to have a positive attitude towards intercultural education in order to realize their role adequately. The term multicultural describes the culturally diverse nature of human society. Interculturality presupposes multiculturalism and results from intercultural exchange and dialogue on the local, regional, national or international level. In order to strengthen democracy, education systems need to take into account the multicultural character of society, and aim at actively contributing to peaceful coexistence and positive interaction between different cultural groups. There have traditionally been two approaches: multicultural education and intercultural education. Multicultural education uses learning about other cultures in order to produce acceptance, or at least tolerance of these cultures.

Rezultati/Results:

The awareness that we can stumble on many barriers in intercultural communication, points to the importance of learning about different cultures and skills identifying and overcoming "visible and invisible" barriers of communication. It is even more important to treat difficulties and delays in communication as opportunities for new learning. If misunderstandings and conflicts in intercultural encounter are treated as problems to avoid, we will withhold the chance for personal growth and development. Multicultural education through learning about other cultures seeks to allow the acceptance or at least tolerance for other cultures. Education shall be directed to the restructuring of the school culture, so that they reflect the cultural diversity of society. This should help students develop the knowledge, skills and attitudes to function in a society that is permanently connected and changing over time. The biggest strength of eTwinning is that it rests on assumption that we learn a lot through understanding differences, understanding variation, different points of view, and different cultures at all. Young children through eTwinning compare what they know about the world with their new friends from another country. It's a extraordinary, creative and flexible way of learning.

18. 9. 2019

Izobraževalne politike/Education policy

eTwinning is an important fact for the future of European and global citizenship because it gives young people the opportunity to come into contact with young people from another society.

Ključne besede/Key words: multiculturalism, education, eTwinning projects, professional development, intercultural education

Prepričanja študentov, vzgojiteljev in učiteljev do vzgoje in izobraževanja otrok priseljencev

Irena Lesar, Univerza v Ljubljani, *Pedagoška fakulteta*, Ivana Majcen, OŠ *Tončke Čec Trbovlje*

Datum/Date: 18.9.2019

Predavalnica/Room: Dvorana Zemljepisnega muzeja **14:30-15:00**

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

V slovenskih raziskavah se je v preteklosti večkrat pokazalo, da se učitelji ne čutijo dovolj kvalificirane za delo s priseljenimi učenci ter da niso imeli možnosti priti do zadostnih informacij, ki bi jim pomagale pri specifikah dela v večkulturnih razredih (Čančar in Drljić 2015; Novak idr. 2009; Peček in Lesar 2006). M. Vah Jevšnik (2010) ugotavlja, da slovenski učitelji nimajo potrebnega znanja in izkušenj na področju medkulturne vzgoje in izobraževanja, pa tudi številni avtorji opozarjajo prav na pomen kakovostnega izobraževanja učiteljev, v katerem naj ne omogočamo samo spoznavanja relevantnih teorij, marveč izvajamo proces na način, da so (bodoči) pedagoški delavci pripravljeni in sposobni razmisliti o svojih prepričanjih, morebitnih predsodkih in diskriminatorni praksi (npr. Mažgon, Jeznik in Ermenc 2018; Lesar in Žveglič Mihelič, 2018, 2019; Skubic Ermenc 2003). Ob tem se sicer postavi vprašanje, koliko so sami pedagoški delavci na univerzitetni ravni naklonjeni inkluzivnosti in v svoje pedagoške delo vključujejo relevantne teme o marginaliziranih skupinah učencev (Lesar in Žveglič Mihelič, 2019)? Pri tem velja omeniti, da so dosedanje ugotovitve na tem področju presenetljive, saj je na vsebinski ravni ugotovljeno, da pravzaprav samo dobri dve petini zaposlenih pedagoških delavcev na univerzitetni ravni v svoje predmete vključuje teme o marginaliziranih družbenih skupinah, med njimi pa je manj kot tretjina (29,6 %) tistih, ki poučujejo na programih za učitelje, dobra polovica (55,0 %) tistih, ki poučujejo na programih za predšolsko vzgojo in skoraj tri četrtine (71,4 %) tistih, ki poučujejo na programih za bodoče svetovalne delavce (Lesar in Žveglič Mihelič, 2019). Zato se pod vprašaj

postavlja ustreznost vsebin kot tudi pedagoška utemeljenost izvedbe izobraževanja na študijskih smereh za (bodoče) učitelje?

Metodologija/Methodology:

Podatki, ki jih predstavljamo v prispevku, o prepričanjih študentov ter pedagoških delavcev, so bili zbrani v okviru evalvacijske študije projekta SIMS »Razvijamo medkulturnost kot novo obliko sobivanja«, ki si prizadeva za umestitev medkulturnosti v slovenske šole in vrtce ter ustvarja mehanizme za podporo vključevanju učencem priseljencem v slovenski VI sistem. Anketirance smo naslavljali s 3 sklopi vprašanj in lestvicami: a) demografski podatki ter izkušnje poučevanja priseljenih učencev; b) kompetence za inkluzivno poučevanje in krepitev vrednot medkulturnosti; c) stališča v zvezi z inkluzivnim poučevanjem in kulturno raznolikostjo v VIZ in lokalnih skupnostih. V tem prispevku bomo posebno pozornost namenili slednjemu. Pri razvoju Lestvice stališč v zvezi z inkluzivnim poučevanjem in kulturno raznolikostjo v VIZ in lokalnih skupnostih smo izhajali iz vsebine nekaterih tujih pripomočkov. Končna verzija razvite lestvice je vključevala 35 postavk, udeleženci so na 5-stopenjski Likertovi lestvici odgovarjali, kako zelo se strinjajo s posamezno trditvijo.

Rezultati/Results:

V raziskavi (2018) je bila ugotovljena dokaj visoka izraženost negativnih stališč zlasti srednješolskih učiteljev in razmeroma zadržan odnos do kulturne raznolikosti, zaradi česar bi veljalo razmisliti o možnostih uvajanja ukrepov za dodatno spodbujanje pozitivnega odnosa do otrok priseljencev in kulturne raznolikosti oziroma za dodatno/drugačno izobraževanje (bodočih) pedagoških delavcev. Zato smo letos še med študenti pedagoških študijskih smeri z istim instrumentarijem preverjali stališča do inkluzivnega poučevanja ter kulturne raznolikosti v VIZ in lokalnih skupnostih. V prispevku bomo prikazali rezultate posameznih postavk in primerjavo med odgovori pedagoških delavcev ter študentov pedagoških smeri. Glede na preliminarne ugotovitve ocenjujemo, da bi bilo treba uvesti nekaj sprememb na sistemski in institucionalni ravni, ki bi po našem prepričanju nedvomno vplivale tudi na mikropedagoško raven. Ugotavljamo, da (bodoči) pedagoški delavci potrebujejo celovit program z vsebinami medkulturne vzgoje, ki bi ga morali sistematično vključiti v izobraževanja pedagoških delavcev, saj se samo na podlagi pozitivnih prepričanj, znanj in usposobljenosti lahko razvijajo ustrezna gradiva, didaktike in metodike vzgoje.

Ključne besede/Key words: medkulturnost, prepričanja, izobraževanje, priseljeni učenci, pedagoški delavci

Identiteta mladostnikov v multietničnih razredih

Nataša Meh Peer, ŠCV - *Elektro in računalniška šola*

Datum/Date: 18.9.2019

Predavalnica/Room: Dvorana Zemljepisnega muzeja 15:00-15:30

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

Osebna izkušnja nas velikokrat popelje v nepredvidene vode in tako sem kot učiteljica na Šolskem centru Velenje, kjer sem zaposlena že 27 let, začela svoja opažanja mladostnikov beležiti, urejati in analizirati. Moje zanimanje za priseljence izhaja še iz časov moje osnovne šole, ko smo govorili o asimilaciji otrok priseljencev (mojih sošolcev) in se je nadaljevalo, ko sem kot učiteljica stopila v razred, se srečala s priseljenci in ugotovila, da ne govorimo več o asimilaciji, ampak so se posamezne etnije začele izražati skozi lastne kulturne attribute in prezentacije. Proces asimilacije je zamenjala nova strategija integracije oziroma inkluzije. Živim in delam v pisanem, včasih razburkanem multietničnem/multikulturnem okolju, kjer nastajajo novi kulturni vzorci in nova kulturna polja. Odkrivanje liminalne identitete mladostnikov me je pritegnilo, saj kot učiteljica slovenščine, jezika večinske/dominantne etnije, pogosto srečam razmišljanja mladostnikov o vrednotah, morali in iskanju etnične in kulturne identitete. Osrednji namen je bil razumeti kulturno polje, jezik, interference med etnijami in kako to vpliva na identiteto mladostnikov. Ljudi v multikulturnem okolju si lahko predstavljamo kot patchwork različnih kulturnih skupin ali kot elastično prepletanje multiplih identifikacij. Soočajo se z identitetnimi krizami, z nedoločljivo multikulturno realnostjo, uporabljajo potrditveni diskurz kulture, občasno procesualni diskurz, saj pripadniki manjšinskih etnij le tako uresničujejo svoje družinske, osebne in profesionalne cilje. Področje raziskovanja je bilo zahtevno in izjemno občutljivo, saj so vpogledi v občutljivo tematiko etnij in identitete lahko problematični. Uporabljena je bila metoda opazovanja z neposredno udeležbo, ki zaradi svojega pristopa in razlage med emskim in etskim postavlja v novo luč multietničnost in identiteto mladostnikov na ŠCV. Z obsežnim terenskim materialom sem doprinesla nov pogled na multietničnost v Sloveniji nasploh. Ugotovitve se lahko širše aplicirajo na marsikateri slovenski multietnični prostor. Navedeni primeri so po mojem mnenju splošno veljavni, saj se podobne stvari dogajajo tudi v drugih slovenskih multietničnih razredih in mestnih okoljih.

Metodologija/Methodology:

Uporabila sem dvodelni pristop, teoretski in empirični za preverjanje in potrjevanje zgoraj omenjenih teoretičnih izhodišč. Pri teoretski utemeljitvi osrednjih konceptov sem uporabila deskriptivno metodo, ob teoretskih znanstvenih izhodiščih pa sem sproti, s pomočjo primerov iz opazovanja z neposredno udeležbo, potrdila teoretična izhodišča. Primerjala sem dva zorna kota: etski pogled informatorjev pedagoške stroke in emski pristop z opazovanjem z neposredno udeležbo. V teoretskem delu sem se omejila na avtorje, ki obravnavajo probleme mladostnika, šolskega razreda, etničnosti in identitete. Empirična raziskava temelji na kvalitativnih metodah – poglobljenih nestrukturiranih intervjujih, pogovoru v fokusni skupini in opazovanju z neposredno udeležbo – pridobljeni podatki niso statistično reprezentativni, ampak poskušajo zgolj prikazati kompleksnost in prepletenost izbranih konceptov. Poseben izziv je predstavljala analiza podatkov pridobljenih s poglobljenimi nestrukturiranimi intervjuji ter razgovorom v fokusni skupini, saj so bili vsi razgovori odprtega tipa in precej obsežni. Sogovornikom so bila postavljena analogna, temeljna vprašanja, a so odgovarjali različno. Odgovori so se prepletali, zato jih je bilo težko postaviti k zgolj enemu konceptu. Iz razgovora v fokusni skupini je mogoče razbrati stališča posameznega izbranega sogovornika v navedenih izjavah. Najtežje obvladljiv je bil material pridobljen z opazovanjem z neposredno udeležbo, saj ni mogoče izvzeti subjektivne komponente, saj vsaka etnografija predstavlja hkrati tudi raziskovalčevo »avtobiografijo«.

Rezultati/Results:

Pričujoča tema je fluktuálna. Nekateri izsledki so postali utemeljena teorija postavljena na študiji primera ŠCV. Na tej teoriji lahko postavimo teorijo identitete in migracij, ki jo lahko apliciramo v vsak multietnični slovenski prostor, in pri tem ne mislim zgolj etničnega konteksta, ampak upoštevam še socialni, vrednotenjski, verski in še kakšen drug kontekst, ki pomaga identitetno oblikovati mladostnike. Ugotavljam, da načini bivanja v multikulturni družbi vključujejo kulturne ideje, vrednote in razumevanja, kaj pomeni biti individuum. Pa ne gre za verovanja, ideologije, kulturne attribute, ampak za vsakdanje vedenje, ki je v primeru mladostnikov medkulturno krmarjenje. Mladostniki sebe smatrajo za izstopajoče. Zato se z odrasčanjem vedno bolj integrirajo v družbo (najprej vrtec, potem šola ipd.) in prilagajajo. Vse bolj drsijo iz svoje jasne etnične opredeljenosti v neko drugo – vmesno, liminalno. Vsako izmed identitet mladostniki vključujejo situacijsko. Od otroštva, v varnem zavetju družine, skozi mladost razvijejo etnično identiteto, ki vsebuje elemente njihove, slovenske in tudi elemente drugih etnij med katerimi odrasčajo. Živijo hibridno identiteto – svojo lastno, povezano z materinščino,

18. 9. 2019

Izobraževalne politike/Education policy

zgodovinsko in geografsko pripadnostjo, kulturnimi vrednotami in vedenjem in identiteto drugih na tem prostoru živečih etnij. Vezni člen vsem manjšinskim etnijam pa je slovenska etnija, saj ima v rokah institucije socializacije. Mladostniki se vključujejo v multikulturno družbo, se počutijo manjvredne, nesigurne v identitetah, paradoks pa je, da so vedno bolj opazni, glasnejši (med sabo govorijo v svojem jeziku, čeprav so tukaj rojeni, šolani in tudi doma vedno govorijo svoj jezik).

V trenutnem, za Evropo, pretresljivem množičnem valu priseljencev, ki s sabo prinašajo prvobiten strah pred islamizacijo Evrope in ob teh novih dogajanjih in spremembah se bo morala oblikovati nova politika slovenske države do priseljencev, ki v nekaterih mestih predstavljajo 40 % prebivalstva in vendar nimajo manjšinskega statusa. Upam, da bo tudi pričujoča raziskava doprinesla k spreminjanju razmer, saj jo, kot sem že prej omenila lahko apliciram na mnogokatero slovensko mesto in srednjo šolo

Ključne besede/Key words: študija primera ŠCV, opazovanje z neposredno udeležbo, multietničnost, mladostnik in identiteta, fluidna uporaba jezika v družbenih sferah

Development of Bosnian language education model in Sandzak (Serbia) - segregative policy or intercultural approach?

Miroslav Keveždi, *Kulturni centar Vojvodine "Miloš Crnjanski"*

Datum/Date: 18.9.2019

Predavalnica/Room: Dvorana Zemljepisnega muzeja 15:30-16:00

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

The aim of the project "Analysis of Bosnian language education model in Sandzak - segregative policy or intercultural approach", conducted in 2017 by the Academic Initiative FORUM 10 with the support of the Open Society Foundation Serbia, was the analysis of the model of implementation of education in Bosnian in Sandzak. The analysis is based on the attitudes of parents and educators, in the context of the segregative-integrative function of the mentioned model of education and the results of the current state policy towards minorities, as well as on the basis of the level of understanding of interculturalism as the basis for potential future changes in the education system in Serbia. The introduction of the Bosnian language in teaching was initiated by the Bosniak National Council (BNV) in a technical mandate and was first held on October 20, 2004, at the elementary school in the Leskovo village of Tutin municipality. Experimental classes in Bosnian began in 2013 in 12

educational institutions in Novi Pazar, Sjenica, Tutin and Prijepolje. During 2016, the assessment was made that "Bosnian language teaching in elementary and secondary schools in Novi Pazar, Tutin and Sjenica, where Bosniaks account for 85% of the population, is attended by 14,545 pupils, or 63% of the total number of schoolchildren here." The introduction of teaching in the Bosnian language was accompanied by doubts and disputes, with the media assessments that Bosnian language education was introduced very quickly, without acceptance by the school administration and without the involvement of the academic community and civil society. The obstacles that were perceived were interpretations of historical events, and above all, the status of the Bosnian language. Similarly, the views expressed that "the division of pupils in departments on a national basis leads in perspective to segregation and endangering the idea of a multinational region where Serbs and Bosniaks live together".

Metodologija/Methodology:

Four years after the introduction of teaching in the Bosnian language, the need for analyzing attitudes and opinions of parents and teachers in relation to the achieved results, the quality of teaching and the potential danger of segregation in schools was imposed. The model of education is considered as a result of the current policy towards minorities and the basis for potential future changes in the education system in Serbia towards intercultural education. Focus group interview was selected as a method of research. Ten focus groups were held during 2017. Focus groups with parents were held on November 4 (Prijepolje); November 11 (Priboj); December 17 (Novi Pazar). Focus groups with teachers were held on November 4th (Prijepolje); November 8 (Novi Pazar); November 11 (Priboj); November 27 (Novi Pazar); December 1 (Novi Pazar); December 8 (Sjenica); December 9 (Tutin). In total, 82 respondents participated.

Rezultati/Results:

When it comes to the educational system in the Republic of Serbia, almost all attitudes are negative or critical. Attitudes converge in almost all subjects. The attitudes of parents from different backgrounds are in line with the views of the educators. When it comes to the implementation of the Bosnian language teaching in Sandzak, it was mainly teachers of the school that expressed their opinion, and they generally have a positive and mildly optimistic attitude. The main problem is the overload of students. Parents have a wide range of attitudes towards teaching in the Bosnian language, and they are primarily emotional in nature. There is a national feeling as a motive for enrolling children in Bosnian language classes, as well as the fear of limiting children, fear of an obstacle in their further education,

18. 9. 2019

Izobraževalne politike/Education policy

and the like. The understanding of the notion of segregation in the respondents is not quite clear and in common. The attitudes are very different, and while some delight in the establishment of a separation system, others are "caught in silent fear". There is a tradition of peace in Sandzak, the interest in preserving peace, stability, "that there is no problem", but there is also a concern and a clear answer to the question of where the current processes are leading. Many respondents under interculturalism see diverse content and place it in the textbook frames, while there is little or no thought about a specific physical encounter with others.

Ključne besede/Key words: Education model, Bosniaks, Bosnian language, segregation, interculturalism

Čezmejni razredi – oblika medkulturne vzgoje in izobraževanja

Barbara Baloh, Silva Bratož, *Pedagoška fakulteta Univerze na Primorskem*

Datum/Date: 18.9.2019

Predavalnica/Room: Dvorana Zemljepisnega muzeja 16:00-16:30

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

Čezmejni prostor je priložnost za razmišljanje o konceptih identiteta, različnost, kultura, monokulturnost, večkulturnost, kako vzpostaviti pozitivne in konstruktivne odnose z odraslimi osebami in vrstniki, razumeti svoje kulturno okolje in se zavedati lastne identitete. Okoliščine medkulturnega sporazumevanja vključujejo dve ali več kultur, različne jezike in vedenjske vzorce, ki se jih večinoma niti ne zavedamo, pač pa neupravičeno pričakujemo od pripadnikov drugih kultur, da se naših vedenjskih vzorcev zavedajo in jih prakticirajo. Namen pričujočega prispevka je predstaviti inovativni pristop k učenju in poučevanju, ki smo ga razvili v okviru projekta EDUKA 2 - Čezmejno upravljanje izobraževanja (projekt Interreg med Slovenijo in Italijo) in ki temelji na čezmejnem sodelovanju med šolami z istim in različnim učnim jezikom na meji med Italijo in Slovenijo. Osnovni cilj projekta je bil oblikovati skupne učne vsebine in orodja, in sicer v obliki t. i. čezmejnih razredov, v okviru katerih so se učenci sorodnih šol iz obeh strani meje srečevali ter vključevali v različne učne dejavnosti. Ta oblika sodelovanja je omogočila medsebojno spoznavanje, vzpostavljanje prijateljskih vezi ter izmenjavo šolskih izkušenj tako med učenci kot med učitelji. Didaktična izhodišča in metode dela, ki smo jih pri oblikovanju dejavnosti v čezmejnih razredih upoštevali, so didaktična igra, spodbudno učno okolje/učni prostor, izkustveno/aktivno učenje, učenje v avtentičnem okolju, načela doživljajske pedagogike ter vsebinsko in jezikovno integrirano učenje (CLIL). V

prispevku bo najprej predstavljen koncept čezmejnih razredov in s tem povezana didaktična izhodišča, v nadaljevanju pa potek izobraževanja učiteljev in evalvacija izvedenih dejavnosti. Izzive čezmejnega sodelovanja in krepitev medkulturnosti vidimo namreč tudi v razvijanju pedagoških kompetenc učiteljev.

Metodologija/Methodology:

Evalvacija dejavnosti, izvedenih v okviru predstavljenega projekta, je potekala v različnih oblikah. Najprej je bila izvedena evalvacija izdelanega in uporabljenega gradiva, vključno z didaktično analizo po končani dejavnosti z didaktično igro, ki so jo na osnovi refleksije izvedli učitelji, ki so se udeležili usposabljanja v okviru projekta. Drugi del evalvacije je predstavljala refleksija učiteljev, ki so sodelovali v projektu, o izvedenih dejavnostih, in sicer v obliki predstavitev dejavnosti in didaktičnega materiala, ki je vključevala tudi povratno informacijo udeležencev (učencev in učiteljev). Poleg omenjenih oblik evalvacije smo oblikovali tudi vprašalnik in izvedli anketo med udeleženci usposabljanja v okviru projekta, namenjeno predstavitvi učnih enot za različna predmetna področja, ki omogočajo učencem, da spoznajo celovitost čezmejnega območja med Slovenijo in Italijo ter se soočijo s potrebo po zaščiti njegovega naravovarstvenega, zgodovinsko-kulturnega, umetnostnega in jezikovnega bogastva in širše predstavitvi didaktičnih izhodišč za spodbujanje učenja jezikov okolja. Osnovni namen vprašalnika je bil kritično ovrednotiti uporabnost predstavljenih vsebin in pridobiti povratno informacijo udeležencev o možnih spremembah v pedagoški praksi na podlagi izvedenega usposabljanja.

Rezultati/Results:

Na osnovi kritične analize oblikovanih gradiv in izvedenih dejavnosti lahko zaključimo, da didaktični koncept čezmejnih razredov sledi sodobnim didaktičnim izhodiščem in pristopom, podani pa so tudi predlogi za izboljšave, in sicer zlasti v obliki bolj sistematičnega načrtovanja razvijanja jezikovnih zmožnosti prvega jezika v manjšinskih šolah in drugega jezika na dvojezičnem območju. Rezultati evalvacije usposabljanja za učitelje kažejo, da udeleženci uporabnost koncepta čezmejnih razredov vidijo zlasti v interdisciplinarnosti in medpredmetnem povezovanju in spoznavanju kulturne dediščine okolja ter podobnosti in razlik med stvarnostmi v obeh okoljih ter v učenju izven vsakdanjega šolskega konteksta. Na temelju usposabljanja, ki so se ga udeležili v okviru projekta, pa vidijo številne možnosti sprememb v svoji pedagoški praksi, kot so spodbujanje učenja v avtentičnem okolju, praktičnega, aktivnega dela z učenci izven šolskih prostorov, več poudarka na čezmejnih vsebinah in povezanosti med Slovenijo in Italijo, spodbujanje rabe IKT, vključno s stiki učencev na spletnih platformah in participacijo učencev, predvsem

18. 9. 2019

Izobraževalne politike/Education policy

pa potrebo po izkoriščanju značilnosti okolja in ustvariti ter izvesti več medkulturnih in večjezičnih dejavnosti.

Ključne besede/Key words: medkulturnost, čezmejni razredi, sodobna didaktična izhodišča, medkulturne kompetence učiteljev, izobraževanje učiteljev

18. 9. 2019

Profesionalni razvoj pedagoških delavcev/Professional development
of teachers

Profesionalni razvoj pedagoških delavcev

Professional development of teachers

Kako o nadarjenih in njihovem izobraževanju razmišljajo prihodnji učitelji?

Nika Bedek, Maruša Loboda, Urška Žerak, Janez Vogrinc, Mojca
Juriševič, *Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta*

Datum/Date: 18.9.2019

Predavalnica/Room: Atrij

11:00-11:30

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

Subotnik idr. (2011) opozarjajo na protisloven odnos družbe do nadarjenih, ki temelji na nekaterih zakoreninjenih prepričanjih o nadarjenih učencih in njihovem izobraževanju; kot posebej zavirajoče izpostavljajo prepričanje, da »bodo nadarjeni učenci uspešni ne glede na vzgojno-izobraževalni program, v katerega so vključeni«, to stališče pa vpliva na sistem financiranja programov za nadarjene. Dejstvo je, da nadarjeni potrebujejo za svoj učni razvoj kompetentne učitelje in ustrezne spodbude za učenje in vodenje, da bi uresničili svoje potenciale in dosegli odličnost (Al Makhalid, 2012; Flynt in Brozo, 2009; Gallagher, 1991; Ozcan, 2016; Perković Krijan in Borić, 2015; Szymanski et al., 2018). Podobno nevarno je po njihovem mnenju tudi prepričanje, da se v posebne izobraževalne programe za nadarjene uvrščajo predvsem učenci iz družin z višjim SES, kar implicira elitnost teh programov in njihovo nedostopnost za nadarjene učence iz nižjih socialnih slojev ali drugih kulturnih okolij. Kot tretjo nevarnost izpostavljajo šolsko kulturo, ki sprejema in spoštuje nadarjenost le na izbranih področjih, v športu ali umetnosti, obenem pa ignorira ali podcenjuje nadarjenost na področju šolskega učenja (akademska nadarjenost). Nenazadnje opozarjajo še na (negativne) stereotipe o akademsko nadarjenih učencih v smislu »grebatorjev«, »piflarjev« ali »čudakov«, po drugi strani pa tudi na napačne predstave v smislu »nadarjenim se ni potrebno učiti« in podobni (Colangelo, 2009; Cross in Dawn Frazier, 2009; Freeman, 2010). Ker so bila do sedaj stališča študentov pedagoških smeri – prihodnjih učiteljev – do nadarjenih in njihovega izobraževanja kljub njihovi prepoznani pomembnosti le redko predmet znanstvenega raziskovanja (Jung, 2014; Matheis idr., 2019; Ozcan, 2016; Swanson in Lord, 2013; Troxclair, 2013), je bil temeljni namen te raziskave preučiti stališča

in izkušnje, ki jih imajo slovenski prihodnji učitelji do nadarjenih in njihovega izobraževanja.

Metodologija/Methodology:

V empirični raziskavi, zastavljeni na osnovi kvantitativne metodologije, je sodelovalo 480 študentov Pedagoške fakultete UL v študijskem letu 2017/18 (66 % osnovne populacije, $M_s = 20,73$ let): 284 študentov začetnega letnika in 196 študentov zaključnega letnika na prvi stopnji študija; po spolu so prevladovalе ženske (92 %), dobra polovica udeležencev (58 %) je bila v preduniverzitetnem šolanju identificiranih za nadarjene. Kot inštrument smo uporabili po vzvratni metodi preveden vprašalnik o stališčih študentov do nadarjenosti in izobraževanja nadarjenih (Jung, 2014), ki smo mu dodali še odprto vprašanje o izkušnjah z nadarjenimi in njihovim izobraževanjem. Preliminarno smo potrdili faktorsko veljavnost uporabljenega vprašalnika. Zbrane podatke smo vsebinsko in kvantitativno analizirali, pri čemer smo uporabili ustrezne postopke opisne in inferenčne statistike.

Rezultati/Results:

Sodelujoči študenti so izkazali pozitiven odnos do podpore nadarjenim v izobraževanju: pri starejših študentih je izstopal kritičen odnos do obstoječega sistema izobraževanja nadarjenih ter manj stereotipnih premislekov. Pokazale so se statistično signifikantne razlike med študenti začetnega in zaključnega letnika na področju naklonjenosti podpori nadarjenim ($t(459) = -4,35$; $p < 0,001$), manjšemu zaznavanju elitizma ($t(453) = 6,96$; $p < 0,001$) in nižji toleranci do družbene hierarhije ($t(462) = 2,88$; $p = 0,004$). Razlike so se pokazale tudi med stališči študentov z različnih študijskih programov, ter med identificiranimi nadarjenimi in drugimi študenti v prid nadarjenim pri zaznavanju lastnega znanja ($t(466) = 2,16$; $p = 0,032$), pogostosti stikov z nadarjenimi ($t(362,260) = 4,81$; $p < 0,001$), samozaznave nadarjenosti ($t(351, 819) = 8,11$; $p < 0,001$) in podpore izobraževanju nadarjenih ($t(474) = 4,01$; $p = 0,001$). Statistično signifikantne razlike zaradi izbirnega predmeta o izobraževanju nadarjenih so se pokazale pri zaznavanju lastnega znanja ($t(47, 283) = 8,56$; $p < 0,001$), podpori izobraževanja nadarjenih ($t(471) = 2,38$; $p = 0,018$) in manjšem zaznavanju elitizma ($t(465) = -4,08$; $p < 0,001$). Izsledki kažejo v prid hipotezi, da je dodiplomski študij, v integrirani obliki in okviru izbirnega predmeta, pozitivno povezan z razvojem pozitivnih stališč do nadarjenih in njihovega izobraževanja.

Ključne besede/Key words: stališča do nadarjenih, prihodnji učitelji, izobraževanje nadarjenih, izobraževanje učiteljev, stereotipi o nadarjenih

18. 9. 2019

Profesionalni razvoj pedagoških delavcev/Professional development
of teachers

**Quality- and ethical expectations towards Christian educators and
their codification problems**

Pál Iván Szontagh, *Károli Gáspár, University of the Reformed Church in
Hungary*

Datum/Date: 18.9.2019

Predavalnica/Room: Atrij

11:30-12:00

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

The subject matter of this writing is the quality- and ethical expectations towards Christian educators and the codification problems they pose. We believe that the set of expectations towards educators can only be examined to the merits by extending our research to the judicial, pedagogical and moral aspects of the issue, while taking the international context and historical dimensions of these set of expectations towards educators, of the certification system of educators and the pedagogue-ethics in consideration. In this writing, we are attempting to take a multi-directional approach to this ample topic, offering several ideological- and research crossroads. From the point of view of our Christian identity, adherence to and experiencing theory and practice, written and unwritten ethical rules is extremely important. As of the expectations towards Christian educators, we placed special emphasis on the analysis of the accord of biblical teachings, the ethically expected conduct and how it looks like in practice. Our multiple-dimension research covers several disciplines and regulation aspects of the professional ethics of educators.

Metodologija/Methodology:

We analyze the professional/quality expectation that are set towards educators. While we review the domestic and international theory and practice of the issue and look for geography-induced differences, we place special emphasis on competences expected in the field of Christian education. With regards to this, we use the method of qualitative text analysis to examine the accord of educators' competences required by the biblical guidelines and secular, 21st century standards pertinent to educators, and the requirements of education and achievements, along with the regulation of educators' promotion system. We are analyzing these professional-ethical expectations through codes of conduct applied in international and domestic practice by surveying educators' willingness to follow rules and their ethical judgments. Amongst others, we used Paul Ricoeur's theory as a starting point for our research. The theory says that conflicts arising from applying norms to an exact

18. 9. 2019

Profesionalni razvoj pedagoških delavcev/Professional development of teachers

situation suggest abandoning moral norms and resorting to ethical objectives. In other words: in ethical conflict situations it's not the codified moral norms but the internalized transcendent ethical objectives that prevail. The research was completed with another questionnaire survey. In this we undertook to broadly evaluate and analyze by a developed methodology the ethical attitude of teacher candidates of the Faculty of Teacher Training of Károli Gáspár Reformed University, and compare it with the results of the survey conducted by practitioner teachers.

Rezultati/Results:

We believe that juxtaposition of biblical teachings with regards to the Christian practice of the profession of pedagogues and the pedagogues' competences used for the classification of educators has adequately proven that professional and ethical expectations set towards educators through competence requirements and competence indicators are in line with the moral teachings of the Bible (primarily of the New Testament). Though to a different extent for each breakdown, the fact that agreement with the rules phrased in legalese does not necessarily mean judgment of moral issues/acting in situations posing a moral challenge in accordance with the rules was reinforced in all respondent groups. The extent of the difference between individual rules and cases varies, but it was true for each case that educators took several external and internal circumstances in consideration when forming their judgment of cases describing violations of written standards. As our hypothesis, namely that pedagogues are stricter when it comes to creating rules, but more lenient when they deliver case-by-case ethical judgments of practical issues is reinforced by this study, we can presume that this is actually caused by the codes being phrased in strict legalese, which creates a gap between the code and everyday practice. In ethical rules, teacher candidates are far less accepting than practitioner teachers, neither, in ethical situations they did not prove to be stricter than experienced teachers.

Ključne besede/Key words: moral and ethics, pedagogue's ethics, ethical attitude of teacher candidates

18. 9. 2019

Profesionalni razvoj pedagoških delavcev/Professional development
of teachers

**The professional competences of foreign language teachers after
finishing graduate studies and at the first years of their career**

Marijana Matic, *Fcaulty of Philology and Arts, University of Kragujevac*

Datum/Date: 18.9.2019

Predavalnica/Room: Atrij

12:00-12:30

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

The paper deals with professional competences of the graduated foreign language teachers in Serbia. The professional competences are defined to include the subject-matter knowledge, the pedagogical-psychological knowledge, the knowledge about the social context of the school and learners and didactic-methodological knowledge. This paper presents and analyses the competences the graduated foreign language teachers have and the difficulties which they encounter during the beginning years of their teaching career. The purpose of the paper is to detect and look deeper into didactic competences of such teachers and their instruction practice in order to be able to point to educationalists to the problematic areas and provide support to beginner teachers at the start of their career. We particularly looked into the didactic competences that teachers possess in the beginning years after finishing the formal education and elements they bring into their instruction.

Metodologija/Methodology:

The teachers first answered an open-ended questionnaire with 11 items which included problems at teaching teacher encounter and which should examine the quality of their didactic knowledge. We particularly looked into their knowledge about the interactive methods, differences in learners' capabilities, methods to deal with the learners' lack of understanding the subject matter, learners' lack of interest and the low level of knowledge learners bring into class. Later the respondents' lessons were observed looking into the elements of effective instruction such as: clear teaching structure, amount of time on-task, climate of conductive learning, content clarity, meaningful communication, variety of instructional methods, individual support, transparent performance expectations and similar. The respondents included 25 English and German teachers who teach group classes and possess from more than six months to not more than five years of teaching experience. All the teacher have Serbian as their mother tongue. The data was analyzed both in the quantitative and qualitative manner.

18. 9. 2019

Profesionalni razvoj pedagoških delavcev/Professional development of teachers

Rezultati/Results:

The results of the research show a few specific types of answers which refer to the teachers' didactic knowledge. The roles of learners and teachers are thought of being necessary to change –the learners to take a less passive role and the teachers to make the communication in the classroom more present. The didactic-pedagogical terminology the respondents have shown is not very varied, rather teachers used more everyday expressions. However, when dealing with practical problems as set in the questionnaires and their teaching, teachers show the reliance on their own learning rather than the great variety of teaching methods and approaches. Especially, the amount of time-on task spent, meaningful communication, variety of instructional methods, and transparent performance expectations proved to be among those which need great improvement.

Ključne besede/Key words: teachers' competences, didactic-pedagogical knowledge, effective instruction, foreign language teaching, learner-centered classroom

Oblikovanje poklicne identitete učiteljev slovenščine

Maja Šebjanič Oražem, OŠ Puconci

Datum/Date: 18.9.2019

Predavalnica/Room: Atrij

12:30-13:00

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

Dodiplomsko izobraževanje bodočim učiteljem ne le ne more zagotoviti vsega znanja, spretnosti in (zlasti predmetnospecifičnih) kompetenc, ki jih potrebujejo za poučevanje, ampak jih tudi ne more pripraviti za vse situacije, s katerimi se ob vstopu v poklic soočajo. Zato je izjemnega pomena uvajalno obdobje v poklic, ki zajema pomoč mentorja in pomeni intenzivno obdobje učenja ter začetek profesionalnega razvoja učitelja (Peklar idr. 2009; Supporting ... 2013; Valenčič Zuljan idr. 2006). Obdobje uvajanja v učiteljski poklic je pomemben dejavnik profesionalnega razvoja učitelja začetnika, saj kontekst, v katerem uvajanje poteka, in kakovost mentorja vplivata tudi na napredovanje in profesionalni razvoj začetnika (Bela knjiga 2011; Valenčič Zuljan idr. 2007). Kot prvo obdobje (skupaj z izobraževanjem na fakulteti) v profesionalnem razvoju učitelja je najbolj občutljivo in odločilno v učiteljevi poklicni socializaciji (Javornik Krečič 2008) in procesu oblikovanja poklicne identitete (Muršak idr. 2011), saj se učitelj začetnik v tem času

identificira z drugimi učitelji, zlasti s svojim mentorjem, ki mu predstavlja referenčno točko identifikacije. Ravno v slednje je bila med drugim usmerjena raziskava v okviru doktorskega študijana temo Vloga obdobja pripravnništva pri pridobivanju kompetenc za poučevanje slovenščine. Namen prispevka je prikazati odnos učitelja začetnika in mentorja, pričakovanja začetnikov do svojih mentorjev ter oceno začetnikov glede usposobljenosti njihovih mentorjev za opravljanje vloge mentorja in oceno mentorjeve profesionalne kompetence za poučevanje slovenščine. Ti vidiki so ključni v procesu oblikovanja identitete začetnikov kot učiteljev slovenščine, saj mentor kot model poučevanja predstavlja začetniku merilo kakovosti učitelja z vidika poučevanja in ima najbolj neposreden vpliv na učitelja začetnika (Javornik Krečič 2008) z vidika oblikovanja poklicne identitete in mora torej služiti kot (zgleden) model (Koki 1997).

Metodologija/Methodology:

Raziskava je bila zasnovana iz dveh delov: v teoretičnem delu smo opravili analizo dokumentacije in strokovne literature, ki je služila kot osnova za oblikovanje anketnih vprašalnikov; v empiričnem delu pa je bila raziskava predvsem kvantitativna, zato smo uporabili kvantitativne metode raziskovanja. Uporabili smo kavzalno neeksperimentalno metodo, s pomočjo katere smo skušali iskati vzročno-posledične povezave in proučevane pojave vzročno pojasnjevati (Sagadin 1993). Osnovni množici raziskave sta bili dve, in sicer so eno predstavljali učitelji začetniki, drugo pa učitelji mentorji začetnikom. Vzorca za raziskavo sta bila neslučajnostna, namenska, izbrana z namenskim izborom glede na njune lastnosti, pomembne za raziskavo. Vzorca sta bila izbrana glede na izobrazbo, saj smo vključili le učitelje slovenščine. V raziskavi je skupno sodelovalo 72 učiteljev začetnikov (v naši raziskavi smo jih imenovali 'pripravniki', saj je bilo v času priprave in izvedbe raziskave uvajanje v učiteljski poklic urejeno v obliki pripravnništva), od tega 44 osnovnošolskih, 20 gimnazijskih ter po štirje iz poklicne ali strokovne šole in srednje tehniške šole. Poleg tega je v raziskavi sodelovalo še 60 mentorjev učiteljem začetnikom.

Rezultati/Results:

Z raziskavo smo ugotovili, da učitelji začetniki v povprečju svoje sodelovanje z mentorjem ocenjujejo kot odlično oz. dobro, manjši delež pa kot slabo. Prav tako so visoko ocenili mentorjeve profesionalne kompetence za poučevanje slovenščine. Učitelji začetniki so od svojih mentorjev pričakovali, da jim bodo predvsem pomagali pri spoznavanju dela učitelja slovenščine in da bodo z njimi delili svoje izkušnje ter jih opozorili na »pasti«/težave pri poučevanju. Sledili sta pričakovanji, da jim bo

18. 9. 2019

Profesionalni razvoj pedagoških delavcev/Professional development of teachers

mentor pomagal pri spoznavanju šole, učencev in kolektiva ter pri načrtovanju pouka. Če povzamemo, so se njihova pričakovanja nanašala zlati na specialnodidaktične kompetence za poučevanje jezika in književnosti ter na splošne pedagoške kompetence učitelja. Gre za področja, na katerih so se verjetno čutili najmanj usposobljene. Z raziskavo smo ugotovili še, da učitelji začetniki v splošnem usposobljenost mentorjev za opravljanje ključnih nalog, ki jih imajo (mentor kot model, vključevalec v šolsko kulturo, sponzor, podpornik in izobraževalec), ocenjujejo kot odlično oz. dobro (podobno so ugotovile tudi druge raziskave, npr. M. Valenčič Zuljan idr. iz leta 2006, P. Javrh iz leta 2007). Predstavljene ugotovitve raziskave kažejo, da imajo mentorji pomemben vpliv na oblikovanje poklicne identitete učiteljev slovenščine.

Ključne besede/Key words: učitelj začetnik, uvajanje v pedagoški poklic, poklicna identiteta, vloga mentorja, profesionalni razvoj učitelja

Vpliv mednarodnega sodelovanja na profesionalni razvoj izobraževalcev odraslih

Ana Stanovnik Perčič, *CMEPIUS*

Datum/Date: 18.9.2019

Predavalnica/Room: Atrij

14:00-14:30

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

Izobraževanje odraslih je področje, ki je na prvi pogled jasno opredeljeno, podrobnejši vpogled pa pokaže široko področje, ki pokriva veliko število skupin odraslih, ki potrebujejo različna znanja in pristope. Izobraževalci se soočajo s skupinami odraslih, s čedalje različnejšimi potrebami in predznanji, ki jih morajo do/izobraziti. Osebe v organizacijah, ki pokrivajo to področje, v mnogih primerih poleg samega andragoškega dela izvaja še druga dela (npr. organizacijsko, projektno delo). Zato do določene mere obstaja dilema, kdo sploh je izobraževalec odraslih in kakšna znanja naj bi posedoval in posledično nadgrajeval (Mikulec in Stanovnik Perčič, 2019; Čelebič, Drofenik, Ivančič, Jelenc Krašovec, Mohorčič Špolar, in Zver, 2011; Krek, Janez in Metljak, 2011). V Sloveniji za usposabljanje in spopolnjevanje za andragoško delo (tako temeljno, kot specialistično usposabljanje za posebne vloge v andragoškem delu) skrbi Andragoški center Slovenije, v okviru EU pa je nadgrajevanju znanja izobraževalcev in sistema izobraževanja odraslih že od leta 2000 dalje namenjena veja EU programa, ki spodbuja sodelovanje na področju

izobraževanja in usposabljanja (trenutno je to program Erasmus+) (Mikulec in Stanovnik Perčič, 2019). V okviru mednarodnega sodelovanja je moč pridobiti številna znanja in izkušnje. To so lahko povsem konkretna znanja, ki jih izobraževalec potrebuje pri svojem delu, izboljšano znanje tujih jezikov, spoznavanje novih metod dela, lahko pa tudi na primer globlje razumevanje družbene, jezikovne in kulturne raznolikosti, sposobnost drugačnega odzivanja na te raznolikosti, spoznavanje drugih izobraževalnih sistemov ... (Evropska komisija, Erasmus+ Vodnik za prijavitelje 2019). V prispevku bomo prikazali, v kolikšni meri lahko sodelovanje v mednarodnem projektu vpliva na različne vidike profesionalnega razvoja izobraževalcev preko rezultatov izvedenih analiz učinkov sodelovanja v programu EU.

Metodologija/Methodology:

Rezultati, ki jih bomo predstavili, so bili pridobljeni s pomočjo analize treh virov. Prvi vir je Vmesno nacionalno poročilo o implementaciji in učinkih programa Erasmus+, ki jo je v vmesni fazi izvajanja programa Erasmus+ pripravilo Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport v sodelovanju z zunanjo ekspertko in CMEPIUS-om. Avtorji so preverjali učinke s pomočjo vprašalnika in polstrukturiranih intervjujev tako na ravni organizacij kot tudi na ravni sistema vzgoje in izobraževanja v Sloveniji (Klemenčič, 2017). Drugi vir predstavljajo individualna poročila o izvedeni mobilnosti, ki jih izpolni vsak udeleženec projekta Individualna mobilnost posameznikov. Organizacija, prijaviteljica projekta, mora o vsaki mobilnosti poročati v sistem za poročanje Mobility Tool+, preko katerega se udeležencu mobilnosti avtomatično pošlje vprašalnik, s pomočjo katerega izdela poročilo o svoji mobilnosti. Udeleženec na petstopenjski lestvici (1 – močno se ne strinjam, 5 – močno se strinjam) samooceni pomen mobilnosti na njegov osebni in profesionalni razvoj. Upoštevali smo rezultate vprašalnikov razpisnih let 2014, 2015 in 2016, odgovorilo je 207 posameznikov. Rezultate smo obdelali s programskim paketom SPSS. Tretji vir pa so ugotovitve polstrukturiranih intervjujev s koordinaticama projektov na dveh izbranih ljudskih univerzah o učinkih programa EU (individualna mobilnost, strateška partnerstva) na profesionalni razvoj zaposlenih v organizaciji (Mikulec in Stanovnik Perčič, 2019).

Rezultati/Results:

O pozitivnih učinkih sodelovanja v mednarodnih aktivnostih so poročali že posamezni udeleženci EU projektov, vse izvedene analize pa so le to potrdile. Pozitiven vpliv se kaže na področju uporabe novih učnih pripomočkov in gradiv, seznanjenosti z novimi oblikami in metodami poučevanja in uporabo le-teh, v

18. 9. 2019

Profesionalni razvoj pedagoških delavcev/Professional development of teachers

povečanjem znanju tujega jezika izobraževalcev, pridobivanja novega znanja o dobrih praksah v tujini, na socialne, jezikovne in kulturne kompetence izobraževalcev, na profesionalno področje delovanja (oz. poučevanje) ter na praktične spretnosti, pomembne za njihov profesionalni razvoj (Klemenčič, 2017). Ugotovili smo tudi, da mednarodno sodelovanje ne prinaša pozitivnih učinkov le na področju profesionalnega razvoja izobraževalcev, temveč posledično tudi kakovosti dela same organizacije, a le, če mednarodno udejstvovanje ne predstavlja dodatne aktivnosti, ki poteka poleg rednega dela, ampak je mednarodno udejstvovanje in sodelovanje ena rednih aktivnosti organizacije in je temu namenjen tudi čas zaposlenih (Mikulec in Stanovnik Perčič, 2019). Tako lahko zaključimo, da sodelovanje v mednarodnih projektih na področju izobraževanja odraslih predstavlja dodano vrednost za profesionalni razvoj posameznika, kar pa lahko ob podpori vodstva prispeva tudi h kakovosti delovanja organizacije.

Ključne besede/Key words: profesionalni razvoj, institucionalni razvoj, usposabljanje in izpopolnjevanje za andragoško delo, mednarodno sodelovanje, Erasmus+

Pozitivni učinki mednarodnega sodelovanja poklicnih in strokovnih srednjih šol v devetih evropskih državah

Urška Slapšak, Neža Repanšek, *CMEPIUS*

Datum/Date: 18.9.2019

Predavalnica/Room: Atrij

14:30-15:00

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

Mednarodna mobilnost v poklicnem izobraževanju in usposabljanju v okviru programa Erasmus+ je v Sloveniji izredno pomembna, zlasti ker ni drugih (nacionalnih ali mednarodnih) virov za tovrstno mednarodno aktivnost. Na srečo se sredstva EU vsako leto povečujejo, kar je linearno tudi z rastjo zanimanja za mobilnosti. V programe mednarodne mobilnosti se vključuje že 97% srednjih šol iz vseh slovenskih regij. V okviru programa Erasmus+ je bilo od leta 2014, v programe mobilnosti dijakov in osebja v PIU, vključenih več kot 7.500 posameznikov (Klemenčič 2017). Zaradi izrazito počasnega vpeljevanja nacionalnih reform na področju šolstva, nekatere šole iščejo rešitev v internacionalizaciji, ki pa ne prinaša le trenutnih rešitev, temveč so učinki trajni tako na ravni posameznika kot tudi na ravni organizacije (Sentočnik 2013, Klemenčič 2018). V obdobju 2017-2018 smo v

18. 9. 2019

Profesionalni razvoj pedagoških delavcev/Professional development of teachers

sodelovanju z Avstrijskim inštitutom za poklicno izobraževanja (ÖIBF) izvedli mednarodno primerjalno študijo, v kateri smo analizirali učinke programa Erasmus+ na srednje poklicne in strokovne šole, tako v mednarodnem, kot nacionalnem kontekstu. Študija je zaobjela 9 držav – Avstrijo, Estonijo, Finsko, Madžarsko, Islandijo, Nizozemsko, Norveško, Slovenijo in Švedsko. V slovensko analizo je bilo vključenih 3800 udeležencev mednarodnih mobilnosti (dijakov in osebja).

Metodologija/Methodology:

V prispevku bomo predstavili analizo vprašalnikov 3800 udeležencev mobilnosti, ki so bili na mobilnosti v letih od 2014 do 2018. Vprašalnike udeleženci mobilnosti izpolnijo po vrnitvi iz tujine. Analiza učinkov je bila izvedena na osnovi modela MIA-Q (Löffler in drugi 2018), ki v analizo vključuje 6 raziskovalnih dimenzij: kompetence, zaposljivost, inovativnost, evropsko državljanstvo, profesionalni razvoj in sistemske izboljšave. Indikatorji znotraj posamezne dimenzije so vsebovali primerljiva vprašanja za dijake in osebje – rezultate analize posameznih indikatorjev smo aplicirali na raven posameznih dimenzij ter na program kot celoto. Respondenti so posamezne indikatorje vrednotili na 5-stopenjski lestvici, pri čemer je bila višja vrednost kazalnik večjega strinjanja. Pri analizi rezultatov v obeh kategorijah (dijaki in osebje) smo upoštevali naslednje spremenljivke: starost, spol ter trajanje mobilnosti.

Rezultati/Results:

Rezultati raziskave odražajo samooceno udeležencev, ki je še posebej relevantna zaradi velikega števila respondentov. V prispevku avtorici umestita analizo odgovorov individualnih respondentov z vidika 6 dimenzij v kontekst pozitivnih učinkov mednarodne mobilnosti. Gre za prvo tovrstno analizo, ki se specifično dotakne področja poklicnih in strokovnih srednjih šol. Prispevek predstavlja doprinos k obstoječim raziskavam učinkov mednarodne mobilnosti dijakov na področju poklicnega in strokovnega izobraževanja, saj poleg učinka na zaposljivost, kompetence in profesionalni razvoj (Sentočnik, 2013) vključuje tudi analizo učinkov na inovativnost in evropsko državljanstvo. Predstavili bomo rezultate raziskave v devetih sodelujočih državah (Avstriji, Estoniji, Finski, Madžarski, Islandiji, na Nizozemskem, Norveškem, Švedskem in v Sloveniji Švedski).

Ključne besede/Key words: poklicno in strokovno izobraževanje, učinki, inovativnost, evropsko državljanstvo, profesionalni razvoj

18. 9. 2019

Profesionalni razvoj pedagoških delavcev/Professional development of teachers

How Mobile Teachers Change their Schools? The Impact of School Staff Mobility Training on Polish Education Institutions

Michał Pachocki, *Foundation for the Development of the Education System (Polish Erasmus+ NA), Polish Academy of Sciences (Graduate School for Social Research)*

Datum/Date: 18.9.2019

Predavalnica/Room: Atrij

15:00-15:30

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

Over the last years, more European schools have been seeking out opportunities for their teachers to gain international experience by taking part in staff training abroad. The European Union has acknowledged the importance of such professional experience by launching financial instruments aiming to support the idea of using mobility in the learning process (European Commission, 2009). As a relatively well-established discussion on individual and institutional benefits of teachers' international experience (Wilson, 1993; Goodwin, 2010) already exists, research on the longitudinal impact of school staff mobility is still in its infancy. Although it is commonly believed that the training abroad often contributes to the introduction of new teaching methods applied by teachers upon their return to school (Beelen, 2006; De Wit, 2015), one should pay attention to whether the results of individual experiences result in permanent changes to the everyday functioning of sending institution. On the other hand, quite a limited number of research outcomes in this respect allows us to conclude that this problem has not been yet sufficiently investigated. In my presentation, I would like to discuss the results of longitudinal study on school staff mobility projects. My research covered such areas as the daily performance of schools, their institutional culture and the impact of mobility on the learning outcomes. The analysis concerned the achieved mobility results, key factors of their sustainability as well as the institutional dimension of the schools' development. The target group included not only the school staff with mobility experience but also other teachers, learners, and their parents.

Metodologija/Methodology:

The core objective of the undertaken research activities was to discover whether and in what ways the individual mobility abroad contributes to the institutional development of sending schools, and to what extent such impact may be considered sustainable from the perspective of the sending institution. The mobility impact was

18. 9. 2019

Profesionalni razvoj pedagoških delavcev/Professional development of teachers

measured from the individual perspective of participants, school management, other teachers, pupils, and their parents. The research has been carried out in Poland between 2015-2018 as a part of the joint international initiative (similar studies were also implemented in parallel in Lithuania, Estonia, Finland and Germany aiming to provide the joint transnational research report (Balčiūnas, Damkuvienė, Valuckienė). The data was collected with the use of qualitative and quantitative methods and, although the vast majority of activities were implemented ex-post, some outcomes stem from the secondary data analysis (EU project databases with schools' narrative reports and participants' feedback). The final results were supplemented with contextual data to measure the genuine effect of individual international experience in a broader systemic context of the Polish education system.

Rezultati/Results:

The study revealed that the international experience of teachers often has a significant impact on strengthening an international dimension of the Polish schools. The vast majority of sending schools were able to use their staff experience to develop a range of teaching methods and programmes to be used by the whole staff. The mobility experience contributed to gaining new contacts and brought about the establishment of partnerships with schools all over Europe. The research results showed, however, that the sustainability of such impact depends on many external factors such as leadership attitude among the teaching staff, personal engagement, but most of all on the initiative and willingness to learn on one's own. What is more, the implementation of the changes observed abroad also requires the support of the school management and of the entire teaching staff. Finally, the research showed that head teachers who took part in mobility were more likely to claim that they shared their experiences with their colleagues, while such declarations turned out to be much less frequent among other school staff members.

Ključne besede/Key words: School staff mobility abroad, Teacher's training, Mobility experience, Teachers' professional development, Teachers' international experience

18. 9. 2019

Profesionalni razvoj pedagoških delavcev/Professional development
of teachers

**Internationalisation of the curriculum: A single case study from
Hungary**

Zsolia Hangyal, *Eotvos Lorand University, Budapest, Tempus Public
Foundation*

Datum/Date: 18.9.2019

Predavalnica/Room: Atrij

15:30-16:00

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

Although definitions of internationalisation may vary, recent scholarly research emphasizes that internationalisation of higher education institutions should mainly focus on the curriculum, the teaching and learning process and consider Internationalisation at Home and the Internationalised Curriculum as the core elements of such process (De Wit, 2010). Therefore implementing a more internationalised curriculum into domestic learning environments (incorporating international and intercultural dimensions into the goals, objectives, content and delivery of teaching and learning) became one of the main objectives of internationalisation (Knight, 2015). The purpose of this paper is to look at a single case study of an internationalised curriculum in a Hungarian higher education institution: curriculum content (in particular international and intercultural dimensions incorporated into teaching content), teaching methods, expected learning outcomes and possible measures of effectiveness (evaluation reports on student satisfaction).

Metodologija/Methodology:

The research methodology involved case study research including semi-structured interviews of university students and lecturers, evaluation reports of the courses and document analyses (curriculum and syllabus). Leask's (2010) conceptual framework of internationalisation of the curriculum has been applied to assess the strengths, weaknesses and challenges of the given course.

Rezultati/Results:

The research found that although the course is popular among foreign incoming mobility students, Hungarian students scarcely took the English-taught course (in total 2 Hungarian students in 3 different cohorts) which undermines the intentions and goals of internationalisation at home. The teaching content involved local, national and global context thus non-formal learning activities related to the given topics. However, creating an internationalised, innovative curriculum did not get any

18. 9. 2019

Profesionalni razvoj pedagoških delavcev/Professional development of teachers

institutional nor financial support from the host institution that caused the programme to stay „invisible“. As a further policy recommendation, the author suggests systematic incorporation of internationalised curriculum into institutional strategies and to raise more awareness about internationalised teaching and learning practices.

Ključne besede/Key words: Internationalisation at home, internationalisation of the curriculum, intercultural dimension, Hungary, innovative approaches

The promotion of creativity and innovation in teacher education in the context of an Erasmus collaboration

Pauline Logue, *Galway-Mayo Institute of Technology*, Kevin Maye, *Galway-Mayo Institute of Technology*, Jori Leskela, *Tampere University of Applied Sciences*

Datum/Date: 18.9.2019

Predavalnica/Room: Atrij

16:00-16:30

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

The Galway-Mayo Institute of Technology (GMIT), Ireland, offers a four-year undergraduate Teacher Education (TE) programme for technical teachers in post primary education. Student teachers are trained to teach selected technical subjects to Leaving Certificate - the state examination which is a gateway to third level education. A defining goal of the GMIT undergraduate TE programme is the formation of professional teachers who are creative and innovative in relation to the use of educational technologies and active teaching strategies in the classroom. Multiple forms of active teaching methods are promoted (NIC, 2007; PDST, c. 2007). The students are trained in a model of Problem-based learning devised by Terry Barrett (Barrett, 2017). They are also strongly encouraged to become competent in the use of multiple ICT educational tools and they must be able to manage a variety of active teaching strategies while on School Placement (Cambridge Assessment, 2017). This programme goal in the TE programme is in line with significant reform currently happening in Irish education, namely, Junior Cycle Reform. This reform requires a strong emphasis on student-centred, problem-based, inquiry-based and collaborative learning. It also seeks to promote digital literacy. GMIT has employed a number of strategies to further this goal of promoting creativity and innovation

18. 9. 2019

Profesionalni razvoj pedagoških delavcev/Professional development of teachers

(especially in relation to technology) in its TE programme. In the context of an Erasmus collaboration, GMIT has established a supportive and mutually beneficial partnership with Tampere University of Applied Sciences (TAMK), Finland. Staff members from the TAMK teacher education programme have provided GMIT with training in the field of educational technology which has impacted positively on performance and staff and students. The benefits are evident, at least in part, at the annual GMIT 'Creativity and Innovation in the Classroom' Conference, where final year student teachers showcase their teaching.

Metodologija/Methodology:

The methodological framework for this study was action research. An initial literature analysis was conducted focusing on Junior Cycle reforms, active learning strategies, problem-based and inquiry-based learning, the use of educational technology in the classroom, and creativity in the classroom. In relation to primary research, a student-perspective qualitative case study was conducted with years 3 and 4 (n=38). The source of data was students' weekly critical reflections posted to the Moodle virtual learning environment (VLE) platform forum during School Placement including forum contributions explicitly relating to active learning strategies and key learnings from engagement with the creativity conference (whether as a year 4 presenter or a year 3 participant). Students were given choice regarding the topics of interest for weekly reflections. Their weekly critical reflections were analysed to establish dominant themes, with a view to establishing the extent to which ICT innovation and active learning methodologies dominate, or otherwise. Student presentations at the 'Creativity and Innovation in the Classroom' conference 2019, in the form of presentation slides shared via OneDrive- Microsoft Office, was a further source of data, as evidence of innovation (or otherwise). A frequency analysis was conducted (using Excel) of recurring themes and illustrative student observations incorporated into a thematic analysis discussion.

Rezultati/Results:

Findings included that the 'Creativity and Innovation in the Classroom' 2019 conference presentation was an effective strategy for the enhancement of professionalism, creativity and innovation on the part of final year students. Year 4 students presented at the conference with a high level of professionalism, as evidenced in the slides data, and they demonstrated independent research and experimentation, introducing new technologies which they applied in the School Placement 4 classroom. Sample technologies included: looped videos, visualiser, Socrative app, Virtual Reality app, Fortnite-based educational game, e Drawings

18. 9. 2019

Profesionalni razvoj pedagoških delavcev/Professional development of teachers

software, etc. The conference also promoted deeper reflection on the part of year 3 students in relation to professional goals, motivating them to set personal targets for improved performance.

Ključne besede/Key words: Erasmus, Professionalism, Creativity, Innovation, Teacher Education.

Spletno usposabljanje za vzgojiteljice za vključevanje otrok z avtizmom: implementacija in učinki usposabljanja

Maša Vidmar, *Pedagoški inštitut*, Manja Veldin, *Pedagoški inštitut*, Maja Škrubej Novak, *Svetovalnica za avtizem*

Datum/Date: 18.9.2019

Predavalnica/Room: Prešernova dvorana

14:00-14:30

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

V zadnjih desetletjih so raziskave jasno pokazale pomembno vlogo visoko kakovostne predšolske vzgoje za raznolik spekter kratkoročnih in dolgoročnih pozitivnih učinkov na posameznika (otroka), njegovo družino in družbo kot celoto (glej pregled npr. EC, 2011). Kljub temu pa evropska poročila kažejo, da se otroci na spektru avtističnih motenj (MAS) zaradi pomanjkanja ustreznih prilagoditev v predšolski vzgoji še vedno redko vključujejo v predšolsko vzgojo (EC, 2013). Pomemben vidik tega je ustrezno izobraževanje in usposabljanje vzgojiteljev za delo z otroki s posebnimi potrebami (vključno z MAS), da se premosti vrzeli med vizijo vključujočega izobraževanja in dejanskimi praksami (EASNIE, 2014). V Sloveniji je večina otrok s posebnimi potrebami vključena v običajne oddelke s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo, pri čemer so otroci z MAS opredeljeni kot otroci s posebnimi potrebami od leta 2011. Otroci z MAS sicer predstavljajo zelo majhen delež znotraj skupine otrok s posebnimi potrebami (na ravni osnovne šole 1-1,5% in na ravni vrtca <0,1%; MIZŠ, b.d.), vendar so 'skriti' tudi v skupini otrok z več motnjami. Njihovo vključevanje v izobraževalni proces v vrtcih in šolah je v praksi zaradi nepoznavanja MAS in tudi velike raznolikosti MAS pogosto težavno.

Prav ta del smo želeli nasloviti v projektu EU KA2+ ETTECEC "Zgodnja pozornost inkluziji otrok z MAS v predšolsko vzgojo in varstvo". Cilj projekta je bil razviti, izvajati in ovrednotiti spletno usposabljanje za vzgojitelje, za izboljšanje njihovih kompetenc za vzpostavljanje vključujočega okolje za vse otroke, s posebnim

poudarkom na otrocih z MAS, ter s tem prispevati k izboljšanju sistema predšolske vzgoje in varstva v vključenih državah in širše. V projektu poleg Slovenije sodelujejo še Španija, Češka in Belgija. V pričujočem prispevku predstavljamo rezultate slovenske implementacije spletnega usposabljanja in zaznanih učinkov usposabljanja na podlagi povratnih informacij vzgojiteljic

Metodologija/Methodology:

Pri vzorčenju udeležencev smo uporabili namensko vzorčenje, saj so morali izbrani vrtci oziroma vzgojitelji v tekočem šolskem letu imeti vključenega vsaj enega otroka z MAS ali s sumom na MAS, torej v postopku za pridobitev odločbe o usmeritvi. V raziskavi sta sodelovala dva slovenska vrtca in osem strokovnih delavk (štiri vzgojiteljice in štiri pomočnice). S pomočjo metode triangulacije (celodnevno opazovanje v vrtcu, intervjuji s strokovnimi delavkami, starši in otroki, ekspertno mnenje) smo identificirali potrebe in izzive, s katerimi se pri delu z otroki z MAS srečujejo strokovne delavke v vrtcu (glej Vidmar, Veldin, Škrubej Novak in Milent, 2018). Izhajajoč iz teh ugotovitev ter ugotovitev drugih projektnih partnerjev smo v mednarodnem partnerstvu razvili spletno didaktično usposabljanje, ki vključuje videoposnetke, zvočne posnetke ter pisna gradiva. Sestavljen je iz treh modulov: (1) Razumevanje MAS, (2) Kaj je potrebno opazovati (vzgojitelj kot detektiv), (3) Strategije dela z otroki in strategije skrbi zase. Za spremljanje učinka izobraževanja so vzgojiteljice pred in po didaktičnem usposabljanju izpolnile vprašalnik glede njihovih kompetenc za delo z otroki MAS in za ustvarjanje vključujočega okolja. Predstavljamo rezultate zbrane v Sloveniji.

Rezultati/Results:

Implementacija. Izobraževanje je potekalo kot samostojen spletni študij z dodanimi rednimi supervizijskimi (podpornimi) srečanji v živo. Strokovne delavke so se tekom implementacije, ki je potekala 2 meseca, udeležile štirih srečanj v živo. Na prvem srečanju smo jim predstavili spletno učilnico in navodila za uporabo ter na kratko teme (module), ki se v učilnici nahajajo. Z njimi smo naredili načrt za samostojen študij. Izpolnile so tudi vprašalnik spremljanja učinkov. Na preostalih srečanjih smo skupaj s strokovnimi delavkami pregledali morebitna vprašanja in izzive, ki so jih imele pri študiju ali pri prenosu znanj v prakso ter razpravljali o vsebinah spletnega usposabljanja. Izpolnile so tudi vprašalnik o implementaciji. Po zadnjem srečanju so ponovno izpolnile vprašalnik spremljanja učinkov usposabljanja.

Učinki usposabljanja. Preliminarne analize kažejo, da je mogoče oblikovati spletno usposabljanje za strokovne delavce v predšolski vzgoji, ki lahko v nekaterih pogledih izboljša njihove kompetence za delo z otroki z MAS in jim pomaga ustvariti

18. 9. 2019

Profesionalni razvoj pedagoških delavcev/Professional development
of teachers

vključujoče okolje ter podpreti skrb zase. Na podlagi odgovorov na vprašalnik lahko sklepamo, kateri od treh modulov v usposabljanju je bil najbolj koristen in je najbolj podprl razvoj kompetenc strokovnih delavcev in na kakšen način. V prispevku predstavljamo rezultate zaznanih učinkov usposabljanja skupaj s priporočili za prakso in raziskave. Predstavljeni so tudi predlogi za izboljšanje usposabljanja.

Ključne besede/Key words: motnje avtističnega spektra (MAS), otroci, predšolska vzgoja, vzgojitelj, spletno usposabljanje

18. 9. 2019

Profesionalni razvoj pedagoških delavcev/Professional development of teachers

Professional development of teachers for working with gifted students

Marinela Šćepanović, *Society of Vojvodina's Special Educators, and Mensa Serbia, Novi Sad, Ljiljana Lazarević, Primary school "Mihajlo Petrović Alas", Belgrade, Republic of Serbia*

Datum/Date: 18.9.2019

Predavalnica/Room: Prešernova dvorana

14:30-15:00

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

Researchers note that in professional literature, primarily psychological-pedagogical, the terms giftedness, talent, genius, creativity are connected, but also differently defined. In the educational system of the Republic of Serbia, gifted children and pupils are named "children and pupils with exceptional abilities". In a few research works about gifted children in Serbia, it is emphasized that there are difficulties in identifying and recognizing gifted students, as well as insufficient education and motivation of teaching and professional staff in schools for working with gifted children and pupils. In our country, no strategy for development and support of gifted students has been developed, there is no special program for working with these students, and there is not even a proper standard of teachers' competencies for work with gifted students. The Government of the Republic of Serbia has recognized these challenges and the importance of encouraging work with gifted students. Therefore, since the beginning of this year, the project "Empowering teachers and professional associates for working with gifted students" started to be implemented. The project has planned research, situation analysis, teacher training, preparation of manuals for work with gifted students and making materials for working with gifted students. Within the project, an analysis of the situation in the field of work with gifted students has been planned and already carried out, as well as research on working with gifted students in Serbia. The research was conducted in order to determine the necessary measures for improving the work with gifted children and students in educational institutions in Serbia.

Metodologija/Methodology:

The research was carried out by interviewing teachers and professional associates about experiences, competencies and necessary support for working with gifted students. For the purpose of carrying out the research, a Questionnaire for teachers and professional associates on working with gifted students was constructed, which

18. 9. 2019

Profesionalni razvoj pedagoških delavcev/Professional development of teachers

consisted of two parts: socio-demographic data, and part of the questionnaire on competencies, experiences, and support to the work of teachers and professional associates with gifted students. The sample of respondents consisted of teachers and professional associates from 10 selected schools in Serbia. The questionnaire was created in the Google questionnaire form and was distributed in the electronic form to the email addresses of the respondents, which were obtained for research purposes from all 10 schools involved in the Government project. The questionnaire was sent to 368 teachers' addresses and 30 professional associates' addresses. The questionnaire was open for ten days during March this year. During that time 208 teachers answered on the questionnaire (56.5% of the respondents), and 23 professional associates (76.7% of the respondents).

Rezultati/Results:

Both groups of respondents expressed a significant need for additional professional development in this field (91.8% of teachers and 100% of professional associates). Among research conclusions, we emphasize that it is necessary to conduct more research about educational practices with gifted children and pupils. Regarding the positive attitude towards respecting the needs and abilities of all children in the education system, overcoming prejudices and gender, cultural and other stereotypes related to the gifted, it has been stressed that it is necessary to influence these changes. The most important conclusion of the research is that it is necessary to provide more opportunities for professional teachers' training of various forms on identifying, and working with gifted students, the characteristics of gifted students and their needs for special support in education, as well as support in early childhood development, bearing in mind that teachers and professional associates did not acquire enough of this kind of knowledge either through their studies or through training during their work. Therefore, it is necessary for faculties that educate teachers and professional associates to create specialist programs of work with gifted students and/or introduce basic modules on work with gifted students, and similar accredited programs for the education of teachers through lifelong learning.

Ključne besede/Key words: gifted students, teachers, professional associates, professional development, professional training

18. 9. 2019

Profesionalni razvoj pedagoških delavcev/Professional development
of teachers

Horizontal learning: Teachers as learners in Continuing professional development

Lela Vuković, *Technical school "Pavle Savić"*

Datum/Date: 18.9.2019

Predavalnica/Room: Prešernova dvorana

15:00-15:30

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

Horizontal learning seems to be a promising strategy for teachers' continuing professional development in modern educational paradigm shift. Through this concept of the horizontal learning teachers share their knowledge, ideas and good practice examples. A special focus of the concept of horizontal learning in our paper will be given to teacher forums, as a technique that gives teachers the opportunity to share various examples of good practice, clarifies the incoherent points of a subject, arouses the interest of audience/colleague teachers and provides them active engagement. In methodological framework of this paper we have exemplified some of the students' perspectives referring to a change in teaching process their teachers performed after the specific exchange of knowledge at teacher forums. Students' responses have been analyzed through a thematic deductive analysis, showing that there is a positive correlation in students' attitudes towards new teaching approach shared in that teaching strategy of teacher forums, comparing to traditional teaching methods.

Metodologija/Methodology:

In the methodological part of this paper, we will present the relevant qualitative pedagogical research data, to exemplify a variety of possible horizontal learning outcomes after the teacher forums were held in Technical school "Pavle Savić" in Novi Sad, Serbia in this school year. The topics discussed at the teacher forums in the first semester were related to project method and project-based learning. The teacher trainers demonstrated the basic principles of project-based learning to their teacher colleagues. The quality pedagogical research has been conducted in the end of the school year, in a form of open question/semi structured interview and the research question has been defined as following: Is there a positive correlation in students' attitudes who apply project-based learning, in perception of the basic teaching variables and learning objectives, in relation to those who apply traditional teaching methods? Given that, the research aim has been defined through the analysis of outcomes that teacher forums have on changing school climate,

18. 9. 2019

Profesionalni razvoj pedagoških delavcev/Professional development of teachers

especially in teaching and learning domain, from the students' perspective. Students (N=60, 35=female, 25=male) at the secondary school level have been interviewed in order to check the outcomes and possible influences on teaching processes after their teachers have implemented and shared new ideas, knowledge and methods gained at teacher forums. In this case study several examples of students' narratives will be displayed.

Rezultati/Results:

The quality analysis of data/students narratives have shown that the students have highly valued and estimated teaching and learning in project-based method regarding their attendance, motivation and empowerment for learning and being taught in that teaching strategy, comparing to traditional teaching methods. The thematic deductive analysis has shown that there is a positive correlation in students' attitudes who apply project-based learning, in perception of the basic teaching variables and learning objectives, in relation to those who apply traditional teaching methods. In order to exemplify this conclusion, some of the students' answers gained in the interview will be shown according to the teaching variables and learning objectives that have been examined.

Ključne besede/Key words: Horizontal learning, teacher forums, project-based learning, students' narratives, paradigm shift

Sodelovanje učiteljev in ravnateljev pri empiričnih raziskavah

Franc Gosak, Osnovna šola Franca Lešnika-Vuka Slivnica pri Mariboru

Datum/Date: 18.9.2019

Predavalnica/Room: Prešernova dvorana

15:30-16:00

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

Empirično raziskovanje strokovnih delavcev na šoli je nedvomno potrebno, bodisi da so učitelji aktivni raziskovalci bodisi sodelavci (posredovanje administrativnih podatkov, sodelovanje v intervjujih, izpolnjevanje vprašalnikov idr.) zunanjih raziskovalcev. Slovenska raziskava (Valenčič Zuljan, Klander in Sešek, 2010) je pokazala, da slovenski učitelji in ravnatelji učiteljevemu delovanju v raziskovalnih projektih pripisujejo zelo majhen vpliv. V povzetku se osredinjamo na učitelja in ravnatelja kot sodelujoča pri raziskavah zunanjih institucij, predvsem v vlogi izpolnjevalcev anketnih vprašalnikov. Čeprav gre za dobro priložnost miselnega

poglobljanja v lastno pedagoško prakso, se zdi, da zanimanje strokovnih delavcev za izpolnjevanje anketnih vprašalnikov iz leta v leto pada. Posledično je empirično raziskovanje v krizi, raziskave so pogosto na malih neslučajnostnih nereprezentativnih vzorcih, in v primeru tako skrčenega vzorca trpita njegova reprezentativnost in nepristranskost ter je zato prizadeta tudi veljavnost posplošitev na ciljno populacijo. S tem pa je seveda ogrožen razvoj pedagoške teorije in prakse. Predstavili bomo delne rezultate empirične raziskave, kjer ugotavljamo, v kakšnem obsegu učitelji in ravnatelji prejemajo prošnje za sodelovanje pri raziskavah, koliko prošnjam dejansko ugodijo, kakšna so njihova stališča do empiričnih pedagoških raziskav in v kolikšni meri se zavedajo pomena empiričnega pedagoškega raziskovanja. Prav tako bomo predstavili aktivnosti, s katerimi učitelji in ravnatelji razvijajo lastno raziskovalno delo, in posledično ugotovitve o tem, kakšen vpliv ima to raziskovano delo na profesionalni razvoj učiteljev in ravnateljev in na njihov pridobljeni naziv v sistemu napredovanj zaposlenih v vzgoji in izobraževanju v nazive.

Metodologija/Methodology:

Na tej stopnji temelji empirična raziskava na frekvenčnih distribucijah in na osnovni deskriptivni statistiki. Pri raziskavi smo uporabili podatke, pridobljene z lastnimi vprašalniki, ki so bili del nacionalnega dela mednarodne raziskave Talis 2018. Anketni vprašalnik za ravnatelje je bil sestavljen iz sklopov ocenjevalnih lestvic in lestvice stališč. Ravnatelji so ocenjevali sklope trditev, vezanih na njihov profesionalni razvoj in izrazili stališča do programov za lasten profesionalni razvoj in raziskovalni razvoj šol; Anketni vprašalnik za učitelje, sestavljen iz sklopov ocenjevalnih lestvic in lestvice stališč. Učitelji so ocenjevali sklope trditev, vezanih na njihovo učinkovitost, profesionalni razvoj, šolsko klimo in izrazili stališča do raziskovalnega razvoja šol. Merski instrumenti so bili racionalno in empirično (sondažno) preizkušeni in v skladu z ugotovitvami dopolnjeni in spremenjeni. S tem smo zagotovili potrebne merske karakteristike.

Rezultati/Results:

Osnovnošolski učitelji (80 % je žensk, 20 % moških), so v povprečju stari 45,8 let in imajo v 50 % naziv svetoalec, v 30 % naziv mentor, v ostalih primerih so v približno enakem deležu brez naziva oz. imajo naziv svetnik. Srednješolski učitelji (72 % je žensk, 28 % moških) so v povprečju starejši od osnovnošolskih (48,1 let) in imajo v nižjem deležu nazive mentor in svetoalec, vendar jih je za skoraj 10 odstotnih točk več tistih z najvišjim nazivom-svetnik. Nekoliko starejši so ravnatelji, v osnovnih šolah so povprečno stari 51,2 let oziroma v srednjih šolah 51,8 let. Osnovnošolski imajo najpogosteje naziv svetoalec, srednješolski pa v več kot 50 % naziv svetnik

18. 9. 2019

Profesionalni razvoj pedagoških delavcev/Professional development of teachers

(osnovnošolski pod 40 %). V več kot 60 % primerov učitelji prejmejo letno od nič do največ tri prošnje za sodelovanje v raziskavah, ki jih izvajajo študentje in v podobnem deležu za raziskave, ki jih izvajajo raziskovalci iz raznih raziskovalnih ustanov. Ravnatelji v vseh primerih prejmejo prošenj več. Večini prošenj se ugotovi; učitelji jim ugodijo najpogosteje zaradi navodil oziroma zahtev vodstva šole, ravnatelji pa zaradi strokovne koristnosti za šolo. Rezultati so pokazali, da se vsem zdi zelo pomembno, da so informirani z izsledki raziskav, pri katerih sodelujejo; hkrati pa je seznanjanje sodelujočih v raziskavah z izsledki teh raziskav zelo pomanjkljivo.

Ključne besede/Key words: Ravnatelj, učitelj, empirično raziskovanje, raziskovalni razvoj

18. 9. 2019

Socialni odnosi v vzgoji in izobraževanju/Social interactions in school

Socialni odnosi v vzgoji in izobraževanju

Social interactions in school

Vzgojni stili, »usklajena kultivacija« in razvojni izidi slovenske mladine: vloga socioekonomskega statusa in spola

Andrej Kirbiš, Katja Kotnik, Monika Lamot, Tina Cupar, *Univerza v Mariboru, Filozofska fakulteta*

Datum/Date: 18.9.2019

Predavalnica/Room: Prešernova dvorana

11:00-11:30

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

Kako starši vzgajajo otroke, je v veliki meri odvisno od osebnih, družinskih in okoljskih priložnosti in virov, ki prispevajo k različnim razvojnim izidom pri mladih. Pomanjkanje materialnih, socialnih in kulturnih virov, v kombinaciji z različnimi družinskimi stresorji in pomanjkanjem pozitivnega starševskega vodenja, lahko negativno vpliva na kakovost odnosov med starši in otroci in na njihov razvoj. Številne raziskave kažejo, da avtoritativno starševstvo v primerjavi z avtoritarnim in permisivnim starševstvom v največji meri prispeva k pozitivnemu razvoju otrok in mladostnikov. Poleg raziskav o vzgojnih stilih se nekatere raziskave osredotočajo še na eno pomembno dimenzijo pozitivnega starševstva, imenovano »usklajena kultivacija« (angl. concerted cultivation), v okviru katere starši (predvsem) iz višjega in srednjega razreda spodbujajo talente in zanimanja svojih otrok s pomočjo organiziranih in strukturiranih zunajšolskih dejavnosti ter jih usmerjajo k pridobivanju drugih izkušenj in kompetenc, ki so v družbi še posebej cenjene. Ker so starševski stili in usklajena kultivacija praviloma neenako porazdeljeni v družbi, je to lahko eden od mehanizmov, zakaj imajo otroci iz neprivilegiranih okolij pogosto slabše šolske in druge razvojne izide.

Metodologija/Methodology:

V naši raziskavi smo preučili, ali so vzgojni stili in usklajena kultivacija v družbeni hierarhiji (merjeno preko socioekonomskega statusa in strukture družine ter spola) neenakomerno porazdeljeni; ali so vzgojni stili povezani z usklajeno kultivacijo; ali vzgojni stili in usklajena kultivacija vplivajo na štiri vrste razvojnih izidov mladih (subjektivno zdravje, uporaba škodljivih substanc, šolski izidi in kvaliteta odnosov z vrstniki) ter ali je ta vpliv odvisen od spola. Analizirani so bili podatki

18. 9. 2019

Socialni odnosi v vzgoji in izobraževanju/Social interactions in school

reprezentativnega vzorca slovenskih mladih v starosti 15–29 let (N = 1257; 48,8 % žensk).

Rezultati/Results:

Rezultati multivariatnih analiz so pokazali, da so dekleta v večji meri deležna usklajene kulture in avtoritativnega vzgojnega stila ter v manjši meri permissivnega stila. Nižja izobrazba matere je bila povezana s pogostejšim avtoritarnim stilom, ostali kazalniki SES in struktura družine pa niso bili statistično značilni dejavniki obeh preučevanih starševskih spremenljivk. Usklajena kultura je bila povezana z avtoritativnim stilom. Avtoritativni stil je izboljšal kvaliteto odnosov mladih z vrstniki in zvišal njihove šolske izide, nasprotno sta avtoritarni in permissivni stil znižala šolske izide in zdravje mladostnikov, poleg tega pa je avtoritarni stil povečal tudi verjetnost uporabe drog. Usklajena kultura je znižala pogostost uporabe drog, izboljšala kvaliteto odnosov in zvišala šolske izide. Spol je navedene odnose pogojeval tako, da je bil prispevek vzgojnih stilov in kulture za kvalitetnejše odnose z vrstniki močnejši pri fantih, za vse ostale tri razvojne izide pa pri dekletih. Prispevek sklenemo z implikacijami rezultatov raziskave v kontekstu pomena vzgojnih stilov in usklajene kulture za krepitev razvojnih izidov mladih.

Ključne besede/Key words: kulturna participacija, kulturni kapital, vzgojni stili, spolne in socioekonomske neenakosti, Bourdieu

Zaznava samoučinkovitosti učiteljev učencev z učnimi ter čustvenimi in vedenjskimi težavami

Maja Kuronja, OŠ Veržej, Majda Schmidt Krajnc, *Univerza v Mariboru, Pedagoška fakulteta*

Datum/Date: 18.9.2019

Predavalnica/Room: Prešernova dvorana

11:30-12:00

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

Vključevanje učencev z učnimi ter čustvenimi in vedenjskimi težavami (UČVT) v redne osnovne šole zahteva od učiteljev spremembe v pristopih in načinih vzgojno-izobraževalnega dela (Sharma, Loreman in Forlin, 2012). Učenci z UČVT imajo pogosto slabe učne in delovne navade, kratkotrajno pozornost, omejen interes za šolo in učenje, njihova čustvena zrelost je šibka, prav tako se pojavljajo težave v socialnih odnosih z učitelji in vrstniki (Bender, 2008; Schmidt in Čreslovník, 2010).

V razredu pogosto motijo/prekinjajo vzgojno-izobraževalni proces, ali sedijo tiho in niso vključeni v pouk (Nickerson in Brosopf, 2003). Mnogi učenci imajo komorbidne učne motnje ali lažje kognitivne motnje (Bender, 2008). Nedvomno je učiteljevo prepričanje o njegovi vlogi in odgovornosti vključevanja učencev s posebnimi potrebami k rednemu pouku in učinkovitosti poučevanja osrednjega pomena za uspešen vzgojno-izobraževalni proces (Jordan idr. 2009). Prav učenci z UČVT predstavljajo učiteljem največji izziv, pogosto čutijo razočaranje in nezadostnost, pa tudi krivdo za otrokove primanjkljaje in neuspehe (Gidlund in Boström, 2017). V razredih z učenci z UČVT se učitelji vsakodnevno srečujejo s situacijami, ki jim znižujejo občutek učinkovitosti. V empirični raziskavi nas je zanimala stopnja zaznavanja samoučinkovitosti pri slovenskih osnovnošolskih učiteljih, ki poučujejo otroke z UČVT iz šolskega okoliša in učiteljih, ki poučujejo otroke, ki bivajo v vzgojnem zavodu. Osredotočili smo se na zaznavanje samoučinkovitosti na področju učenčevega sodelovanja, na področju poučevanja in na področju vodenja razreda in sicer glede na šolo poučevanja. Raziskave potrjujejo (Tournaki in Podell, 2005; Johnson-Harris in Mundschenk, 2014; Malinen idr., 2012), da je učinkovitost učiteljev ključna kompetenca za poučevanje v inkluzivnih razredih. Stopnja učiteljeve učinkovitosti pa je napovednik njegove večje pripravljenosti za delo z otroki, ki kažejo težave, primanjkljaje (Tschannen-Moran, Woolfolk Hoy in Hoy, 1998).

Metodologija/Methodology:

Raziskava temelji na deskriptivni in kavzalni neeksperimentalni metodi empiričnega pedagoškega raziskovanja. V raziskavo so bili vključeni slovenski osnovnošolski učitelji, ki poučujejo otroke z UČVT iz šolskega okoliša, ter učitelji osnovnih šol, ki poučujejo otroke, ki bivajo v vzgojnem zavodu. Za potrebe raziskave smo iz vzorca učiteljev, ki poučujejo na osnovnih šolah ($n = 429$), izbrali 81 učiteljev čim bolj izenačenih z učitelji, ki poučujejo na osnovnih šolah pri vzgojnih zavodih. Vzorec smo izenačili po spolu, starosti in regiji, za vsako skupino 81 učiteljev, skupno torej 162 učiteljev. Zajeti neslučajnostni namenski vzorec opredeljujemo na nivoju rabe inferenčne statistike kot enostavni slučajnostni vzorec iz hipotetične populacije. Podatke za raziskavo smo zbirali s pomočjo spletnega anketnega vprašalnika. Uporabili smo vprašalnik avtoric Tschannen-Moran in Woolfolk Hoy (2001), sestavlja ga 24 trditev, učitelji so zaznavanje samoučinkovitosti označili na devetstopenjski lestvici. Zanesljivost vprašalnika smo preverili s Cronbachovim koeficientom alfa, ki znaša ($\alpha = 0,952$) za ocenjevalno lestvico o učinkovitosti učiteljev. Objektivnost smo zagotovili z jasnimi in enopomenskimi trditvami in postavkami, kar omogoča

18. 9. 2019

Socialni odnosi v vzgoji in izobraževanju/Social interactions in school

objektivno razbiranje odgovorov. Podatki so statistično obdelani s pomočjo statističnega programskega paketa SPSS, na ravni deskriptivne (frekvenčne distribucije) in inferenčne (Mann-Whitneyev preizkus) statistike.

Rezultati/Results:

Ugotovitve raziskave kažejo na višjo stopnjo učinkovitosti učiteljev OŠ pri vzgojnem zavodu na področju učenčevega sodelovanju in pri vodenju razreda z učenci z UČVT, prav tako pa tudi višjo samoučinkovitost pri poučevanju v postavki razumevanja poučevane učne snovi pri učencih z UČVT glede na učitelje v OŠ. V ospredju učinkovitejšega delovanja učiteljev OŠ pri vzgojnem zavodu je večje razumevanje in upoštevanje posebnih potreb, prisotnost bolj osebnega in podpornega pristopa, sistematično direktno poučevanje ter vodenju razreda, kar izpostavljajo tudi druge raziskave (Goodmann in Burton, 2010; Bouillet, 2013; Nash, Schösser in Scarr, 2016). Učitelji, ki poučujejo na OŠ, izražajo višjo učinkovitost glede pomoči družinam učencev z učnimi in vedenjskimi težavami. Upoštevati je potrebno, da otroci ostajajo v svojem primarnem okolju. Dobljeni rezultati so najverjetneje odraz implementacije koncepta pomoči učencem z učnimi in vedenjskimi težavami na OŠ (Magajna idr., 2008), v okviru katerega učitelji nudijo pomoč učencem pri rednem pouku in dopolnilnem pouku. Ob stopnjevanju težav se obrnejo na pomoč k šolski svetovalni službi, specialnim pedagogom in drugim strokovnjakom, kar zmanjšuje pri učiteljih breme, ki ga lahko vzbujajo učenci z vedenjskimi težavami v inkluzivnem razredu. Le-ti pogosto ovirajo učenje drugih učencev in doseganje zastavljenih kurikularnih ciljev (White, 2014; Buttner idr., 2015).

Ključne besede/Key words: samoučinkovitost učiteljev, učenci z učnimi ter čustvenimi in vedenjskimi težavami, osnovna šola, osnovna šola pri vzgojnem zavodu

18. 9. 2019

Socialni odnosi v vzgoji in izobraževanju/Social interactions in school

Dejavniki doživljanja nasilja v mladostništvu: primerjava Slovenije, Hrvaške in Švedske

Tina Pivec, Ana Kozina, *Pedagoški inštitut*

Datum/Date: 18.9.2019

Predavalnica/Room: Prešernova

12:00-12:30

dvorana

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

Doživljanje nasilja (viktimizacija) ostaja ena izmed najbolj perečih težav v šolah po vsem svetu. Izpostavljenost doživljanju nasilja ima za učence tako kratkoročne kot tudi dolgoročne posledice, zato je poznavanje dejavnikov, ki nanj vplivajo, ključno za vzpostavljanje učinkovitih intervencij z namenom zmanjšanja viktimizacije v šolah. Doživljanje nasilja se dogaja predvsem v razredu, zato naju je zanimala vloga pozitivnih odnosov z vrstniki in prosocialnega vedenja, ki predstavljajo varovalni dejavnik v procesu doživljanja nasilja (Card in Hodges, 2008; Coleman in Byrd, 2003), pri čemer je treba opozoriti tudi na negativno plat teh odnosov, ki jo lahko zraven doživljanja nasilja predstavlja tudi težavno vedenje, ki napoveduje verjetnost, da bo učenec postal žrtev nasilnega vedenja (Marengo idr., 2018). V razredu igrajo pomembno vlogo odnosi med učenci in učitelji, za katere je bilo v raziskavah ugotovljeno, da so varovalni dejavnik doživljanja nasilja (Elledge, Elledge, Newgent, in Cavell, 2016), medtem ko so negativni odnosi med učenci in učitelji povezani z višjo stopnjo doživljanja nasilnega vedenja (Lucas-Molina, Williamson, Pulido in Perez-Albeniz, 2015). Nenazadnje so pri viktimizaciji zelo pomembne tudi lastnosti na ravni posameznika, kot so čustvene in socialne kompetence. Mladostniki, ki jih posedujejo, so v manjši meri žrtve medvrstniškega nasilja, saj ne predstavljajo t. i. »lahkih tarč«, ki jih nasilneži navadno izbirajo med sramežljivimi in negotovimi mladostniki (Olweus, 1997), prav tako se zaradi virov, ki jih te kompetence zanje predstavljajo, na morebitno nasilje odzovejo na primeren način, kar zmanjša verjetnost, da postanejo žrtve nasilja (Lenzi idr., 2015). Namen prispevka je zapolnitev vrzeli pri prepoznavanju posameznih varovalnih dejavnikov in dejavnikov tveganja viktimizacije v času mladostništva na področju čustvenih in socialnih kompetenc (empatija, samozavedanje in samopodoba), vrstniških odnosov (pozitivni odnosi z vrstniki, težavno vedenje in prosocialno vedenje) in odnosov učencev z učitelji (pozitivnih in negativnih), prav tako naju je zanimalo, ali so dejavniki

18. 9. 2019

Socialni odnosi v vzgoji in izobraževanju/Social interactions in school

viktimizacije v različnih državah (Slovenija, Hrvaška, Švedska) podobni ali se razlikujejo med seboj.

Metodologija/Methodology:

V pilotni raziskavi projekta Roka v roki: Socialne in čustvene spretnosti za nediskriminatorno in vključujočo skupnost (Kozina idr., 2017), katerega namen je krepitev čustvenih, socialnih in medkulturnih kompetenc med učenci in učitelji, je v Sloveniji sodelovalo 123 učencev, starih med 13 in 15 let ($M = 13,20$, $SD = 0,42$), na Hrvaškem 82 učencev, starih med 13 in 15 let ($M = 13,94$, $SD = 0,33$) in na Švedskem 75 učencev. V analizah je uporabljen Olweusov vprašalnik nasilnež/zrtev (OBVQ, Olweus, 1997; lestvica viktimizacije) za merjenje viktimizacije; slovenska različica Vprašalnika prednosti in slabosti (SDQ, Goodman, 1997) za merjenje odnosov z vrstniki; Lestvica »učitelj kot socialni kontekst« (TASC, Belmont, Skinner, Wellbron in Connell, 1992) in vprašalnik, povzet iz raziskave PISA 2015 (OECD, 2017), za merjenje odnosov z učitelji; vprašalnik opisovanja samega sebe (SDQ II, Marsh, 1992), vprašalnik empatije (IRI; Davis, 1980) in Kentuckyjeva lestvica čuječnosti (Baer, Smith in Allen, 2004) za merjenje čustvenih in socialnih kompetenc. Pri preverjanju manjkajočih vrednosti so bili naknadno izključeni tisti udeleženci, ki so imeli na celotnem vprašalniku izpolnjenih manj kot 80 % vprašanj. Na končnem vzorcu je bil delež manjkajočih vrednosti majhen, obsegal je manj kot 4 % za posamezno spremenljivko. Zaradi naključno manjkajočih podatkov sva jih nadomestili s pomočjo EM algoritma, ki vrednosti ne nadomesti direktno, ampak izračuna ocene za želene parametre po metodi največjega verjetja. Za preverjanje napovedne vrednosti posameznih spremenljivk je bila uporabljena hierarhična multipla regresijska analiza.

Rezultati/Results:

Rezultati hierarhične multiple regresijske analize na slovenskem vzorcu so pokazali, da so med vsemi vključenimi napovedniki pomembni napovedniki viktimizacije pozitivni odnosi z vrstniki in negativni odnosi z učitelji. Dejavniki na ravni odnosov z vrstniki pojasnijo 18 % variance, odnosi z učitelji dodatno pojasnijo 10 % variance, čustvene in socialne kompetence pa 2 % variance viktimizacije. Na hrvaškem vzorcu so rezultati hierarhične multiple regresijske analize pokazali, da so pozitivni odnosi z vrstniki pozitiven statistično značilen napovednik viktimizacije, dejavniki na ravni odnosov z vrstniki pojasnijo 25 % viktimizacije, odnosi z učitelji dodatno pojasnijo 4 % viktimizacije in čustvene in socialne kompetence dodatno pojasnijo 3 % viktimizacije. Na švedskem vzorcu se je pokazalo, da sta težavno vedenje in negativni odnosi z učitelji pomembna napovednika viktimizacije. Odnosi z vrstniki pojasnijo

18. 9. 2019

Socialni odnosi v vzgoji in izobraževanju/Social interactions in school

24 % viktimizacije, odnosi z učitelji dodatno pojasnijo 12 % viktimizacije in čustvene ter socialne kompetence dodatno pojasnijo 7 % viktimizacije. Rezultati kažejo na to, da so si dejavniki viktimizacije med državami deloma podobni in se deloma razlikujejo. Pozitivni odnosi z vrstniki v Sloveniji tako predstavljajo varovalni dejavnik viktimizacije, na Hrvaškem pa dejavnik tveganja viktimizacije, težavno vedenje predstavlja dejavnik tveganja za pojav viktimizacije zgolj na Švedskem, medtem ko so negativni odnosi z učitelji negativen napovednik viktimizacije tako v Sloveniji kot na Švedskem. Slednje kaže na pomembno vlogo neugodnih odnosov med učenci in učitelji pri doživljanju nasilja med učenci.

Ključne besede/Key words: Doživljanje nasilja, čustvene in socialne kompetence, odnosi z vrstniki, odnosi med učenci in učitelji

Medvrstniško nasilje v 8. razredu OŠ v Sloveniji: Povezava med medvrstniškim nasiljem in socio-ekonomskim statusom

Špela Javornik, Plamen Mirazchiyski, Eva Klemenčič Mirazchiyski, Jure Novak, *Pedagoški inštitut*

Datum/Date: 18.9.2019

Predavalnica/Room: Prešernova dvorana

12:30-13:00

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

Medvrstniško nasilje je pereč problem, s katerim se soočajo številne šole. Opredeljeno je kot ponavljajoče se, škodljivo vedenje, za katerega je značilno neravnovesje moči med žrtvijo in storilcem (Olweus, 1993, v Nippett & Wolke 2014, str. 48). Raziskave so pokazale, da so žrtve nasilja bolj podvržene težavam z duševnim zdravjem, večkrat imajo čustvene in vedenjske težave ter depresijo, obstaja pa tudi povezava med žrtvami nasilja in poskusi samomora. Poleg tega medvrstniško nasilje vpliva na dosežke učencev (Copeland, Wolke, Angold & Costello, 2013, str. 419), zato je nadaljnje raziskovanje na tem področju nujno potrebno. Pri tem prispevku smo za izračun uporabili podatke iz Mednarodne raziskave državljanske vzgoje in izobraževanja 2016 (ICCS 2016), ki jo izvaja Pedagoški inštitut. Glavni cilj študije je raziskati ali obstaja kakšna povezava med socialno-ekonomskim statusom (SES) in izpostavljenostjo medvrstniškemu nasilju v šolah. Preizkusili bomo hipotezo, da so učenci, ki prihajajo iz družin z nižjim SES, pogostejše izpostavljeni

18. 9. 2019

Socialni odnosi v vzgoji in izobraževanju/Social interactions in school

medvrstniškemu nasilju kot drugi, ki prihajajo iz družin, ki imajo višji SES. Preverili bomo tudi, kako je SES povezan z različnimi oblikami nasilja.

Metodologija/Methodology:

Izvedli smo sekundarno analizo z uporabo slovenske nacionalne baze podatkov. Uporabljeni podatki so vzeti iz IEA ICCS 2016. Vzorec je reprezentativen za učence osmih razredov iz Slovenije, ki izpolnjujejo zahteve vzorčenja ICCS. V nacionalnem vzorcu ICCS 2016 je v študiji sodelovalo 2.844 osmošolcev (Klemenčič, Mirazchiyski & Novak, 2018, str. 26). Izvedli smo opisno statistiko po kategorijah, za vsako obliko nasilja posamezno, poleg tega smo uporabili regresijsko analizo za testiranje povezanosti med medvrstniškim nasiljem in SES. Za testiranje hipotez smo uporabljali IDB Analyzer, kjer smo računali s podatki iz vprašalnika za učence. Preverili smo tudi povezanost državlanske vzgoje in medvrstniškega nasilja v Sloveniji. Razlike med SES učencev lahko obstajajo tudi med šolami v Sloveniji, zato bomo v nadaljevanju dodatno izvedli še analizo povezanosti medvrstniškega nasilja in SES, na ravni posameznih šol. Za izračun tega bosta uporabljeni dve metodi. Najprej bomo izvedli regresijsko analizo, kjer bomo uporabili kompozitno lestvico nasilja v šoli kot odvisno spremenljivko in SES izračunan na ravni posameznih šol, kot neodvisno spremenljivko. Na drugi stopnji bomo uporabili model na več ravneh, pri katerem bo na 1. ravni kompozitna lestvica izpostavljenosti nasilju v šoli in na 2. ravni agregirani SES učencev.

Rezultati/Results:

Čeprav literatura izpostavlja povezavo med SES in medvrstniškim nasiljem, naša študija ni pokazala statistično pomembne povezave med tema dvema spremenljivkama. Raziskava je pokazala, da učenci, ki prihajajo iz družin z nižjim socialno-ekonomskim statusom, niso bolj izpostavljeni medvrstniškemu nasilju, kot drugi, ki prihajajo iz družin z višjim socio-ekonomskim statusom. Eden izmed razlogov za takšne rezultate bi lahko bil Ginijev koeficient, ki je v Sloveniji zelo nizek, saj je Slovenija egalitarna država z malimi razlikami pri porazdelitvi bogastva. Prvotne ugotovitve kažejo, da je nizka in statistično zanemarljiva povezava med medvrstniškim nasiljem in SES, kar je nasprotno od naših pričakovanj, kljub temu pa smo ugotovili povezanost med medvrstniškim nasiljem in državlanskim znanjem. Naša dodatna analiza, ki bo izvedena na ravni posameznih šol, bo pripomogla k

18. 9. 2019

Socialni odnosi v vzgoji in izobraževanju/Social interactions in
school

boljšemu razumevanju povezave med izpostavljenostjo nasilju v šoli in SES ter tudi v povezavi z državljsko vednostjo.

Ključne besede/Key words: Medvrstniško nasilje, SES, ICCS, osmošolci, učno okolje.

18. 9. 2019

Učenje in poučevanje/Learning and teaching

Učenje in poučevanje

Learning and teaching

Nekaj epistemoloških zapiskov o raziskovanju spola v edukaciji

Valerija Vendramin, *Pedagoški inštitut*

Datum/Date: 18.9.2019

Predavalnica/Room: Mala dvorana

11:00-11:30

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

Osnovni cilj prispevka je osvetliti (in izboljšati osnove) aktualnega oz. z današnjo dobo zaznamovanega raziskovanja spola v edukaciji. Šolo gre v splošnem razumeti kot ospoljen sistem, ki ima svoje učinke: npr. omejuje možnosti, stereotipizira, določa, kaj je primerno za en in kaj za drug spol ipd. (seveda še vedno v okviru spolnega dualizma). Za izhodišče si prispevek jemlje feministično epistemologijo kot konceptualni okvir in sledi linijam vzdolž hegemonih »teorij«, torej teorij, ki jih ne prepoznamo kot take, ker jih imamo za zdrav razum, kot temu pravi Sara Ahmed (2000). Ta epistemološki okvir je velikega pomena na področju edukacijskih raziskav, ki jih na različne načine prežemajo trditve o »napredku« žensk oziroma deklet in vse večjih priložnosti, ki jih imajo le-te v življenjskih potekih. Poleg tega avtorico zanima, kaj pomeni »ugotovitev«, da je v vzgoji in izobraževanju enakost med spoloma dosežena, kaj je temeljni označevalec te enakosti in kako na to razumevanje vpliva preplet medijskih vplivov, dominantnih diskurzov spola in raziskovalnih usmeritev. Ob tem je izpostavljena nujnost, da se zavežemo »odgovornemu diskurzu v znanosti« (še en temeljni koncept feministične epistemologije), ki zaznava različne družbeno pogojene neenakosti.

Metodologija/Methodology:

Specifične metode je težko navajati, vsekakor so med njimi: analiza diskurza, ki bo pomagala ugotoviti, katera sporočila, vrednote, informacije so vzete za samoumevne in kritično analizo njihovih ideoloških ozadij. Avtorica se opira na feministično epistemologijo, ki – v grobem – postulira povezave med zatiranjem, ki temelji na spolu, in praksami iskanja oziroma pridobivanja vednosti, kar je pripeljalo do ugotovitve, da je legitimacija vednostnih izjav tesno povezava z omrežji dominacije in izključevanja. Pomembno vprašanje je, kako kvantitativno raziskovati spol, ne da bi reproducirali spolni dualizem in kako sploh definirati spol kot kategorijo. Kako bi torej lahko zavestno razgrajevale diskriminatorne poglede, če so naša metodološka

18. 9. 2019

Učenje in poučevanje/Learning and teaching

orodja, posebej tista, ki delujejo skozi kvantitativne analize, nezadostna ali slepa za različnost diskriminacij (Vendramin in Šribar, 2010)?

Rezultati/Results:

Avtorica identificira več problemov, ki nekako »diskreditirajo« sodobno »mainstreamovsko« raziskovanje (ne)enakosti, s tem pa tudi problematizira samo (ne)enakost. Sledi nekaj problemskih poudarkov: - v skladu z postfeministično neoliberalno usmeritvijo prevelik fokus na dosežkih oziroma uspešnosti, - preveč rigidne kategorije »ženskosti« (pa tudi »moškosti« (J.-A. Dillabough, 2001), - manko refleksije, ki bržkone izvira iz konceptualnih pomanjkljivosti (in s tem najbrž tudi nepoznavanja ugotovitev feministične teorije). Postavljena je tudi metodološko orientirana hipoteza, ki je: da je pri oblikovanju analitičnih kategorij in zastavljanju vprašanj treba upoštevati tudi povezavo med metodologijo in epistemološko orientacijo raziskovalca/-ke (kar je blizu t. i. umeščeni vednosti feministične epistemologije).

Ključne besede/Key words: spol, edukacijske raziskave, feministična epistemologija, postfeminizem, odgovornost v znanosti

Implementation of e-journal in elementary schools in Serbia

Sanja Nikolić, *Teacher Training Faculty in Belgrade*

Datum/Date: 18.9.2019

Predavalnica/Room: Mala dvorana

11:00-13:00

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

The computerization of society affects the implementation of new technologies in the teaching process. In the academic year 2017/18 in more than a hundred schools in the Republic of Serbia a pilot project eProsveta was introduced, which aimed at providing national electronic services that raise and improve the digital transformation of education for the 21st century. The project introduced eDnevnik, which was arranged as internet portal and used on any computer in the school connected to AMRES network. It has all the sections as paper diary, except that all statistics and calculations are performed automatically and thereby facilitate the work. In this paper, the attitudes of teachers towards the implementation eDnevnik in schools are analyzed in order to advance their digital competencies. The study included a sample (N = 94) of teachers from two primary schools of Sid, who filled in a questionnaire with open and closed questions about the implementation eDnevnik.

The survey found out that the majority of teachers (87.6%) is ready to accept eDnevnik as innovation and that using e Dnevnik makes classes easier to manage and organize. The contribution of this research is a series of concrete proposals for improving teachers' digital competencies as well as the importance of applying eDnevnik in school.

Metodologija/Methodology:

Research problems were: How teachers and subject teachers of primary schools accept the implementation of eDnevnik and are they ready for the digital transformation of education? Starting from the research problem, the purpose of the research was the identification and analysis of the attitudes of teachers and subject teachers of primary schools on the implementation eDnevnik. Therefore, research tasks were: (1) to determine whether the eDnevnik is a more effective and a simpler way of keeping the documents (2) to determine whether the teacher and their teaching is sufficiently educated for the use of eDnevnik. For the purposes of this research questionnaire was created with Likert assessment scale in order to show how the teachers are satisfied with eDnevnik and possibilities offered by the application eDnevnik. Research was conducted during April and May 2017 on the sample (N = 94) selected from the population of teachers from two primary schools in the municipality of Šid. There were predominantly women included (75.5%) in the sample, while men accounted for 24.5%. The data were analysed with the statistical package IBM SPSS Statistics 13. Several descriptive statistics were used, such as frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation and scale value. Moreover, the data were analysed with t test and hi square test.

Rezultati/Results:

Based on the average value ($M = 4.06$, $SD = 0.74$), it is evident that the teachers are more satisfied using eDnevnik in relation to the paper log. Of the total number of teachers, most of them (87.6%) tend to agree or completely agree with this statement. Analysis of the attitudes of teachers on the implementation eDnevnik as an efficient innovation depend on years of service. It was confirmed that younger teachers accepted digital innovation easier, probably due to greater computer literacy and digital competence. Senior respondents, in the other hand, use internet technology to a lesser extent. Teachers with higher level of education show more positive attitudes towards the advancement of digital competence through the use eDnevnik compared to those with lower education. Results of the research show the positive experiences of 87.6% of teachers who feel that their eDnevnik facilitates keeping

18. 9. 2019

Učenje in poučevanje/Learning and teaching

pedagogical documentation provided that should allow teachers and teachers lifelong learning in the field of information and communication technology.

Ključne besede/Key words: eDnevnik, digital competence, digital transformation of education, internet portal

Raziskave digitalizacije branja in pisanja ter medijske večopravilnosti: Kakšne so spremembe na kognitivnem, čustveno-socialnem in nevrološkem področju ter v učnih dosežkih?

Simona Tancig, *Pedagoška fakulteta UL in Univerza Sigmunda Freuda v Ljubljani*

Datum/Date: 18.9.2019

Predavalnica/Room: Mala dvorana **12:30-13:00**

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

Pomembna funkcija vzgoje in izobraževanja v globalnem svetu je učencem omogočiti razvoj spretnosti in znanj, ki jih potrebujejo za aktivno udeležbo v družbi, ki postaja vedno bolj kompleksna in jo označujeta eksplozija informacij ter izjemno hiter razvoj računalniške in komunikacijske tehnologije (IKT). Digitalne tehnologije prinašajo mnoge nove priložnosti in tudi tveganja. Nudijo izjemne možnosti dostopanja do informacij, do njihovega prenosa in shranjevanja, večje povezanosti v globalni skupnosti, kolaborativnega ustvarjanja znanja ipd. Vendar se srečujemo tudi z nekaterimi tveganji in negativnimi učinki, ki zahtevajo veliko previdnost in premišljeno ter znanstveno podprto uporabo digitalne tehnologije v vzgojno-izobraževalnem prostoru. Novejše poročilo OECD Učenci, računalniki in učenje (OECD, 2015) ugotavlja, da so izobraževalni sistemi izredno veliko vložili v IKT. Rezultati analiz mednarodnega preverjanja znanja PISA (OECD, 2013) niso pokazali vidnega napredka v dosežkih učencev pri branju, matematiki ali v naravoslovju v državah, ki so v izobraževanju veliko investirale v IKT. Pokazalo se je, da so imeli učenci, ki so srednje pogosto uporabljali računalnik v šoli, imeli nekoliko boljši učni uspeh kot učenci, ki ga uporabljali redko. Toda tisti, ki so v šoli zelo pogosto uporabljali računalnik, so bili precej slabši v večini učnih dosežkov. Namen prispevka je podati znanstveno razumevanje sprememb (psiholoških in nevroloških), ki jih digitalizacija prinaša v šolski prostor na področjih branja in pisanja ter vedno bolj razširjene medijske večopravilnosti, ki imajo daljnosežne posledice za šolsko uspešnost in razvoj kompetenc ter kako se soočati z njimi. Prispevek vključuje

kritičen pregled in sintezo ugotovitev interdisciplinarnih raziskav, ki pojasnjujejo spremembe v kogniciji, čustveno-socialnih procesih in nevroloških korelatih na omenjenih področjih digitalizacije ter kakšne implikacije imajo ugotovitve raziskave za edukacijsko politiko in prakso.

Metodologija/Methodology:

Za čim boljše pojasnitev problematike raziskave smo pri izboru raziskovalnih člankov upoštevali predvsem dva glavna kriterija: kriterij različnosti epistemoloških osnov in metodoloških pristopov od eksperimentalnih do fenomenoloških in interdisciplinarnost raziskav od nevroedukacijskih, psiho-fizioloških, pedagoško-psiholoških in drugih. Izhajali smo iz dveh paradigem. Prva je usmerjena v psihološke, nevrološke in edukacijske vidike branja, pisanja, bralne pismenosti in medijske večopravnosti. Druga je paradigma utelešene kognicije, ki še posebno z digitalizacijo stopa v ospredje raziskav in omogoča razumevanje sprememb, ki prinaša digitalizacija, in imajo tudi pomembne implikacije za vzgojno-izobraževalno področje. Za kritični pogled in analizo, primerjavo in združevanje ugotovitev raziskav smo uporabili metodo analize, komparativno metodo in sintetično raziskovalno metodo.

Rezultati/Results:

Razlike med pisanjem in tipkanjem: Pisanje z roko je pomembno za razvoj kognitivnih funkcij, samoregulacije in drobne motorike. Pisanje omogoča boljše razumevanje in višjenivojsko znanje. Pisanje nesporno prispeva k učinkovitemu branju in bralni pismenosti. Med branjem se ponovno aktivirajo področja možganov, ki so sicer aktivna pri pisanju (motorični sistem za kretnje). Prednosti pisanja pred tipkanjem pojasnimo z razlikami v utelešeni kogniciji – med grafomotoriko in preprostim gibom. Pomembno je, da prezgodaj ne opustimo pisanja z roko na račun tipkanja. Razlike med branjem tiskanih medijev in z e-nosilcev: Branje daljših besedil z digitalizacijo upada in je bolj površinsko. Branje s papirja bolj spodbuja kognitivne funkcije in čustveno doživljanje. Pri tiskanih besedilih sta večja poglobljenost branja in večja zatopljenost v branje. Bralci digitalnih besedil precenjujejo razumevanje gradiva. Razlike med digitalnim branjem in branjem s papirja pojasnjujemo z razlikami v utelešeni kogniciji. Pomembno je, da ne opustimo branja s tiskanih medijev. Medijska večopravnost: Poslabšajo se kognitivne sposobnosti - pozornost, spomin, razumevanje, organiziranost. Poveča se impulzivnost, poslabšata se socialno-emocionalna kontrola in nadzor vedenja. Poslabšata se opravljanje posamične naloge in preklapljanje med nalogami.

18. 9. 2019

Učenje in poučevanje/Learning and teaching

Poslabšajo se učna uspešnost, samoregulacija in učinkovitost. Osebe slabše ocenijo njen vpliv na dejavnost (npr. na učno uspešnost).

Ključne besede/Key words: pisanje, branje, večopravnost, učna uspešnost, digitalizacija

ČETRTEK, 19. september 2019
THURSDAY, 19th September 2019

19. 9. 2019

Inovativni pristopi k učenju in poučevanju/*Innovative approaches in teaching and learning*

Inovativni pristopi k učenju in poučevanju
Innovative approaches in teaching and learning

Razumevanje koncepta trajnostnega razvoja in vzgoje in izobraževanje za trajnostni razvoj med bodočimi učitelji biologije

Petra Bezeljak, *University College for Agricultural and Environmental Pedagogy (Dunaj, Avstrija)*, Gregor Torkar, *Pedagoška fakulteta, Univerza v Ljubljani*, Martin Scheuch, *University College for Agricultural and Environmental Pedagogy (Dunaj, Avstrija)*

Datum/Date: 19.9.2019

Predavalnica/Room: Mala dvorana

11:00-11:30

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

Eden izmed pomembnejših ciljev 21. stoletja je oblikovanje družbe, ki temelji na vrednotah trajnostnega razvoja. Pri tem ima pomembno vlogo izobraževanje. Prvič je pojem trajnostni razvoj objavila Brundtlandova komisija leta 1987 kot »razvoj, ki zadovoljuje potrebe sedanjih generacij, ne da bi ogrozil možnosti prihodnjih generacij, da bodo tudi te lahko zadovoljevale svoje potrebe« (World Commission on Environment and Development, 1987, str. 43). Vzgoja in izobraževanje za trajnostni razvoj sta vključena v številne razvojne strategije, tako na nivoju posamezne države, Evropske Unije ter na globalni ravni (Smernice vzgoje in izobraževanja za trajnostni razvoj od predšolskega do univerzitetnega izobraževanja, 2007; UNESCO, 2005; UNESCO, 2014). Za razumevanje trajnostnega razvoja je ključno sistemsko razmišljanje, ki opredeljuje, da je trajnostni razvoj možen le v primeru, ko socialni in ekonomski vidik trajnosti delujeta znotraj okvirja ekološke dimenzije. Trajnosten razvoj ni možen kadar so ekološke, ekonomske in socialne dimenzije ekvivalentne (Selby, 2017; Sterling, 2008). Za (bodoče) učitelje je pomembno, da poznajo in vključijo v svoje poučevanje elemente trajnostnega razvoja ter vzgoje in izobraževanja za trajnostni razvoj (Marentič Požarnik, 2014; Sterling, 2008; Torkar 2013). Cilj raziskave je bil primerjati razumevanje koncepta trajnostnega razvoja in izobraževanja za trajnostni razvoj med bodočimi učitelji biologije, ki se izobražujejo na Univerzi v Ljubljani in na Univerzi na Dunaju. Ugotavljali smo tudi kakšno znanje za poučevanje (PCK) imajo bodoči učitelji biologije. Raziskava je bila opravljena v maju in juniju 2018 na Univerzi v Ljubljani, Pedagoški fakulteti na Oddelku za

Inovativni pristopi k učenju in poučevanju/*Innovative approaches in teaching and learning*

biologijo, gospodinjstvo in kemijo, ter na Univerzi na Dunaju, v Centru za izobraževanje učiteljev.

Metodologija/Methodology:

Raziskava temelji na deskriptivni in kvazialno – neeksperimentalni metodi empiričnega pedagoškega raziskovanja. V raziskavi je sodelovalo 60 bodočih učiteljev biologije iz Slovenije in 60 bodočih učiteljev biologije iz Avstrije. Vzorec je bil neslučajnostni in je vključeval študente zadnjih dveh letnikov dodiplomskega študija Dvopredmetni učitelj in študente magistrskega študija Predmetno poučevanje. Slovenski študentje imajo biologijo v kombinaciji z gospodinjstvom oz. kemijo. Na Univerzi na Dunaju je biologija in okoljsko izobraževanje v kombinaciji z 28 drugimi predmeti. V raziskavi smo uporabili tako kvalitativni kot kvantitativni pristop. Za raziskovalni pristop smo uporabili preizkus znanja in anketni vprašalnik, ki sta ga v svoji raziskavi razvila Burmeister in Eilks (2013). Instrument je bil modificiran in prilagojen za bodoče učitelje biologije ter preveden v uradni jezik študija (slovenščino za slovenske študente in nemščino za avstrijske). Preizkus znanja in anketni vprašalnik sta vsebovala vprašanja odprtega in zaprtega tipa, ter ocenjevalno lestvico Likartovega tipa. Odgovori na odprta vprašanja so bili analizirani kvalitativno, s pomočjo deduktivne in induktivne metode kodiranja. Odgovore na zaprta vprašanja in Likartovo lestvico smo analizirali kvantitativno. Uporabili smo deskriptivno in interferenčno statistiko (T-test in hi-kvadrat test).

Rezultati/Results:

Bodoči učitelji biologije iz obeh vzorcev zadovoljivo razumejo pojma trajnostni razvoj in vzgoja in izobraževanje za trajnostni razvoj. Pri tem ni zaznati statistično pomembnih razlik med slovenskimi in avstrijskimi študenti. Pomanjkanje razumevanja in znanja se kaže pri povezavah med različnimi vidiki trajnosti; okoljskimi, ekonomskimi in socialnimi. Študentje iz obeh vzorcev povezujejo izobraževanje za trajnostni razvoj z okoljskim izobraževanjem in okoljsko ozaveščenostjo. Bodoči učitelji biologije ne poznajo dobro konceptov trajnostni razvoj in vzgoje iz izobraževanja za trajnostni razvoj iz študija bioloških predmetov. Med slovenskimi in avstrijskimi študenti najdemo statistično pomembne razlike v viru znanja o modernih teorijah trajnosti. Glavni vir znanja za slovenske študente je drugi predmet študija (gospodinjstvo oz. kemija), avstrijski študentje pa najbolj pogosto kot vir znanja navajajo študij biologije in druge vire, kot so npr. množični mediji. Bodoči učitelji biologije iz obeh držav imajo pozitivna stališča do vpeljave izobraževanja za trajnostni razvoj v pouk biologije. Bodoči učitelji biologije imajo različno znanje za poučevanje (PCK). Obe skupini bodočih učiteljev biologije kažeta

19. 9. 2019

Inovativni pristopi k učenju in poučevanju/*Innovative approaches in teaching and learning*

poznavanje pedagoških pristopov, ki so uveljavljeni v vzgoji in izobraževanju za trajnostni razvoj, npr. aktivno (transformativno) poučevanje in učenje. Rezultate raziskave bomo uporabili pri evalvaciji in snovanju novih učnih načrtov za študente biologije z vezavami.

Ključne besede/Key words: izobraževanje učiteljev biologije, izobraževanje za trajnostni razvoj, znanje za poučevanje (PCK), znanje, stališča

Spremljanje razvoja koordinacije predšolskih otrok

Ksenija Breg, *OŠ Rudolfa Maistra Šentilj, Vrtec Šentilj*

Datum/Date: 19.9.2019

Predavalnica/Room: Mala dvorana

11:30-12:00

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

V osnovi ločimo šest primarnih gibalnih sposobnosti. Te so moč, koordinacija, hitrost, ravnotežje, preciznost in gibljivost (Pistotnik, Pinter in Dolenec, 2003, str. 17). Razvoj koordinacije se prične že v predporodni dobi, saj zarodek prve gibalne izkušnje pridobiva že v materinem telesu. Otroci nadaljujejo s pridobivanjem teh gibalnih izkušenj do približno šestega leta starosti. To je obdobje, v katerem so najbolj dojemljivi za sprejem različnih gibalnih informacij ter njihovo povezovanje v gibalne strukture na višjem nivoju. Vseh teh gibanj, ki jih bodo rabili v življenju, se morajo šele naučiti. V tem obdobju je živčni sistem še dovolj plastičen, tako da se lahko z različnimi gibalnimi dejavnostmi nanj še najbolj vpliva (Pistotnik 2011, str. 77). Koordinacija gibanja je sposobnost, ki je odgovorna za učinkovito oblikovanje in izvajanje sestavljenih gibalnih nalog (Videmšek in Pišot, 2007, str. 72). Koordinacijske sposobnosti prihajajo do izraza predvsem pri gibanjih, ki po svoji strukturi niso preprosta, temveč so sestavljena iz več gibalnih delov (gibanja z večjo hitrostjo, močjo ali natančnostjo v spremenjenih ali nenavadnih okoliščinah). Na njihov razvoj vplivamo z izvajanjem bolj kompliciranih ali neobičajnih lokomocij (gibanje vzvratno ali bočno, neobičajno zaporedje gibov ipd.) in s postavljanjem vadečih v nenavadne okoliščine za izvedbo gibanja (premagovanje ovir, uporaba različnih rekvizitov ipd.) (Pistotnik idr., 2003, str. 19). Namen naše raziskave je s pomočjo longitudinalne študije analizirati razvoj koordinacije predšolskih otrok v obdobju enega leta ter tako ugotoviti razlike v razvoju koordinacije med otroki, ki so obiskovali dodatno športno dejavnost, in otroki, ki te dodatne športne dejavnosti niso obiskovali.

Metodologija/Methodology:

V raziskavi smo uporabili kavzalno neeksperimentalno metodo. Cilj je bil ugotoviti razlike v razvoju koordinacije med otroki, ki so dodatno športno dejavnost obiskovali eno leto (6; 26,1 %), otroki, ki so dodatno športno dejavnost obiskovali že dve leti (6; 26,1 %), in otroki, ki dodatne športne dejavnosti niso obiskovali (11; 47,8 %). Neslučajnostni raziskovalni vzorec smo vzeli iz konkretne populacije predšolskih otrok, ki so bili na začetku študije stari štiri leta +/- 3 mesece. Vzorec je sestavljalo 23 otrok, 11 (47,8 %) deklic in 12 (52,2 %) dečkov. Podatke smo zbirali s kvantitativno metodo. V obdobju raziskave (september 2016 do september 2017) smo štirikrat izvedli meritve koordinacije. Za spremljanje razvoja koordinacije smo na vsaki meritvi uporabili pet testov (Breg, 2018), ki domnevno merijo koordinacijo. Ti testi so: sonožni poskoki, kotaljenje žoge okrog stopal, tek cik-cak, hoja skozi obročee nazaj in tek 10×5 metrov. Dobljene podatke smo kvantitativno obdelali s statističnim programom SPSS. Glede na težnjo po posploševanju smo uporabili deskriptivno statistiko, glede na število spremenljivk pa analizo variance (ANOVA).

Rezultati/Results:

Rezultati analize variance (ANOVA) kažejo, da med otroki, ki so različno obiskovali dodatno športno dejavnost, ne obstaja statistično značilna razlika ($p < 0.05$) v rezultatih testov koordinacije. Rezultati deskriptivne analize pa kažejo, da so najboljše rezultate in napredek v koordinaciji dosegli otroci, ki so dve leti obiskovali dodatno športno dejavnost, najslabše rezultate pa so dosegli otroci, ki niso obiskovali dodatne športne dejavnosti. Rezultate naše raziskave lahko povežemo z raziskavo Rižanska idr. (2007), kjer je bila raven koordinacijskih motoričnih sposobnosti statistično značilno višja pri plesalcih, nižja pa pri neplesalcih. Avtorji te raziskave menijo, da je že kratko obdobje treninga vplivalo na izboljšanje koordinacije. Tudi Muhič in Matejek (2014) sta raziskovala koordinacijo med otroki, ki so redno obiskovali folklorni krožek kot dodatno plesno dejavnost vrtca in otroki, ki niso obiskovali nobene dodatne plesne dejavnosti. Ugotovila sta, da v njihovih rezultatih motoričnih testov, ki domnevno pojasnjujejo koordinacijo, obstaja statistično značilna razlika.

Ključne besede/Key words: predšolski otrok, koordinacija, dodatna športna dejavnost, motorični testi

19. 9. 2019

Inovativni pristopi k učenju in poučevanju/*Innovative approaches in teaching and learning*

Sodobni pristopi za uresničevanje trajnostnega razvoja v vrtcu in lokalni skupnosti

Nives Ličen, *Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta*, Aleksandra Šindić, *Univerza v Banja Luki, Filozofska fakulteta*, Jurka Lepičnik Vodopivec, *Univerza na Primorskem, Pedagoška fakulteta*

Datum/Date: 19.9.2019

Predavalnica/Room: Mala dvorana

12:00-12:30

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

Teoretski okvir za raziskavo tvorijo koncept trajnostnega razvoja, teorija konektivnosti (povezljivost) in teorija aktivnosti (Fenwick in Edwards, 2017; Latour, 2018). Slednji omogočata interpretacijo učenja v odnosih med ljudmi in v odnosih med ljudmi in ne-humanim. Učenje poteka tako, da nastajajo multipli kompleksni sistemi. Učenje iz kompleksnosti je v teh primerih kontinuirana inovativna dejavnost, sestavljena iz odgovorov na spreminjajoče se okoliščine. Vse učne aktivnosti v nekem okolju tvorijo učno ekologijo (learning ecology), zato je pomembno povezovanje med različnimi vrstami učenja in različnimi rezultati učenja (znanje, praktična modrost, veščine, vrednote ...), med skupinami ljudi in med institucijami. Predstavljen bo del raziskave, ki poteka kot bilateralni projekt med Slovenijo in Bosno in Hercegovino (Ohranjanje življenjskega okolja: Vzgoja in izobraževanje v skupnosti). Avtorice se v raziskavi osredotočijo na izbrane primere (projekte), s katerimi razvijamo mreže skupnega učenja v vrtcu in v lokalnem okolju pri razvoju praks trajnostnega razvoja (prim. Lepičnik Vodopivec, 2013). Izhajajo iz predpostavke, da je potrebno v lokalnem okolju izobraževati vse generacije, za kar je potrebno razvijati inovativne pristope (metode in strategije) (Fazey idr., 2017; Clover idr., 2013). Posebej je poudarjeno, da je potrebno začeti z vzgojo in izobraževanjem za trajnostni razvoj že v predšolskem obdobju in v vrtcu. Raziskava je usmerjena predvsem na razumevanje vzgojnih in izobraževalnih modelov (projektov) za ohranjanje in varovanje življenjskega okolja.

Metodologija/Methodology:

Cilj raziskave je poglobljeno spoznavanje in razumevanje primerov dobre prakse vzgoje in izobraževanja za trajnostni razvoj v vrtcu v kontekstu lokalne skupnosti. Raziskava sloni na kvalitativni paradigmi raziskovanja, uporabljene so zaporedne študije primerov (Flick, 2018; Denzin in Lincoln, 2018). Primeri v raziskavi so modeli (projekti, programi) za ozaveščanje o trajnostnem razvoju v vrtcu: gozdni program,

19. 9. 2019

Inovativni pristopi k učenju in poučevanju/*Innovative approaches in teaching and learning*

eko program, trajnostna mobilnost v vrtcu, skupnostno upravljanje z življenjskimi viri. Za zbiranje podatkov je uporabljena analiza pedagoške dokumentacije, opazovanje na terenu, intervju.

Rezultati/Results:

Pomembno je razvijati programe za socialno, ekonomsko in ekološko trajnostnost. Ugotovili smo, da je programov vedno več; naslavljajo različne starostne skupine v vrtcu, kar je spodbudno za prakse trajnostnega razvoja. Projekti vključujejo različne akterje (starši, stari starši, strokovnjaki) in odpirajo vrtec v lokalno skupnost. Za razvoj projektov so vzgojitelji vključeni v dodatno izobraževanje, ki ga organizirajo univerze, društva za trajnostni razvoj. Poleg tega projekti povezujejo lokalno znanje (poznavanje rastlin, voda, zdravih življenjskih navad ...) z znanstvenimi spoznanji. Otroci se učijo iz izkušenj (doživljajsko) na temelju lastnih aktivnosti (npr. saditev rastlin, razvrščanje odpadkov, vožnja s kolesom ...) in tako razvijajo odnos do okolja in ohranjanja življenjskih virov. Ugotovili smo, da je v vrtcih več projektov za trajnostni razvoj kot v lokalnem okolju. Sklepamo, da lahko vrtci delujejo kot iniciatorji skupnostnih dejavnosti za ohranjanje življenjskega okolja in tako prispevajo k boljšemu uresničevanju trajnostnega razvoja v lokalnem okolju. Menimo, da bi bilo dobro pri pripravi programov za trajnostni razvoj za vrtece razmisliti tudi o bolj izrazitem vključevanju drugih udeležencev iz lokalnega okolja.

Ključne besede/Key words: trajnostni razvoj, vrtec, predšolski otroci, lokalna skupnost

Evalvacija reševanja avtentične naloge v neformalnem odprtem učnem prostoru

Mojca Kodelič, OŠ Šentjernej

Datum/Date: 19.9.2019

Predavalnica/Room: Mala dvorana

12:30-13:00

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

Tabor je odprta šola, odprt učni prostor oz. okolje, kjer deluje odprt učni proces po načelih odprtega učenja, ki je avtonomno, fleksibilno, sodelovalno. Učence spodbuja k oblikovanju in postavljanju osebnih učnih ciljev, ki jih peljejo v raziskovanje in s tem k novemu znanju in novim veščinam, kar osvetli naravo učenja s kognitivne, psihološke perspektive in s tem opozarja na neločljivo prepletenost kognicije in

Inovativni pristopi k učenju in poučevanju/Innovative approaches in teaching and learning

emocij ter na pomen socialnih interakcij pri delovanju možganov in posledično tudi pri učenju. Pri avtentičnem učenju, ki je postavljeno v pristen, življenjski kontekst, učenci rešujejo resnične življenjske probleme, tako da smiselno povezujejo različna področja in razvijajo uporabno znanje z visoko transferno vrednostjo. Na tak način tabor z razvojem in krepitvijo kompetenc mlade pripravlja na uspešna soočanja z izzivi življenja spreminjajoče se družbe. Taborniki kot učenci interesne dejavnosti delujejo v okviru razširjenega programa šole in se v začetku poletnih počitnic udeležijo letnega tabora lokalnega društva tabornikov. Spraševali smo se, ali je letni tabor učno okolje, ki temelji na socialni naravi učenja, ali aktivno spodbuja sodelovalno učenje tako med vrstniki kot medgeneracijsko in ali se timsko delo, kritično mišljenje, ustvarjalnost, medgeneracijsko sodelovanje in sodelovanje med vrstniki odraža pri reševanju avtentične naloge. Zanimal nas je vpliv odprte komunikacije med učiteljem oz. starejšim prostovoljcem in učencem oz. mlajšim tabornikom in socialna interakcija, vodenje in odgovornost. Evalvacija letnega tabora je pogoj za načrtovanje izboljšav pri delu z mladimi na taboru in pri interesni dejavnosti na šoli, kar zagotavlja kakovost in osnovo za trajnostni razvoj na področju vzgoje in izobraževanja.

Metodologija/Methodology:

V vodstvu tabora smo postavili projektni okvir kot orodje za načrtovanje in upravljanje razvoja letnega tabora. Za splošni cilj, ki smo si ga zadali za pet let, smo si zastavili vprašanje, ali taborniki svoja znanja in veščine znajo/znajo uporabiti v danih situacijah. Lani je bil prednostni cilj izvedeti, kako vpliva in kaj pomeni homogena ali heterogena skupina pri načrtovanju in izvedbi enodnevnega pohoda. Zastavili smo si evalvacijska vprašanja in opredeli pričakovane rezultate. Tako nam je bilo bolj jasno, kaj so kazalniki za doseganje operativnih ciljev. Predvidevali smo, da naj vod (skupino enako starih tabornikov, osnovnošolcev prve in druge triade) vodi izkušen, nekoliko starejši vodja – vodnik, po potrebi s podporo odraslih tabornikov. Za fokusno skupino smo izbrali tabornike osnovnošolce, ki so vsaj 3 leta že taborili, in sicer iz treh starostnih skupin 1., 2. in 3. triade. Iz vsake starostne skupine smo vzeli po dva voda: homogen in heterogen. Kot inštrumenti evalvacije smo uporabili beležke programskega vodje, beležke izkušenih tabornikov na kontrolnih točkah na terenu, zapis refleksije pohoda članov voda in pogovora vodnikov z vodstvom tabora. Poročilo je oblikoval programski vodja.

Rezultati/Results:

Kot je bilo pričakovano, so taborniki na enodnevnem pohodu izkoristili svojo iznajdljivost, spretnost, smiselno so uporabili svoje znanje, ki so ga pridobili na

19. 9. 2019

Inovativni pristopi k učenju in poučevanju/*Innovative approaches in teaching and learning*

taborniških srečanjih med šolskim letom, in izkušnje iz prejšnjih taborov. Pri pripravi na pohod sta imeli nekoliko težav mlajši skupini, saj so se morali posvetovati s starejšimi (s srednješolci in odraslimi taborniki), medtem ko so člani starejše skupine samostojno načrtovali pot. Naša predvidevanja je raziskava potrdila. Iz zbranega sklepamo, da kljub temu, da učenci imajo taborniška znanja in jih znajo uporabiti v danih situacijah, taborniki 1. in 2. triade potrebujejo starejšega vodjo skupine. Skupine morajo izdelati načrt dejavnosti in prevzeti odgovornost za svoje odločitve, kako bodo te dejavnosti izvedli. S prepuščanjem odgovornosti za vodenje dejavnosti učencem omogočimo brusiti veščine odločanja, sprejemati odgovornost za uspeh in neuspeh ter graditi samozaupanje in vodstvene sposobnosti. Dobra interakcija med starejšim vodnikom in člani temelji na vzajemnem zaupanju pri odločitvah v dani situaciji.

Ključne besede/Key words: odprto učenje, avtentično učenje, taborniki, vodnik, evalvacija

Predšolska vzgoja v državah članicah (Slovenija, Hrvaška) in nečlanicah (Bosna in Hercegovina, Srbija) EU

Ljiljana Gomerčič, *Miklavžev vrtec Logatec*

Datum/Date: 19.9.2019

Predavalnica/Room: Mala dvorana

14:00-14:30

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

V prispevku smo analizirali stanje na področju zgodnje in predšolske vzgoje v državah, ki so v preteklosti pripadale skupni federaciji. Namen članka je primerjati vzgojno-izobraževalne sisteme na predšolski ravni v Sloveniji in Hrvaški (EU) ter v Bosni in Hercegovini in Srbiji, ugotoviti njihove podobnosti in razlike, prednosti in pomanjkljivosti. Pozornost smo usmerili na kakovost in zagotavljanje optimalnih pogojev za razvoj otroka v zgodnjem otroštvu. Pregledali in analizirali smo zakonodajna in programska izhodišča, kurikule za vrtce ter sisteme za izobraževanje vzgojiteljev v teh državah. Z mednarodno primerjalno analizo treh raziskovalnih sklopov: zakonodajnih in programskih izhodišč s področja vzgoje in izobraževanja na predšolski stopnji, študijskih programov za vzgojitelje ter kurikulov in okvirnih programov za vrtce v naštetih državah smo predstavili okvire in sodobne didaktične mehanizme, ki stremijo k didaktično-metodični prenovi predšolskega področja. Namreč, ko gre za otrokove pravice do vzgoje in izobraževanja ter ustvarjanje

Inovativni pristopi k učenju in poučevanju/*Innovative approaches in teaching and learning*

kvalitetnih pogojev na institucionalni ravni, pričakujemo, da se otrokom nudijo vsaj podobne možnosti. V različne oblike organiziranega vzgojno-izobraževalnega sistema je vključenih vedno več otrok v zgodnjem in predšolskem obdobju, zato moramo z njimi delati kakovostno in na visoki ravni.

Metodologija/Methodology:

Na osnovi dostopnih virov smo pregledali in analizirali zakonodajna in programska izhodišča v Sloveniji, na Hrvaškem, v Srbiji in BiH, kurikule za vrtce ter programe za izobraževanje vzgojiteljev na izbranih univerzah. Z naštetimi zakonodajnimi in programskimi izhodišči smo opravili mednarodno primerjalno analizo med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško, ki sta članici EU, in Republiko Srbijo in Bosno in Hercegovino, ki nista, ter ugotavljali, na kakšen način je na sistemski ravni poskrbljeno za vzgojo in izobraževanje predšolskih otrok. Pri tem smo želeli ugotoviti, kako sistemi v naštetih državah delujejo, po čem se razlikujejo, kaj imajo skupnega na področju vzgoje in izobraževanja predšolskih otrok, in ali se otrokom, ki so vključeni v institucionalno vzgojo in izobraževanje, nudijo optimalni pogoji za razvoj njihovih potencialov.

Rezultati/Results:

Pri pregledu vse dostopne literature, zakonodajnih izhodišč, pravilnikov, izobraževanj vzgojiteljev, profila zaposlenih v vrtcih, programskih in kurikularnih usmeritev lahko rečemo, da se sistemi v državah razlikujejo na več področjih. Pri ustanovitelskih pravicah, programskih usmeritvah in obveznostih zavodov ni bilo večjih odstopanj. Pri pravicah vpisa v vrtce po starostnem obdobju, strokovni usposobljenosti, profilu zaposlenih in financiranju zavodov pa prihaja do večjih razlik. Pri organizaciji predšolske vzgoje je posebnost Bosna in Hercegovina, ki nima enotnega sistema, saj ga zakon določa le okvirno in ga posamezne pokrajine, ki so pristojne za vzgojno-izobraževalne zavode, prilagajajo svojim potrebam. Slovenski in hrvaški sistem se razlikujeta v več dejavnikih, posebej pri sofinanciranju in kadrovske politiki. Republika Srbija pa je sprejela veliko pravnih dokumentov, ki poudarjajo pomen strokovnega razvoja vzgojitelja in njegovih kompetenc.

Ključne besede/Key words: mednarodna primerjava, otrok, predšolska vzgoja, vzgojitelj, zakonodaja

19. 9. 2019

Inovativni pristopi k učenju in poučevanju/*Innovative approaches in teaching and learning*

Oblikovanje integriranega sistema storitev: predstavitev primerov dveh lokalnih okolij

Jerneja Jager, Mateja Režek, *Pedagoški inštitut*

Datum/Date: 19.9.2019

Predavalnica/Room: Mala dvorana

14:30-15:00

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

Kakovostne integrirane storitve na področju zgodnjega otroštva so ključnega pomena za izboljšanje pogojev za razvoj otrok v najzgodnejših letih. Visokokakovostna predšolska vzgoja in varstvo pa morata biti del celovitega sistema skladnih javnih politik, ki povezujejo predšolsko vzgojo in varstvo z drugimi storitvami, ki zadevajo blaginjo predšolskih otrok in njihovih družin v zgodnjem otroštvu (Eurydice 2009). Kljub ugotovitvam raziskav in priporočilom se še vedno srečujemo z razdrobljenostjo tovrstnih storitev (Geinger idr. 2015). V odgovor na to razdrobljenost, ki jo spremljajo širši socialno-ekonomski in socialno-politični dejavniki (Rochford, Doherty in Owens, 2014; Messenger, 2012; Roets, Roose, Schiettecat in Vandenbroeck, 2016), so nekatere države že začele z udejanjanjem integracije in povezovanja v mreže, ki združujejo vzgojo in izobraževanje, predšolske programe, programe v podporo družinam, splošno vzgojo ter vzgojo za otroke s posebnimi potrebami in se s tem odzivajo na zahteve lokalnih skupnosti glede raznolikosti, ki so prisotne v njih (Vandenbroeck in Lazzari, 2014). V prispevku bomo predstavili rezultate in izkušnje z vzpostavljanjem integriranega sistema storitev, ki smo ga pilotno uvajali v občinah Grosuplje in Trebnje. Vzpostavljanje integriranega sistema storitev je potekalo v okviru Erasmus+ projekta INTESYS (2015-2019). V pilotnem projektu smo se osredotočili predvsem na vertikalno (nanaša se na strukturno in konceptualno usklajevanje storitev in upravljanja ter na način, na katerega se na vsaki stopnji obravnavajo spreminjajoče se potrebe otrok in družin ter starost otrokovega razvoja) in tudi horizontalno (zadeva različne storitve in resorje, ki sodelujejo, da bi zadovoljili potrebe otrok in družin v določeni starosti otroka) integracijo (Milotay 2016), njegova cilja pa sta bila: povečati vpis in obiskovanje vrtca med romskimi otroki (VVZ Kekec Grosuplje) ter olajšati prehod iz vrtca v osnovno šolo za romske otroke (Vrtec Mavrica Trebnje).

Metodologija/Methodology:

Osrednja lokalna partnerja sta bila vrtca, ki sta k sodelovanju pritegnila ostale relevantne organizacije in posameznike. V vsaki od občin smo ustanovili lokalni

Inovativni pristopi k učenju in poučevanju/*Innovative approaches in teaching and learning*

akcijski tim (LAT), sestavljen iz predstavnikov različnih resorjev in služb, ki so v lokalni skupnosti v stiku z romskimi družinami s predšolskimi otroki. LAT, ki sta delovala vsak v svojem okolju, neodvisno eden od drugega, sta sledila vsak svojemu specifičnemu cilju. V raziskavi smo želeli raziskati stališča članov LAT do integriranega sistema storitev in ugotoviti, v kolikšni meri so se njihova stališča spremenila v času izvajanja pilotnega projekta. Zanimalo nas je tudi, kako stopnje integracije na štirih nivojih ocenjujejo člani LAT pred in po pilotnem projektu. V raziskavi smo uporabili komplementaren način kombinacije kvantitativnega in kvalitativnega pedagoškega raziskovanja. Protokol evalvacije (začetne in končne) smo razvili skupaj z organizacijo Fondazione Zancan (projekt partner, ki je koordiniral spremljanje in evalviranje pilotnih dejavnosti). Kvalitativno pedagoško raziskovanje smo oblikovali po načelih akcijskega raziskovanja (Cerar in Marentič Požarnik, 1990; Marentič Požarnik, 1990), uporabili smo tudi triangulacijo metod in virov podatkov (Denzin in Lincoln, 2005).

Rezultati/Results:

Ugotovili smo, da so se stališča članov LAT do integriranega načina delovanja spremenila v obeh okoljih. Povprečne ocene so višje na vseh ocenjevanih dimenzijah, razen med člani LAT v Grosupljem na dimenziji sposobnost vključevanja nepoklicnih virov v storitve (predvsem zaradi neuspeha v LAT vključiti predstavnike občine) in glede stopnje integracije na nivoju lokalne skupnosti (ugotavljajo, da razen povezovanja, ki se je vzpostavilo na nivoju LAT, v občini obstaja zelo malo povezav). Iz rezultatov naše raziskave lahko sklepamo na vpliv dejavnosti nadaljnega izobraževanja in usposabljanja na boljšo odzivnost strokovnih delavcev do potreb ciljnih skupin (primer LAT v Grosupljem). Je pa pri tem treba opozoriti, da razvoj ustreznih in kompetentnih praks ne smemo razumeti kot izključno odgovornost posameznih strokovnih delavcev, temveč je treba v prizadevanja za razvoj praks vključiti time na ravni posameznih organizacij, izvajalce usposabljanj za strokovne delavce, lokalne skupnosti in nevladne organizacije pa tudi nacionalne sisteme upravljanja, ki zagotavljajo pogoje za razvoj strokovnega kadra (Peeters idr. 2016). Govorimo torej o oblikovanju kompetentnega sistema na področju zgodnjega otroštva (Urban idr. 2011). V pilotnem projektu smo krepili vse štiri ravni kompetentnega sistema. Na osnovi rezultatov ugotavljamo, da je za uspešne pobude integriranega načina delovanja nujna skladna politika na institucionalni in medinstitucionalni ravni.

Ključne besede/Key words: integriran sistem, zgodnje otroštvo, lokalni akcijski tim, družine, Romi

19. 9. 2019

Inovativni pristopi k učenju in poučevanju/Innovative approaches in teaching and learning

Play, Learn and Grow Together

Tijana Bogovac, Milijana Gajić, Marijana Branković, Miloš Zorica,
Aleksandar Cvejić, Slavica Ilić, *Preschool institution Cukarica*

Datum/Date: 19.9.2019

Predavalnica/Room: Mala dvorana

15:00-15:30

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

Preschool institution Cukarica is a large public institution in Belgrade, Republic of Serbia, that consists of 21 kindergartens. Even though the institution is well established with a long tradition, dedicated to professional development, the internalisation and further modernisation are needed. In line with the European Development Plan of the institution, we initiated involvement in Erasmus+, KA 1 Mobility project to address these challenges. The project "Play, Learn and Grow Together" is a mobility project in partnership between Preschool institution Cukarica (PI), as a sending organisation, and University of Gothenburg (UGOT), as a receiving organisation. The main activity of the project was participation in a structured course "Play and Learning in a goal oriented practice". The course expands participants' knowledge on contemporary theories and research about play and learning and their mutual relation as well as child oriented practice, in an international perspective. The aim of the course was to widen understanding of the learning process and shift the focus from teachers' perspective to children's. The objectives of the project were, first of all, to improve participants' knowledge, understandings and skills related to play and learning in a goal-oriented practice and to promote and further develop practices in preschool institution that are child-centered and play based. Secondly, the objective was to gain international perspective on contemporary research and practice in ECEC and implement them in PI everyday practice and professional development of staff. Thirdly, the project aimed to raise mobility participants' and PI staff's awareness about education and play in different cultures and importance of embracing our own culture in European perspective. Finally, the project was an opportunity to develop language competences and ICT skills of participants and PI staff. The mobility team consisted of 6 preschool institution staff.

Metodologija/Methodology:

Preparation steps for the participants were: taking English online courses to increase the level of English fluency by, active engagement in eTwinning in order to present

19. 9. 2019

Inovativni pristopi k učenju in poučevanju/Innovative approaches in teaching and learning

our culture and educational context informing about the Swedish culture and customs too, and rules with regards to children and their safety. Reading course related materials was also in the preparatory phase, that lasted for 3 months. The mobility took a week time in March 2018. During mobility we have attended lectures, course-related discussions and exchanged information and experiences. Kindergarten visits were also organised as a part of the course. In the follow-up phase, implementation and sharing of the knowledge and experience acquired were organised within the institution through everyday practice, presentations, workshops and observations. Team support and co-reflection was especially present during the implementation phase. The dissemination was organised through attendance in various conferences national and regional, active engagement in media and through our direct impact through practice. Teachers have opened new areas of knowledge in preschool institution, such as multiculturalism, gender equality, digital technology and outdoors and mathematics, as well as play and learning perceived from new perspective.

Rezultati/Results:

The project "Play, Learn and Grow together" shows Erasmus + projects as an opportunity to deepen teamwork and reflexive practice, open sensitive topics and create innovative solutions in practice. By participating in the creation and implementation of Erasmus + project, practitioners, educators and professional associates, pedagogues, were empowered to initiate changes and advocate for the importance of preschool education. The impacts are developed practice and competences on play and learning, multiculturalism, gender equality in ECEC, digital technology in ECEC, mathematics and outdoors based on international contemporary research and practice in ECEC. The developed intercultural perspective of the mobility staff had influence on the attitudes within the PI and consequently the local community. As 6117 children attend the PI, the impact on their parents and local community is significant by which the impact on wider community was achieved.

Ključne besede/Key words: Teamwork, internationalisation, Play-learning, professional development, mobility

19. 9. 2019

Inovativni pristopi k učenju in poučevanju/*Innovative approaches in teaching and learning*

Vpliv integrativne metode začetnega opismenjevanja na bralne dosežke

Katarina Grom, *Osnovna šola Vižmarje - Brod*

Datum/Date: 19.9.2019

Predavalnica/Room: Mala dvorana 15:30-16:00

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

Ugotovitve primerjalne slovenske raziskave (Bole idr., 2016) kažejo nižjo učinkovitost slovenskega predšolskega sistema in prvega vzgojnega izobraževalnega obdobja v osnovni šoli v primerjavi z razvitimi severnimi državami. Čeprav razvijanje zgodnje pismenosti v svetu velja za uveljavljeno pedagoško prakso, ostaja v Sloveniji odprto vprašanje glede časovne primernosti uvajanja zgodnje pismenosti v predšolskem obdobju in primernosti metode začetnega opismenjevanja, ki uvaja hkratno usvajanje velikih in malih tiskanih črk otrok prvega razreda. Raziskava na podlagi sodobnih teoretičnih spoznanj uvaja aplikativni doprinos pedagoške prakse, ki se osredotoča na razvijanje predopismenjevalnih spretnosti v predšolskem obdobju in uvaja integrativno metodo začetnega opismenjevanja v prvem razredu osnovne šole. Longitudinalna študija je s kvantitativnim raziskovalnim pristopom in kavzalno-eksperimentalno metodo preučevala bralni napredek več kot 800 otrok v dveh ločenih vzgojno-izobraževalnih sistemih – vrtcu in šoli. Za potrebe raziskave so bile preučevane razlike v bralnem napredku otrok med tremi preučevanimi skupinami v treh ločenih starostnih obdobjih. Namen raziskave je v slovenskem edukacijskem prostoru odpreti vprašanje o uvajanju načrtne pedagoške prakse, ki bi spodbujala zgodnje sistematično razvijanje predopismenjevalnih spretnosti v predšolskem obdobju in začela uvajati integrativno metodo začetnega opismenjevanja, kar se je pokazalo kot uspešen pedagoški pristop, ki vodi k višjim bralnim dosežkom prvošolcev.

Metodologija/Methodology:

Z uporabo kvantitativnega raziskovalnega pristopa je bila za potrebe ugotavljanja bralnega napredka predšolskih otrok v starosti 4–5 let in 5–6 let ter otrok prvega razreda v starosti 6–7 let uporabljena kavzalno-eksperimentalna metoda empiričnega pedagoškega raziskovanja (Sagadin, 2007). Podatki o bralnih zmožnostih predšolskih otrok so bili zbrani s standardiziranim preizkusom Ocenjevalne sheme bralnih zmožnosti učencev 1. razreda (OSBZ-1), pri otrocih prvega razreda pa s preizkusom Ocenjevalne sheme bralnih zmožnosti učencev 2.

Inovativni pristopi k učenju in poučevanju/*Innovative approaches in teaching and learning*

razreda (OSBZ-2). Za namen raziskave je bila izvedena longitudinalna študija, kjer je bil uporabljen neslučajnostni namenski vzorec, ki je v treh preučevanih skupinah vključeval: 395 otrok kontrolne skupine, 456 otrok eksperimentalne presečne skupine in 260 otrok eksperimentalne longitudinalne skupine. Statistična analiza je bila opravljena za vsako posamezno nalogo preizkusa bralne zmožnosti otroka posebej ob začetku in koncu šolskega leta. Veljavnost merjenja je bila preverjena s faktorsko analizo, zanesljivost pa z izračunom mere notranje skladnosti instrumenta s Cronbachovim koeficientom alfa. Primerjava v napredku med pari preučevanih skupin je bila narejena s pomočjo analize kovariance.

Rezultati/Results:

M. Kramarič in sod. (2000) prikažejo uspešnost integrativne metode (Schellander, 1992) v primerjavi s klasično analitično-sintetično metodo (Pešjak, 2012) in opozorijo na kritičen razmislek o uporabi metode pri začetnem opismenjevanju. Izsledke raziskave M. Ropič (2014b, 2016) kažejo, da v prvem razredu ni dovolj poudarka na razvijanju predbralnih in predpisalnih aktivnostih in da so te v prvem razredu v večini opuščene. Rezultati izvedene raziskave kažejo na smiselnost načrtnega in sistematičnega razvijanje predopismenjevalnih spretnosti predšolskih otrok, kar vpliva na pridobivanje črkovnega znanja in večje fonološko zavedanje. Rezultati kažejo, da izvajanje integrativne metode začetnega opismenjevanja otrok prvega razreda vpliva na višje bralne zmožnosti otrok eksperimentalne presečne skupine. Še boljši rezultati na področju branja in pisanja pa so se pokazali v eksperimentalni longitudinalni skupini, ki je združevala izvajanje predopismenjevalnih spretnosti predšolskih otrok in uvajanje integrativne metode začetnega opismenjevanja. Moč integrativne metode začetnega opismenjevanja lahko povežemo z zmožnostjo otrok prvega razreda, ki se zmorejo hkrati naučiti velikih in malih tiskanih črk, kar vpliva na boljše bralne dosežke. S predlagano metodo opismenjevanja zadostimo načelu kakovosti vzgojno-izobraževalnega procesa (Bela knjiga, 2011, str. 15) ter sledimo smernicam visokih pričakovanj, ki jih opredeljuje Nacionalna strategija za razvoj bralne pismenosti (2017).

Ključne besede/Key words: razvijanje predopismenjevalnih spretnosti, začetno opismenjevanje, integrativna metoda opismenjevanja, bralni napredek, prvi razred

19. 9. 2019

Inovativni pristopi k učenju in poučevanju/Innovative approaches in teaching and learning

Building of the Faculty of Fine Arts in Belgrade as a conceptual example of innovative approaches in teaching and learning

Olivera Eric, *Faculty of Fine Arts in Belgrade*

Datum/Date: 19.9.2019

Predavalnica/Room: Prešernova dvorana

14:00-14:30

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

Since 1937 the Faculty of Fine Arts in Belgrade is located in the former home of Marko Stojanovic, a well-known lawyer and vice governor of the National Bank of Serbia. The building was erected in 1889 according to the plan of the architect Konstantin Jovanovic and now has the status of protected cultural heritage. Konstantin Jovanovic was the son of Anastas Jovanovic, who was the first known Serbian photographer and a good friend of the owner of this building. The lawyer Marko Stojanovic had a camera and privately engaged in photography. His daughter Olga Stojanovic was a painter and his grandson Marko Ristic was one of the participants in the surrealist movement in Serbia. The interior and exterior of this building have been used in artistic teaching and learning for 82 years. Bronze castings of well-known sculptures from the History of Art (Venus de Milo; Apollo Belvedere; Dying and Rebellious Slave of Michelangelo) are located in the corridors of this house and once they were representing teaching tools. The balcony of this home was the place from which professor and artist Milo Milunovic painted his famous work Knez Mihailova street. The basement of this building was a known student club Academy, in which students performed their happening in the 1980s. Because of the construction of the Shopping Center across the street during 2015, the Faculty of Fine Arts building collapse – the walls crumbling, the foundation sink. Therefore, it is a challenge how under existing circumstances to preserve the house and its cultural heritage and at the same time develop innovative approaches in teaching and learning.

Metodologija/Methodology:

Conference Creative Serbia: Future is Creative, organized by the Cabinet of the Prime Minister of Serbia, at the Yugoslav Cinema in Belgrade, in March 2018, on which Prime Minister Ana Brnabic was spoke about the importance of creative industries development in Serbia, was an event that encourages thinking about ways of possible future symbiosis between Faculty of Fine Arts and the Marko Stojanovic house, which can enable the survival of the Faculty and its innovative education at

19. 9. 2019

Inovativni pristopi k učenju in poučevanju/Innovative approaches in teaching and learning

this place. In the opinion of Hristina Mikic, creative industries afford new creation techniques, interpretation and promotion of creative content and affect the emergence of new fields of art and cultural practices. Creative industries enable the connection of classic artistic, applied arts and crafts skills, as well as various artistic and scientific processes in creating new content. Therefore, the methodology for the development of innovative approaches in teaching and learning at the Faculty of Fine Arts should be based on the artistic use of creative industries.

Rezultati/Results:

The presentation represent conceptual examples of the creative industries use at the Faculty of Fine Arts in Belgrade. After renovation, during the summer months, when the pause is in the academic semester, Marko Stojanović house could be open for domestic audience and foreign (tourist) visits. Balconies of this building could be used to enjoy the view, with stories related to art and artists. While they enjoy the view of Kalemegdan Park from the balcony, visitors could be served with tea, coffee or wine, as well as sweet cakes, which could be shaped and decorated by students and professors of the Faculty of Fine Arts. During the summer break and on Sundays (when classes are not held and employees are not in the building), the Marko Stojanovic home could become a museum open to the public, because in its corridors and working spaces are located art works from Faculty of Fine Arts Collection. Professors and students could organize schools of drawing and painting for the interested audience. The former student club Academy could be revived again by various artist new media intervention. These are some examples, which include activities of students and their professors in order to develop innovative artistic teaching and learning as well as artistic creative industries, which renovate and creatively revive Marko Stojanovic house.

Ključne besede/Key words: creative industries, fine arts, new media

19. 9. 2019

Inovativni pristopi k učenju in poučevanju/*Innovative approaches in teaching and learning*

Konsenz o znanstveni terminologiji s področja gledališke pedagogike

Irina Lešnik, *Univerza na Primorskem Pedagoška fakulteta*

Datum/Date: 19.9.2019

Predavalnica/Room: Prešernova dvorana

14:30-15:00

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

K uveljavitvi krovnega termina gledališka pedagogika pri nas je največ prispevalo Društvo ustvarjalcev Taka Tuka ter Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti (JSKD). Sicer pa je samo področje v literaturi precej nejasno definirano. Drama, gledališče, igra, igranje so pomensko izredno široki pojmi, torej v različnih opredelitvah med njimi obstajajo pomembne konceptualne razlike. K terminološki zmedbi pripomore tudi dejstvo, da se specifični tuji termini zelo različno prevajajo (drama v izobraževanju/ustvarjalna drama/procesna drama), kar še otežuje uveljavitev področja v slovenskem znanstvenem prostoru. V zadnjih letih se gledališka pedagogika razvija predvsem skozi neformalna izobraževanja, namenjena pedagoškim delavcem, študentje razrednega pouka na pedagoških fakultetah pa se lahko z raznovrstnimi metodami in tehnikami gledališke pedagogike seznanijo v okviru izbirnih predmetov. Terminološka utemeljitev predstavlja obvezni predpogoj za znanstveno priznanje področja gledališke pedagogike ter prenos primerov dobre prakse iz tujine v slovensko formalno izobraževanje.

Metodologija/Methodology:

Za doseg konsenza o znanstveni terminologiji s področja gledališke pedagogike smo se odločili zbrati podatke s pomočjo tehnike intervjuja v fokusni skupini. Vzorec povabljenih je bil namenski: predstavniki vseh slovenskih pedagoških fakultet, ki delujejo na gledališkem področju, predstavnik Javnega sklada Republike Slovenije za kulturne dejavnosti, predstavnica Slovenskega gledališkega inštituta, predstavnica Društva ustvarjalcev Taka Tuka, ki med drugim organizira mednarodne konference s področja gledališke pedagogike. Vsi sodelujoči so bili izbrani kot predstavniki ključnih institucij, odgovornih za razvoj gledališke pedagogike v Sloveniji. Na fokusni skupini so lahko sodelovali v živo ali elektronsko. Zbrane podatke smo naknadno obdelali s pomočjo kvalitativne analize, pri kateri smo se poslužili postopka kodirnih kategorij.

Rezultati/Results:

Termin gledališka pedagogika (nem. theaterpädagogik) se je v našem prostoru v zadnjih letih uveljavil med pedagoškimi delavci in gledališkimi ustvarjalci, zato kaže

19. 9. 2019

Inovativni pristopi k učenju in poučevanju/*Innovative approaches in teaching and learning*

poimenovanje ohraniti. Čeprav bi se lahko odločili tudi za prevod dramska pedagogika (hr. dramska pedagogija, ang. drama education), se ta kaže kot manj primeren, saj v slovenskem šolskem prostoru dramo primarno povezujemo z literarno umetnostjo in ne z gledališko. Termin gledališka pedagogika zaobjema tri vidike vključevanja gledaliških elementov v izobraževalni proces: gledališko opismenjevanje (kulturno-umetnostna vzgoja, vzgoja gledalca), ustvarjanje gledališča (oblikovanje gledališkega dogodka, javno nastopanje), ter učenje s pomočjo metod in tehnik gledališke pedagogike (gledališče kot sredstvo za doseganje vzgojno-izobraževalnih ciljev). V prihodnje je potrebno strukturirati, terminološko poenotiti in znanstveno utemeljiti predvsem zadnji, metodološki vidik, pri katerem prednjačijo vzgojno-izobraževalni cilji. Četudi ne moremo trditi, da so metode gledališke pedagogike popolna novost v slovenskem izobraževalnem prostoru, pa so te pogosto omejene na uvodno fazo šolske ure, namenjeno ogrevanju in motiviranju, redko jim pripade osrednje mesto pri pridobivanju nove učne snovi. Različne ogrevalne igre, igre za razvoj koncentracije, igre vlog ipd. predstavljajo dobrodošlo popestritev pouka v slovenskih šolah, niso pa dovolj strukturirane, da bi lahko govorili o celostnem učnem pristopu.

Ključne besede/Key words: gledališka pedagogika, terminologija, gledališko opismenjevanje, ustvarjanje gledališča, celostni učni pristopi

Learning-plays (“Lehrstücke”) as a part of pedagogy

Bence Asztalos, *Eötvös Loránd University (ELTE)*

Datum/Date: 19.9.2019

Predavalnica/Room: Prešernova dvorana

15:00-15:30

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

From the late 1920s, the experimental genre of learning-plays (“Lehrstücke”) was an important manifestation of Brecht’s anti-Aristotelian epic theatrical concept – that is, a theatrical concept for the purposes of pedagogy, cognition, teaching, not pleasure. The guidelines of the interpretation of the epic theatrical learning-play concept are in the notes of Brecht’s *Schriften zum Theater*, summarizing his theatrical concept notes. After *Rise and Fall of the City of Mahagonny*, there was an experiment to learn to gain ever stronger emphasis on morality, at the expense of “culinary”, meaning that pleasure articles should develop into study subjects, while certain educational institutions into publication organs. Of this process – in

Inovativni pristopi k učenju in poučevanju/ Innovative approaches in teaching and learning

connection with the forthcoming He Who Says Yes school opera – there is an intriguing statement by Kurt Weill, which appeared in the first issue of 1930/31 Die Musikpflege. During my research, I faced with the drama of Brecht/Weill's school opera He Who Says Yes and Brecht/Eisler's other learning-play, The Measures Taken pedagogical parables' mutual rhyming. My lecture examines the realization of the educational goals of the Brechtian epic musical theater in He Who Says Yes and The Measures Taken. My research contributes to making learning-plays not only a part of theater history but also a part of pedagogy.

Metodologija/Methodology:

My lecture examines the historical starting points of the realization of the parable, its pedagogical, dramaturgical, musical instruments and goals in the He Who Says Yes and The Measure Taken learning-plays. The aim of the research is to get to know the interpretations of the phenomena, processes, theoretical findings by the target audience (performers and audiences), also, the verification of my observations as teacher of a teacher training institution, opera singer and orchestral musician. The patterns of two-turn research that are tailored to the possibilities correspond to the division of the groups with the same drama, and the bare samples are small, but by their very nature are considered representative. The results of the research are aimed at the fact that the two investigated works are – not for the public but for an opportunity to self-development – to render more accurate reflections on the learning-play and more credible picture of their complexity.

Rezultati/Results:

The research, carried out among the target audiences and, placing divergent opinions next to each other, provided the authors with the intended purposes of discussing learning-play while, at the same time, offered an opportunity – supported by theoretical evidence – for a comparison of the two works. Throughout the discussions, many responders were able to handle the pedagogical, political and musical content of the learning-play independently from each other. Brecht's reputation has remained unbroken over the past five decades, irrespective of power structures: his significance in world literature is not diminished by his political orientation. Such an assessment – from the perspective of posterity – can be exemplary for artists representing different world views, and at the same time

19. 9. 2019

Inovativni pristopi k učenju in poučevanju/Innovative approaches in teaching and learning

producing genuine artistic value. A similar revaluation process is taking place today – but is yet unfinished – in the judgment about Weill's and Eisler's oeuvre too.

Ključne besede/Key words: Learinging-play, school-opera, Brecht/Weill/Eisler, parable, self-development

Pravljice v visokošolskem izobraževanju - Goethe, Hegel in Žižek

Milena Mileva Blažič, *Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta*

Datum/Date: 19.9.2019

Predavalnica/Room: Prešernova dvorana

15:30-16:00

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

Pravljice za odrasle so nastajale v 16. stoletju, za otroke v 17. stoletju. Zmotno je prepričanje, da so pravljice le za otroke, ker so zaradi disneyfikacije in infantilizacije postale linearne, brez globljih vsebin. Poleg številnih pisateljev, ki so pisali le za odrasle, je nekaj izjemnih pravljič, ki so jih ali napisali v začetnem obdobju (U. Eco), ali družinskim članom (J. Joyce) ali "zase" (J. W. Goethe). Tudi velikani svetovne književnosti, npr. J. W. Goethe je napisal pravljico z naslovom Zelena kača in prelepa Lili, 1795, ki je izjemno zanimiva za raziskovanje, ker vsebuje intertekstualne motive, motivne drobce in slepe motive iz antične, srednjeveške in novoveške književnosti. Drugi primer je uporaba teorije G. F. Hegla oz. dialektike gospodarja in hlapca na obravnavo in pravljič, npr. Ribič in duh (Tisoč in ena noč), J. in W. Grimm (Ribič in njegova žena), H. C. Andersen (Senca idr.) in pravljice O. Wilde (npr. Ribič in njegova duša idr.). Tretji primer je aplikacija Žižkove teorije v članku From Antigone to Joan d'Arc na pravljичni motiv preoblečenih deklic oz. Ivane Orleanske, Mulan do slovenskih variant Romžmanova Lenčica (J. Turnograjska) idr. Kakovostne pravljice so večplastne, obravnavajo individualizirane univerzalije, v osnovi so večnaslovniško odprte in hibridne, glede na naslovnika, na vsebino in na žanr, zato so izziv za raziskovanje in primerjalno večnaslovniško književnost.

Metodologija/Methodology:

Uporabljena metoda je deskriptivna in kvalitativna. Temelji na metodologiji mladinske literarne vede in primerjalne mladinske književnost (E. O'Sullivan) ter interdisciplinarnosti folkloristične (H. J. Uther) in literarne vede.

19. 9. 2019

Inovativni pristopi k učenju in poučevanju/*Innovative approaches in teaching and learning*

Rezultati/Results:

Na osnovi literarne analize je ugotovljeno, da so obravnavane pravljice sestavni del pisne kulturne dediščine, da so pravljice kot literarna vrsta večnaslovniško odprte in temeljijo na pluralizmu interpretacij. Goethejeva pravljica omogoča literarne interpretacije na osnovi literarne teorije M. Luthija, folklorističnega indeksa H. J. Utherja, ki Goethejevo pravljico postava v kontekst pravljič in ne ezoterike (R. Steiner), ker se navezuje na literarno tradicijo. Aplikacija Heglove teorije o gospodarju in hlapcu je že uveljavljena na področju literarne vede, posebej O. Wilda. Ugotovljeno je, da je Žižkova teorija o Antigoni in Ivani Orleanski aplikativna tudi na slovenske inačice istega pravljičnega motiva, tudi v slikaniški knjižni obliki. Izbrani viri in literatura so raziskovalni izziv za učenje in poučevanje pravljič, ki jih v sodobnem času disneyficirajo in simplicirajo v komercialne namene.

Ključne besede/Key words: pravljice, J. W. Goethe, G. F. Hegel, S. Žižek, večnaslovniška književnost

Vpliv mednarodne mobilnosti na strokovne in medkulturne kompetence ter osebni razvoj dijakov

Jana Hafner, Mojca Zupan, *Srednja vzgojiteljska šola, gimnazija in umetniška gimnazija Ljubljana*

Datum/Date: 19.9.2019

Predavalnica/Room: Študentska soba 14:00-14:20

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

Z zavedanjem, da živimo v spreminjajoči se družbi, v družbi, ki postaja vse bolj medkulturna in med seboj prepletena, smo na Srednji vzgojiteljski šoli, gimnaziji in umetniški gimnaziji Ljubljana v zadnjih letih namenili oz. namenjamo poseben poudarek spodbujanju razvoja kritičnega in logičnega mišljenja ter demokratičnih odnosov na osnovi medsebojnega spoštovanja in odgovornosti. Svoje dijake, predvsem bodoče strokovne delavce v vrtcih, torej dijake programa Predšolska vzgoja, želimo preko ponudbe sodobnega, medkulturnega in strokovnega učnega okolja čim bolj usposobiti za uspešno delo in življenje v sodobnem, stalno razvijajočem in spreminjajočem se svetu ter jih na tak način pripraviti/spodbuditi tudi za večjo osebno aktivacijo v delovanje družbe. Preko vključevanja v mednarodne projekte tako širimo njihovo učno okolje na širši prostor in s tem vključujemo širino

Inovativni pristopi k učenju in poučevanju/Innovative approaches in teaching and learning

mednarodnega pogleda v njihovo strokovno področje. V preteklih letih smo že uspešno izvedli mednarodne projekte in namen oz. razlog za izvedbo pričujoče raziskave je spremljanje in evalvacija ciljev ter učinkov mednarodne mobilnosti v sklopu Erasmus+ projekta Kretanje in igranje po svetu na dijake udeležene v projektu. S tem in drugimi projekti mednarodne mobilnosti želimo namreč dijakom omogočiti izkušnje, ki jim bodo pomagale pri uporabi teoretično pridobljenega znanja v neposrednem delovnem okolju, s poudarkom na razvijanju kompetenc za zagotavljanje primerne okolja v vrtcu, spodbujanje zgodnjega učenja ter zagotavljanje potrebne diferenciacije in individualizacije predšolskih otrok. Hkrati želimo vplivati tudi na razvoj medkulturne zavesti dijakov ter na njihov razvoj na področju samozavesti, samostojnosti in osebnostne zrelosti.

Metodologija/Methodology:

Za raziskavo učinkov mednarodne mobilnosti smo izbrali anketo kot tehniko zbiranja podatkov in anketni vprašalnik kot njen instrument. Anketni vprašalnik smo sestavili člani projektnega tima v prvem letu izvajanja projekta in je bil oblikovan za namene evalvacije projekta Kretanje in igranje po svetu. Anketni vprašalnik je vseboval 92 trditve z ocenjevalnimi lestvicami, ki so bile povzete in prevedene iz vprašalnikov Cultural Intelligence Questionnaire (Ang idr. 2007), Intercultural Sensitivity Scale (McMurray, 2007), Employability Skills Self-Assessment Tool (College & Career readiness & Success center, 2015) ter Vprašalnik za samooceno kompetenc (Zavod RS za zaposlovanje). Trditve so vsebinsko zajemale sledeče sklope: medkulturnost, osebnostni razvoj in poklicne oz. strokovne kompetence. Anketiranje smo izvedli med februarjem in majem 2018 in 2019. Vzorec je bil neslučajnostni priložnostni in je zajemal dijake 2. in 3. letnika programa Predšolska vzgoja v šolskem letu 2017/2018 ter 2018/2019. Dijake, ki so se udeležili mednarodne mobilnosti smo z enakim anketnim vprašalnikom anketirali dvakrat, enkrat pred izvedbo mednarodne mobilnosti in drugič po vrnitvi z mednarodne mobilnosti. Dijake, ki se mednarodne mobilnosti niso udeležili, smo prvo leto anketirali samo enkrat, v naslednjem letu smo tudi pri njih anketiranje ponovili.

Rezultati/Results:

Z Erasmus+ projektom Kretanje in igranje po svetu smo 64 dijakom programa Predšolska vzgoja omogočili izkušnjo opravljanja praktičnega usposabljanja v drugi državi in s tem spoznavanje in neposredno učenje tujega jezika, spoznavanje in seznanjanje z drugo kulturo ter z drugačnim sistemom predšolske vzgoje. Ob vstopu v zaključno fazo projekta tako lahko iz preliminarne rezultatov ugotavljamo, da s projektom mednarodne mobilnosti pri dijakih, ki so se mednarodne mobilnosti

19. 9. 2019

Inovativni pristopi k učenju in poučevanju/*Innovative approaches in teaching and learning*

udeležili, spodbujamo razvoj strokovnih in medkulturnih kompetenc ter hkrati spodbujamo osebnostno rast. Iz rezultatov lahko ugotavljamo vpliv na zmanjšanje predsodkov, na pozitivno doživljanje medkulturnih stikov, na širitev strokovnega pogleda na področje predšolske vzgoje in uporabljenih metod dela ter hkrati dvig občutkov samostojnosti in samozavesti. Čeprav z omenjeno raziskavo ne moremo oblikovati trditev glede trajnosti rezultatov, nam rezultati vsekakor dopuščajo upanje v tej smer.

Ključne besede/Key words: mednarodna mobilnost, medkulturnost, strokovni razvoj, osebnostni razvoj, kompetence

Pogled čez mejo

Andreja Črešnar, *Osnovna šola Dramlje*

Datum/Date: 19.9.2019

Predavalnica/Room: Študentska soba 14:20-14:40

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

Otroci so po naravi radovedni in že zgodaj jih začne zanimati vse okoli sebe, vključno z rasno in kulturno raznolikostjo ljudi. Ker živimo v družbi, ki preko medijev pogosto širi nestrpnost, se mnogokrat sprašujemo, kako otroku vcepiti vrednote, kot sta sprejemanje in razumevanje drugih ljudi in kultur. Slovenija spada med medkulturne države, kar pomeni, da živi na enakem območju več različnih etničnih, verskih in narodnostnih skupnosti. Pojem multikulturalizem se prvič omenja leta 1963 v Kanadi in pomeni družbo, ki je kulturno ter etnično neenotna in spodbuja jezikovno, kulturno in versko različnost. Sicer pa se je multikulturalizem pojavil že daleč nazaj v zgodovini človeštva, v času migracij. Z njim se dandanes ukvarjajo vse moderne države, tudi če se ne želijo in ga zanikajo. Medkulturna vzgoja je pogoj za sprejemanje drugačnosti, spodbujanje večjezičnosti posameznikov in družbe ter razvijanje vrednot, ki izvirajo iz načel vzgoje za mirnost. Prav tako želi medkulturna vzgoja posameznike naučiti prepoznavati razlike med lastno kulturo in drugimi kulturami ter vzpostavljati pozitiven odnos do drugih kultur. V ta namen se na Osnovni šoli Dramlje že nekaj let vključujemo v vseslovenski projekt Evropska vas. Cilj in namen projekta je spodbujati medkulturno razumevanje, strpnost, solidarnost, poznavanje drugih narodov in držav v Evropski uniji, hkrati pa večati zavest o lastni kulturni identiteti. V okviru omenjenega projekta si vsako leto izberemo eno izmed evropskih držav, ki jo celo šolsko leto spoznavamo, se o njej

19. 9. 2019

Inovativni pristopi k učenju in poučevanju/*Innovative approaches in teaching and learning*

učimo in si jo približamo. Letos smo si izbrali Poljsko. Prav tako pa smo vključeni tudi v dvoletni mednarodni projekt Erasmus+, kjer prav tako sodelujemo s Poljsko.

Metodologija/Methodology:

V okviru projekta Evropska vas smo brali poljske pravljice, jih primerjali s slovenskimi, spoznavali smo poljske likovne umetnike, nato pa so se učenci pomerili v risanju Folk Art risb. Spoznali smo poljske risane junake, Lolka in Bolka ter medvedka Uhca, in jih poustvarjali ter se igrali igre vlog. Pekli smo njihove tradicionalne sladice, od katerih nam je bil najbolj všeč Makowiec, ter spoznavali tudi drugo poljsko hrano. Učili smo se o njihovi državi, njenih značilnostih in znamenitostih, kjer nam je na pomoč s svojim znanjem priskočil mednarodni vodič Dejan Marentič. Naučili smo se tudi nekaj poljskih besed in šteti do deset. Poslušali smo poljsko glasbo, si pogledali njihove narodne plesne ter se naučili pesem v poljščini. V okviru projekta Erasmus+ pa smo s Poljaki sodelovali v sestavljanju skupne plesne točke, pisanju mednarodnih pravljic, v gledališki igri, pisanju lastne himne projekta, skupaj smo pisali spletni časopis, posneli kratek film, izvajali kemijske verižne eksperimente itd. Nekaj naših učencev je odšlo na enotedensko mobilnost na Poljsko, prav tako pa so poljski učenci obiskali našo šolo in naš kraj.

Rezultati/Results:

Pomembno je, da med otroki in mladimi širimo medkulturno vzgojo, saj so ravno oni tisti, ki bodo v prihodnosti tudi sami živeli v medkulturni družbi. Prav tako je pomembno, da so otrokom že v zgodnjem obdobju prikazane osebnostne razlike kot nekaj naravnega in pozitivnega. Oblikovanje pozitivnega odnosa do drugačnosti zagotovo lahko omogočimo z vrsto dejavnosti, ki otrokom dovolijo spoznavanje različnosti med njimi in drugimi ljudmi. Dejavnosti, ki smo jih izvedli v okviru projektov Evropska vas in Erasmus+, so na naše učence vplivale pozitivno in jih povezale s tujimi učenci, s katerimi so navezali prijateljske stike. V času trajanja projektov so spoznavali njihovo kulturo, navade, jezik, hrano ter znamenitosti in ugotovili, da drugačnost ni nujno slaba in lahko prinaša veliko pozitivnega.

Ključne besede/Key words: multikulturalizem, medkulturna vzgoja, Evropska vas, Erasmus+, Poljska

19. 9. 2019

Inovativni pristopi k učenju in poučevanju/Innovative approaches in teaching and learning

The keepers of tradition, culture, health and happiness

Zdenko Filipović, Milan Djordjević, Marija Djokić, Brankica Petković,
Primary School 'Dimitrije Todorović-Kaplar

Datum/Date: 19.9.2019

Predavalnica/Room: Študentska soba 14:40-15:00

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

"Dimitrije Todorović-Kaplar" Primary School from Knjaževac is attended by many students belonging to marginalized social groups (children with special needs, developmental disabilities, behavioural disorders and Roma children) who are often not accepted by their peers and, generally, by their surroundings. There are multiple problems including irregular school attendance, (self)-isolation, models of undesirable behaviour, bad marks etc. as a consequence of their stigmatization, prejudices against them, ignorance of culturological characteristics of other groups, negative attitudes of students' parents etc. Through this project we wanted to show and prove that joint life, learning and play between students of different nationalities as well as culturological, religious, psychomotoric differences is recommendable and can lead to positive outcomes - quality intercultural life in a healthy school community. Through various educational, pedagogical and amusing contents the students from marginalized groups took part in and where they established interactive, cooperative and team relationships, our competent teachers accomplished their task of utmost importance for the project - differences and artificially created boundaries were erased, peer-to-peer learning was cherished and has been fostered ever since and expected healthy lifestyles were adopted.

Metodologija/Methodology:

The target group of the project were 16 students who attended lower primary school classes (Years 1-4)-8 Roma children, 3 students with developmental disabilities, 2 students with behavioural disorders (aggressive and autistic) and 3 students with special needs. The methodology of the project included the following: 1. The general objective of the project was, through different methods of learning, activities and stimulations (ambiental and interactive teaching) to get the students actively involved in a wide range of activities presented to them and make them develop their own ideas, recognize their identities and others' needs as well as develop a feeling of acceptance and understanding of differences and opportunities for joint living, learning and interaction. 2. Students of different ages, social status, psychomotoric

Inovativni pristopi k učenju in poučevanju/Innovative approaches in teaching and learning

level of development, nationalities and cultures, through joint educational and pedagogical situations and workshops as well as through a variety of public events, learned how to cherish peer learning, friendship, respect for differences and tolerance, love and care for indigenous animal species, tradition (what life was like in the past) 3. Workshops on a variety of topics were organized: preparing national dishes, familiarizing with different languages (Serbian, English, Roma...), organizing various outdoor activities like hiking, riding horses, mastering knitting skills sales exhibitions of knitware, the application of puppets in school activities

Rezultati/Results:

The expected results which contributed to the realization of the project objectives were the following: There were 15 workshops and all the students took an active participation. The qualitative changes were: informing the public about the project, the students enhanced their communication (verbal and non-verbal) skills, cohesive links within the group, team work and students' initiative were strengthened, new, permanent and applicable knowledge was acquired, the students developed love and need for protecting indigenous species of animals and plants, hippotherapy - care for horses, feeding and riding horses positively influenced the reduction of hyperactive and aggressive behaviour in students with those symptoms, the students acquired basic knowledge in knitting, embroidering and crocheting, the students enriched their knowledge with basic vocabulary from 3 languages: Serbian, English and Roma, there was a drastic change in attitudes to regular school attendance because in the project the students learned that at school they could learn in an interesting ways, make friends on the long run regardless of their culture, religion, mental capacities and nationality. The effects on the surroundings were the following: the parents of Roma children, through their direct and active participation in the workshops, reduced their personal resistance to school and showed a high level of cooperation.

Ključne besede/Key words: Marginalized groups, peer learning, active participation, hippotherapy, positive attitude to school

19. 9. 2019

Inovativni pristopi k učenju in poučevanju/*Innovative approaches in teaching and learning*

Razvijanje kompetenc globalno angažiranega posameznika pri pouku družboslovja v srednjem poklicnem izobraževanju

Katarina Pirnat, *Strokovni izobraževalni center Ljubljana*

Datum/Date: 19.9.2019

Predavalnica/Room: Študentska soba 15:00-15:20

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

Sodobna telekomunikacijska tehnologija in razvoj transportnih poti sta v zadnjih desetletjih ustvarila pogoje za intenzivno globalizacijo, proces, v katerem se svet povezuje v gospodarsko in informacijsko celoto. Dokaz globalizacije je hiter pretok informacij, oseb in blaga, kar spreminja gospodarske in družbene odnose v svetu. Vedno bolj izrazito pa se kažejo tudi negativni vplivi globalizacije. Ker globalizacija svet povezuje v celoto, so tudi posledice globalizacije globalne in vplivajo na slehernega posameznika. Z globalizacijo se pri svojem delu srečujemo tudi pedagoški delavci, saj vpliva na delo učitelja tako iz tehničnega kot iz vsebinskega vidika. Učitelji imamo priložnost in hkrati odgovornost, da mladim pomagamo razumeti globalne težave in pomagamo razvijati kompetence, ki bodo mladim pomagale razumeti globalno soodvisnost in jih spodbujale k sprejemanju odgovornosti ter k lastni angažiranosti. Usmerjevalni cilji za izvajanje pouka družboslovja v srednješolskem poklicnem izobraževanju poudarjajo pomen razumevanja temeljnih problemov sodobnega sveta, ki so hkrati ključne negativne posledice globalizacije. Članek poudarja pomen skrbno in ciljno načrtovanih aktivnosti, ki pri dijakih razvijajo kompetence za lastno angažiranost in delovanje na področju globalnih izzivov človeštva. Kot orodje za to članek prepozna izvajanje aktivnosti po načelih globalnega učenja. S pristopi globalnega učenja pri učencih na konkretni globalni problematiki razvijamo kompetence, kot so iskanje rešitev, razvijanje tolerantnosti, sposobnost dialoga in problemskega pristopa, empatijo, sprejemanje različnosti, razvijanje kritičnega mišljenja, razumevanje soodvisnosti. Naštete kompetence so temeljne kompetence globalno angažiranega posameznika. Preko aktivnosti učenci z vidika globalnih problemov vrednotijo svoja dejanja in način življenja, oblikujejo vrednote, spreminjajo vsakodnevna ravnanja in tem postajajo aktiven deležnik v skrbi za trajnostni razvoj.

Metodologija/Methodology:

Pri pisanju članka je bil uporabljen kvalitativni raziskovalni pristop. V prvi fazi smo analizirali že obstoječa dokumenta, ki obstajata neodvisno od raziskovalnega

Inovativni pristopi k učenju in poučevanju/Innovative approaches in teaching and learning

procesa. Analizirali smo osebni uradni dokument, namenjen zunanji komunikaciji (Smernice za globalno izobraževanje, 2008) ter državni uradni dokument (Katalog znanja za družboslovje v srednjem poklicnem izobraževanju, 2007). Ugotavljali smo povezanost (koherentnost) in skladnost v obravnavo vključenih dokumentov in s tem ugotavljali možnosti krepitev kompetenc globalne družbene angažiranosti na podlagi smernic globalnega učenja. V drugi fazi smo zbirali podatke s pomočjo polstrukturiranega intervjuja. V marcu 2019 smo intervjuvali 12 dijakov, ki so bili od septembra 2017 do marca 2019 pri pouku družboslovja deležni aktivnosti, usmerjenih v krepitev kompetenc globalne angažiranosti. Ugotavljali smo učinek, ki ga je pri dijakih doseglo usmerjeno izvajanje aktivnosti, ter ugotavljali vsebine in projektne aktivnosti, ki so dijake še posebej pritegnile, da bi ocenili primernost in uspešnost metodologije globalnega učenja pri izvajanju aktivnosti z namenom krepitev kompetenc globalne družbene angažiranosti (Vogrinc 130 – 141).

Rezultati/Results:

Analiza ključnih dokumentov je pokazala veliko stopnjo koherentnosti in skladnosti v raziskavo vključenih dokumentov. Koherentnost in skladnost se kaže na naslednjih področjih: teme, ki jih naslavljata predmet družboslovje in globalno učenje; poudarjanje soodvisnosti in prepletenosti okoljskih, družbenih in ekonomskih vsebin; znanja in kompetence; metode (poudarjajo aktivnost, raziskovalno naravnost in problemsko usmerjenost izvajanih aktivnosti); poudarjanje pomena vrednotenja osvojenega znanja; predvideni učinki aktivnosti. Intervju je pokazal, da je izvajanje aktivnosti, s katerimi smo želeli krepiti kompetence globalno angažiranega posameznika, prinesel zelene učinke. Dijaki bolje razumejo soodvisnost globalnih problemov in o njih pogosteje razmišljajo. Dijaki spreminjajo in si želijo še učinkoviteje spremeniti svoje vsakdanje navade (zmanjšanje uporabe plastičnih vrečk, uporaba nadomestkov za plastične izdelke, spreminjanje osebnih vsakdanjih potovalnih navad ter družinskih počitniških in potovalnih navad). Vsebine, ki jih mladi izpostavljajo kot njim bolj zanimive, so vsebine, ki jih naslavljata tako predmet družboslovje kot globalno učenje, kar dokazuje ustreznost izvajanja aktivnosti po principu globalnega učenja pri pouku družboslovja. Ugotovitve predstavljajo izziv, da bi pri pedagoškem delu tudi v prihodnje krepili kompetence kritičnega, razmišljujočega, socialno odgovornega, okoljsko osveščenega, družbeno odgovornega in družbeno angažiranega posameznika.

Ključne besede/Key words: družboslovje, globalno učenje, kompetence globalno družbeno angažiranega posameznika

19. 9. 2019

Inovativni pristopi k učenju in poučevanju/Innovative approaches in teaching and learning

Mini – companies as an essential part of a lifelong learning programme for high school students

Aleksandra Stevanović, Snježana Đurđević, *High school of economics "Rakovica" (Serbia)*

Datum/Date: 19.9.2019

Predavalnica/Room: Študentska soba 15:20-15:40

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

Mini – companies are an extracurricular program of Junior Achievement Worldwide and Junior Achievement Europe (<http://www.jaeurope.org/>). It represents the world's largest entrepreneurship education program, which is attended by more than 10 million students a year. In Serbia, the program is being implemented since 2005. Since then, over 60 000 students from 286 primary and secondary schools from all over Serbia have passed through educational programs in the field of entrepreneurship and financial literacy. This way, they have the opportunity to learn through theoretical and practical lessons, mentorship program, as well as a number of fairs and competitions. During one school year, students create and manage their own real enterprise. It is likely their first experience in entrepreneurship, and they gain valuable knowledge and skills in addition to learning the basics of business. In our research we wanted to inspect the influence of the Junior Achievement program "students' mini - company" in Serbia. We wanted to see if it was possible for them to develop skills and knowledge that are not related to one specific subject only. The development of these skills is crucial for the adequate preparation for active participation in society and an experience that is lifelong. The accent is on being proactive and oriented towards entrepreneurship, as well as on encouraging innovation in students. European and worldwide research concerning the impact of mini – companies on the youth point to a significant improvement and development of skills such as: presentation skills, collaboration and team spirit, dealing with risks, problem solving, adaptability, self-confidence and an "I can do it" attitude, negotiation skills, being decisive, creative thinking, time management, setting goals ... The main goal of the research is seeing how important and influential "students' company" is in the development of young people and learning the required skills for being an entrepreneur.

Metodologija/Methodology:

The target group were students or people that have been through the program. As an additional information source, our examinees were teachers, the mentors of students' companies in high schools of Serbia. A survey has been done on 173 students and 95 teachers. The research was conducted in April and May of 2017. The instrument that was used: sample survey. The survey was anonymous, published on Google forms. Besides filling out the form questions about their experience during the mini company program, the examinees were also asked to give demographical data (gender, age, occupation, years of work experience/type of school etc.). We used parallel forms of questionnaire (nominal scales and relative scales). Data was analyzed using descriptive analysis and correlative analysis.

Rezultati/Results:

The results of the correlative analysis confirm that there is a direct connection between running students' companies and the major development of young people (business knowledge and soft skills). The students estimate that they've upgraded and improved their skills of writing a business plan/report, organizing time and team management, the basics of starting business, as well as making decisions and the understanding of the way business world functions. They develop the presenting skills, cooperation, self-confidence, communication and competitive spirit. The level of satisfaction with the program was very high in students as well as teachers. It is noticed that the students' attitude towards starting a business has changed as well. The teachers estimate that the program activates the students, impacts the development of skills mentioned above. Teachers think that as well as impacting the students in a positive way, the program does the same for the teachers, in a way that improves their motivation and work. We recommend the program "Students' company" to be implemented in teaching, namely extracurricular activities in high schools. Given the need for more stimulation of the students and developing multidisciplinary education, "Students' company" is a good model of entrepreneurial learning in high schools.

Ključne besede/Key words: Student – companies, development, entrepreneurship, skills, motivation

Izobraževalne politike
Education policy

Academic Profession in Knowledge Based Society - Case Study
Slovenia

Alenka Flander, *CMEPIUS*

Datum/Date: 19.9.2019

Predavalnica/Room: Prešernova dvorana

11:00-11:30

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

The research project titled “Academic Profession in a Knowledge-Based Society” (APIKS) is a large-scale survey of academic staff at Slovene Higher educational institutions. This project is part of an international project APIKS and will enable to compare Slovene’s higher education environment with numerous countries worldwide. The Slovene part of the project complies with the standardized methodology employed by APIKS. APIKS has been designed as a longitudinal study that has taken place in the leading countries three times in a 10-year interval. In Slovenia, the results are partially comparable with an academic staff survey conducted in 2013 (Klemenčič idr. 2013). APIKS (Academic Profession in Knowledge Based Society) international research project is the second major effort in the history of higher education research to undertake a major comparative survey of the academic profession. The survey will produce a unique data base for comparative studies from 31 country teams. At the PeI conference we will present data collected for Slovenia in comparison with the Slovene data from the previous Academic Profession survey in Slovenia (EUROAC in 2013).

Metodologija/Methodology:

APIKS Core population target sample size was at least 1,000 respondents in each of the participating countries. Targeted population included all academics regularly employed in higher education institutions for more than one day per week in teaching or research roles. For Slovenia invitations were sent to 7859 academics (addresses canvassed from publically accessible webpages) to invite them to participate in the study. The final sample of academics is of size 1035 respondents, including 49 of those with between 20% and less than 25% part-time employment at a higher education institution. We have balanced representation of respondents according to gender and rank. Representation of respondents according to academic

19. 9. 2019

Izobraževalne politike/Education policy

field reflects the largest fields (social and behavioural sciences and engineering) albeit arts and humanities tend to be overrepresented in the sample.

Rezultati/Results:

APIKS Slovenia involves both a scientific and an applied dimension. Reliable and comparable data about Slovene academic context are essential to understand the strengths and weaknesses of the academic environment and for developing higher education and research policy responses. Since the survey touches upon societal contribution, innovation, and international cooperation of Slovene academics, the study offers important background information on how the sector reacts to the changing work environment and on the nature of the academic profession. We will present data collected for Slovenia in comparison with the Slovene data from the previous Academic Profession survey in Slovenia (EUROAC in 2013).

Ključne besede/Key words: Academic profession, teaching, research, outreach, internationalisation

Innovation in teaching through additional pedagogical trainings of professors

Sanja Škorić, Stefan Ditrih, *Law faculty, Business Academy in Novi Sad*

Datum/Date: 19.9.2019

Predavalnica/Room: Prešernova dvorana

11:30-12:00

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

In documents, as well as in literature, there is prevailing understanding that universities should be centers of innovation, creative development and the application of integral activities within all their segments. In spite of the declarative definition, at many universities still exist traditional organizational fragmentation and disciplinary fragmentation, as well as teaching that does not have a required quality that demand modern education. It is a well-known observation, which is documented by accompanying audio-visual recordings, for example, how advanced car industry has progressed in the last century, and how much teaching and education. To the general surprise, the auto industry is unrecognizable compared to the past, while education, and therefore higher education, has changed very little, that is, very little has changed the way how teachers teach, which didactics and other resources are used during the lectures. The situation is almost unchanged from the beginning of the last century. Over a hundred years - the same system of

teaching quality and relationship teacher - student. The competences that professors should possess to be able to participate in teaching, among other things, are "the propensity for pedagogical work," but this tendency is not checked and there is no single system of supervision over the work of the professor, so we approaching this topic ad hoc. Namely, the evaluation of professors by students can be an indicator that the professor, besides scientific competence, also has pedagogical skills and that professor can transfer his knowledge in a quality way to students. However, this can only be an indicator, but not a presumption, since students often express personal impressions in their grades, which do not have much to do with pedagogical competences.

In this regard, there is a great mental barrier, and it is precisely the answer to the question: "Who can teach the teacher?"

Metodologija/Methodology:

In the theoretical part of the paper, the method of theoretical analysis of contents was primarily applied with the sociological, historical and comparative method, normatively dogmatic method, than basic methods of concretization and specialization, while statistical and analytical-deductive methods were used in the research part of the paper. The research is based on data which are present on Introductory conference of the project Developing and Improving Competencies for Teaching at Higher Education Institutions (Emphasis on developing and upgrading of competences for academic teaching - Educa-T), (Ministry of Science, Education and Sports of the Republic of Croatia, Zagreb, 22nd and 23rd of September, 2016), on Roundtable: „Baseline Assessment on Integrity in Higher Education in Serbia“ (Belgrade, 5 July, 2017) and on Conference „Strengthening the culture of academic integrity: challenges and solutions“, in organization of Council of Europe, (Belgrade, 8 December, 2017).

Rezultati/Results:

The basic result of the analysis is that without improving pedagogical abilities of the professor, there is no quality teaching, nor the innovation in the teaching process. Examples of good practice in Europe are the experiences of Scandinavian countries, in particular Sweden, which has introduced additional teacher training as mandatory, and teachers attend various pedagogical and other trainings during the semester, where they collect certain points, which ultimately depend on incentives in the form of increased earnings, and the professors are further motivated to participate in the process of acquiring new pedagogical knowledge or in improving the already acquired ones. The barrier and the question posed at the beginning - "Who will teach the teacher?" can be overcome in many ways. One is the already

19. 9. 2019

Izobraževalne politike/Education policy

mentioned practices in Sweden, where teachers are pedagogically educated by top pedagogues which occasionally engage by the universities. However, in line with the Bologna principle of mobility, which also applies to teaching staff, the mentioned barrier could be overcome in such a way that professors from one country are educated by experts in the country where professors are on temporary exchange. In such a way, the traditionally conceived higher education in the Balkans would be to a certain extent "open", and professors would have no negative prejudice about additional learning about teaching, teaching process, quality of lectures, etc.

Ključne besede/Key words: Teaching in higher education, pedagogical competences, additional teacher training

Kriza humanistike v visokem šolstvu na pričetku 21. stoletja

Polona Tratnik, *Alma Mater Europaea - Institutum Studiorum Humanitatis, Fakulteta za podiplomski študij humanistike*

Datum/Date: 19.9.2019

Predavalnica/Room: Prešernova dvorana 12:00-12:30

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

Prispevek je posvečen vprašanju krize humanistike v visokem šolstvu na pričetku 21. stoletja. Namen je preveriti indikatorje krize in tako ugotoviti, ali lahko govorimo o krizi humanistike v visokem šolstvu. Etimološki izvor termina kriza vodi v medicinski diskurz, kjer je imel v 15. stoletju pomen odločilnega stanja stvari v razvoju bolezni, ko mora nastopiti sprememba, na dobro ali slabo. Avtorica bo na primeru Slovenije preverila nacionalno visokošolsko strategijo glede na nedavne vladne politike, ki zadevajo demokratične principe, kot so pluralnost diskurzov, prepoved monopolizacije in diskriminacije, ter zagotavljanje akademske odličnosti v visokem šolstvu. Posebno pozornost bo namenila položaju humanistike v visokem šolstvu in okoliščinam, v katerih se je znašel njen obstoj. Kako nanjo vpliva prehod tradicionalne znanosti v znanost drugega načina, ki ga zaznamuje transdisciplinarnost, večja družbena odgovornost (Gibbons et al.) ter s tem povezana dominacija inženirstva v družbi; kaj pomeni za humanistiko prehod znanosti v agoro (Nowotny et al.), kako nanjo vplivajo zahteve po aplikativnosti in kakšne možnosti obstoja ima humanistika v izobraževanju v kontekstu politik interesnih skupin, so vprašanja, ki bodo naslovljena v prispevku.

19. 9. 2019

Izobraževalne politike/Education policy

Metodologija/Methodology:

Avtorica bo obravnavala študijo primera Slovenije v okviru zadnje deкаде ter vprašanja naslovila v razmerju do ideje moderne univerze, pa tudi glede na v preteklosti (Weber) in v sodobnosti, a drugod (Marga) že opazovane indikatorje krize v visokem šolstvu.

Rezultati/Results:

Avtorica prepoznava krizo v visokem šolstvu, ki se kaže v šibki nacionalni strategiji, v porastu amaterizma med odločevalci, v slabem sistemu zagotavljanja akademske kakovosti, v krizi koncepta avtonomije univerze ter v izključevalnih politikah, ki zanemarijajo profesionalno razpravo in odločitve utemeljujejo na političnih vodilih. Specifično avtorica ugotavlja problematičen položaj humanistike, ki je povezan z nekompatibilnostjo različnih znanosti in favoriziranjem tehnike, s težavo »ljudi z nizko humanostjo« (Husserl) na odločilnih položajih, s porastom specializiranosti in uporabnosti znanj, ki jim humanistika s težavo odgovarja, in ne nazadnje s političnimi interesi po nadzoru nad miselnostjo. Rezultat prispevka je predstavitev indikatorjev krize in pregled stanja, prek katerega bo avtorica pozvala k relevanci humanističnega izobraževanja in izobraževanja na najvišjem akademskem nivoju.

Ključne besede/Key words: visoko šolstvo, humanistika, znanost drugega načina, visokošolska kriza, proizvodnja vednosti

The role of social participants in the evaluation of the teachers at universities in Serbia

Nebojša Pavlović, *University Kragujevac, Faculty of Hotel and Tourism, Vrnjačka Banja*

Datum/Date: 19.9.2019

Predavalnica/Room: Prešernova

12:30-13:00

dvorana

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

The obligation to evaluate the work of faculty teachers since the introduction of Bologna reforms in higher education developed different reactions of faculty members. Consideration of evaluation as a possible option for solving problems of quality in faculty work was not justified. The aim of this research is focusing on the evaluation of faculty teachers' work model. The research was conducted at all national faculty institutions in Serbia where teachers were interviewed in order to

present the way how their work is valued in such institutions. Analyzes of their statements discovered deficiencies in the evaluation of teachers' work including their propositions for improvement of the evaluation process itself. These propositions should lead to better work in higher education institutions. Also, creating new models of evaluation of teachers' work would also contribute to better results. Among many problems inducted by Bologna reforms, evaluation of teachers' work is on the top of the list. Need for standardization of employees' work in higher education included the obligation of evaluating or measurement of teachers' work as a consequence. Lack of evaluation significantly impacts on good work of teachers (Maksic, 2006). Therefore, the definition of evaluation has been developed. According to that, evaluation is explained as a process in which teachers are analyzed, evaluated and measured according to previously determined criteria and standards (Robbins and Coutler, 2008; Pavlovic, 2015). Bologna process demands precise measurement of teachers' work in order to develop clear norms, standards and procedures in teaching processes (<http://www.ehea.info>). Problems have appeared in the evaluation of teacher's work. How to perform the evaluation? Who is competent to evaluate teachers? How to form grades? How evaluation grades can be useful to teachers?

Metodologija/Methodology:

Within this qualitative research, data were collected using numerous interviews conducted via Google Forms. The appeal was sent by email to teachers employed at five state universities. Teachers were asked to describe a way of evaluation on their faculties and to give their opinion on the evaluation process. Total of 118 teachers from all five state universities in Serbia responded to this appeal (Belgrade, Novi Sad, Niš, Kragujevac and Novi Pazar) of which 43.6% were women and 56.4% were men. There was 24.8% of full-time professors, 17.5% of associate professors and 32.2% of docents. Teaching cooperatives and assistants included 25.4% of respondents. Also, the total number included 40.3% of teachers from faculties of social sciences, 13.3% from faculties of natural sciences and 46.4% of teachers from faculties of technical sciences. All teachers had equal opportunities to participate in interviews. The Focus in this research was placed on evaluation of teachers' work and possibilities for improvement of this process.

Rezultati/Results:

Evaluation is a very popular idea. The consideration that only evaluation of teachers' work will solve the problem of teaching quality is not correct. It can be concluded that the evaluation of teachers' work is one of the weakest parts of Bologna reform. There is almost no teacher who gave a positive comment on the process of evaluation

19. 9. 2019

Izobraževalne politike/Education policy

of teachers' work at the University. More than half of teachers claimed that the current model of evaluation has no significance and use for them. However, there are no precise suggestions on how such a model should look like. The fact that there is no significant difference in comments of full-time and associate professors, docents, associates and assistants explained that attitudes are similar regarding the need to start with changing the way of teachers' evaluation as soon as possible. Data collected using evaluation should help teachers to change their way of work and adapt it to students' needs and university demands. If that is not the case, the evaluation is useless. It is important to create a habit for the development of constant researches in this area. It is the common conclusion that teachers should also actively participate in the creation of an evaluation model.

Ključne besede/Key words: evaluation of teachers' work, faculty, social participants, teachers, student

19. 9. 2019

Profesionalni razvoj pedagoških delavcev/Professional development
of teachers

Profesionalni razvoj pedagoških delavcev
Professional development of teachers

**Teaching Certificate in Health Professions Education: Content,
Expectations and Outcomes**

Marina Odalović, *University of Belgrade - Faculty of Pharmacy*, Jelena
Parojčić, *University of Belgrade - Faculty of Pharmacy*, Lidija Radulović,
University of Belgrade - Faculty of Philosophy, Milan Stančić, *University of
Belgrade - Faculty of Philosophy*, Vladeta Milin, *University of Belgrade -
Faculty of Philosophy*, Miloš Bajčetić, *University of Belgrade - Faculty of
Medicine*

Datum/Date: 19.9.2019

Predavalnica/Room: Študentska soba 11:00-11:20

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

It has been recognized that “university teaching is one of the very few professions where practitioners receive almost no formal preparation for their work, where there is no process for the accreditation of minimum competence, and where involvement in continuing professional education is uncommon” (Knapper, 2008). Current expectations for university teachers in health professions education (HPE) extend beyond the “information provider” (i.e. content expert) to encompass: effective communication, understanding educational theory, creating effective learning environment (including development of relevant educational resources and appropriate teaching and assessment methods). Teacher practitioners (practice preceptors or, clinical supervisors) also bear increased responsibility for effective teaching and learning in HPE. Contemporary quality standards for higher education require that teaching staff must have access to continuing professional development (CPD) programme which provides opportunities to develop teaching, learning and assessment skills, understanding of pedagogy, curriculum design and delivery (ESG, 2015). In order to support innovation and continuous quality improvement in higher education, highly skilled and motivated teaching staff is essential. Teaching Certificate in Health Professionals Education (TCinHPE) for academic staff and teacher practitioners involved in health professions education has been developed within the Erasmus+ ReFEEHS project as blended learning CPD course approved by the Senate of the University of Belgrade. It is the first CPD program in the region

19. 9. 2019

Profesionalni razvoj pedagoških delavcev/Professional development of teachers

designed specifically for teaching competencies development of teaching staff engaged in health professions education. The aim of the present communication is to review the newly developed teaching competencies development program with respect to content, expectations and outcomes achieved.

Metodologija/Methodology:

Post implementation review of TCinHPE has been performed in the form of self-evaluation based on the feedback received from participants and tutors engaged in course delivery. Participants survey included: basic demographic data and information on teaching experience; reasons, expectations and concerns related to course enrolment, and self-evaluation of teaching competencies prior and after course completion. Thirteen teaching competencies were included, and participants were asked to grade them employing the five point Likert scale. Tutors were also invited to declare their expectations and concerns prior to course commencement, and critically evaluate the educational contents, dynamics of course delivery, and outcomes achieved. Descriptive statistic has been used in data analysis.

Rezultati/Results:

The TCinHPE consists of five modules addressing: Teaching, learning & assessment (TL&A) in HPE; TL&A in academic context; TL&A in clinical environment; technology enhanced teaching and learning; curriculum development and quality assurance in HPE. The first cohort of 40 participants has been enrolled in the course in 2018. The group consisted of academic staff (92%) and teacher practitioners (8%) engaged in different health professions education: medicine (45%), pharmacy (35%), and dental medicine (20%). Participants have stated personal motivation for teaching competencies improvement, possibility for collaboration with colleagues from other health professions and the need for improvement of HPE as reasons to enter the program. Major concerns were related to usefulness of the program, necessary prior knowledge, and time constraints. Participants' self-assessment revealed that improvements have been achieved mainly for competencies related to curriculum evaluation and self-evaluation, integration of pedagogical and professional knowledge and skills in everyday teaching practice, students assessment and curriculum development. The most important outcomes perceived by course tutors are increased self-reflection, quality culture development and innovation, and

19. 9. 2019

Profesionalni razvoj pedagoških delavcev/Professional development of teachers

expectation that course participants will act as the agents of change in further educational reforms and continuous quality improvement.

Ključne besede/Key words: healthcare professions education, teaching competence, teaching certificate

Spodbujanje profesionalnega razvoja učitelja skozi raziskovanje lastne prakse

Maša Mlinarič, OŠ Venclja Perka

Datum/Date: 19.9.2019

Predavalnica/Room: Študentska soba 11:20-11:40

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

V pričajučem prispevku želim prikazati spodbujanje poklicnega razvoja učiteljev skozi raziskovanje lastne prakse po principih akcijskega raziskovanja, kjer se prepletata akcija in refleksija. Mnoge raziskave pri nas so pokazale, da še vedno prevladuje frontalni pouk, kot prevladujoča metoda dela, kjer obseg kontrole v učnem procesu ostaja v prid učitelja. Še vedno so prisotna prevladujoča nižja kvantitativna pojmovanja znanja za katere je značilno, da prevladuje transmisija in je pouk spoznavno dokaj nizko zastavljen. Rezultat je majhna trajnost in uporabnost znanja. Pri konceptu izhajam iz konstruktivistične predpostavke in predstavim pomen pojmovanj, izpostavim avtonomijo učitelja in možno polje inovacij pri pouku. Osvetlim tudi akcijsko raziskovanje z namenom spodbujanja poklicnega razvoja in možnosti za spreminjanje lastne prakse ob uvajanju inovacij. V empiričnem delu skozi študijo primera, kot obliko poročilo akcijskega raziskovanja, predstavim inovacijski projekt učiteljev. Študija prikazuje drugačne oblike učenja in pouka ob aktivni vlogi učenca ter potrebo po večsmerni komunikaciji predvsem med učenci, kot tudi med učiteljem in učenci. Na podlagi samouravnavanja učenja smo odkrili, da učenci sprejemajo odgovornost za svoje znanje, če imajo možnosti vključevanja v vse faze pouka. Študija je pokazala, da je proces akcijskega raziskovanja primerna oblika spodbujanja poklicnega razvoja. Rezultati raziskovanja so spremenjena pojmovanja učiteljev ter spremembe na osebnem in poklicnem področju, ki predstavljata neločljivi komponenti. Kot dodatno podkrepitev empiričnemu delu predstavim samoevalvacijo profesionalnega razvoja učiteljev na osnovni šoli. Rezultati analize notranjih dejavnikov profesionalnega razvoja podkrepijo

prevladujoč model pouka glede na pojmovanja učiteljev. Pri reševanju konfliktnih situacij, ki oblikujejo razmišljujočega praktika in kjer se kaže strokovna avtonomija učitelja, učitelji uporabljajo rešitve na nižjem nivoju (konformne). Rezultati

Metodologija/Methodology:

Pri akcijskem raziskovanju učitelj nastopa v vlogi objekta in subjekta hkrati, vzpostavlja razmišljujoč odnos do lastne prakse ter tako sprejema povratno informacijo o svojih prej skritih teorijah. Posledično je izbira metodologije vezana na cilj raziskave, v našem primeru je v ospredju pomen osebne interpretacije in posredovanja dogodkov. Študijo primera preko subjektivnosti materializira dogodke in omogoča rekonstrukcijo ter interpretacijo raziskovalca. Končno poročilo študija primera vključuje inovacijski projekt, kjer je sodelovalo med 18 do 22 učiteljev. Na podlagi analize petih akcijskih krogov ter ostalih analiz (anketa, polstrukturiran intervju, skupne refleksije, dnevnik,...) so učitelji z namenom povečati učinkovitost učenja in poučevanja iskali načine drugačnega učenja in poučevanja, ki učenca aktivira ter spodbuja profesionalni razvoj učitelja. Induktivni pristop smo dopolnjevali z raziskovalnimi vprašanji ter hipotezami. V samoevalvacijskem poročilu osnovne šole smo namenom ugotavljanja stanja na področju profesionalnega razvoja učitelja oblikovali nam ustrezen instrumentarij, anketni vprašalnik, ki zajema nam pomembna vprašanja, ki pa niso bila predhodno testirana na vzorcu. Vprašanja so specifična za šolo, kot taka ključna za ugotavljanje doživljanja lastne profesionalne vloge učitelja. Vzorec anketiranih je zajemal 47 učiteljev. Zbrane podatke smo kvantitativno obdelali na osnovi teoretičnega modela.

Rezultati/Results:

Rezultati in ugotovitve: (a.) Študije primera: akcijsko raziskovanje je ustrezna oblika spodbujanja profesionalnega razvoja ter na podlagi refleksije omogoča spreminjanje prakse in uvajanje inovacij. Ob drugačni vlogi učenca so učitelji spremenili lastno prakso ter pripravili pogoje za drugačno učenje. Kvalitativni napredek v profesionalnem razvoju sodelujoči izražajo glede: izrabe in prenosa izkušenj, pozitivne izkušnje ob raziskovanju lastne prakse, izboljšanja medosebnih odnosov, večje odprtosti za spreminjanje prakse, spremenjenih pojmovanj (učenje, poučevanja, vloge učitelja), usposobljenosti za refleksijo, novih znanj in metod dela. (b.) Samoevalvacija v OS: Prevladujoča je faza poklicne aktivnosti nasproti reviziji (po Hubermanu). Učitelji se izobražujejo večino glede na predmetno usmerjenost. Ugotavljamo, da je prevladujoč model pouka na ravni prenašanja znanja, učitelji pa večinsko pojmujejo učenje kot pridobivanje, kopičenje in uporabo dejstev. Učitelj pa ima v prisposobi vlogo »natakarja«. Sodelujoči učitelji glede pojmovanj učenja

19. 9. 2019

Profesionalni razvoj pedagoških delavcev/Professional development of teachers

izpostavljajo proceduralna znanja ter prevladujoč transmissijski model poučevanja. Ugotavljamo, da je profesionalna identiteta učiteljev na šoli povezana s pojmovanjem njihove vloge, kjer se večinsko učitelji »identificirajo« kot »prenašalci znanja«. V praksi pa se hkrati kaže krhkost in ranljivost profesionalne identitete.

Ključne besede/Key words: pojmovanja, vloga učitelja, akcijsko raziskovanje, študija primera, spodbujanje poklicnega razvoja učiteljev

Mednarodni razvoj se začne pri nas

Mateja Todorovski, Suzana Plemenitaš, OŠ Dobje

Datum/Date: 19.9.2019

Predavalnica/Room: Študentska soba 11:40-12:00

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

Na OŠ Dobje verjamemo, da morajo šole prihodnosti postati odprte učeče skupnosti. Ne le za učence, temveč tudi za zaposlene. Pomembno je, da jim omogočajo profesionalni in osebnostni razvoj in sicer ne le v domačem, temveč tudi v nacionalnem in mednarodnem prostoru. Zato smo se pričeli spraševati, če in kako lahko mednarodne izkušnje doprinesejo k razvoju in inovativnosti v organizaciji in kako mednarodne učne izkušnje vključiti v vzgojno-izobraževalno delo. Posledično smo pričeli iskati načine sistematičnega spremljanja sprememb naše ustaljene prakse, ki bi kazale na profesionalni ter osebnostni razvoj zaposlenih kot posledice mednarodnih izkušenj. Predstavili bova razvoj, ki je potekal od prve ideje, ki sva jo delili ravnateljica ter učiteljica in je pripeljala do vzpostavitve ožjega tima. Ta je bil odgovoren za oblikovanje evropskega razvojnega načrta organizacije in pisanje projektne dokumentacije za prijavo mednarodnih projektov. Nadalje želiva spregovoriti o postavljenih kriterijih za izbor udeležencev mobilnosti ter izhodiščih ter podpori, ki so je bili deležni v namen učinkovitejšega raziskovanja. Opažanja o vidnih spremembah bova podprli z različnimi instrumenti, s katerimi smo sistematično spremljali napredek v organizaciji kot posledico izkušenj pridobljenih v okviru mednarodnega projekta Erasmus+, ključna akcija 1.

Metodologija/Methodology:

Spremembe smo spremljali in raziskovali na tri načine. (1.) Anekdotski zapisi z namenom merjenja vpliva na profesionalno in osebno rast. Rezultati sprememb so vidni skozi deset predstavitev (deset lokacij) devetnajstih udeležencev mobilnosti,

19. 9. 2019

Profesionalni razvoj pedagoških delavcev/Professional development of teachers

ki so po vrnitvi za sodelavce pripravili 15 minutno predstavitev. Ta je potekala po v naprej pripravljenih iztočnicah (strokovno znanje prej in potem, predstavitev opazovane prakse ter predlogi za desiminacijo v naš učni prostor). (2.) Anketni vprašalnik, ki je ravno tako meril osebnostno in strokovno rast in sicer iz perspektive udeležencev. (3.) Spremljanje števila zaposlenih v mednarodno okolje. Spremembe smo opazovali skozi vpletenost v eTwinning portal ter projekte na portalu in prijavi na mednarodne konference. Glede na to, da smo zaposlenim omogočali tudi obiskovanje jezikovnega tečaja, smo pozornost namenili še podatku, koliko strokovnih delavcev se je odločilo predavati v tujem jeziku in katerem.

Rezultati/Results:

V triletnem obdobju se je mobilnosti udeležilo 19 zaposlenih, od tega 14 učiteljev, trije vzgojitelji in dva zaposlena iz tehničnega kadra. Opaženi učinki segajo predvsem na področje pozitivne samopodobe, ki se odraža v višji samozavesti zaposlenih. Le ti izkazujejo višjo samoiniciativnost za delo v mednarodnem okolju ter za prenos izkušenj ne le iz domačega, temveč tudi iz mednarodnega prostora v svoje vzgojno-izobraževalno delo. Opazili smo tudi povišan interes ter motiviranost za učenje tujih jezikov. Po izvedenih mobilnostih se je povečalo tudi sodelovanje na eTwinning portalu. Če je pred desetimi leti uporabljala portal in projekte izvajala le ravnateljica, je po zaključku projekta v portal vpisanih 18 zaposlenih, šest je vključenih v projekte, ki so v teku. Na mednarodnih konferencah je svoje delo in obogateno prakso z mednarodnimi izkušnjami predstavljalo 11 strokovnih delavcev, dve strokovni delavki tudi večkrat. Skoraj polovica strokovnih delavcev je predavala v enem od tujih jezikov. Vsekakor smo ugotovili, da vstop v mednarodno okolje prinaša številne prednosti za osebnostni in strokovni razvoj. Ne le v smislu pridobivanja novih znanj in razvijanja dobre prakse, temveč tudi pri odkrivanju lastne strokovne vrednosti, ki je bila večkrat prepoznana v mednarodnem prostoru.

Ključne besede/Key words: strokovni razvoj, osebnostni razvoj, vizija šole, učinki Erasmus+, učna okolja

19. 9. 2019

Profesionalni razvoj pedagoških delavcev/Professional development of teachers

Postavitev učitelja izven cone udobja

Ajda Kamenik, *Strokovni izobraževalni center Ljubljana*

Datum/Date: 19.9.2019

Predavalnica/Room: Študentska soba 12:00-12:20

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

Iz psihološkega vidika cono udobja razumemo kot mentalno območje, v katerem ljudje doživljamo udobje - je psihološka past, ki zavira naš napredek. V šolstvu povezujem cono udobja z nizkim nivojem želje po dodatnem delu ali dodatnem izobraževanju. Glavni razlog je ponavadi strah, ki pa je pogosto nerazumen - strah pred neznanim. Naloga učitelja ni le, da svojim učencem daje znanje, ampak jim mora pomagati tudi pri osebnostnem razvoju. Zato mora biti pri učitelju zelo pomembna želja po vseživljenjskem učenju, kjer samega sebe stalno postavlja pred izzive. V mednarodni projekt *Passport to your future* v okviru programa Erasmus+ KA2 smo se vključili učitelji, ki v mednarodnih projektih do takrat še nismo sodelovali. Projekt je bil namenjen dijakom in njihovi krepitvi zaposlitvenih kompetenc in spretnosti. Skupaj s partnerskimi šolami smo si razdelili delo, ki je oblikovalo končni projektni izdelek, naš del pa je bil priročnik učnih priprav z delavnicami na temo ključnih zaposlitvenih spretnosti. Bili smo ustvarjalna in kreativna ekipa učiteljev, z idejami izven našega vsakodnevnega dela in izven našega znanja. Zavedno smo postavili sebe izven svoje cone udobja, kjer smo velikokrat občutili strah pred neuspehom in trenutke, ko nimaš ustvarjalnosti in kreativnosti. Vendar strahu in skrbi pred neuspehom nismo dopustili, da prevladata. Po dveh letih pisanja učnih priprav in izvajanja delavnic glede na priprave, nenehnemu izboljševanju pristopov in izvajanju metod, je bilo v okviru projekta izdano učno gradivo *Passport to your future: lesson plans for developing key employability skills* s priloženo zgoščenko, ki je danes objavljeno v COBISSu. Učitelji smo se postavili v situacijo, ki jo vsakodnevno zahtevamo od naših dijakov. Zato je zelo pomembno, da tudi učitelji sodelujemo v projektih, ki so nam izziv in nam dajejo dodatno znanje. Kako lahko zahtevamo od dijakov, da gredo izven svoje cone udobja, kjer se naučijo največ, če nismo sposobni tega storiti mi sami?

Metodologija/Methodology:

Učitelj se danes v svojem pedagoškem delu sooča z izzivi sodobnih strokovnih pristopov poučevanja, novostmi didaktičnih pristopov in potreb po nenehnem izboljševanju. Z raziskavo želim prikazati pozitivne učinke mednarodnih projektov

19. 9. 2019

Profesionalni razvoj pedagoških delavcev/Professional development of teachers

na učitelje, ki v učiteljih spodbudi samoiniciativen pogled na svojo vlogo v šolstvo iz drugega zornega kota. V raziskavi sem uporabila kvalitativen raziskovalni pristop. Za zbiranje podatkov sem uporabila tehniko polstrukturiranega usmerjenega intervjuja in sprotno analizo celotnega dela dvoletnega projekta. Vključenih je bilo pet učiteljev. V raziskavi izhajam iz dveh tez: mednarodni projekti so izzivi tudi za učitelje, v njih ima učitelj priložnost za uvajanje sodobnih pristopov poučevanja; mednarodni projekti so velikega pomena za osebnostno rast posameznika, kjer učitelj samega sebe spravlja pred izzive. Obe hipotezi sem v raziskavi potrdila.

Rezultati/Results:

Rezultati raziskave prve hipoteze so pokazali, da so učitelji s pisanjem priročnika preizkusili različne metode poučevanja in tako vključili projektno delo v redni pouk. Rezultati druge hipoteze pa so, da učitelji predhodno niso sodelovali v mednarodnih projektih zaradi strahu pred neznanim in zaradi zavedanja, da je ogromno dodatnega dela poleg rednih obveznosti. Vendar pozitivni učinki projektne aktivnosti se je videla že med samim projektom, kjer so nadgradili sposobnosti dela v timu, se dodatno izobraževali in usposabljali, spoznali nove veje ustvarjalnosti in kreativnosti ter predvsem postali motivatorji dijakom, ekipi in predvsem sebi.

Ključne besede/Key words: cona udobja, mednarodni projekt, Erasmus+, učitelj, Passport to your future

Timsko vodenje in sistematično razvijanje strokovnih timov v vrtcu v luči profesionalnega razvoja

Silvija Komočar, *Vrtec Mavrica Brežice*

Datum/Date: 19.9.2019

Predavalnica/Room: Študentska soba 12:20-12:40

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

V prispevku bomo predstavili timsko vodenje vrtca ter sistematično uvajanje timskega dela na ravni celega vrtca v Vrtcu Mavrica Brežice (v nadaljevanju: VMB). Kot pomočnica ravnateljice sem pričela že v šolskem letu 2011/12 v obliki študije primera v okviru svojega magistrskega dela (pod mentorstvom dr. Alenke Polak) skupaj s tedanjo ravnateljico iz obstoječega kolegija ravnateljice razvijati vodstveni tim. Z natančnim večletnim spremljanjem in spodbujanjem razvoja vodstvenega tima se je nato v prvem letu mojega ravnateljjevanja, torej leta 2014, izoblikoval vodstveni

tim VMB v obliki, ki deluje tudi danes: petčlanski tim z različnimi strokovnimi profili članov, ki deluje v najvišje dobro vrtca. Timsko naravnost in sodelovalno kulturo smo sistematično širili naprej, med strokovne delavce in v zadnjih dveh letih iz 9 delovnih skupin razvili visoko učinkovite strokovne time, ki delujejo na ravni celotnega vrtca. Strokovni delavci se v okviru svojih timov poglobljajo v različna kurikularna področja predšolske vzgoje in v skladu s sodobnimi pedagoškimi koncepti posodablajo svojo prakso ter s tem skrbijo za svoj profesionalni razvoj, hkrati pa dvigujejo kakovost storitev našega vrtca.

Metodologija/Methodology:

V Letnem delovnem načrtu vrtca 2017/2018 (v nadaljevanju LDN) smo si v VMB zastavili, da bomo skozi skupno prednostno nalogo GIBANJE sistematično razvijali timsko delo. Cilj vodstvenega tima je bil iz že oblikovanih strokovnih delovnih skupin razviti 9 visoko učinkovitih strokovnih timov ob uvajanju elementov timskega dela v sleherni tim. Raziskava je potekala po metodi akcijskega raziskovanja z udeležbo kot študija prereza. Izdelali smo akcijski načrt v okviru samoevalvacije, ki je slonel na LDN vrtca, kjer smo jasno opredelili vloge in naloge posameznih timov in časovne roke posameznih zadolžitvev. Z upoštevanjem elementov akcijskega raziskovanja smo člani vodstvenega tima po korakih načrtno uvajali spremembe (elemente timskega dela) v strokovne time in jih skupaj z njimi sproti in končno evalvirali. Razvoj timskega dela smo prepletli skozi več ravni delovanja vrtca (strokovni aktivni, pedagoške konference, operativni sestanki, samoevalvacija, hospitacije) in se tako razvili v aktivno, učečo se skupnost. V šolskem letu 2018/19 smo v okviru visoko funkcionalnih timov nadgradili področje spremljanja pedagoškega dela z medkolegialnimi hospitacijami.

Rezultati/Results:

V proučevanju vrtca smo z metodo akcijskega raziskovanja uvajali in spremljali razvoj strokovnih timov. Ker poteka akcijsko raziskovanje v obliki spirale in po korakih, ki vsebujejo načrt, izvedbo in evalvacijo, smo tako sproti opazovali in merili, kako se razvija posamezni tim. Od samih začetkov, ko so po svojih značilnostih delovali kot delovne skupine, so se razvili v visoko učinkovite time. Razvijali so se po stopnjah razvoja, ki smo ga beležili v opazovalnih lestvicah, preko kritičnih točk, na katere opozarjajo različni avtorji v strokovni literaturi. Iz rezultatov zaključne evalvacije timov in iz strokovne diskusije, ki je sledila refleksijam na srečanjih timov, je razvidno, da so timi razvili lastnosti, ki so značilne za uspešne time. Člani se zavedajo pomembnosti lastne aktivnosti in odgovornosti posameznika za boljše delovanje tima. Ob sodelovalni naravnosti članov timov je bilo razvidno

19. 9. 2019

Profesionalni razvoj pedagoških delavcev/Professional development of teachers

spodbujanje drug drugega, odkrito izražanje mnenj, predlogov, občutkov, vprašanj in nesoglasij, močno je bilo izraženo tudi zaupanje v sodelavce. Ozaveščenost vedno odprtih možnosti za spreminjanje pravil in sposobnost odkritega govora o tem kaže na občutek varnosti in dobre klime v timih, saj člani tima sproščeno povedo svoje mnenje in razmišljanja le ob pogoju, da je v prvi vrsti zadovoljena potreba po psihološki varnosti. V zaključni evalvaciji je bila kot prepoznavna prednost pogosto omenjena odprta in sproščena komunikacija v timu, zavedanje pozitivne soodvisnosti in večje specializacije. Člani timov so poudarili lastno motiviranost in željo po sodelovanju v enaki sestavi še naprej.

Ključne besede/Key words: vodstveni tim, sistematični razvoj timskega dela, profesionalni razvoj, funkcionalni tim, akcijsko raziskovanje

Zagotavljanje mehkega prehoda med različnimi učnimi okolji: izkušnja mednarodnega projekta START (Sustaining Warm Transitions across the Early Years)

Mateja Režek, Mateja Mlinar, *Pedagoški inštitut*

Datum/Date: 19.9.2019

Predavalnica/Room: Študentska soba 12:40-13:00

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

Tako akademska kot politična sfera v zadnjem času posvečata več pozornosti prehajanju otrok iz domačega okolja v formalno predšolsko in osnovnošolsko izobraževanje (Moss, 2013; Dockett et al., 2014; OECD, 2017), saj predstavljajo pozitivne izkušnje prehoda med izobraževalnimi nivoji ključni razlog za otrokov uspeh in razvoj, negativne pa ga zavirajo. To velja še posebej za otroke in družine migrantov (Dumčius, Peeters, Hayes et al., 2014). Na učne dosežke lahko nadalje vplivajo tudi sistemske prilagoditve stalno spreminjajočim potrebam družin in otrok, ne glede na njihovo socialno-ekonomsko ozadje ter ustrezno prehajanje med izobraževalnimi nivoji. Mednarodni konzorcij je sestavljalo deset partnerjev iz štirih držav. Vodilne institucije v posameznih državah so bile raziskovalni centri (Pedagoški inštitut - Slovenija, Centre for Innovation in the Early Years VBJK - Belgija, Pen Green Research Centre – Velika Britanija) oz. univerza (Univerza v Bologni UNIBO – Italija), ki so sodelovale z izbranimi vrtci oz. šolami (OŠ Tišina – Slovenija, Childcare Care Centre Mezenestje in Sint Maarten Institute Moorselbaan – Belgija, Our Lady

of Walsingham in Rockingham Primary School – Velika Britanija). V participatorni akcijski raziskavi (START/Erasmus+) smo raziskovali, kakšno je sodelovanje v omenjenih državah med institucijami, ki nudijo predšolsko in šolsko izobraževanje in kako bi lahko to sodelovanje okrepili, da bi celostno upoštevali različne potrebe otrok in družin. V iniciativi smo z omogočanjem dialoga med različnimi deležniki – strokovnimi in vodstvenimi delavci vrtcev in osnovnih šol ter otroki in starši – preizpraševali uveljavljeno podobo o predšolskem otroku in razmerjem med izobraževalnimi okolji ter posameznimi segmenti vzgoje in izobraževanja (npr. razmerje med vzgojo, izobraževanjem in nego, pripravljenost otroka na šolo in ne šole na otroka ...).

Metodologija/Methodology:

Cilj projekta je bil razviti ustrezno inkluzivno prakso mehkega prehajanja v vseh štirih okoljih, s posebnim ozirom na otroke in družine iz ranljivih skupin (Romi, migranti, otroci s posebnimi potrebami). Raziskave prehoda med različnimi učnimi okolji smo se lotili z dveh vidikov, ki močno vplivata na to, kako so izobraževalne prakse implementirane v predšolsko in osnovnošolsko izobraževanje. Prva perspektiva prehoda je fokusirana na otrokovo pripravljenost na šolanje, medtem ko se druga osredotoča na to, kako se mora institucija pripraviti na vse otroke, ki prihajajo iz različnih socialnih okolij. Kar pomeni, da je potrebno opolnomočiti vse vpletene strokovnjake. Zato smo k cilju najprej pristopili z vzpostavitvijo medinstitucionalnih učečih se skupnosti, ki so povezovalе strokovne delavce vrtcev, šol in relevantnih deležnikov iz lokalnega okolja. V akcijsko raziskovanje smo bili vključeni tudi raziskovalci, ki smo skupaj s strokovnimi delavci razvijali nove pedagoške pristope in izobraževalne metodologije za zagotavljanje mehkejšega prehoda otrok. Znotraj omenjenih medinstitucionalnih učečih se skupnosti smo analizirali, kako prehod med različnimi učnimi okolji doživljajo otroci in starši ter na podlagi glavnih ugotovitev pilotirali inovativne prakse prehoda.

Rezultati/Results:

Z razmislekom in razpravo o različnih pristopih na področju prehoda med različnimi učnimi okolji so strokovni delavci ob podpori raziskovalcev v štirih državah postopoma gradili razumevanje različnih pristopov, v katerih so slišani vsi deležniki v procesu. Oblikovane medinstitucionalne učeče se skupnosti so omogočale razprave med različnimi strokovnimi delavci, kar je vodilo k mehčanju prepričanj, ki izhajajo iz njihove institucionalne perspektive. Različne skupine strokovnih delavcev so bile zaradi tega bolj povezane pri razvijanju bolj ustreznih in smiselnih vzgojno-izobraževalnih praks, prilagojenih raznolikim potrebam otrok in družin.

19. 9. 2019

Profesionalni razvoj pedagoških delavcev/Professional development
of teachers

Vključevanje glasov otrok in staršev je preseglo zgolj prvo raziskovalno fazo, saj so v nadaljevanju strokovni delavci njihove potrebe in interese začeli kontinuirano vključevati v institucionalno prakso. O učinkih, ki smo jih v projektu zabeležili v vseh štirih vključenih okoljih, pišemo v sedmih, v projektu oblikovanih, dokumentih.

Ključne besede/Key words: Prehod med različnimi učnimi okolji, mehek prehod med različnimi učnimi okolji, učeče se skupnosti, akcijsko raziskovanje, participacija otrok in staršev

19. 9. 2019

Učenje in poučevanje/Learning and teaching

Učenje in poučevanje

Learning and teaching

Diverse teaching methods: How to approach to different levels of anxiety

Ajša Bahović Latifović, Meleka Asotić, *Petro Kuzmjak school*

Datum/Date: 19.9.2019

Predavalnica/Room: Atrij

11:00-11:30

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

In an attempt to answer questions on existence and influence of language anxiety on English language learning, linguists have conducted numerous studies. The term "communication apprehension" coined by McCroskey refers to an anxiety syndrome associated with either real or anticipated communication with another persons. Researchers as Horwitz proposed various types of anxiety while learning (communicative anxiety, testing anxiety and fear from negative evaluation) but learners' communication apprehension could not be seen as simple as that. It is also combined with social background of a learner and innately given characteristics of a learner. Following the fact various methods are designed to respond to the challenges of learning a foreign language and the needs of the classroom, this paper proposed a teacher's goal to overcome the negative impact of communication apprehension. Not all the samples of teaching methods can be put into practice at each stage of learning nor each classroom has the same learning conditions in order to decrease the anxiety of learners.

Metodologija/Methodology:

This research paper is based on teachers' work in Sanjak region. The experience given during lectures was turned into the research on students' opinion on anxiety presented while speaking in foreign language. A group of teachers worked with second and fourth year students from vocational high school for a year and identified the challenges of establishing communication in English while teaching. The participants were asked about whether they experienced second language speaking anxiety, in what situations they felt anxious, and how they felt. The study involved qualitative data from the interview data. Most of the students defined communication skills as the most difficult to achieve while learning the foreign language and denoted various background reasons for anxiety as a consequence. The research paper presents more successful methods chosen by students in order

19. 9. 2019

Učenje in poučevanje/Learning and teaching

to overcome learning difficulties while communicating. Based on corpus of 100 students included in the research, the crucial methods for improvement of communication skills were compared to theoretical background previously studied.

Rezultati/Results:

The results indicated support for a conceptualization of foreign language anxiety and the questionnaire was found to be reliable and valid. A significant negative relationship was found between foreign language speaking anxiety and oral performance. The major stressor identified by the participants was interacting in front of the peers. The study also provided support for the notion of stages of anxiety. Anxiety is clearly an issue in language learning and has a debilitating effect on speaking English for some students. So it is important that teachers are sensitive to this in classroom interactions and provide help to minimize second language anxiety. It is important to take into consideration communication both in and outside the classroom and ensure classroom pre-conditions for maintaining an interactive lecture. For example, students could participate in local community activities related to English learning (American Corner organization events in terms of movie nights, literacy evenings of American writers, communication hours with native speakers, etc). Eventually, there is a need for empirical evidence considering how effective anxiety reducing techniques and methods are in foreign language learning classrooms.

Ključne besede/Key words: anxiety, Sanjak, methodics, teaching methods, foreign language learning

Retorika in govorni nastop v osnovni šoli: govorimo o isti stvari?

Janja Žmavc, *Pedagoški inštitut*

Datum/Date: 19.9.2019

Predavalnica/Room: Atrij

11:30-12:00

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

V prispevku bomo iz retorične perspektive orisali problematiko pojmovanja, poučevanja in vrednotenja t. i. govornega nastopa v osnovnošolski vzgojni izobraževalni vertikali. Gre za pomembno učno vsebino (in dejavnost) zlasti v okviru osnovnošolskega pouka slovenščine, kjer predstavlja enega od operativnih učnih ciljev in standardov znanja. V podrobnejših ubeseditvah učnega načrta za pouk slovenščine namreč lahko beremo, da učenci na vseh stopnjah govorno nastopajo,

spoznajo/se pogovarjajo o prvinah nastopa, jih uresničujejo in vrednotijo (z minimalnimi odstopanji na ravni predvidene zahtevnosti). A podrobnejša analiza pokaže, da v tem okviru umanjka procesnost, katere cilj bi bila sistematična vzgoja govorca. Skozi arheologijo govornega nastopa(nja) v okviru retorične teorije ter zlasti njegove antične umeščenosti med javni govor in umetniško prakso gledališča, bomo tako poskušali pokazati, kako pomembno je sistematično vpeljevanje prvin govornega nastopa na osnovnošolski ravni, ki temelji na retoričnih konceptih in se te kompleksne (celo multimodalne) aktivnosti loteva postopoma.

Metodologija/Methodology:

Nakazane problematike se v prispevku lotevamo s pomočjo (kritične) analize besedil (dokumentov) in literature (antičnih in sodobnih del s področja retorike, argumentacije in njune pedagogike).

Rezultati/Results:

Z vidika retorike zapisi ciljev in standardov, ki zadevajo govorni nastop pri pouku slovenščine, niso problematični, a pokaže se, da tematika govornega nastopa ni obravnavana kot vsebina, ki bi jo učenci spoznavali sistematično in postopoma, da bi vsako naslednje VIO bistveno nagradilo prejšnje, temveč da so takoj soočeni s kategorijo nastopa v celoti in ta (zelo kompleksen) cilj ostaja nespremenjen do 9. razreda. Zato je mogoče domnevati, da v devetih letih soočanja z govornimi nastopi, ki ne odražajo celovite povezanosti med posameznimi leti oz. obdobji učenja, učenci ne morejo optimalno razvijati zmožnosti nastopanja, temveč so bolj ali manj ujeti v vsakokratno šablonsko pripravo govora po navodilih. Predlagali bomo obrat k retoričnemu pojmovanju »šolskega« govornega nastopa, v okviru katerega je le-ta razumljen kot postopno razvijajoča se zmožnost skozi celotno vertikalno in ki bi ga bilo smiselno uvajati celovito, kar pomeni, primarno skozi njegovo nebesedno (performativno) komponento in šele v nadaljevanju nadgrajevati z vsebinskimi izhodišči. Ob primerih iz antične retorične pedagogike bomo pokazali, da tovrstna zastavitev govornega nastopa kot učne vsebine omogoča razvijanje zmožnosti suverena, premišljenega in avtentičnega javnega nastopanja ter se deloma lahko približa antičnemu modelu vzgoje govorca, ki ni le dicendi peritus temveč tudi vir bonus.

Ključne besede/Key words: osnovna šola, govorni nastop, retorika, actio, antika

19. 9. 2019

Učenje in poučevanje/Learning and teaching

**Sodelovanje strokovnih delavcev pri učenju slovenskega jezika
učencev priseljencev na osnovni šoli**

Pavlina Ošlak, *Osnovna šola Ivana Cankarja, Vrhnika*

Datum/Date: 19.9.2019

Predavalnica/Room: Atrij

12:00-12:30

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

Predstavljam vam svoje znanstveno delo iz leta 2016, ki predstavlja zaključno nalogo iz podiplomskega študija znanstvenega magisterija s področja socialne pedagogike na Pedagoški fakulteti v Ljubljani in obravnava sodelovanje strokovnih delavcev pri učenju slovenskega jezika učencev priseljencev prve generacije na osnovni šoli za enakopravnejše sprejemanje pouka v večkulturnem razredu osnovne šole. V teoretičnem delu je izpostavljeno uresničevanje načela medkulturnosti na osnovni šoli, ki bi moralo biti ob podpori države sistematično in strokovno urejeno, da je enakopravno do različnih kultur. V komunikaciji med različnimi kulturami pride v osnovnošolskem prostoru večkrat do nesporazumov, kar vpliva na kulturno identiteto posameznika. K medkulturnemu sožitju pripomore učinkovitost pedagoškega dela, reflektirana na treh področjih, in sicer pri pripravi na pouk, samem pouku in sodelovanju s kolegi. Akcijsko raziskovanje pouka spodbuja strokovne delavce, da postajajo spodbujevalci sprememb, s čimer se povečuje medsebojno sodelovanje. V empiričnem delu so bili raziskani občutek sprejetosti učencev priseljencev prve generacije iz območij nekdanje Jugoslavije v šolski sistem in učinki nepoznavanja učnega jezika.

Metodologija/Methodology:

Raziskava je potekala na osnovi kvalitativne metodologije v dveh vzporednih akcijskih krogih. V prvem akcijskem krogu sta se preverjala obstoječe stanje počutja teh učencev pri sprejemanju pouka in sodelovanje strokovnih delavcev. V drugem akcijskem krogu pa so se uvajale spremembe pri individualnem poučevanju slovenščine kot tujega jezika ob sodelovanju strokovnih delavcev z namenom izboljšanja učnega uspeha učenca priseljenca prve generacije. Pri poimenovanju posameznih faz akcijskega kroga smo se zgledovali po Adamu (1984 v Macura - Milovanović, 2006: 61), ki pred uvedbo spremembe analizira dano situacijo, kar je značilnost akcijsko-praktičnih konstitutivnih elementov, ki so zaradi kontroliranja in evalviranja učinka akcije znanstvenoraziskovalni, udeleženci pa so aktivno vključeni v proces raziskovanja. Metodologija te raziskave vsebuje vse to: sistematični študij izhodiščnega problema počutja učencev priseljencev skozi

polstrukturirane intervjuje, učenje slovenskega jezika učenca priseljenca v obliki vodenja raziskovalnega dnevnika in študije dela drugih strokovnih delavcev skozi zaključne intervjuje o medsebojnem sodelovanju. Raziskovalec je pri tem oprt na spoznanja s teoretičnega dela te raziskave. Svoje pedagoške ideje pa raziskuje še skozi neposredno opazovanje učnega dialoga med učiteljem in učencem priseljencem pri učenju slovenskega jezika.

Rezultati/Results:

Raziskava je pokazala, da razseljene osebe potrebujejo v novem okolju take medosebne odnose, ki jim omogočajo takšno sprejetost, da je njihova kultura upoštevana, hkrati pa se jim mora znati na strpen način približati tudi kulturo novega okolja, kar sklene krog medkulturnosti. Pri tem se je izkazalo pravočasno odkrivanje učencev, ki imajo težave pri spremljanju pouka zaradi jezikovnih primanjkljajev ključno, saj jim nepoznavanje jezika v novi deželi ustvarja nelagodje pri vključitvi v novo skupnost, še posebej v četrtem in petem razredu, ki je most med razrednim in predmetnim poukom na osnovni šoli. Analiza je razkrila pomembne podrobnosti, kako med individualnim poukom slovenskega jezika poteka dialog med učiteljem in učencem priseljencem, ter pomen stalnega sodelovanja strokovnih delavcev pri izmenjavi izkušenj o poteku in izvedbi vzgojno-izobraževalnih ciljev. Teorija, zgrajena na obeh akcijskih krogih, odkrije vrzel, da se v četrtem in petem razredu slovenščina za tujce ni poučevala sistematično, učenci priseljenci pa so z napačnim razumevanjem učnih pojmov v tujem jeziku težje sledili učnemu procesu. Potrdi tudi smiselnost vsakodnevnega vzgojno-izobraževalnega sodelovanja učiteljev in učiteljic za dodatno strokovno pomoč, učiteljev in učiteljic razrednega pouka ter učiteljev in učiteljic predmetnega pouka pri učenju slovenskega jezika učencev priseljencev prve generacije za lažje razumevanje učnih vsebin v slovenskem jeziku.

Ključne besede/Key words: medkulturni dialog, učenci priseljenci, sodelovanje, strokovni delavci, učenje slovenščine

19. 9. 2019

Učenje in poučevanje/Learning and teaching

Besedna interakcija med poukom: kako nanjo vpliva znanje učencev

Monika Mithans, Milena Ivanuš Grmek, *Univerza v Mariboru, Pedagoška fakulteta*

Datum/Date: 19.9.2019

Predavalnica/Room: Atrij

12:30-13:00

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

Participaciji otrok in mladostnikov se v družbi in v šoli namenja vedno več pozornosti. Današnja šola mora posameznika pripraviti na življenje v družbi, omogočiti mu mora, da se sam spopade s svojimi problemi ter prevzame odgovornost za svoja dejanja in odločitve. To lahko doseže le, če učence vključi v vzgojno-izobraževalni proces, jim omogoči soodločanje tako na ravni šole kot pouka, oni pa pridobivajo izkušnje z aktivno participacijo pri odločitvah, ki jih zadevajo, in se pripravljajo na dejavno participacijo v družbenem življenju (Delors idr., 1996). Rezultati, predstavljeni v prispevku, so del obsežnejše raziskave, v okviru katere smo proučili, kako učenci in kako učitelji zaznavajo možnosti participacije in kakšna je njena vloga z vidika razredne (delovne) klime, motivacije učencev in njihovega znanja, izraženega z modalno oceno (gl. Mithans, 2017). V prispevku predstavljamo le rezultate, vezane na analizo razlik v znanju učencev, izraženem z modalno oceno, in sicer glede na stopnjo govorne participacije učencev 5. razreda pri predmetu družba, 8. razreda pri predmetu zgodovina in dijakov 2. letnika pri predmetu sociologija.

Metodologija/Methodology:

Podatke smo zbirali s pomočjo opazovanja pouka s protokolom Flandersove analize razredne interakcije, ki vsebuje 10 kategorij, in sicer reagiranje (učitelj, učenec), iniciativo (učitelj, učenec), molk in zmedo. V vsakem razredu smo pouk opazovali 8 ur. Za izpeljavo spremenljivke govorna participacija smo uporabili kategorijo F 9: samostojne izjave učencev, pri kateri gre za izražanje novih idej, predstav, stališč (Marentič Požarnik in Plut Pregelj, 2009). Število zaznanih pojavljanj F 9 smo pretvorili na ordinalno raven in tako dobili spremenljivko govorna participacija učencev s tremi stopnjami (nižja, srednja, višja). Po končanem opazovanju smo v opazovanih razredih izvedli še anketiranje (Vprašalnik o učnih navadah mladostnikov (Thiel, Keller in Binder, 1999) in Vprašalnik: razredno okolje (Zabukovec, 1998). Spremenljivko znanje smo opredelili z modalno oceno učenca pri predmetu, kjer je potekalo opazovanje pouka. Za vse uporabljene instrumente velja, da smo jih prevzeli in se odlikujejo z vidika merskih karakteristik. Podatke smo obdelali z uporabo računalniškega programa SPSS (Statistical Package for the Social

Sciences) na ravni deskriptivne in inferenčne statistike, pri čemer smo uporabili naslednje statistične metode: frekvenčna distribucija; osnovna deskriptivna statistika: aritmetična sredina, standardni odklon, koeficient asimetrije in koeficient sploščenosti; analiza variance; X^2 -preizkus.

Rezultati/Results:

Rezultati kažejo, da je razlika v znanju učencev glede na stopnjo govorne participacije statistično značilna ($P = 0,000$). Višja stopnja govorne participacije je pogostejša pri učencih z oceno 3 in 4 ter nižja pri učencih z oceno 5 in 2. Izid je nepričakovan, saj smo predvidevali, da imajo učno uspešnejši učenci več (pred)znanja, ki jim omogoča, da aktivno sodelujejo v vsebinskem vidiku komunikacije z učiteljem. Pri iskanju razlogov za prevladujočo modalno oceno 5 pri nizki stopnji govorne participacije izhajamo iz predpostavke, da so lahko učenci s to oceno nadarjeni, zato se opiramo na rezultate raziskav, ki kažejo, da vsi nadarjeni učenci niso enako motivirani za šolsko delo. Nekateri celo ostajajo relativno nezainteresirani ali se njihova aktivnost omejuje le na področja, ki so zanje pomembna, posledično si oblikujejo nizko samopodobo (Kroflič, 2003; Rea, 2000). Poleg tega Juriševičeva in Kralj (2003, povz. po Juriševič, 2012) navajata, da se nadarjeni učenci v šoli dolgočasijo, saj ponudba in zahteve učnega načrta niso v skladu z njihovo nadarjenostjo. Učenci z modalno oceno 3 oziroma 4 so po našem mnenju manj obremenjeni z lastnimi pričakovanji, pričakovanji drugih in zato v večji meri pripravljeni sodelovati v komunikaciji z učiteljem. Vzroke za nizko govorno participacijo pri učencih z oceno 2 vidimo v dejstvu, da jim njihovo znanje ne omogoča aktivnejšega vključevanja v razredno komunikacijo.

Ključne besede/Key words: Demokracija, participacija učencev, znanje, Flandersova analiza razredne interakcije, otrokove pravice

19. 9. 2019

Učenje in poučevanje/Learning and teaching

**The study of relationship between two student assessment models:
comparing results of maturity examinations and 10th grade national
assessment examinations in Lithuania**

Rimantas Želvys, *Vilnius University*, Dovilė Stumbrienė, *Vilnius University*,
Vaino Brazdeikis, *Centre of Information Technologies in Education*, Laura
Lipkevičienė, *Centre of Information Technologies in Education*, Audronė
Jakaitienė, *Vilnius University*

Datum/Date: 19.9.2019

Predavalnica/Room: Atrij

14:00-14:30

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

Before the fall of the „iron curtain“ most of the socialist countries had highly centralized and unified education systems, where inputs were strictly controlled. However, outputs were rarely assessed through any centralized system (West, Crighton, 1999). After 1989 the countries of the region underwent the reverse process: they decentralized their educational systems and liberalized inputs, but at the same time started to introduce elements of centralized assessment of student achievement. Lithuania was one of the first former socialist countries to introduce the system of external secondary school leaving, or maturity, examinations. The Lithuanian National Examinations Centre (NEC) was established in 1997 and centralized secondary school examinations were run for the first time in 1999 (Bethel, Zabulionis, 2000). School leaving examinations eventually replaced the entrance examinations to universities and colleges and their results are currently used for the purposes of student selection and allocation of state grants („student basket“). The 10th grade national assessment examinations were introduced in 2000, and, differently from maturity examinations, students' participation in assessment was voluntary. However, in 2011 the 10th grade examinations in mathematics and native language were made compulsory (EBPO, 2017). Several decades of practising external evaluation revealed shortcomings of the centralized assessment model. High-stakes testing in former socialist countries was subject to many critical judgements (Bethell & Zabulionis, 2012; Tampayeva, 2015). In particular, critics claimed that students focus most of their time and efforts exclusively to the subjects in which they intend to take examinations. High-stake examinations encourage private tutoring (ESP, 2006). Experts suggest alternative models where maturity examinations are combined with other forms of assessment. One of the possible options is the use both exams in conjunction (OECD, 2017).

Metodologija/Methodology:

The aim of the study was to find out to what extent the two types of examinations can supplement each other, as they rely on different methodological principles and use different marking systems. Can results of the 10th grade national assessment examinations serve as valid predictors of the outcomes of maturity examinations? Can they set targets for student improvement during the last two years of schooling? In the study we used individual level data for the entire Lithuanian student population, who have taken maturity examinations for the 2014-2018 period. The study examined the results of mathematics maturity examinations and compared them with the results of 10th grade national assessment examinations. The aim of the study was to find out to what extent the results of these two types of examinations correlate and to identify the predictive value of 10th grade national assessment examinations. We used Anderson-Darling test, Spearman's rank correlation coefficient. A research study was initiated by a group of mathematicians, psychologists and educators from Vilnius University. The data for the study was provided by the Centre of Information Technologies in Education of the Ministry of Education, Science and Sports. The research study is funded by the Lithuanian Research Council.

Rezultati/Results:

Results indicate that the average score of 10th grade assessment examinations is always higher than the average score of maturity examinations: the difference is between 50% and 200% depending on the year of examinations. Results of both types of examinations do not follow normal distribution. The normality of the data was tested using Anderson-Darling test. There is a strong correlation between the scores of both types of examinations (Spearman's rank correlation coefficient around 0.8 with p-value).

Ključne besede/Key words: Maturity examinations, 10th grade national assessment examinations, National Examination Centre, Lithuania, high-stakes testing

Acknowledgments. *This research is funded by the European Social Fund according to the activity 'Improvement of researchers' qualification by implementing world-class R&D projects' of Measure No. 09.3.3-LMT-K-712. The project No. DOTSUT-39 (09.3.3-LMT-K-712-01-0018)/LSS-250000-57.*

19. 9. 2019

Učenje in poučevanje/Learning and teaching

Mathematical modeling in primary schools-advanced topics at elementary level

Natalija Budinski, *Petro Kuzmjak school*

Datum/Date: 19.9.2019

Predavalnica/Room: Atrij

14:30-15:00

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

The study explored advantages of mathematical modeling-based lessons in the teaching mathematics in primary school. The core goal of mathematical education is to teach the students how to deal with mathematical concepts in various real-world situations. This demand of contemporary mathematical education requires the use of real-world context as a tool for learning and teaching mathematics. One way of learning and teaching mathematics in a real-world context is by applying mathematical modeling in the classroom. According to Meerscschaert, mathematical modeling is the connection between mathematics and rest of the world. In education, mathematical modeling is related to its implementation in the learning and teaching process and the benefits that students can gain from it. In our study we used mathematical modeling as a base for teaching young age students different mathematical concepts: from basic mathematical calculating operation to the beginnings of one of the most important mathematical notion such as function.

Metodologija/Methodology:

The study was conducted in the Republic Srpska, one of the entities of Bosnia and Herzegovina. The number four different classes of fifth grade (age 9-10) from four different towns took part in the research due to the Solomon Four Non Equivalent Control Group Design. The research involved 70 student during one school year. In order to the chosen design there were two experimental and two control groups. In each of them, one of the group was pre-tested while all four groups had post-test. Experimental groups were having mathematical modeling-based lessons while in the control groups students were learning mathematical concepts traditionally. Combining results of pre-tested and non pre-tested groups with experimental and control groups, the picture how mathematical modeling based lessons influenced students abilities of solving mathematical tasks in the real-world context was obtained.

Rezultati/Results:

Administered results confirmed mathematical modeling based lessons as an effective educational method for teaching mathematical concepts in primary school. The

19. 9. 2019

Učenje in poučevanje/Learning and teaching

assessed results of research were evaluated using a detailed statistical and qualitative analysis. Two main conclusions were drawn from the long lasting investigation. Firstly, the test results revealed favorable influence of mathematical modeling based lessons application in the primary school. It was proved that the experimental groups of students had convincingly better results on the test with real-world context tasks. Secondly, the determined statements highlighted the advantages and the disadvantages of applying mathematical modeling based lessons in the primary level of mathematical education.

Ključne besede/Key words: mathematical modeling, primary school, Solomon group design

Unpacking teachers' assessment practices in STEM education across countries

Eva Hartell, *KTH Royal Institute of Technology & Haninge municipality*,
Greg Strimel, *Purdue University*, Scott Bartholomew, *Purdue University*,
Emily Yoshikawa-Ruesch, *Purdue University*

Datum/Date: 19.9.2019

Predavalnica/Room: Atrij

15:00-15:30

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

The perceived demands of the future workforce continue to emphasize a need for enhanced Science, Technology, Engineering and Mathematics (STEM) education. An integral but sometimes overlooked part of the STEM-education paradigm is Technology and Engineering education (TEE). While TEE differs to some extent across the globe a common feature is the use of openended design tasks as a pedagogical method, which has also become a preferred approach to teaching STEM concepts in an integrated manner. However, these open-ended design tasks remain difficult to assess. Therefore the reported study explored the potential of using adaptive comparative judgement (ACJ) (Pollitt, 2012) to unpack and explicate criteria for success in open-ended design tasks to better inform teachers' assessment practices in TEE in an international context. As the demand for STEM-education continues to increase across schools, it becomes imperative to provide teachers with the pedagogical knowledge to better increase students' capabilities and interest within STEM. More specifically teachers should be equipped with the skills to be clear about their classroom expectations without limiting student learning when

engaging them in open-ended design tasks. Jönsson (2010) states all learners, especially low achievers, benefit when teachers are transparent about criteria for success which should be relevant to students while also allowing for ample freedom to engage in a variety of learning opportunities. This is a fine balancing act due to the open-ended nature of TEE. However, a prerequisite to enabling teachers to be transparent with criteria for success is that they have a good understanding of the criteria themselves. There is a lack of consensus regarding construct definition within the domain of technological knowledge among TEE educators (Norström, 2014) which might lead to a lack of self-efficacy among teachers and inequities in the assessment of learning within TEE classrooms (Hartell, 2018).

Metodologija/Methodology:

ACJ is found to be valid, reliable and feasible for assessment of open-ended design values for summative and formative purposes (Bartholomew & Yoshikawa-Ruesch, 2018). International collaboration offers a potentially fruitful way to explore and explicate criteria for success within open-ended design. The constructs of TEE may be revealed by the use of ACJ, which can also be seen as a tool for investigating what criteria for success teachers emphasise while assessing open-ended design scenarios by asking judges to justify their choices (Hartell & Skogh, 2015). To explore the criteria for success that different teachers emphasise while assessing open-ended design scenarios, three panels of judges, from the USA, the United Kingdom and Ireland, and Sweden respectively completed ACJ on a sample of 175 portfolios and associated prototypes developed by USA students (12-14 years old, $n = 760$) in response to a design brief, where students were tasked with designing a travel-friendly pill-dispenser for an elderly person with the reminder to take their daily medication and vitamins. During the pairwise iterative process of ACJ, judges were asked to provide comments to justify their choice. These comments were collected by an ACJ software platform, complementing statistical data through qualitative insights into the rationale for each choice.

Rezultati/Results:

Each panel produced a reliable rank order but different ranks for the same student work. The analyses of all comments identified different emphases between the three panels. Subsequent themes were identified revealing important similarities and differences in preferences and emphases (details see Bartholomew, Ruesch, Hartell, & Strimel, 2019). This raised more questions which could be further investigated by complementing interviews. Previous follow-up-interviews (Hartell & Skogh, 2015) showed that teachers found it intriguing from a learning perspective to assess student work through ACJ. Finding the possibility to see student work other than

19. 9. 2019

Učenje in poučevanje/Learning and teaching

their own as very informative for their future work and perceive great potential in that for their own professional development. The potential for ACJ, as a tool for national and international collaboration in assessment, is intriguing, especially considering the potential to build understanding of construct and criteria for success, which can help support teachers' assessment literacy and self-efficacy. Unpacking what teachers emphasise while assessing student work is important, and by investigating possible international perspectives regarding criteria for success and progress in open-ended design tasks, we propose to build construct clarity to help make learning intentions transparent.

Ključne besede/Key words: Adaptive Comparative Judgment, Engineering Education, Technology Education, STEM education, International Comparisons

Pri matematiki mi gre slabo ne glede na to, ali se učim za preizkuse

Mojca Štraus, *Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport,*

Klaudija Šterman Ivančič, *Pedagoški inštitut*

Datum/Date: 19.9.2019

Predavalnica/Room: Atrij

15:30-16:00

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

Učenje naj bi bilo med temeljnimi procesi, zaradi katerega mladi hodijo v šolo. Vendar veliko mladih pravi, da jim je v šoli težko, in nekateri celo, da jim gre v šoli slabo, ne glede na to, ali se učijo. Četudi imamo odrasli stališče, da je učenje odgovornost samih učencev in so rezultati učenja odvisni od zavzetosti za učenje, so npr. Marsh idr. (2016) za matematiko pokazali, da je vlaganje truda v učenje lahko »dvorezen meč« - ob morebitnem neuspehu je učinek na učno samopodobo, ki utegne biti že tako nizka, še bolj negativen. Ne-učenje je tako lahko rešitev dileme, kako se zavarovati pred nadaljnjim poškodovanjem učne samopodobe. Koncept »priučene nemoči« so razvili na različnih področjih raziskovanja. V kontekstu izobraževanja gre za izogibanje učenju, kar ima za posledico razkorak med potencialnim in dejanskim dosežkom (McNabb, 2003). Stališče, da učenje ne prinaša uspeha, se lahko odraža v dejanskem neuspehu in ima lahko, če je dolgotrajno, tudi resne negativne posledice v nizki motiviranosti, pomanjkanju delovnih navad, socialni odmaknjenosti idr. Učence, ki v učenju ne vidijo smisla, lahko razumemo kot rizično skupino, za katero bi bilo treba pravočasno intervenirati. Dodaten kazalnik tovrstnih rizičnosti je, na primer, neopravičeno izostajanje od pouka. V prispevku analizirava stopnje teh rizičnosti v slovenskem izobraževalnem prostoru. Ugotavljava tudi, kateri dejavniki

iz šolskega in domačega okolja se povezujejo s temi odgovori. Pozornost usmerjava na matematiko, ker je eden od predmetov, ki se ga učenci učijo v vseh razredih in pri katerem pogosto poročajo o težavah glede motiviranosti in osmislitve učenja. Z mednarodno primerjalno analizo teh dejavnikov bo morda lahko bolje prepoznati možnosti za oblikovanje potrebnih ukrepov.

Metodologija/Methodology:

Za analize v najinem prispevku sva uporabili podatke PISA iz cikla 2012, v katerem je bila matematika glavno področje preverjanja in so zato v tem ciklu na voljo t.i. spremljajoči podatki o učenju matematike, ki so bili pridobljeni z vprašalnikom za učence. Učencem je bilo zastavljeno vprašanje o njihovem strinjanju s trditvijo »Pri matematiki mi gre slabo ne glede na to, ali se učim za preizkuse.« in dve vprašanji o neopravičenem izostajanju od pouka, eno o izostajanju za ves dan in drugo o izostajanju od nekaterih ur. S pomočjo teh podatkov sva opredelili rizičnost. Nadalje sva ugotavljali, kako je ta rizičnost povezana z drugimi dejavniki iz učenčevega šolskega in domačega okolja in drugimi kazalniki stališč do učenja matematike. Stopnje rizičnosti sva ugotavljali z deskriptivnimi analizami in primerjavami z drugimi državami, za analize povezanosti rizičnosti z drugimi dejavniki pa sva uporabili logistično regresijo. Z logistično regresijo ugotavljamo prispevek posameznega dejavnika k tej rizičnosti oziroma k njenim obetom. Dejavnike s področij psihološkega, socialnega in kognitivnega blagostanja učencev (samopodoba pri matematiki, zanimanje oziroma motiviranost za učenje matematike, anksioznost pri učenju matematike, socialno-ekonomski status ter sami dosežki pri matematiki) raziskujemo glede napovedne vrednosti in njihovega prispevka k pojasnjevanju variance v pripadnosti rizični skupini.

Rezultati/Results:

Iz mednarodnih poročil o rezultatih mednarodnih raziskav je znano, da slovenski učenci dosegajo večinoma nadpovprečne rezultate na področjih branja, matematike in naravoslovja. Obenem pa podatki kažejo tudi mednarodno primerjalno nizko storilnostno motiviranost (OECD, 2017). Glede zaznanega lokusa kontrole oz. zaznane moči ali nemoči pri učenju matematike se je v raziskavi PISA 2012 v Sloveniji približno 7 % učencev zelo strinjalo s trditvijo, da jim gre pri matematiki slabo, ne glede na to ali se učijo za preizkuse, in približno 18 % se jih je s trditvijo strinjalo. Približno 11 % učencev je poročalo, da so v zadnjih dveh tednih od pouka za ves dan neopravičeno izostali enkrat ali dvakrat, približno 20 % pa jih je poročalo, da so enkrat ali dvakrat neopravičeno izostali pri nekaterih urah. Ocenjujemo, da so omenjeni odstotki zaznavanja nemoči in neopravičenega izostajanja od pouka relativno visoki in jih je pomembno nadalje raziskati. Prepoznavanje spremljajočih

19. 9. 2019

Učenje in poučevanje/Learning and teaching

dejavnikov priučene nemoči je za spodbujanje učne motivacije, splošnega blagostanja učencev in ne nazadnje učnih dosežkov tudi v slovenskem prostoru ključnega pomena. Dodana vrednost pričujoče raziskave je v boljšem razumevanju učnega vedenja učencev, ki neupravičeno izostajajo od pouka in poročajo, da v učenju ne vidijo smisla, ter v identifikaciji dejavnikov socialnega, psihološkega in kognitivnega blagostanja učencev, ki se povezujejo z omenjenim odnosom do učenja.

Ključne besede/Key words: PISA 2012, lokus kontrole pri matematiki, izostajanje od pouka, učna motivacija, neprilagojeno učno vedenje

Bralni test v 3. razredu – hitro in učinkovito odkrivanje učencev z bralnimi težavami

Ana Gorše, *Osnovna šola Loka Črnomelj*

Datum/Date: 19.9.2019

Predavalnica/Room: Dvorana Zemljepisnega muzeja 11:00-11:20

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

Namen mojega prispevka je predstaviti izkušnjo izvajanja Bralnega testa na Osnovni šoli Loka Črnomelj. Ugotovila sem, da rezultati bralnega testa hitro pokažejo, kateri učenci ob koncu tretjega razreda osnovne šole še niso v zadostni meri razvili tehnike branja in bralnega razumevanja. To jih uvršča v skupino učencev, ki potrebujejo dodatno diagnostiko oz. obravnavo. S predstavitvijo primera želim spodbuditi čim več učiteljev, svetovalnih delavcev k uporabi testa, zato se v nadaljevanju osredotočam na praktične napotke pri izvedbi testa. Dodala sem možne izboljšave pri izvedbi testiranja. Za izvedbo testiranja sem uporabila bralni test avtoric dr. Sonje Pečjak in dr. Nataše Potočnik. Test ugotavlja splošno bralno zmožnost učencev ob zaključku tretjega razreda. Je edini standardiziran merski instrument, s katerim izmerimo, do kakšne stopnje so razvite osnovne bralne zmožnosti pri učencih. Uporabljajo ga lahko učitelji in svetovalni delavci, pred uporabo pa je potrebno opraviti usposabljanje. Bralni test je sestavljen iz dveh podtestov, in sicer Hitrost razumevanja in Stopnja razumevanja. Pridobljene informacije nam služijo predvsem za načrtovanje nadaljnjega dela na področju bralne pismenosti. Ugotovljeno stanje nudi izhodišče za pomoč učencem v okviru petstopenjskega modela obravnave učencev z učnimi težavami (Pečjak, Magajna, Podlesek, 2011).

Metodologija/Methodology:

Test sestavljajo: Knjižica z bralnimi nalogami, Odgovorni list, Šablona, Grafični prikaz rezultatov. Knjižica z bralnimi nalogami vsebuje dva podtesta: Podtest Hitrost razumevanja nam pove, kakšna hitrost branja učencu še omogoča razumevanje. Test je sestavljen iz nalog izbirnega tipa. Vsebuje povedi, ki jih je potrebno dopolniti z eno besedo. Učenci izberejo ustrezno besedo izmed petih ponujenih. Reševanje traja 7 minut in pol. Podtest Stopnja razumevanja nam pove stopnjo razumevanja prebranega pri posameznem učencu. Test vsebuje več krajših besedil, ki vsebujejo približno 5 povedi. Besedilu sledijo vprašanja izbirnega tipa, učenci izberejo ustrezen odgovor izmed petih možnosti. Reševanje traja 10 minut (Pečjak, Magajna, Podlesek, 2011). Učenci odgovore obkrožijo na odgovornem listu. Knjižice z nalogami lahko tako večkrat uporabljamo, odgovore na listu pregledamo zelo hitro in enostavno s pomočjo šablone za vrednotenje rezultatov.

Rezultati/Results:

Ob izvajanju testa ugotavljam, da je potrebno večkrat ponoviti navodila za reševanje in pri učencih tudi preveriti, ali so jih razumeli. Veliko težav imajo z odgovarjanjem na Odgovorne liste. Za vsak razred pripravim grafični prikaz rezultatov učencev. Rezultat na podtestu Hitrost razumevanja je označen z #, rezultat na podtestu Stopnja razumevanja pa z 0. Tabela za grafični prikaz je razdeljena na tri območja: nadpovprečen rezultat (75–100 percentil), povprečen rezultat (25–75 percentil), podpovprečen rezultat (0–25 percentil). Učiteljem predstavim rezultate posameznega učenca in opažanja ob reševanju testa, posebno o vedenju med preizkusom in motivaciji učencev za reševanje. Izpostavim učence, ki so na enem ali obeh podtestih dosegli podpovprečen rezultat. Večinoma rezultati niso presenečenje, saj učitelj odkrije učenca z bralnimi težavami že pred testiranjem. Nato pa predstavimo še staršem, da ima otrok težave in potrebuje dodatno pomoč na področju branja. Načrt pomoči naredimo s šolsko svetovalno službo.

Ključne besede/Key words: bralni test, hitrost razumevanja, stopnja razumevanja, izvedba, odkrivanje

19. 9. 2019

Učenje in poučevanje/Learning and teaching

Motivacija pri pouku književnosti v srednji šoli

Simona Karl, ŠC Krško-Sevnica

Datum/Date: 19.9.2019

Predavalnica/Room: Dvorana Zemljepisnega muzeja 11:20-11:40

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

V zadnjih letih opažam pri dijakih pomanjkanje zanimanja za branje literarnih del. Tudi med poukom so nekateri dijaki nezainteresirani za branje, poslušanje in interpretiranje književnih del, ki so določena z učnim načrtom. Zato sem se pred tremi leti odločila, da pri določenih sodobnih delih uvedem na začetku obravnave dela nejezikovno motivacijo, s katero sem želela povečati zanimanje za literarno besedilo, hkrati pa bi interakcija med dijakom in besedilom pripomogla k trajnejšemu pomnjenju podatkov o besedilu. Tako ima dijak manj težav pri učenju snovi, saj se opira na konkretne izkušnje, pridobljene s samostojnim delom. Pouk književnosti je kompleksen vzgojno-izobraževalni proces, katerega temeljni cilj je vzgoja dijakov za dejaven stik s književnostjo. Z drugačnimi pristopi oziroma neklasičnimi metodami poučevanja dijaki hitreje razvijejo sposobnost literarnega branja in pridobijo več funkcionalnega književnega znanja. Moja naloga je, da dijake z ustreznimi strategijami vodim po poti dejavnega stika z literaturo, pri tem pa je zelo pomembna tudi uvodna motivacija pred obravnavo dela.

Metodologija/Methodology:

Za uspešen potek učne ure je zelo pomembna dobra motivacija, ki dijaka pripravi na naslednje faze v učnem procesu. Metka Kordigel Aberšek poudari, da je motivacija sestavni del nekega doživetja. Ni sama sebi namen, ampak je del postopka, ki vodi pri pouku književnosti k ustreznijemu sprejemanju besedila, zato mora učitelj dijake pri obravnavi tovrstnih besedil pripraviti na srečanje s spoznavno, estetsko in etično komponento literarnega dela. Motivacije deli na jezikovne, nejezikovne in kombinirane. Nejezikovne motivacije pa se delijo na likovne, zvokovne/glasbene in gibalne. Pri pouku književnosti z uporabo likovnih motivacij dijake motiviramo z doživljanjem barv; z glasbenimi in zvokovnimi motivacijami jih motiviramo za zaznavanje šumov iz okolja, zvočne plati govora ali pa glasbe; z gibalnimi motivacijami pa jih pripravimo za opazovanje in posnemanje obrazne mimike in govorice telesa (Kordigel Aberšek, Medvešek Udovič, Saksida, 2008). V prispevku sem podrobneje opisala nejezikovno motivacijo, ki jo pogosto izvajam v vseh izobraževalnih programih in v različnih letnikih. Tako v Menartovi pesmi Croquis, kjer je osrednji motiv risanje skice, besedam priključim barve, črte, slike. V uvodnem

19. 9. 2019

Učenje in poučevanje/Learning and teaching

delu dijaki najprej pesem poslušajo, ob mojem drugem branju pa s svinčnikom, z voščenkami ali z vodenimi barvami rišejo posamezne motive

Rezultati/Results:

Pri delu z dijaki opažam, da poslušanje glasbe in igranje inštrumenta lahko dejansko pomaga pri lažjem učenju. Ob poslušanju glasbe razvijajo dijaki sposobnost poslušanja z razumevanjem in hkrati vadijo pomnjenje podatkov. Tudi ob likovnem poustvarjanju se glavni motiv ohranijo v dolgoročnem spominu, kar dijakom pomaga pri obnovi dela in tudi interpretaciji. Z uvodno motivacijo, v tem primeru nebesedno, vzbudim pri dijakih zanimanje za obravnavano snov, hkrati se poveča tudi njihova pozornost, kar vpliva na kakovostno izpeljavo učne ure. Pri analizi testov sem ugotovila, da so dijaki bolje rešili naloge, ki so bile povezane z uvodno motivacijo, prav tako so bili uspešnejši tudi na ustnem delu poklicne mature.

Ključne besede/Key words: Motivacija, nejezikovna motivacija, slovenščina, književnost, srednja šola

Konceptualizacija istih pojmov pri različnih šolskih predmetih

Lorena Mihelač, *Šolski center Novo mesto*

Datum/Date: 19.9.2019

Predavalnica/Room: Dvorana Zemljepisnega muzeja **11:40-12:00**

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

Raziskava (2018) je bila usmerjena na ugotavljanje razumevanja konceptov barva, glasnost, ritem, in struktura pri maternem jeziku, glasbi in likovni umetnosti pri dijakih, ki obiskujejo 2. in 3. letnik srednje strokovne šole. Cilj raziskave je bil ugotoviti, koliko se razumevanje teh konceptov razlikuje med dijaki 2. letnika, kjer je bistveno manj prisotna medpredmetna povezava, in dijaki 3. letnika, ki imajo večji nabor strokovnih predmetov in se le-ti bolj pogosto povezujejo med seboj. Izhodišče za to raziskavo so bili praktični nastopi dijakov, kjer se je pokazalo, da so dijaki neprilagojeni takim nalogam in težje predstavijo iste koncepte, ki se pojavljajo pri različnih šolskih predmetih ter jih povežejo v logično celoto. Namen pričujoče raziskave je tudi, ali je razloge teh težav treba iskati pri učitelju, ki se še vedno preveč vidi kot "oseba-ki-vse-ve", ali morda v premalo poudarjenem pristopu učitelja, ki naj bi spodbujal dijake pri iskanju odgovorov, kako se isti koncept kaže pri različnih šolskih predmetih.

Metodologija/Methodology:

Uporabljena je bila spletna učilnica Moodle. Vsak dijak je dobil svoj lastni ID, številko, s katero se je lahko logiral v spletno okolje Moodle. V Moodleu je lahko vsak dijak odgovoril na vprašanja z vnaprej določenimi odgovori. Pri vsakem konceptu (barva, glasnost, ritem, in struktura) so bila postavljena vprašanja z namenom ugotavljanja, kako dijak razume podobnosti/razliko/dopolnitev istega koncepta pri različnih šolskih predmetih. Za testiranje asocijacij je bil uporabljen log-linearno modeliranje ter ANOVA.

Rezultati/Results:

Rezultati kažejo, da so dijaki 3. letnikov bolj uspešni kot dijaki iz 2. letnikov v razumevanju, kako se isti koncept kaže pri različnih šolskih predmetih. Rezultati so bili pričakovani, ker je medpredmetna povezava bistveno bolj prisotna zaradi nabora strokovnih predmetov v 3. letniku kot v 2. letniku. Vendar se glede na podane odgovore dijakov prav tako kaže, da medpredmetna povezava sama po sebi ni dovolj, da bi dijaki dojeli, kako razumeti isti koncept pri glasbi, likovni umetnosti in maternem jeziku. Učitelji se morda niti ne zavedajo, koliko je pomembno usmeriti pozornost dijaka na iste koncepte, ki so prisotni pri različnih šolskih predmetih, da bi bil lahko ustvarjen t.i "transfer znanja". Lahko se opravičeno sprašujemo, ali so dejansko učitelji tisti, ki s svojim načinom poučevanja omogočajo dijakom, da imajo znanje zloženo v "predalčke", ali je morda razloge treba iskati pri samih dijakih, npr. v okolju, v katerem dijaki živijo, v načinu digitaliziranega življenja, kjer je vse usmerjeno na preprosto doživljanje neke "virtualne" realnosti, kjer ni potrebno preveč razmišljati in se spraševati, kako je možno, da se isti fenomen (koncept) kaže na različnih področjih človekovega življenja.

Ključne besede/Key words: tradicionalni pouk, transfer znanja, konceptualizacija, srednja šola, medpredmetna povezava

19. 9. 2019

Učenje in poučevanje/Learning and teaching

Uporabljeni viri pri raziskovalnem delu učencev in načini predstavitev ugotovitev

Tadeja Strmole, *Osnovna šola Šentjernej*

Datum/Date: 19.9.2019

Predavalnica/Room: Dvorana Zemljepisnega muzeja 12:00-12:20

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

Od septembra do decembra 2018 sem učence 7., 8. in 9. razreda (140 učencev) pri pouku biologija ter naravoslovje usmerila v raziskovalno delo na temo čebela. Učenci so po navodilih, samostojno in po lastnih interesih izbrali raziskovalno vprašanje, ki so ga podrobneje raziskali. S svojim raziskovanjem so zasledovali cilje: poznavanje, razumevanje zgradbe in delovanja čebel; zavedanje pomena biodiverzitete; razvoj ustreznega odnosa do narave; učenje na podlagi opazovanj, poskusov in ročnih spretnosti; krepitev spretnosti uporabe sodobne tehnologije za namen učenja in raziskovanja. Svoje ugotovitve so učenci predstavili ob različnih materialnih izdelkih. Tako je nastalo 140 nalog v obliki plakatov, seminarских nalog, maket in lesenih izdelkov. Pri samem raziskovanju in pri izdelavi končnega izdelka so učenci razvijali različne kompetence: povezovanje znanja iz različnih področij, bralne in pisne spretnosti, ozaveščanje in prepoznavanje lastnih kompetenc učenja, raziskovanja, pridobivanja podatkov oziroma reševanja problemov. Poleg samega mentorstva in usmerjanja učencev pri delu pa sem tudi sama raziskovala. Zanimalo me je, katere vire učenci najpogosteje uporabljajo za pridobivanje podatkov in pa, katere načine podajanja znanja najraje sami uporabljajo. Tako sem se usmerila v raziskovalni vprašanji, na kakšen način so učenci pridobivali podatke (digitalni viri, pisni viri, ustni viri, terensko raziskovanje) ter na kakšen način so svoje delo predstavili. Na ta način sem pri učencih raziskovala njihove kompetence iskanja, obdelave in vrednotenja podatkov iz več virov ter njihove kompetence ozaveščanja pridobljenega znanja, prenosa le tega oziroma delitev med vrstnike.

Metodologija/Methodology:

Pri raziskavi sem uporabila deskriptivno metodo. S to metodo spoznavamo pedagoško polje na ravni vprašanja kakšno (in v zvezi s tem tudi kolikšno) je nekaj – ugotavljamo torej stanje pedagoškega polja, kakšno je, ne da bi ga vzročno pojasnjevali. Pri moji raziskavi sem ugotavljala, kakšne načine pridobivanja podatkov učenci uporabljajo in na kakšne načine najraje predstavljajo svoje znanje oz. ugotovitve. Z vsakim učencem sem individualno izvedla več razgovorov, na katerih je učenec predstavil izbrano raziskovalno vprašanje, dogovorila sva se o

19. 9. 2019

Učenje in poučevanje/Learning and teaching

načrtu poteka raziskave oziroma izdelave izdelka. Pri tem je učenec predstavil metodo dela oziroma načine pridobivanja podatkov in materiale, ki jih bo uporabil. Beležila sem naštete vire oziroma načine pridobivanja podatkov, ki so jih učenci našteli. Ko so učenci predstavili svoj izdelek oziroma ugotovitve, pa sem beležila tudi te načine predstavitve.

Rezultati/Results:

Rezultati, ki sem jih beležila so pokazali, katere skupine virov so učenci uporabljali, katere najpogostejše, katere samostojno in v kombinaciji. Primerjala sem tudi uporabo virov po razredih. 74 učencev (53 % vseh učencev) je uporabilo vire iz ene skupine, 59 učencev (42 %) iz dveh skupin in 7 učencev (5 %) iz vseh treh skupin. Najpogostejše uporabljen vir je bil digitalni vir. Kot samostojni vir je internet uporabilo 52 učencev (37,2 % vseh učencev), v kombinaciji z drugimi viri 62 učencev (44 %). Drugi najpogostejše uporabljen vir je bil ustni vir, 19 učencev (13,6 % vseh učencev) ga je uporabilo kot samostojni vir, v kombinaciji z drugimi viri pa 27 učencev (19,1 %). Pisni vir kot edini način pridobivanja podatkov sta uporabila 2 učenca (1,4 %), v kombinaciji z drugimi viri ga je uporabilo 50 učencev (46 %). Najpogostejše je bil pisni vir uporabljen v kombinaciji z digitalnim virom in sicer pri 39 učencih (28,1 %). Pri raziskovanju načinov predstavitve svoje naloge oziroma prenosa znanj med vrstnike, sem ugotovila, da učenci najraje naloge predstavljajo v obliki seminarskih nalog (14,2 %), plakatov (41,5 %) in maket (44,3 %). Pri tem sem ugotavljala tudi, koliko učencev združuje načine prenosa svojega znanja.

Ključne besede/Key words: raziskovalno delo učencev, pridobivanje podatkov, predstavitev izdelkov, čebela, kompetence učencev

Neverbalno komuniciranje med učiteljem in učenci

Tina Purg Skrbinšek, III. gimnazija Maribor

Datum/Date: 19.9.2019

Predavalnica/Room: Dvorana Zemljepisnega muzeja 12:20-12:40

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

Živimo v času velikih sprememb, ko so pričakovanja po izobraževanju vedno večja in s tem učiteljeva vloga postaja vedno bolj zahtevna. Dober učitelj je dandanes lahko le tisti, ki ni samo dober predavatelj, ampak zna tudi pritegniti učence ter vzbuditi njihovo pozornost. Na drugi strani pa so pričakovanja in zahtevnost učencev vedno večja, tako da se mora učitelj vedno znova dokazovati in pokazati vso znanje, ki ga

premore, pri tem pa mora tudi kvalitetno obvladati nebesedno komuniciranje, ki je pomembno za sporočanje in zato pomemben vidik komuniciranja v izobraževanju. Predpostavljam, da je neverbalno komuniciranje prisotno v procesu izobraževanja in da ga uporabljajo tako učitelji kot učenci, da pa se prisotnosti neverbalnega komuniciranja ne zavedajo oboji. Tako je neverbalno komuniciranje del prikritega izobraževanja (hidden curriculum), zato lahko prihaja do motenj v komuniciranju. V raziskavi bom ugotavljala prepoznavanje in vlogo neverbalnih sporočil s strani učiteljev, kot tudi učencev. Tako bo v raziskavi predstavljen kontekst neverbalnega komuniciranja v izobraževanju, ter prepoznavanje tega komuniciranja tako s strani učiteljev kot tudi učencev. Predstavljene bodo njihove izkušnje in prav tako tudi razvojne smernice za uporabo komuniciranja v vzgojno-izobraževalnih ustanovah.

Metodologija/Methodology:

Namen raziskave je odgovoriti na vprašanje, kako pojmujejo vlogo neverbalnega komuniciranja učitelji in učenci, kako sprejemajo in uporabljajo neverbalno komuniciranje, kako vpliva na odnos med njimi (ali lahko dobro poznavanje neverbalnega komuniciranja tako s strani učiteljev kot tudi učencev pripomore k boljšim odnosom med njimi), kje prihaja do motenj v neverbalnem komuniciranju in kateri so vzroki za motnje. Skušala bom odgovoriti na vprašanje, katere so ključne dileme v izobraževanju na srednji stopnji šolanja. Izsledki te raziskave bodo podali nekaj odgovorov o razumevanju neverbalnega komuniciranja v izobraževanju in nekaj odgovorov na dileme razmerij med učitelji in učenci v šoli. Kajti že z dobrim poznavanjem in razumevanjem neverbalne komunikacije bi lahko pripomogli k boljšemu razumevanju in boljšemu odnosu med učitelji in učenci. Metode proučevanja: Kvantitativna raziskava je bila izvedena s pomočjo anketnega vprašalnika. Vprašalnika za učitelje in učence sta enaka zaradi lažje primerjave. Vprašanja se nanašajo na neverbalno komunikacijo v izobraževanju ter odprta vprašanja glede predlogov in razvojnih smernic. Vprašanja so tako odprtega kot tudi zaprtega tipa. Kvalitativna raziskava je bila narejena s polstrukturiranimi poglobljenimi intervjuji učiteljev in učencev. Narejene so bile fokusne skupine.

Rezultati/Results:

Iz kvantitativne raziskave lahko povzamemo, da se zdi učencem in učiteljem najbolj pomembno, da je učiteljev obraz prijazen, ker to pozitivno vpliva na razred in na atmosfero v razredu. Učencem in učiteljem se v razredu zdi pomemben očensti kontakt, povsem logično pa je, da učiteljevo hitro govorjenje ovira njihovo razumevanje. Učencem se ne zdi tako pomembno, če učitelj v razredu sedi ali stoji, to ne vpliva na razlago in razumevanje snovi. Prav tako se jim ne zdi, da je neverbalno komuniciranje v razredu pomembnejše od verbalnega. Tudi učitelji so mnenja, da

19. 9. 2019

Učenje in poučevanje/Learning and teaching

ima prijaznost na obrazu pozitiven vpliv na razred. Učenci in učitelji v večini menijo, da pri pouku največ sporoča glas in objektivni znaki, temu sledi govorica obraza, pogled ter geste in drža telesa. Le peščica učiteljev in učencev meni, da pri neverbalni komunikaciji največ sporoča zunanji videz. S kvalitativno raziskavo smo ugotovili, katere so ključne dileme izobraževanja na srednji stopnji šolanja. Izpostavimo lahko naslednje: V prvi vrsti je število dijakov na razred preveliko za optimalno delo in razlago učne snovi. Normativ dijakov v razredu je potrebno zmanjšati, saj bodo le tako dijaki več snovi utrdili že v šoli. Učni načrt je prenatrpan. Učitelji nimajo manevrskega prostora, da bi se z dijaki pogovarjali tudi izven okvirjev, ki jih veleva učni načrt. Tako učiteljem kot učencem je potrebno omogočiti, da se bolje spoznajo, da se več družijo izven šolskih klopi.

Ključne besede/Key words: komuniciranje, neverbalno komuniciranje, učitelji, učenci, odnosi

The opinion of teachers and pupils on teaching and learning in elementary school Jovan Dučić

Vesna Kostić, *Jovan Dučić Primary School*, Jelena Mucić, *Jovan Dučić Primary School and Mladost Primary School*, Jovana Vasić, *Mladost Primary School*

Datum/Date: 19.9.2019

Predavalnica/Room: Dvorana Zemljepisnega muzeja **12:40-13:00**

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

The research on the way pupils learn, as well as the way in which teachers in elementary school Jovan Ducic organize teaching, was conducted as part of the planned activities of the team for the School Development Plan (SDP). On the basis of previous research, the results of students' achievement at the final exam, as well as on student' competitions in the previous period, the SDP team came to the conclusion that it is necessary to focus the teaching team on achieving even better results at the final exam and improving teaching and building a relationship of mutual understanding between students and teachers. Learning involves a change in achievement over time. The first and most important condition for continuous learning is to know how to learn. Specific goal of the research was to identify problems in teaching. The subject of our interest in this research was primarily the students' habits in the learning process, how much they understand the material,

how much time they spend learning in classroom, and how much at home, what makes learning easier to them, how much material is connected from different subjects with everyday life. Self-assessment of achievements of both students and teachers was also in our research focus. We were particularly concerned about the work of the teachers and how the students see it, and how teachers themselves. We were questioning how students and teachers see the teaching process, how much their opinions coincide, where they are divided, how the criteria for assessment are seen by students and by teachers. The objectives of the research were to examine the students' and teachers' attitudes towards their own work and to improve the quality of teaching in our school. The results of the research will be used for identifying and continuously solving all the weaknesses of subject teaching that the study has shown.

Metodologija/Methodology:

The research was carried out on a sample of 176 students from 11 to 15 years old, out of which 82 were male (46.6%) and 94 female students (53.4%). In total, 36 of them are in the fifth grade (20.5%), 62 students attending the sixth grade (35.2%), 32 students of the seventh grade (18.2%), and 46 of them are eighth grade students (26.1%). The other part of the respondents includes 20 teachers of the subject teaching elementary school "Jovan Dučić", Belgrade. The measuring instruments used in this research include two questionnaires specially designed for this purpose: (1.) Student questionnaire - contains 49 issues of the five-step Likert scale where 1 represents a complete disagreement, and 5 is fully consistent with the claim. The first 20 items relate to students' habits while learning, and the other 29 to seeing students about the quality of teaching at school. (2.) Teacher Questionnaire - contains 30 questions in the form of a five-step Likert scale - 1 (I completely disagree), 2 (I mostly disagree), 3 (I'm not sure), 4 (I generally agree) to 5 (I completely agree). The themes are related to the way of teaching. Teacher questions were compared to the ones the students responded, reformulated in the first person to give teachers an opinion on their mode of work. In the processing of data, quantitative methods were used.

Rezultati/Results:

Based on the results of the research, we can see that the opinions of students and teachers are quite different in teaching. The affirmation they most agree to is that teachers use ICT, and that encourages students to organize their own presentations for other students. About the other claims, the estimates of students and teachers vary. To a lesser extent, they differ in the opinion that teachers respond to student issues, as teachers think they do it to a greater extent than students think. On the

19. 9. 2019

Učenje in poučevanje/Learning and teaching

other hand, large discrepancies are in the assessment of claims related to the support of students' unusual ideas in solving a task, because students consider this to be less than teachers think. A similar difference in opinion is with the assertion that teachers insist on linking materials from different fields and that teachers give useful advice on how to learn, as pupils assess it to a lower degree than teachers themselves. Teachers should include more integrative and project teaching in their work, and connect teaching materials with everyday life. Also, students could be placed in a situation where the interpersonal competencies are required, as well as the situation in which student will not replicate his already acquired knowledge, but will acquire new knowledge. It is necessary for teachers to pay more attention to the individual characteristics of each student, although in the current circumstances it is hardly feasible.

Ključne besede/Key words: teaching, learning, student differentiation in teaching, career guidance for students, multiple linking of materials

Inovativni pristop k učenju in poučevanju v razredu

Jana Jerenec, OŠ Kidričevo

Datum/Date: 19.9.2019

Predavalnica/Room: Dvorana Zemljepisnega muzeja **14:00-14:20**

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

Naša šola namenja veliko pozornosti učencem s specifičnimi učnimi in drugimi težavami. V prispevku bo predstavljen inovativni pristop k učenju in poučevanju v razredu, kjer je učenka z boleznijo Charcot Marie Tooth ali »CMT«. Učenka je dvojno prepoznana, in sicer kot učenka z dolgotrajno boleznijo in kot nadarjena učenka, tako na vodstvenem kot učnem področju. Ko smo se kot šola prvič soočili s to vrsto bolezni, smo se znašli pred dilemo, saj je učenka edina oseba v Sloveniji z diagnosticirano to vrsto bolezni. Učitelji smo morali metode poučevanja prilagoditi in pouk osnovati na novo, saj učenka med poukom ne zmore opraviti enakovrednega dela, je pa vedoželjna in sposobna pri pouku sodelovati na drugačen način. Namen prispevka je predstaviti primere dobre prakse, ki kažejo različne načine, kako lahko učenca z gibalnimi ovirami aktivno vključimo v pouk. Tako šola kot učitelji želimo pokazati, da učenci kljub svojim primanjkljajem lahko soustvarjajo v pedagoškem procesu in so del le-tega.

Metodologija/Methodology:

Kot že zapisano, smo morali pouk zasnovati popolnoma na novo. Pri tem so nam pomagali starši, Univerzitetni rehabilitacijski Inštitut Republike Slovenije – Soča ter predvsem dr. Shy na CMT kliniki v Iowa City kot vodilni specialist s tega področja. Glede na specifično bolezen učenka ne more pisati in se hitro utruja, tako da se pojavlja kronična utrujenost. Zaradi tega ima učenka določeno tudi spremljevalko, ki ji lajša vsakodnevne tegobe. Strokovno mnenje učenki narekuje, da ima 100 % podaljšan čas pisnih ocenjevanj znanja vključno s kratkimi pavzami. Ocenjevanje se izvaja v prvih štirih šolskih urah, ima manjše število ocen pri posameznih predmetih, ocene lahko pridobimo največkrat dvakrat, izjemoma trikrat tedensko, je neocenjena iz športa, ocene morajo biti pridobljene do konca aprila itd.

Rezultati/Results:

Z veliko dobre volje in truda smo pouk in delo organizirali tako, da se učenka počuti sprejeta. Učenka ni vključena samo v učni proces, temveč sodeluje tudi na šolskih prireditvah, se udeležuje dnevov dejavnosti, z izjemo športnih dni. Udeležila se je tako letne kot zimske šole v naravi, kjer smo prilagodili aktivnosti njenim primanjkljajem. Ugotavljamo, da je učenka z vsemi prilagoditvami na dobri poti do uspeha, je vedoželjna, srečna in nasmejana ter vključena med vrstnike, ki so jo zelo lepo sprejeli. Prav tako zaradi odnosa šole učenka ne čuti pritiskov, učenci pa so pridobili veliko, saj se je med njimi prebudila pripravljenost pomagati sočloveku, kar je dobra popotnica vsem za življenje.

Ključne besede/Key words: CMT, inkluzija, sodelovalno učenje, formativno spremljanje

Poučevanje v 21. stoletju – izziv ali ovira?

Natalija Mihelčič Gradišar, OŠ Stopiče

Datum/Date: 19.9.2019

Predavalnica/Room: Dvorana Zemljepisnega muzeja 14:20-14:40

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

Znanje je vrednota in pridobivanje ter izvajanje le-tega, torej učenje in poučevanje, sta v izobraževalnem procesu pomembna. Danes to skupaj s poučevanjem (p)ostaja izziv sodobnega izobraževanja v poplavi številnih prihajajočih komunikacijsko-tehnoloških novosti. V vsakodnevni šolski praksi se pedagoški delavci sprašujemo, kako pomembna sta učenje in poučevanje za vse deležnike učnega procesa, kakšen

napredek pri tem nastane ter najbolj izzivalno vprašanje sili v ospredje sledenje lastnega napredka pri poučevanju učitelja. V prispevku želim predstaviti uporabo različnih metod poučevanja in učenčev napredek pri omenjenih metodah poučevanja ter ugotovi, katera metode je v posameznem oddelku najboljše delovala oziroma je prinesla najboljše učne rezultate. Uporabljene metode (razgovor, razlaga s primesjo sodelovalnega učenja ter raziskovalnega dela, itd.) so bile različne v posameznih razredih ter so potekale skozi celo leto poučevanja. Časovni in organizacijski okvir poučevanja je bil že vnaprej pripravljen, ponekod je prihajalo do majhnega časovnega zamika, vendar je sosledična uporaba zgoraj omenjenih metod potekala v okviru načrtanega.

Metodologija/Methodology:

Po vsakem trimesečnem spremljanju uporabljene metode je sledila (kratka) ustna samorefleksija učitelja kot oddelka, v sklopu katere je bil izveden razgovor z oddelkom v smislu iskanja prednosti/slabosti uporabljenih metod ter uspeha/napredka oddelka in posameznika ter na podlagi anketnih vprašalnikov. Prvi anketni vprašalnik je od učencev zahteval refleksijo glede uporabljene metode pri pouku, torej je po trimesečnem izvajanju določene metode sledil anketni vprašalnik, kar je pomenilo, da so učenci trikrat izpolnili anketni vprašalnik za vsako posamezno metodo po zaključku njene izvedbe. Drugi anketni vprašalnik pa je bil vezan na zadovoljstvo in druge sugestije pri samem poučevanju, in sicer ob zaključku vseh preizkušanih in izvedenih metod. Anketna vprašalnika sta bila sestavljeni tako, da so učenci/učence odgovarjali sistematično, opisovali svoja občutja, prednosti, slabosti, predloge in (morebitne) izboljšave. Analiza anketnega vprašalnika je temeljila na vzorcu 24 deležnikov in je bila kasneje predstavljena tudi po oddelkih.

Rezultati/Results:

Rezultati uporabljenih metod pri pouku so bili zelo različni in zanimivi. Statistična analiza je pokazala, da je večina pri uporabljenih metodah, bodisi je šlo metodo klasične razlage ali raziskovalnega dela, pokazala usvojitev minimalnih standardov znanj v oddelku. Po izvedenih urah poučevanja na primeru ene oddelčne skupnosti, kjer so se metode menjavale na vsake tri mesece, sem ugotovila zelo različne, morda nekatere nepričakovane rezultate: večjo radovednost, boljši učni rezultat (boljše ustne/pisne ocene) in napredek (uspehi na tekmovanjih), izkušensko učenje, znebili so se predsodkov in stereotipov, itd. Ocene in napredek oddelka sta se spremljala celoletno, in sicer z zapisovanjem in sprotim opažanjem znanja učencev v oddelkih pri posamezni uri istega predmeta pri uporabi določene metode.

Ključne besede/Key words: metode, pouk, napredek, izziv, statistična analiza

19. 9. 2019

Učenje in poučevanje/Learning and teaching

Raba spletnega foruma za razpravljanje o občutljivejših temah učencev tretje triade osnovne šole

Doroteja Šporn, *Osnovna šola Mengeš*

Datum/Date: 19.9.2019

Predavalnica/Room: Dvorana Zemljepisnega muzeja 14:40-15:00

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

V preteklosti sem v eni od svojih raziskav ugotovila, da je motiviranost učencev za domače branje pri pouku slovenščine v tretji triadi osnovne šole višja, če način obravnave prebranega besedila zahteva od učencev večjo angažiranost. Učenci so razpravljali o za njih občutljivejših temah (npr. odraščanje, medosebni odnosi, zgodovina naroda ipd.), pri katerih so izhajali iz lastnih izkušenj in poznavanja samega sebe. Jasno so morali izraziti svoje stališče do obravnavane tematike in ga ustrezno argumentirati. Največjo zavzetost sem opazila pri učencih, ki so za razpravljanje uporabljali spletni forum na spletni učilnici. Zato sem želela raziskati več aspektov zadovoljstva učencev pri uporabi spletnega foruma pri pouku slovenščine. Na podlagi literature o spletnih forumih in zadovoljstvu uporabnikov sem razvila vprašalnik za učence, ki je izmeril aspekte interakcije v spletnem forumu. Le-ti so se mi zdeli pomembni glede na pretekle izkušnje in mi bodo v pomoč pri nadaljnjem delu. Na podlagi večletnih izkušenj poučevanja slovenščine lahko trdim, da zmorejo učenci tretje triade osnovne šole poglobljeno razpravljati o zelo zahtevnih temah in prav je, da jim omogočimo različne, njim najbližje, načine besednega izražanja.

Metodologija/Methodology:

Vprašalnik je bil sestavljen iz 12 trditvev. Za vsako trditev so učenci označili, v kolikšni meri se z njo strinjajo. Odgovori so bili na Likertovi lestvici od 1 (sploh se ne strinjam) do 5 (popolnoma se strinjam). V raziskavi je sodelovalo 19 učencev 7. razreda (11 deklet), 12 učencev 8. razreda (6 deklet) in 14 učencev 9. razreda (6 deklet) osnovne šole. Trditve so bile razdeljene v 4 skupine: (a) 2 trditvi o izkušnjah z uporabo elektronskih komunikacij in računalnika, (b) 2 trditvi o varnosti in anonimnosti, (c) 7 trditvev o razpravljanju na forumu in (d) 1 trditev o zainteresiranosti za nadaljnjo rabo spletnega foruma v izobraževalne namene. Vprašalnik so učenci izpolnjevali med poukom slovenščine.

Rezultati/Results:

Večina učencev (88,9 %) komunicira preko spleta vsakodnevno, vendar jih je le 13,2 % že objavilo prispevek na spletnem forumu. Učenci se strinjajo s tem, da jim spletni

19. 9. 2019

Učenje in poučevanje/Learning and teaching

forum omogoča mirnejši razmislek o prebranem prispevku in temeljitejšo pripravo replike v primerjavi z razpravo v razredu. Obstoječe prispevke sošolcev lahko tekom razprave vedno znova prebirajo, čemur je naklonjeno 86,5 % učencev. Razen 6,6 % posameznikov, učencev pri razpravljanju ne ovira tipkanje. Kar 75,4 % učencev meni, da se z razpravo na spletnem forumu izognejo neverbalnemu medvrstniškemu nasilju, zaradi kontrole učiteljice pa se počutijo varneje (70,4 % učencev) tudi pred besednim šikaniranjem sošolcev. Bistvenih razlik med učenci različnih razredov v anketi ni bilo. Izkazalo se je, da je za večino anketiranih učencev (88,9 %) spletni forum ustrezna oblika obravnave občutljivejših tem pri pouku slovenščine in bi si tovrstnega razpravljanje še želeli.

Ključne besede/Key words: spletni forum, občutljive teme, tretja triada, osnovna šola, razprava

Vpliv medpredmetnega sodelovanja na zadovoljstvo in uspeh dijakov

Alenka Potočnik Zadrgal, ŠC Kranj, Srednja tehniška šola

Datum/Date: 19.9.2019

Predavalnica/Room: Dvorana Zemljepisnega muzeja 15:00-15:20

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

Med obveznimi maturitetnimi predmeti za dijake je tudi predmet računalništvo. Čeprav je cilj dijakov zgolj opraviti maturo, je želja profesorjev, da dijak pridobi širše znanje, ki mu bo ostalo tudi po opravljeni maturi. Eden od načinov pridobivanja trajnega znanja so medpredmetne ure. Za medpredmetne povezave z računalništvom so bili izbrani predmeti, ki jih bodo dijaki imeli na maturi. Za prvič se je zdela najlažja povezava z angleščino. K uri je bila povabljen angleška profesorica, ki je na šoli v okviru projekta. S profesorico sva obravnavali učno snov Omrežne naprave. Pri uri sva bili večino časa podajalki snovi, sledila je diskusija – vse v angleškem jeziku. S profesorico matematike sva izvedli učno snov Pretvarjanje številskih sistemov. Obravnavali smo številске sisteme, ki se uporabljajo pri računalništvu in jih bodo dijaki na maturi zagotovo morali znati. S profesorico slovenščine sva se odločili, da bodo dijaki nekoliko drugače vadili pisanje maturitetnega eseja. Umetnostno besedilo sva zamenjali s strokovnim. Namesto danega odlomka so dijaki dobili načrt računalniškega omrežja, napisati pa so morali navodila, po katerih bi njihov sošolec znal postaviti dano omrežje. Ocenjevanje je potekalo podobno kot pri eseju, v točkovnik sva dodali le še ocenjevanje strokovne pravilnosti besedila ter pravilno slovensko rabo terminov. Maturo iz fizike dijak na naši šoli opravlja le v primeru, ko

želi iti na univerzitetni študij. S profesorico fizike sva izbrali učno snov Prenosni medij, ki je obema predmetoma nekje najbližje. Dijaki so delali popolnoma samostojno. S pomočjo delovnih listov in mobilnih telefonov so morali poiskati informacije o kablji in njihovih fizikalnih lastnostih. Za boljše povratno informacijo sta uri prisostvovali dve kritični prijateljici. V vseh primerih sem poskusila pridobiti informacije o zadovoljstvu dijakov z medpredmetnimi urami ter ugotoviti, kako medpredmetne ure vplivajo na pridobivanje znanja dijakov.

Metodologija/Methodology:

Metodologija se je tekom medpredmetnih ur spreminjala, v glavnem zato, ker smo pričeli v šolo uvajati formativno spremljanje in inovativno pedagogiko. Pri angleščini sva s profesorico podajali prvič slišano snov z razlago, diskusijo in demonstracijo omrežnih naprav. Na koncu sva izvedli preverjanje razumevanja z odgovarjanjem na vprašanja, ki so bila prikazana na zaslonu. V tem času smo v šolo začeli uvajati formativno spremljanje, tako da sva s profesorico matematike že uporabili nekaj elementov le-tega. Dijaki so poleg razlage in diskusije delali s pomočjo učnih listov in reševanjem na tablo. Povratna informacija dijakom je bila podana v obliki razgovora. S profesorico slovenščine sva uporabili tudi ostale elemente formativnega spremljanja. Dijaki so delali v dvojicah in individualno, rezultat njihovega dela so bila samostojno napisana uporabniška navodila za sošolce. Medpredmetna ura fizika-računalništvo je bila že popolnoma formativna. Dijaki so delali v dvojicah, uporabljajoč učne metode viharjenja možganov, zaznavanja in čutenja, risanja in barvanja. Z mobilnimi telefoni so iskali informacije po spletu in rešili spletni kviz, ki jim je vrnil informacijo o njihovem znanju. Kritični prijateljici sta izpolnili hospitacijski zapisnik, s katerim sta podali povratno informacijo profesoricama. Zadovoljstvo dijakov z medpredmetnimi urami sem ugotavljala s pomočjo vprašalnikov, uspešnost pa na osnovi preverjanja znanja ob koncu ure.

Rezultati/Results:

Dijaki so bili z izpeljavo medpredmetnih ur zadovoljni. Z vsako nadaljnjo medpredmetno uro je bilo zadovoljstvo večje, pri uri fizika - računalništvo so zadovoljstvo z uro izrazili prav vsi dijaki. Razlog za to je najverjetneje v postopnem uvajanju formativnega spremljanja in inovativne pedagogike v pouk, saj dijaki radi delajo naloge, kjer morajo podatke poiskati sami. Pri razumevanju enega in drugega predmeta dijaki niso imeli težav. Menijo, da so z uro veliko pridobili, tako pri utrjevanju starega kot pridobivanju novega znanja. Všeč jim je, da je ura drugačna in posledično zanimivejša. Tovrstno izkušnjo si želijo ponoviti. Dijaki so v vseh primerih ob koncu ure uspešno odgovorili na prav vsa vprašanja. Naučili so se sami poiskati informacijo na spletu. Opolnomočili smo jih pri izražanju v angleščini, še

19. 9. 2019

Učenje in poučevanje/Learning and teaching

posebej tiste, ki imajo pomanjkljivo znanje angleškega jezika. Pridobivanje nove informacije je bilo izjemno hitro. Pri reševanju spletnega kviza se je izkazalo, da bi v primeru ocenjevanja vsi dijaki pisali pozitivno, čeprav smo snov obravnavali prvič. Uporaba mobilnega telefona se je izkazala za koristno. Dijaki so navajeni iskati informacije po spletu, a so na koncu vseeno priznali, da so se mnogo naučili tudi pri uporabi brskalnika.

Ključne besede/Key words: Medpredmetna ura, računalništvo, formativno spremljanje, spletni kviz, vprašalnik

Dan dejavnosti, možnost za medpredmetno povezovanje in inovativno obliko pouka v drugačnem učnem okolju

Darja Lesnik, *Osnovna šola Neznanih talcev Dravograd*

Datum/Date: 19.9.2019

Predavalnica/Room: Dvorana Zemljepisnega muzeja 15:20-15:40

Ozadje in namen raziskave/Background and purpose of the research:

Učno okolje pomembno vpliva na dožemanje posamezne vsebine ter na kakovost zapornitve naučenega. Pomembna so tudi okolja izven šole, v katerih organiziramo pouk, npr. kulturne ustanove, ki ponujajo otrokom možnost drugačnega doživljanja učenja. V prispevku želimo predstaviti dan dejavnosti, ki je potekal deloma v kulturni ustanovi deloma na prostem. Dan smo timsko načrtovali in pripravili skupina učiteljev slovenščine, zgodovine in tehnike. Pregledali smo skupne cilje, ki smo jih želeli doseči. Naš prvi cilj je bil učence po varnih poteh pripeljati do prizorišča dogajanja in jih pred tem usmeriti, na kaj vse morajo biti pozorni ob poti. Ostali cilji so bili spoznavanje svoje domače okolice in njene kulturne in naravne dediščine in seveda razvijanje ustvarjalnosti, sposobnosti dožemanja spoznanj družboslovnih ved, razvijanje pozitivnega odnosa do tehničnih dosežkov, samostojno raziskovanje ... Okolje nam ponuja prekrasen dvorec Bukovje, v sklopu katerega so muzej, poročna dvorana, likovna galerija, bukvarna, hostel, grajski park ... Odločili smo se za obisk le-tega, na kar so se učenke in učenci temeljito pripravili, in seveda dejavnosti, povezane z ogledom. Do cilja smo se odpravili peš in izvedli dan, poln dogodivščin, ki je temeljil na medpredmetnem povezovanju, povezovanju teorije in prakse, iskanju informacij s pomočjo različnih virov, zbiranju podatkov na terenu, izmenjavi idej in izkušenj in tiskem delu vseh udeležencev. Delo na terenu je potekalo v več različnih skupinah, po vodenih ogledih predvsem v grajskem vrtu, in vsaka je dobro opravila svoje delo, nastal pa je tudi video zapis dneva, ki so si ga učenci s ponosom

ogledovali. Na podlagi dneva dejavnosti smo želeli ugotoviti: - kako učinkovit bo pouk na prostem oziroma v drugem učnem okolju; - kako bo potekalo sodelovanje v samih učnih skupinah in med skupinami; - katere so prednosti in katere slabosti pouka na prostem.

Metodologija/Methodology:

Pri raziskovanju smo uporabili deskriptivno metodo pedagoškega raziskovanja in metodo anketiranja. V raziskavo je bilo vključenih šestintrideset učenk in učencev osmih razredov osnovne šole Neznanih talcev Dravograd. Podatki so bili zbrani z anketnim vprašalnikom, ki so ga po dogovoru izpolnili člani vsake skupine, ki je sodelovala na dnevu dejavnosti v dvorcu Bukovje in njeni okolici. Anketo je izvajala zadnja, novinarska skupina. Le-to so sestavljali jezikovno nadarjeni učenci, ki so pripravljali tudi članek za spletno stran šole, del katerega je bilo anketiranje skupin. Podatke smo prikazali v preglednicah in jih interpretirali.

Rezultati/Results:

V nadaljevanju so predstavljeni odgovori. Zanimalo nas je, kako učenci doživljajo tak način dela, njihova stališča o pouku zunaj šole, mnenje, kateri predmeti lahko potekajo zunaj šole, kako je potekalo sodelovanje v skupinah samih, katere aktivnosti so jim bile najbolj všeč. Na vprašanje Kakšen se ti zdi pouk na prostem? je 92 % učencev odgovorilo, da jim je všeč. 8 % učencev je svoj odgovor, da jim ni všeč, utemeljilo s tem, da so morali iti peš. Na vprašanje Zakaj ti je pouk izven šole všeč?, so si odgovori sledili takole: naučimo se več različnih stvari in povezujemo znanje več predmetov 27,8 %, zdravo je, ko smo v naravi 25 %, smo bolj svobodni 22,2 %, delamo skupaj 16 %, pridobivamo pozitivne izkušnje 8,3 %. Pri vprašanju Katere predmete bi se lahko občasno učili zunaj šole? so vsi učenci predlagali vse predmete. Odgovori na vprašanje Kako ste medsebojno sodelovali, so bilo sledeči: zelo dobro 33,3 %, dobro 50 %, slabo 16,7 %. In še odgovori na zadnje vprašanje Katere aktivnosti so ti bile najbolj všeč? Pohod do dvorca 14 %, vođeni ogledi 19,4 %, delo v skupinah 66,6 %. Ugotovitve so bile v skladu z našimi pričakovanji. Večini učencev je pouk izven šole všeč in je učinkovit. Spodbuja učenje in pridobivanje znanja na drugačen način ter sodelovanje med učenci.

Ključne besede/Key words: učno okolje, dvorec Bukovje, dan dejavnosti, delo na terenu, metoda anketiranja.

